John
Galsworthy

Sfîrşit de capitol

*

ÎN AŞTEPTARE

roman

Editura Eminescu

JOHN GALSWORTHY

Sfârşit de capitol

Vol 1
În aşteptare

Cuprins

ÎN AŞTEPTARE
I

Episcopul de Porthminster se stingea văzând cu ochii: trimiseseră după cei patru nepoţi ai săi, după cele două nepoate, precum şi după soţul singurei dintre ele care era măritată. Nu credeau că o să mai apuce zorii.

Cel care prin 1860 fusese Cherrell (căci aşa se pronunţă numele Charwell) „Scrobitul” pentru colegii de la Harrow şi de la Cambridge, apoi reverendul Cuthbert Cherrell pentru cele două parohii londoneze ale sale, canonicul Cherrell pe când oficia ca predicator în plină glorie şi Cuthbert, episcop de Porthminster în ultimii optsprezece ani, nu fusese niciodată căsătorit. Din cei optzeci şi doi de ani cât trăise, vreme de cincizeci şi cinci — deoarece fusese hirotonisit destul de târziu — îl reprezentase pe Dumnezeu pe anumite porţiuni ale pământului. Acest fapt, precum şi controlul asupra instinctelor fireşti pe care-l exercita de la vârsta de douăzeci şi şase de ani, conferiseră chipului său o demnitate reţinută, pe care vecinătatea morţii nu o tulburase. Ai fi zis că-şi aşteaptă sfârşitul aproape amuzat, judecând după mişcarea sprâncenelor şi după tonul cu care-i şopti, stins, sorei de caritate:

— Mâine ai să poţi trage un somn zdravăn, soră. Promit să fiu punctual, şi-apoi n-o să am de îmbrăcat nici un fel de odăjdii.

Cel care purta cu atâta eleganţă odăjdiile şi era cel mai distins din întregul episcopat, ca înfăţişare şi ţinută, păstrând până la sfârşitul vieţii nota de *dandysm* care-i atrăsese porecla de „Scrobitul”, zăcea acum liniştit, cu păru-i cărunt bine periat şi cu faţa ca de fildeş.

Era de atâta vreme episcop, încât nimeni nu mai ştia ce gândeşte cu adevărat despre moarte, sau

despre orice alt subiect, cu excepţia *Protocolului*, în privinţa căruia dezaprobase categoric cea mai mică schimbare. În acest om, care nu-şi dăduse niciodată osteneala de a-şi dezvălui sentimentele, ceremonialul vieţii estompase reticenţa firească, aşa cum broderiile şi juvaerurile ascund adevărata ţesătură a veşmântului.

Zăcea într-o odaie cu ferestre zăbrelite, o încăpere ascetică dintr-o clădire ce dată din secolul al XVI-lea, în vecinătatea Catedralei, şi al cărei iz de vechime nu era decât în parte diluat de briza de septembrie care-şi făcea drum înăuntru. Câteva flori, într-un vas vechi, aşezat pe pervazul ferestrei, alcătuiau singura pată de culoare, de la care, observă sora, episcopul nu-şi desprindea ochii decât ca să închidă, din când în când, pleoapele. Pe la şase seara fu informat că sosise întreaga familie a fratelui său mai mare, de mult răposat.

— Ah! Ai grijă să se simtă bine. Aş dori să-l văd pe Adrian.

Când, peste o oră, deschise din nou ochii, privirile îi căzură pe nepotul său Adrian, aşezat la piciorul patului. Timp de câteva minute contemplă culoarea arămie a unei feţe înguste, împodobită cu o barbă, o faţă slabă şi brăzdată de cute, încununată de un păr cenuşiu; o cercetă cu un soi de vagă mirare, ca şi cum îl descoperea pe nepotul lui mai bătrân decât se aşteptase. Apoi, înălţându-şi sprâncenele, se adresă cu aceeaşi notă amuzată în vocea stinsă:

— Dragul meu Adrian! Ce drăguţ din partea ta! N-ai vrea să vii mai aproape? Ah! M-au cam părăsit puterile, dar aş dori să profiţi de restul de forţă care mi-a mai rămas; sau poate invers, vei fi spunând tu. Trebuie să trec de-a dreptul la subiect sau să mă las păgubaş. Tu nu eşti cleric, aşa că voi încerca să exprim cele ce am de spus prin cuvintele omului de lume care am fost eu cândva, dacă nu chiar întotdeauna. Am auzit că nutreşti o afecţiune sau, ca să spun aşa, că eşti îndrăgostit de o doamnă care nu

se află în situaţia de a-ţi putea deveni soţie — adevărat?

Faţa nepotului său, binevoitoare şi ridată, reflectă un blând interes.

— Adevărat, unchiule Cuthbert. Îmi pare rău dacă lucrul ăsta te necăjeşte.

— E o afecţiune reciprocă?

Nepotul ridică din umeri.

— Dragul meu Adrian, din vremea tinereţii mele şi până acum lumea şi-a mai schimbat felul de a gândi; totuşi, în jurul căsătoriei pluteşte încă un nimb sfânt. Oricum, asta e o chestiune care priveşte conştiinţa ta şi nu pe mine. Dă-mi puţină apă...

După ce sorbi din paharul înălţat la buze, urmă cu voce mai slabă:

— De când a răposat tatăl tău, eu am fost, într-un fel, *în loco parentis*[1] pentru voi toţi, şi principalul depozitar, presupun, al tradiţiei care se leagă de numele nostru. Voiam să-ţi spun că numele nostru are rădăcini foarte adânc împlântate în trecut şi foarte onorabile. Şi singurul lucru pe care-l mai pot păstra acum familiile foarte vechi este un anumit simţ al datoriei, moştenit din ţâţă-n fiu; unele fapte care ar putea fi scuzate în cazul unui tânăr, nu sunt scuzabile la un om matur şi cu o anumită poziţie socială, cum eşti tu. M-ar durea să părăsesc viaţa pământească cu gândul că numele nostru ar putea fi terfelit prin ziare sau purtat din gură în gură. Iartă-mă că mă amestec în viaţa ta intimă şi îngăduie-mi să-mi iau rămas bun de la voi toţi. Va fi mai puţin dureros dacă vei transmite tu celorlalţi binecuvântarea mea, atât cât preţuieşte ea — ceea ce, mi-e teamă, e destul de puţin. Bun rămas, dragul meu Adrian, bun rămas.

Glasul se stinse într-un murmur. Episcopul închise ochii şi Adrian, după ce rămase un minut în picioare, contemplând chipul scofâlcit, ca de ceară, se furişă, înalt şi puţin adus de spate, către uşă: o deschise şi dispăru.

Sora de caritate se întoarse. Buzele episcopului se mişcau şi sprâncenele-i zvâcneau când şi când, dar nu vorbi decât o dată:

— Aş dori să fii bună să vezi ca gâtul să-mi stea drept şi dantura să fie la locul ei. Iartă-mi aceste amănunte, dar nu vreau să ofer un spectacol dizgraţios...

Adrian coborî în încăperea lungă, lambrisată, unde aştepta familia.

— Se stinge. V-a trimis, tuturor, binecuvântarea lui.

Sir Conway îşi drese glasul. Hilary îl strânse pe Adrian de braţ. Lionel se îndreptă spre fereastră. Emily Mont scoase o batistă minusculă şi-şi strecură cealaltă mână în mâna lui Sir Lawrence. Doar Wilmet vorbi:

— Adrian, cum arată? ...

— Ca fantoma unui războinic culcat pe scut.

Sir Conway îşi drese din nou glasul.

— Straşnic băiat! rosti Sir Lawrence cu glas scăzut.

— Ah! făcu Adrian.

Rămaseră în tăcere, care aşezat, care în picioare, împresuraţi de inevitabila stinghereală ce pluteşte într-o casă vizitată de moarte. Li se servi ceaiul dar, ca printr-un acord tacit, nimeni nu se atinse de el. Şi apoi, deodată, se auzi clopoţelul. Cei şapte adunaţi în încăpere îşi înălţară ochii. Privirile li se întâlniră şi se încrucişară într-un punct în gol, suspendate parcă de ceva ce se afla şi totuşi nu se afla acolo.

Un glas rosti din uşă:

— Vă rog, dacă doriţi să-l vedeţi...

Sir Conway, cel mai în vârstă, îl urmă pe capelanul episcopului; ceilalţi îl urmară pe Sir Conway.

În patul strâmt, aşezat la mijlocul peretelui din faţa ferestrei zăbrelite, zăcea episcopul, alb, drept şi slab, în întreaga-i demnitate de curând sporită de moarte. Făcea onoare acestei din urmă stări, în mai mare măsură chiar decât făcuse onoare existenţei.

Nimeni dintre cei de faţă, nici chiar capelanul care era al optulea spectator, nu ştia dacă episcopul Cuthbert de Porthminster fusese cu adevărat credincios, dincolo de vremelnica îndeletnicire bisericească pe care o slujise cu atâta fidelitate. Îl priveau cu toţii, însufleţiţi de feluritele simţăminte pe care moartea le stârneşte în felurite temperamente, şi numai cu un singur sentiment comun: plăcerea estetică în faţa unei atât de memorabile demnităţi.

Conway — generalul Sir Conway Cherrell — avusese prilej să vadă moartea cu toptanul. Stătea acum ţinându-şi mâinile încrucişate, de parcă s-ar fi aflat din nou la Sandhurst[2], pe vremuri, în poziţia „pe loc repaos". Faţa lui, cu tâmple înguste, părea ascetică pentru un ostaş; obrajii arşi de soare şi brăzdaţi se precipitau dinspre pomeţii înalţi către vârful unei bărbii ferme, ochii întunecaţi erau neclintiţi, nasul şi buzele subţiri; purta o mustaţă mică, tunsă scurt, brună-cenuşie — şi faţa lui era poate cea mai nemişcată dintre cele opt chipuri, în timp ce faţa lui Adrian, mai înalt decât dânsul şi aflat alături, era mai puţin nemişcată.

Sir Lawrence Mont îşi petrecuse braţul pe sub cel al soţiei sale, Emily, expresia chipului său îngust şi mobil părând să spună: „Un spectacol foarte frumos — nu plânge, draga mea".

Feţele lui Hilary şi Lionel, aflaţi de o parte şi de alta a lui Wilmet, o faţă şănţuită şi una netedă, ambele prelungi, înguste şi hotărâte, exprimau un soi de întristat scepticism, de parcă ar fi aşteptat ca ochii aceia închişi să se redeschidă. Wilmet se îmbujorase, căpătând o culoare de un roz aprins; buzele i se ţuguiaseră. Era o femeie înaltă şi subţire. Capelanul stătea cu capul înclinat şi îşi mişca buzele parcă ar fi rostit rugăciuni. Rămaseră astfel preţ de trei minute, apoi, toţi ca unul, cu răsuflarea reţinută, o porniră în şir către uşă. Se îndreptară, fiecare, spre camerele ce le fuseseră rezervate.

Se întâlniră din nou la cină, gândind şi vorbind iarăşi în termeni fireşti. Unchiul Cuthbert, făcând abstracţie de faptul că era căpetenia familiei, nu fusese niciodată prea apropiat de nici unul dintre ei. Se dezbătu chestiunea dacă mortul urma să fie înhumat la Condaford, alături de părinţii lui, sau aici, în catedrală. Probabil că testamentul lui avea să hotărască acest lucru. Toţi din familie, cu excepţia generalului şi a lui Lionel, executorii testamentari, se întoarseră în aceeaşi seară la Londra.

Cei doi fraţi, după ce parcurseră testamentul — scurt pentru că nu exista mare lucru spre a fi lăsat moştenire — se aşezară în bibliotecă şi rămaseră muţi până când generalul rupse tăcerea:

— Vreau să-ţi cer un sfat, Lionel. În legătură cu băiatul meu, Hubert. Ai citit atacul lansat la adresa lui în Parlament înainte de deschiderea sesiunii?

Lionel, în genere reţinut la vorbă şi aflat acum în preajma unei numiri în funcţia de judecător, spuse:

— Am văzut că s-a produs o interpelare, dar nu cunosc versiunea lui Hubert asupra cazului.

— Pot să ţi-o înfăţişez eu. Întreaga chestiune e nedreaptă. Băiatul are o fire iute, e adevărat, dar e cinstit şi curat ca un cristal. Şi când îţi spune un lucru, poţi fi sigur că aşa e. Tot ce-ţi pot eu declara e că dacă m-aş fi aflat în locul lui, probabil că aş fi procedat la fel.

Lionel încuviinţă din cap:

— Zi mai departe.

— Ei bine, după cum ştii, băiatul a plecat pe front direct de pe băncile liceului Harrow şi a luptat un an în R.A.F.[3], deşi era minor; a fost rănit, s-a întors acasă şi după război a rămas în cadrele armatei. A fost trimis în Mesopotamia, apoi în Egipt şi India. S-a îmbolnăvit grav de malarie, şi în octombrie trecut i s-a acordat un an de concediu medical, care expiră la întâi octombrie. Medicii i-au recomandat să facă o călătorie lungă. A cerut

învoire şi a plecat, trecând prin Canalul Panama, la Limă. Acolo l-a întâlnit pe profesorul acela american, Hallorsen, care a venit acum câtva timp aici şi a ţinut, pare-se, o serie de conferinţe asupra unor vestigii ciudate descoperite în Bolivia; urma să întreprindă o expediţie în acele locuri. Expediţia era pe punctul de plecare când Hubert sosi la Limă şi Hallorsen avea tocmai nevoie de un supraveghetor al transporturilor. Hubert se refăcuse îndeajuns în urma călătoriei, şi a profitat imediat de ocazia care i se oferea. Nu suferă să stea inactiv. Hallorsen l-a luat cu el; asta s-a petrecut în decembrie trecut. După un timp, Hallorsen i-a lăsat în seamă tabăra stabilă şi o sumedenie de cărăuşi indieni metişi. Hubert era singurul alb şi a fost cuprins de un puternic acces de friguri. După cum povesteşte el, unii dintre indienii ăia metişi sunt o adevărată pacoste; lipsiţi de orice simţ al disciplinei, se poartă ca animalele, ca nişte adevărate brute. Hubert s-a luat la sfadă cu ei — îşi iese uşor din fire, după cum ţi-am mai spus şi, întâmplător, adoră animalele. Metişii au început să-i scape din ce în ce mai mult din mină, până când, în cele din urmă, unul dintre ei, care fusese biciuit din pricină că maltrata catârii şi care instiga oamenii la răzvrătire, l-a atacat cu un cuţit. Din fericire, Hubert avea revolverul la îndemână şi l-a împuşcat mortal. În urma acestei întâmplări, toată blestemata de tabără, cu excepţia a trei oameni, şi-a luat tălpăşiţa, cu catâri cu tot. Ia aminte, fusese lăsat singur acolo aproape trei luni, fără nici un sprijin şi fără nici un fel de veste de la Hallorsen. Ei bine, băiatul a tras înainte, mai mult mort decât viu, împreună cu oamenii care-i rămăseseră. În cele din urmă, Hallorsen s-a întors, şi în loc să încerce să înţeleagă greutăţile prin care trecuse, s-a năpustit asupra lui cu acuzaţii. Hubert n-a putut răbda una ca asta; i-a răspuns şi el cu aceeaşi monedă şi l-a părăsit. A venit direct acasă, şi acum e cu noi, jos la Condaford. Din fericire s-a vindecat de friguri, dar e încă destul de vlăguit. Şi acuma, individul acela, Hallorsen, l-a atacat în cartea lui;

practic, îi aruncă lui Hubert în spinare vina eşecului expediţiei; dă de înţeles că Hubert a procedat tiranic şi nu s-a priceput să mânuiască oamenii, îl numeşte un aristocrat iute la mânie — mă rog, toate balivernele astea care au căutare în zilele noastre. Ei bine, cartea a căzut în mâna unui parlamentar militar, care a venit cu interpelarea aceea în Parlament. E de aşteptat, în genere, ca socialiştii să se arate dezagreabili, dar când un militar, membru al Parlamentului, face aluzii la o purtare incompatibilă cu un ofiţer britanic, asta-i cu totul altceva. Hallorsen e în Statele Unite. Nu există nimeni împotriva căruia să se poată intenta o acţiune; în afară de asta, Hubert n-ar putea găsi nici un martor. Am impresia că povestea asta o să-i distrugă cariera.

Faţa lungă a lui Lionel Cherrell se lungi şi mai mult.

— A încercat să ajungă la Statul Major?

— Da. Miercuri s-a dus acolo. S-au arătat reci. În ziua de azi îi sperie orice bârfă în legătură cu un act de samavolnicie. Cred că şi-ar schimba atitudinea dacă ar înceta comentariile, dar cum e posibil să le faci să înceteze? A fost criticat în cartea aceea, în mod public, şi acuzat în Parlament de conduită violentă, incompatibilă cu un ofiţer şi cu un gentleman. Asemenea lucruri nu pot fi înghiţite; şi pe de altă parte — ce poate face?

Lionel trase cu putere din pipă.

— Ştii ce, rosti el, cred c-ar face mai bine să nu le acorde atenţie.

Generalul îşi încleştă pumnul.

— Dă-o naibii, Lionel, eu nu văd aşa lucrurile!

— Dar recunoaşte că l-a biciuit şi că l-a împuşcat. Publicul e lipsit de imaginaţie. Con, nimeni n-o să vadă niciodată lucrurile prin prisma lui. Oamenii n-or să accepte decât că într-o expediţie civilă a împuşcat un om şi i-a biciuit pe alţii. Nu le poţi cere să înţeleagă condiţiile sau presiunea la care a fost supus.

— Şi într-adevăr îl sfătuieşti să nu se sinchisească?

— Ca bărbat, nu; ca om de lume, da.

— Dumnezeule mare! Unde o să ajungă Anglia? Mă întreb ce-ar fi spus unchiul nostru „Scrobitul”? Ţinea foarte mult la numele nostru.

— Şi eu ţin la fel de mult. Dar cum s-ar putea răfui Hubert cu acuzatorii lui?

Generalul tăcu câteva clipe, apoi răspunse:

— Acuzaţia asta e o insultă adusă armatei, şi totuşi Hubert are mâinile legate. Dacă ar renunţa la brevetul militar ar putea să înfrunte totul, dar lui i-a rămas inima la armată. E o chestiune păcătoasă. Apropo, Lawrence mi-a vorbit despre Adrian. Diana Ferse e fosta Diana Montjoy, nu-i aşa?

— Da, verişoară de gradul doi cu Lawrence — foarte drăguţă femeie, Con. Ai văzut-o vreodată?

— Pe când era domnişoară. Şi care-i poziţia ei acum?

— Văduvă măritată — are doi copii, iar soţul e într-un ospiciu de alienaţi mintali.

— Asta-i dificil. Incurabil?

Lionel încuviinţă din cap.

— Aşa se spune. Dar, desigur, nu se ştie niciodată.

— Dumnezeule mare!

— Asta-i situaţia. Ea e săracă, iar Adrian e şi mai sărac; afecţiunea lui e foarte veche, datează dinainte de măritişul Dianei. Dacă face vreo nebunie, o să-şi piardă postul de custode.

— O legătură cu ea, vrei să spui? Cum aşa, el trebuie să fi împlinit cincizeci de ani!

— Nu există nebun mai mare decât... Diana e o făptură foarte atrăgătoare. Cei din familia Montjoy sunt renumiţi pentru farmecul lor. Crezi că pe tine o să te asculte, Con?

Generalul clătină din cap.

— Mai curând pe Hilary.

— Bietul Adrian — unul dintre cei mai buni oameni de pe faţa pământului. Am să stau de vorbă

cu Hilary, dar el e întotdeauna prins de treburi până peste cap.

Generalul se ridică.

— Mă duc la culcare. La noi, la Grange, nu miroase aşa a vechi ca aicea, cu toate că Grange e mai antic.

— Prea multă lemnărie originală. Noapte bună, bătrâne.

Fraţii îşi dădură mina şi, luând fiecare câte un sfeşnic, porniră spre camerele lor.

II

Condaford Grange trecuse în anul 1217 din proprietatea familiei De Campfort (de la care i se trăgea numele) în posesia familiei Cherrell, al cărui nume era ortografiat pe atunci Kerwell şi uneori Keroual, după dispoziţia scribului. Istoria acestei treceri avea o notă romantică, pentru că tânărul Kerwell care căpătase domeniul în urma căsătoriei cu o tânără De Campfort, se căpătuise cu acea domnişoară salvând-o de un porc mistreţ. Era un tip lipsit de avere, al cărui tată, un francez din Guyana, venise în Anglia după cruciada lui Richard; iar ea era moştenitoarea moşierilor De Campfort. Mistreţul fusese încorporat în blazonul familiei şi unii se întreabă dacă nu cumva mistreţul din blazon a generat povestea, mai curând decât povestea să fi scos la iveală mistreţul. În orice caz, unele porţiuni ale clădirii fuseseră certificate de către constructori experţi ca datând din secolul al XII-lea. De bună seamă, casa fusese înconjurată pe vremuri de un şanţ de apărare; dar sub domnia reginei Anna[4], un Cherrell adept al restauraţiilor, convins poate că va urma un mileniu de pace, eventual incomodat de insecte, drenase locul, aşa încât acum doar câteva urme mai indicau existenţa, cândva, a unui şanţ.

Răposatul Sir Conway, fratele mai mare al episcopului, căruia i se conferise în 1901 rangul de Cavaler odată cu o numire în Spania, fusese în serviciul diplomatic. Drept care lăsase domeniul de izbelişte. Cavalerul murise la postul său în 1904, şi procesul de neglijare al casei a fost continuat de către fiul său mai vârstnic, actualul Sir Conway, care, aflat permanent în cadrele armatei, nu avusese decât prilejuri rare de a locui la Condaford, până după Războiul Mondial. Acum însă că se mutase acolo, conştiinţa că oameni de acelaşi sânge cu el vieţuiseră în acele locuri încă de pe vremea lui

Wilhelm Cuceritorul îl stimulase să facă tot ce-i va sta în putinţă pentru a restaura clădirea, astfel încât la vremea această casa arăta, fără mari pretenţii, îngrijită la exterior şi confortabilă în interior, iar Sir Conway era aproape prea sărac ca s-o poată locui. Terenul era năpădit de prea multe hăţişuri pentru a fi rentabil şi, cu toate că nu era grevat de ipoteci, nu producea un venit net mai mare de câteva sute pe an. Pensia de general şi venitul cam anemic al soţiei sale (prin naştere onorabilă Elisabeth Frensham) nu-i îngăduiau lui Sir Conway să suporte decât o foarte mică doză de cheltuieli suplimentare, să ţină doar doi paznici de vânătoare şi să trăiască liniştit, la limita extremă a posibilităţilor sale. Soţia lui era una dintre acele englezoaice care par să conteze prea puţin, dar care tocmai din această pricină contează foarte mult. Era modestă, blajină, şi întotdeauna ocupată. Într-un cuvânt, alcătuia „fundalul"; iar faţa ei palidă, odihnitoare, sensibilă, puţin timidă, constituia un permanent memento că bunul simţ depinde în foarte mică măsură de avere sau de intelect. Soţul şi cei trei copii ai săi aveau o încredere deplină în înţelegerea ei plină de tact. Erau cu toţii temperamente mai vioaie, fiind înzestraţi cu o personalitate mai puternică, pentru care mama însemna o sursă de reconfortare.

Nu-l însoţise pe general la Porthminster, drept care acum îl aştepta să se întoarcă. Mobila din jur se cam ivea din husele de creton şi, şezând în sufragerie, Lady Cherrell se întreba tocmai dacă cretonul o să mai reziste încă un sezon, când în cameră pătrunse un terier scoţian, urmat de fiica ei Elisabeth — cunoscută drept „Dinny". Dinny era subţirică şi mai curând înaltă; avea un păr de culoarea castanelor, un nas imperfect, o gură botticelliană, ochi ca albăstrelele, depărtaţi unul de celălalt, şi înfăţişarea unei flori susţinute de un lujer lung, lesne de frânt, dar care nu se frângea niciodată. Expresia feţei îţi sugera că Dinny trecea prin viaţă străduindu-se să nu o considere doar o simplă glumă. Îţi evocă, de fapt, o fântână arteziană

sau un izvor din care apa se revarsă plină de bulboane. „Balonaşele de spumă şi clipocelile lui Dinny”, cum le numea unchiul ei, Sir Lawrence Mont. Avea douăzeci şi patru de ani.

— Mamă, trebuie să ne îmbrăcăm în negru din cap până-n picioare pentru unchiu' Scrobitu?

— Nu cred, Dinny; sau poate foarte puţin.

— Or să-l planteze aici?

— Cred că la Catedrală, tata trebuie să ştie mai bine.

— Doreşti ceai, dragă? Scaramouche, vino aici şi nu-ţi băga nasul în pasta de sandvişuri.

— Dinny, sunt atât de necăjită din cauza lui Hubert...

— Şi eu, scumpo; parcă nici nu-i Hubert, e ca o schiţă a lui Hubert executată de Thom, pictorul, şi văzut numai dintr-o parte. N-ar fi trebuit să plece în expediţia aceea blestemată. Mamă, în relaţiile cu americanii există o anumită limită, pe care Hubert o atinge mult mai repede decât orice alt om din câţi cunosc. Niciodată nu i-a putut înghiţi. În afară de asta, nu cred că civilii ar trebui să-şi ia militari cu ei.

— De ce, Dinny?

— Militarii au o minte statică. Ei ştiu să facă deosebire între Dumnezeu şi Mammon. N-ai remarcat, scumpo?

Lady Cherrell remarcase. Zâmbi timid şi întrebă:

— Unde-i Hubert? Tata o să vină îndată acasă.

— A ieşit cu Don, să vâneze potârnichi pentru cină. Pun rămăşag zece contra unu că o să uite să tragă în ele, şi, oricum, ar fi prea proaspete. E în starea de spirit în care i-a plăcut lui Dumnezeu să-l cheme la apel; numai că în loc de Dumnezeu trebuie să citeşti dracu. Şi tot timpul cloceşte în minte povestea aceea, mamă. Un singur lucru i-ar face bine, şi anume să se îndrăgostească. Nu i-am putea găsi fata ideală? Să sun să strângă masa de ceai?

— Da, dragă. Camera asta are nevoie de câteva flori proaspete.

— Le culeg eu. Haide, Scaramouche!

Ieşind afară, în lumina soarelui de septembrie, Dinny observă o ciocănitoare verde, pe pajiştea de jos, şi-şi spuse: „Dacă şapte păsări, cu şapte pliscuri, ar ciocăni trei luni de zor, crezi, gândi contesa, că ar găsi vreun viermişor?” Era o vreme uscată. Totuşi dăliile arătau minunat anul ăsta: începu să culeagă câteva. În mâna ei, florile îşi desfăşurau întreaga gamă de culori, de la roşul cel mai aprins la roz sau la galben ca lămâia — flori frumoase, dar reci. „Păcat, îşi spuse ea, că nu ne putem duce la un răzor cu fete moderne şi să culegem una pentru Hubert.” Dinny dezvăluia rareori ceea ce simţea, dar nutrea două sentimente adânci şi de nedezvăluit — unul pentru fratele ei, şi celălalt pentru Condaford; şi ambele erau structural îngemănate. Întreaga coeziune a vieţii ei ţinea de Condaford; avea pentru acest loc o pasiune pe care nimeni n-ar fi bănuit-o din felul ei de a vorbi despre asemenea subiect, şi o încerca o dorinţă intensă şi geloasă de a-l lega pe unicul ei frate în aceeaşi devoţiune. La urma urmei, ea se născuse aici când totul nu fusese decât delăsare şi paragină, dar depăşise această perioadă trecând în epoca renovării. Pentru Hubert, casa nu însemnase decât vacanţe şi un suport în timpul permisiilor. Dinny, cu toate că era ultima persoană din lume care să vorbească despre rădăcinile ei, ori să le ia în serios de faţă cu alţii, avea o tainică încredere în cei din familia Cherrell, în ceea ce le aparţinea şi în înfăptuirile lor, o încredere pe care nimic nu o putea clinti. Fiecare vieţuitoare de pe domeniul Condaford, fiecare pasăre sau copac, chiar şi florile pe care le culegea, făceau parte integrantă din ea însăşi, ca şi oamenii simpli care trăiau în căsuţele acoperite cu stuf, ca şi biserica anglicană unde asista la slujbe, fără să fi fost deosebit de evlavioasă, ca şi zorii cenuşii ce se revărsau asupra Condafordului şi pe care arareori îi vedea, ca şi

nopţile scăldate de lună şi bântuite de bufniţe, ca şi suliţele lungi ale soarelui lunecând peste mirişte, ca şi aromele, sunetele şi atingerile văzduhului. Când se afla departe de casă, nu mărturisea niciodată că îi este dor, dar îi era; când se găsea acasă nu mărturisea niciodată că se desfată, dar aşa stăteau lucrurile. Dacă domeniul Condaford ar fi ieşit din proprietatea familiei Cherrell, Dinny nu s-ar fi văicărit, dar s-ar fi simţit că o plantă dezrădăcinată. Tatăl ei nutrea pentru casă afecţiunea indiferentă a omului care şi-a petrecut aiurea partea activă a vieţii; mama ei vădea resemnarea celui care şi-a făcut întotdeauna datoria faţă de ceea ce nu-i aparţinea totuşi întrutotul; sora ei o trata cu toleranţa realistă a cuiva care ar prefera să se afle într-un loc mai atrăgător; şi Hubert — ce simţea Hubert? Dinny nu ştia. Cu braţele încărcate de flori şi cu gâtul mângâiat de razele târzii ale soarelui, se întoarse în sufragerie.

Mama ei stătea în picioare lângă măsuţa de ceai.

— Trenul are întârziere, spuse ea. Aş vrea ca Clare să nu conducă maşina cu atâta viteză.

— Nu văd legătura între una şi alta, scumpo.

Dar de fapt vedea legătura. Maică-sa era întotdeauna agitată când tata întârzia.

— Mamă, eu sunt de părere că Hubert să trimită versiunea lui ziarelor.

— Să vedem ce-o să spună tata — o fi stat de vorbă cu unchiul Lionel.

— Se aude maşina, exclamă Dinny.

Generalul intră în cameră urmat de fiica lui mai mică. Clare era cel mai vioi membru al familiei. Avea un păr brun, frumos şi tuns scurt, o faţă palidă, expresivă, cu buze uşor înroşite; ochii cafenii, cu o privire directă şi ageră, fruntea joasă şi foarte albă. Expresia ei părea matură pentru o fată de douăzeci de ani, vădind în acelaşi timp calm şi dorinţă de aventură. Avea un trup admirabil şi un mers majestuos.

— Mamă, acest sărman om n-a luat nimic în gură.

— O călătorie îngrozitoare, Liz. Tot ce-am gustat de la micul dejun şi până acum e un whisky cu sifon şi un biscuit.

— O să-ţi aduc un coctail de ou, dragule, spune Dinny şi ieşi din încăpere.

Clare o urmă. Generalul îşi sărută soţia.

— Bătrânul arăta foarte distins, draga mea, deşi, cu excepţia lui Adrian, noi ceilalţi nu l-am văzut decât după aceea. Va trebui să plec din nou pentru înmormântare. O să fie o chestie cu pompă, aşa cred. Mare figură — unchiu' Scrobitu. Am discutat cu Lionel despre Hubert; el nu prea vede ce s-ar putea face. Dar am mai chibzuit şi eu.

— Da, Con?

— Problema este dacă autorităţile militare se vor sesiza sau nu de atacul din Parlament. S-ar putea să-i ceară să-şi dea demisia. Asta i-ar fi fatal. Decât să ajungă în asemenea situaţie, mai bine şi-ar înainta singur demisia. Concediul medical i se termină la întâi octombrie. Dar noi n-am putea trage unele sfori fără ştirea lui? Băiatul e mândru. Eu m-aş putea duce să stau de vorbă cu Topsham, şi tu ai putea să te duci la Follanby, nu?

Lady Cherrell se strâmbă.

— Ştiu, urmă generalul, e neplăcut; dar singura şansă adevărată ar fi Saxenden, numai că nu ştiu cum se poate ajunge la el.

— Poate ţi dă Dinny vreo idee.

— Dinny? Ei da, presupun că ea are mai multă minte decât oricare dintre noi, cu excepţia ta, scumpa mea.

— O, eu nu am minte deloc, protestă Lady Cherrell.

— Aiurea! A, uite-o!

Dinny înaintă spre el, ţinând în mână un pahar cu un lichid spumos.

— Dinny, îi spuneam maică-ţi că trebuie să luăm contact cu lordul Saxenden, în legătură cu situaţia lui Hubert. Nu poţi sugera vreo cale?

— Printr-un vecin de domeniu, tăticule. Are vreunul?

— Proprietatea lui se mărgineşte cu cea a lui Wilfred Bentworth.

— Poftim! Deci prin unchiul Hilary sau prin unchiul Lawrence.

— Cum?

— Wilfred Bentworth este preşedintele Comitetului de asanare a mahalalelor, înfiinţat de unchiul Hilary. Puţin nepotism judicios, dragule.

— Hm! Hilary şi Lawrence au fost amândoi la Porthminster — trebuia să mă fi gândit la asta.

— Vrei să vorbesc eu cu dânşii în locul tău, tată?

— Pe Dumnezeul meu, dac-ai vrea s-o faci, Dinny... Mie îmi repugnă să insist când e vorba de interesele noastre.

— Da, iubitule. Asta-i o treabă de femeie, nu-i aşa? Generalul îi aruncă fiică-şi o privire plină de îndoială.

Niciodată nu ştia când vorbeşte serios şi când nu.

— Vine Hubert, anunţă Dinny pripit.

III

Hubert Cherrell, urmat de un prepelicar şi purtând o puşcă de vânătoare, traversa lespezile vechi, cenuşii, cu care era pavată terasa. Abia depăşind statura mijlocie, slab şi cu o ţinută dreaptă, un cap nu prea mare şi o faţă destul de măcinată şi brăzdată de cute pentru un om atât de tânăr, purta o mustăcioară brună, tăiată chiar la marginea buzelor subţiri şi sensibile, iar părul îi era uşor nins la tâmple. Obrajii arămii erau înguşti, dar cu pomeţii înalţi, ochii căprui, cu priviri iuţi şi pătrunzătoare, depărtaţi unul de celălalt deasupra unui nas drept şi subţire şi dedesubtul unor sprincene cu arcade boltite. Era, de fapt, o copie mai tânăra a tatălui său. Un om de acţiune, forţat să se menţină într-o stare pasivă, se simte nefericit până în clipa când izbuteşte să se elibereze; şi din momentul când fostul său conducător îi atacase public comportamentul, Hubert se lăsase consumat de furie, conştient că acţionase corect, sau mai curând conform cu necesitatea momentului. Şi se consuma cu atât mai mult cu cât educaţia şi formaţia lui îl împiedicau să dea glas furiei. Militar prin opţiune şi nu prin întâmplare, îşi vedea cariera ameninţată, numele de ofiţer, şi chiar şi cel de gentleman, împroşcat cu noroi, şi nu întrezărea nici o cale de a lovi la rândul său în cei care-l ponegriseră. Capul lui părea să fie un sac de antrenament în care oricine dorea îşi repezea pumnii, şi care incita la experimente pe orice individ violent. Intră pe uşa de sticlă, lăsându-şi afară puşca şi câinele, conştient că se discuta despre el. În ultima vreme, întrerupea mereu convorbiri despre situaţia lui, pentru că în această familie necazurile unuia erau necazurile tuturor. După ce primi o ceaşcă de ceai din mina maică-şi, făcu observaţia că păsările începuseră să

se neliniştească şi mărăcinişurile se răriseră; după care urmă o tăcere.

— Bun, mă duc să-mi văd corespondenţa, declară generalul şi ieşi urmat de nevastă-sa.

Rămasă singură cu fratele ei, Dinny îşi făcu curaj şi i se adresă:

— Hubert, trebuie să facem ceva!

— Nu te frământa, fetiţo; e îngrozitor, dar nu se poate face nimic.

— De ce nu aşterni în scris versiunea ta asupra celor întâmplate, pe baza însemnărilor pe care le-ai făcut în jurnal? Eu ţi-aş dactilografia-o şi Michael ţi-ar găsi un editor, el cunoaşte tot felul de oameni de soiul ăsta. Pur şi simplu nu putem sta cu braţele încrucişate.

— Detest ideea de a-mi expune în public sentimentele intime; şi ar însemna sau asta sau nimic.

Dinny îşi încreţi sprâncenele.

— Iar eu detest ideea de a-l lăsa pe yancheul acela să-şi arunce eşecul în spinarea ta. Datorezi acest lucru Armatei Britanice, Hubert.

— Nu mergi prea departe? Am plecat în expediţie în calitate de civil.

— De ce nu-ţi publici jurnalul aşa cum e?

— Asta ar fi mai rău. Nu l-ai văzut?

— L-am putea peria pe ici, pe colo, am mai putea înfrumuseţa câte ceva şi aşa mai departe. Nu înţelegi, tata e extrem de afectat.

— Poate că ai face mai bine să-l citeşti. E plin de cuvinte fără perdea. Când eşti singur cum eram eu, îţi dai frâu liber.

— Poţi să tai tot ce doreşti.

— Dinny, bunătatea ta nu are margini.

Fata îi mângâie mâneca hainei.

— Ce fel de om e Hallorsen?

— Ca să fiu drept, are o sumedenie de calităţi; dur ca oţelul, plin de curaj, lipsit de nervi; dar pentru el, nu există pe primul plan decât Hallorsen. Nu prea i se întâmpla să dea greş, şi când are un eşec, altcineva trebuie tras la răspundere. După cum

afirmă el, a ratat din cauza deficienţei transporturilor; ori eu eram răspunzător cu transporturile. Dar dacă l-ar fi lăsat pe arhanghelul Gabriel în locul meu, n-ar fi scos-o mai bine la capăt. Pur şi simplu a făcut un calcul greşit, dar acest lucru n-o să-l admită niciodată. Găseşti totul în jurnalul meu.

— Ţi-au căzut ochii pe asta?

Dinny luă o tăietură de ziar şi citi:

„Suntem informaţi că urmează a fi întreprinsă o acţiune de către căpitanul Charwell D.S.O.[5] pentru a-şi salva onoarea atinsă de afirmaţiile cuprinse în cartea profesorului Hallorsen asupra expediţiei din Bolivia, al cărei insucces este atribuit neputinţei căpitanului Charwell de a-l sprijini în momentele critice.” Cineva încearcă să exploateze povestea, îţi dai seama?

— Unde a apărut?

— În *Evening Sun*.

— Să fac ceva! exclamă Hubert cu amărăciune. Ce pot face? Nu deţin nici o dovadă în afară de cuvântul meu. Hallorsen a avut grijă de asta când m-a lăsat singur cu toţi metişii ăia.

— Atunci, ori jurnalul, ori nimic!

— Am să-ţi aduc blestemăţia aia...

În noaptea aceea, Dinny stătu la fereastra camerei ei, citind „blestemăţia”. O lună plină se plimba printre ulmi, şi peste tot plutea o tăcere de mormânt. Doar un singur clinchet de talangă, dinspre ţarcul de pe movilă; doar o singură floare de magnolia deschisă chiar lângă fereastra ei. Totul părea nefiresc, şi, din când în când, Dinny se oprea din citit ca să contemple irealitatea. Ca şi acum, câteva zeci de mii de lune pline se tot înălţaseră de când străbunii ei dobândiseră petecul acesta de pământ; statornica siguranţă pe care ţi-o insuflă un cămin atât de vechi îi sporea senzaţia de stânjenitoare solitudine şi intensifică tribulaţiile din paginile pe care le citea. Note crude despre lucruri crude — un singur om alb într-o ceată de metişi

sălbăticiţi, un singur iubitor de animale printre dobitoace lihnite de foame, şi printre oameni care nu cunoşteau mila. Şi în răcoarea ce-o învăluia, şi în statica frumuseţe ce i se înfăţişa ochilor, Dinny citi şi se înfierbântă şi se simţi nefericită.

Brută asta împuţită de Castro şi-a înfipt din nou blestematul de pumnal în catâri. Bietele animale au ajuns scheletice, le numeri coastele şi puterea li s-a înjumătăţit. L-am prevenit pentru ultima oară. Dacă-l mai prind vreodată, o să-l fac să simtă gustul biciului... Acces de friguri.

Azi dimineaţă Castro a încasat-o din plin — o duzină de lovituri; rămâne de văzut dacă asta o să-l astâmpere. N-o pot scoate la capăt cu brutele de aici: parcă n-ar fi fiinţe omeneşti. Ah? Ce n-aş da în schimbul unei zile de călărie la Condaford, să nu mai văd mlaştinile astea şi scheletele înfiorătoare ale catârilor...

A trebuit să biciuiesc încă una din brutele astea — felul în care se poartă cu animalele este pur şi simplu diabolic, dracul să-i ia!... Din nou friguri!...

Îmi ispăşesc toate păcatele — azi dimineaţă a avut loc o răzmeriţă. Mă vânau pe mine. Noroc că Manuel m-a avertizat — e un băiat bun. Şi totuşi, Castro aproape că şi-a înfipt cuţitul în burta mea. M-a rănit rău la braţul stâng. Am tras în el cu mâna mea. Poate că acum or să-şi bage şi ceilalţi minţile în cap. De la Hallorsen nici o veste. Cât s-o fi aşteptând să rezist în infernul ăsta? Braţul mă arde de durere...

În sfârşit laptele a dat în foc. Bestiile astea au pus catârii pe fugă în timp ce eu dormeam, şi au şters putina. N-au rămas în tabără decât Manuel şi încă doi băieţi. I-am urmărit o bună bucată de drum şi am dat peste leşurile a doi catâri, asta-i tot; mizerabilii s-au împrăştiat şi a le căuta urmă e ca şi cum ai urmări o stea în Calea Lactee. M-am întors la tabără frânt... Dumnezeu ştie dacă vreodată o să scăpăm cu viaţă din afacerea asta. Braţul mă doare îngrozitor, sper că nu s-a infectat...

Azi am avut de gând să o întindem de aici, aşa cum om putea. Am ridicat o moviliţă de pietre şi i-am lăsat un mesaj lui Hallorsen, istorisindu-i întreaga poveste, pentru cazul că ar trimite vreodată după mine; după aceea însă, m-am răzgândit. Rămân pe loc până se întoarce, sau până dăm ortul popii, ceea ce pare mai plauzibil...

Şi aşa mai departe, până la sfârşit, o poveste de chin. Dinny lăsă din mina caietul spălăcit şi îngălbenit şi-şi rezemă cotul de pervaz. Tăcerea şi răceala luminii lunare îi răcoriseră spiritul. Nu se mai simţea gata de luptă. Hubert avea dreptate. De ce să-ţi expui în public sufletul nud, rana dureroasă? Nu. Era preferabil orice altceva. Sforile ascunse — da, vor trebui trase sfori; şi le va trage ea, atât cât îi va sta în putinţă.

IV

Adrian Cherrell era unul dintre acei oameni cu gusturi rurale confirmate, care trăiesc la oraş. Slujba lui îl reţinea la Londra, unde prezida peste o colecţie de vestigii antropologice. Tocmai cercetă atent un maxilar găsit în Noua Guinee, descoperire care făcuse vâlvă în presă, şi îşi spunea: „Chestia-i un bluff. Un tip inferior de *Homo Sapiens*”, când portarul anunţă:

— Vă caută o domnişoară — domnişoara Cherrell, cred.

— Pofteşte-o înăuntru, James; iar în sinea lui îşi spuse; „Dacă-i Dinny, pe unde mi-oi fi lăsat oare hazul?” Oh, Dinny! Canrobert afirmă că maxilarul ăsta e pre-Trinil[6]. Mokley zice că-i Paulo-post-Piltdown[7], iar Eldon P. Burbank pretinde că-i propter Rhodesian[8]

. Eu susţin că-i *Sapiens*; uită-te la molarul ăsta.

— Mă uit, unchiule Adrian.

— Absolut uman. Omul ăsta a avut nevralgii. Nevralgiile au constituit, probabil rezultatul dezvoltării artistice. Arta altamirană[9] şi peşterile de la Cromagnon[10], laolaltă. Individul ăsta a fost *Homo Sapiens*.

— Deci unde nu-s nevralgii nu-i nici înţelepciune — ce vesel! Am venit să-i văd pe unchiul Hilary şi pe unchiul Lawrence, dar m-am gândit că dacă iau mai întâi masa cu dumneata o să mă simt mai fortificată.

— În cazul ăsta mergem la „Bulgarian Cafe”.

— De ce?

— Pentru că deocamdată acolo se mănâncă bine. E cel mai recent restaurant, draga mea, aşa că ne vom simţi probabil bine, la un preţ moderat. Vrei să-ţi pudrezi nasul?

— Da.

— Atunci intră aici.

Cât Dinny ieşi afară din cameră, Adrian îşi mângâie barbişonul întrebându-se ce poate comanda pentru suma de optsprezece şilingi şi şase pence; întrucât era funcţionar de Stat, fără venituri particulare, rareori i se întâmpla să aibă mai mult de o liră în buzunar.

— Unchiule Adrian, ce ştii despre profesorul Hallorsen, îl întrebă Dinny când se aflară aşezaţi dinaintea unei omlete bulgăreşti.

— Cel care a pornit să descopere sursele civilizaţiei în Bolivia?

— Da; şi care l-a luat pe Hubert cu el.

— Ah! Şi care l-a lăsat apoi în urmă, presupun.

— L-ai întâlnit vreodată?

— Da. L-am întâlnit în 1920, în timp ce se căţăra pe „Micul păcătos" în Dolomiţi.

— Ţi-a plăcut?

— Nu.

— De ce?

— Mă rog, pe atunci eu eram agresiv de tânăr, şi mi-a luat-o înainte la cucerirea vârfului, şi... mi-a amintit de base-ball. Ai văzut vreodată jucându-se base-ball?

— Nu.

— Eu am văzut o dată la Washington. Îţi insulţi adversarul până-l faci să-i sară muştarul. Îi strigi „găluşcă" şi „ce mai smeu" şi „Preşedintele Wilson"[11] şi „Old Man Ribber" [12]şi lucruri de felul ăsta, exact în clipa când dă să lovească mingea. Ăsta-i ritualul. Scopul: a învinge cu orice preţ.

— Dumneata nu crezi în „a învinge cu orice preţ"?

— Nimeni nu recunoaşte că crede, Dinny.

— Şi cu toţii încercăm să credem când se iveşte nevoia.

— Am întâlnit cazuri chiar şi printre politicieni, Dinny.

— Dumneata ai încerca să învingi cu orice preţ, unchiule?

— Probabil că da.

— N-ai fi în stare. Dar eu aş face-o.

— Eşti foarte amabilă, draga mea; dar de ce această discriminare locală?

— Pentru că atunci când e vorba de Hubert eu devin însetată de sânge ca un ţânţar. Am petrecut noaptea de ieri citindu-i jurnalul.

— Femeia, rosti Adrian încet, nu şi-a pierdut încă divina-i iresponsabilitate.

— Socoteşti că suntem în primejdie s-o pierdem?

— Nu, pentru că orice aţi spune voi, sexul slab, n-o să izbutiţi să anihilaţi simţul înnăscut al bărbatului de a vă călăuzi.

— Şi care ar fi cea mai bună metodă de a anihila un om ca Hallorsen, unchiule Adrian?

— În afară de o măciucă în cap, orice altceva pare ridicol.

— Presupun că ipoteza lui în legătură cu civilizaţia boliviană e absurdă?

— Total. După cum se ştie, există acolo nişte monştri de piatră ciudaţi şi inexplicabili, dar teoria lui, dacă o înţeleg bine, nu ţine deloc. Numai că, drăguţo, se pare că şi Hubert a participat la ea.

— Din punct de vedere ştiinţific, n-a avut nici o participare; a fost răspunzător cu transporturile. Dinny surise drept în ochii unchiului ei. Nu-i aşa, urmă ea, că n-ar dăuna nimănui dacă cineva ar expune ridicolul unei astfel de expediţii? Dumneata, unchiule, ai putea-o face de minune.

— Vulpe vicleană!

— Dar nu e de datoria oamenilor de ştiinţă serioşi să ridiculizeze absurdităţile?

— Dacă Hallorsen ar fi englez — poate că da; dar faptul că e american determină alte consideraţii.

— De ce? Eu credeam că ştiinţa nu ţine seama de frontiere.

— În teorie. În practică însă, închidem ochii. Americanii sunt foarte susceptibili. Îţi aduci aminte de o anumită recentă atitudine cu privire la

evoluţie[13]. Dacă am fi dat drumul la hohotul nostru de râs, aproape c-ar fi putut izbucni un război.

— Dar şi majoritatea americanilor s-au prăpădit de râs.

— Da. Dar n-ar fi suportat ca străinii să-şi râdă de cei de un sânge cu ei. Vrei puţin din sufleul ăsta à la Sofia?

Mâncară în tăcere, fiecare dintre ei studiind cu simpatie faţa celuilalt. Dinny îşi spunea: „Îi iubesc ridurile, şi barbişonul ăsta e ceva foarte drăguţ.” Adrian gândea: „Ce plăcut că nasul ei e puţin în vânt. Am nişte nepoţi şi nişte nepoate delicioase.” în cele din urmă, Dinny rosti:

— Ei bine, unchiule Adrian, te rog încearcă să te gândeşti la un mijloc de a-l pedepsi pe individul acela pentru ticăloşia cu care l-a tratat pe Hubert.

— Unde se găseşte acum?

— Hubert zice că-i în Statele Unite.

— Te-ai gândit, draga mea, că nepotismul e o chestiune indezirabilă?

— La fel şi nedreptatea, unchiule; şi apoi, sângele apă nu se face.

— La fel şi vinul ăsta, rosti Adrian cu o grimasă. De ce te duci la Hilary?

— Vreau să smulg de la el o recomandare către lordul Saxenden.

— Pentru ce?

— Tata socoteşte că-i important.

— Deci sunteţi pe cale „să trageţi sfori”, cum se spune?

Dinny încuviinţă.

— Nici un om înţelept şi onest n-a reuşit vreodată să tragă sforile cu succes, Dinny.

Sprâncenele fetei zvâcniră, iar dinţii, foarte albi şi regulaţi, se iviră într-un zâmbet deschis.

— Dar eu nu sunt nici înţeleaptă, nici onestă, scumpule.

— Rămâne de văzut. Până atunci, ţigările astea sunt un mijloc de propagandă *tiptop*. Vrei una?

Dinny luă o ţigară şi, după ce trase un fum, întrebă:

— L-ai văzut pe unchiu Scrobitu, nu-i aşa, unchiule Adrian?

— Da. Un rămas bun plin de demnitate de la cele lumeşti. A murit înveşmântat în purpură, s-ar putea spune. O pierdere pentru Biserică; era un perfect diplomat, asta era unchiu Scrobitu.

— Eu nu l-am văzut decât de două ori. Dar ai putea să afirmi că el, de pildă, n-ar fi putut obţine, trăgând sfori, tot ce-ar fi dorit şi fără să-şi piardă demnitatea?

— La dânsul nu se putea vorbi de trasul sforilor, drăguţă; la dânsul totul era suavitate şi forţa personalităţii.

— Maniere?

— Maniere, grandoare; au murit o dată cu el.

— Unchiule, trebuie să plec; urează-mi lipsă de onestitate şi o piele cât mai groasă.

Iar eu mă voi întoarce la falca mea din Noua Guinee cu care sper să-i dărâm pe învăţaţii mei confraţi. Dacă-i pot fi de ajutor lui Hubert prin orice mijloc cinstit, sunt gata. În orice caz, o să mă mai gândesc la problema lui. Salută-l călduros din partea mea, şi la revedere, scumpo.

Se despărţiră şi Adrian se întoarse la muzeu. Reluându-şi preocupările legate de maxilar, se gândea de fapt la o cu totul altă bărbie. Aflându-se la o vârstă la care sângele bărbaţilor burlaci, cu deprinderi aşezate, cunoaşte un flux mai temperat şi lipsit de salturi, „pasiunea” lui pentru Diana Ferse, încolţită cu ani de zile înaintea fatalului ei mariaj, avea o anumită calitate de altruism. Dorea fericirea Dianei mai presus de propria-i fericire. În gândurile sale care o urmăreau continuu, întrebarea: „Ce e mai bine pentru ea?” era mereu preponderentă. Trăise departe de Diana atâta amar de vreme, încât gândul de a o inoportună (trăsătură cu totul absentă în firea lui), nici nu se putea măcar ivi. Dar obrazul ei oval, cu ochii negri, cu buzele şi nasul atât de dulci, exprimând puţină tristeţe când se afla în

nemişcare, îi tulbura întruna contururile maxilarelor şi femurelor, precum şi celelalte fenomene interesante din munca lui. Diana, cu cei doi copii, trăiau într-o căsuţă în Chelsea, din venitul unui soţ care de patru ani era pacientul unei clinici private de alienaţi mintali, şi care nu avea perspective să-şi redobândească echilibrul. Diana avea aproape patruzeci de ani şi trecuse prin momente îngrozitoare înainte ca Ferse să fi răsturnat definitiv cupa. Adrian, aparţinând şcolii vechi de gândire şi comportament, şi înarmat cu o viziune coerentă asupra istoriei umanităţii, accepta viaţa cu un fatalism semi-amuzat. Nu era omul „reformelor", şi poziţia în care se afla doamna inimii lui nu-i inspira dorinţa de a-i reteza funia căsătoriei. Nu voia decât s-o ştie fericită, dar în împrejurările existente nu vedea cum ar putea-o face astfel. Cel puţin se bucura de linişte şi de un venit suficient, datorat acelei victime doborâte de destin. Dealtfel, Adrian era puţin pătruns de teama superstiţioasă pe care fiinţele primitive o resimt în faţa oamenilor loviţi de această anume formă de calamitate. Ferse fusese un tip la locul lui până când ţara mintală începuse să se infiltreze prin straturile sănătăţii şi educaţiei, iar conduita lui, în cei doi ani care au precedat eclipsa, a putut fi justificată doar de această prăbuşire. Se număra printre cei bătuţi de Dumnezeu; şi neajutorarea lui impunea un maximum de scrupule. Adrian părăsi maxilarul şi luă în mână un mulaj de *pitecantropus*, această curioasă făptură din Trinil, Java, care vreme atât de îndelungată a divizat părerile învăţaţilor în chestiunea dacă ar trebui să fie numit om-maimuţă sau maimuţă-om. Ce distanţă de la această vieţuitoare şi până la craniul modern, de englez, aflat pe consola căminului. Dac-ai scutura autorităţile ştiinţifice, tot n-ai afla un răspuns la întrebarea: „Unde a fost leagănul lui *Homo Sapiens*, cuibul în care a evoluat din Omul de la Trinil, de la Piltdown, de la Neanderthal, sau din nişte colaterali încă nedescoperiţi ai acestor creaturi?" Dacă Adrian avea cu adevărat vreo pasiune, în afară de Diana

Ferse, aceasta era dorinţa arzătoare de a delimita locul de baştină al rasei umane. Acum se ventila ideea dezvoltării acesteia din Omul de la Neanderthal, dar Adrian simţea că teoria e nesatisfăcătoare. Când acele specimene primare prezentau un stadiu de specializare atât de precis, a le căuta originea la un tip atât de diferit, însemna o deviere. Ca şi cum ai afirma că cerbul roşu se trage din elan. Adrian se întoarse către uriaşul glob pământesc pe care erau însemnate toate descoperirile la zi legate de originea omului modern, însoţite de adnotări, făcute cu scrisul lui îngrijit, asupra schimbărilor geologice, asupra timpului şi climatului. Unde — unde să cauţi? Era o problemă demnă de un detectiv, o problemă care nu se putea soluţiona decât în manieră franceză, adică printr-o apreciere intuitivă a punctului inerent probabil, confirmată ulterior prin cercetări la faţa locului — cel mai adânc mister din lume. Să fi fost colinele de la poalele munţilor Himalaya, Fayum[14], sau vreun alt loc înghiţit azi de apele mării? Dacă, într-adevăr, locul fusese înghiţit de mare, atunci nu va putea şti niciodată stabilit cu certitudine. Era o problemă academică, pur teoretică? Nu, căci se conjuga cu însăşi; problema esenţei umane, a adevăratei naturi a fiinţei omeneşti, punct asupra căruia s-ar putea fundamenta filozofia socială — o chestiune de curând readusă pe tapet. Şi anume: dacă omul era funciarmente blând şi paşnic, ipoteză pe care părea s-o sugereze studiul vieţii animalelor şi al unor aşa-zise popoare sălbatice, sau era funciarmente agresiv şi neliniştit, cum părea să afirme acea lugubră înregistrare a faptelor, numită Istorie? Găseşte cuibul în care s-a dezvoltat *Homo Sapiens*, şi de acolo va ieşi poate la iveală o mărturie care să decidă dacă omul e un înger-diavol, sau un diavol-înger. Pentru o persoană cu firea lui Adrian, teza reactualizată a blândeţii inerente omului era deosebit de atrăgătoare, dar sistemul lui de gândire

refuza să subscrie cu uşurinţă sau fără rezerve orice fel de teză. Până şi animalele blânde, până şi păsările trăiesc în virtutea instinctului de conservare; la fel s-a întâmplat şi cu omul primitiv; intrigile diabolice ale omului sofisticat au luat naştere, fireşte, o dată cu extinderea activităţilor sale şi cu apariţia competiţiilor — cu alte cuvinte o dată cu ramificarea instinctului de conservare, impusă de viaţa aşa-zis civilizată. Existenţa elementară a omului necivilizat oferea instinctului de conservare mai puţine prilejuri de a se manifesta sub formele sale sinistre; dar o astfel de teorie nu prea putea fi argumentată. Era preferabil să accepţi omul modern aşa cum se prezintă şi să încerci să-i frânezi posibilităţile de a comite răul. Nici pe bunătatea naturală a oamenilor primitivi nu puteai miza prea mult. Numai cu o zi înainte citise despre o vânătoare în Africa Centrală, cu prilejul căreia o serie de băştinaşi primitivi, femei şi bărbaţi, care patrulau în slujba vânătorilor albi, dăduseră peste hoiturile elefanţilor omorâţi, le despicaseră mădular cu mădular, fâşie cu fâşie, şi le mâncaseră crude şi şiroind de sânge, apoi dispăruseră în pădure, perechi — perechi, pentru a desăvârşi orgia. La urma urmelor, şi civilizaţia era bună la ceva.

Dar chiar în clipa aceea, portarul anunţă:

— Un profesor Allorsen doreşte să vă vadă, domnule. Vrea să se uite la craniile peruviene.

— Hallorsen! strigă Adrian uimit. Eşti sigur? Ştiam că-i în America, James.

— Allorsen e numele, domnule; un domn înalt vorbeşte ca un american. Uitaţi-vă la cartea de vizită.

— Hm! Pofteşte-l, James! Şi în sinea lui: „Umbră a lui Dinny! Ce să-i spun acum?”

Bărbatul foarte înalt şi foarte chipeş care intră părea să aibă vreo treizeci şi opt de ani. Faţa bine rasă strălucea de sănătate, ochii erau luminoşi, părul negru avea ici-colo câte un fir prematur argintat. O dată cu el pătrunsese parcă o boare de aer proaspăt. Vorbi numaidecât:

— Domnul custode?

Adrian se înclină.

— Cum asta! Cu siguranţă că ne-am mai întâlnit; pe un vârf de munte, nu?

— Da, răspunse Adrian.

— Bun, bun! Numele meu e Hallorsen — expediţia din Bolivia. Mi s-a spus că craniile peruviene sunt extraordinare; am adus şi mica mea colecţie boliviană; m-am gândit că mi-ar place să le compar aici, pe loc, cu craniile din Peru. Se scriu atâtea aiureli în legătură cu craniile, de către oameni care n-au văzut originalele în viaţa lor.

— Foarte adevărat, domnule profesor. Aş fi încântat să văd colecţia dumneavoastră boliviană. Apropo, mi se pare că nu-mi cunoaşteţi numele. Iată-l.

Adrian îi întinse cartea de vizită. Hallorsen o luă în mina.

— Ei! Sunteţi rudă cu căpitanul Charwell, cel care mi-a înfipt cuţitul în inimă?

— Îi sunt unchi. Dar eu rămăsesem cu impresia că dumneavoastră aţi înfipt cuţitul în el.

— Cum aşa, m-a părăsit la nevoie.

— După câte ştiu, el consideră că dumneavoastră l-aţi părăsit la nevoie.

— Uite ce-i, domnule Charwell...

— Noi pronunţăm Cherrell, dacă nu vă supăraţi.

— Cherrell — da, îmi amintesc acum. Când angajezi un om ca să-ţi facă o treabă, domnule custode, şi când treaba respectivă îl depăşeşte, şi pentru că-l depăşeşte te lasă în plata Domnului, ce faci — îi dai o medalie de aur?

— Cred că încerci să descoperi dacă treaba pe care i-ai încredinţat-o era omeneşte realizabilă, oricum asta înainte de a scoate cuţitul.

— Asta-i de datoria omului care a acceptat slujba. Şi ce, mă rog, avea de făcut? Să ţină câţiva metişi în frâu.

— Eu nu mă prea pricep, dar înţeleg că a avut în grijă şi animalele.

— Bineînţeles, şi a lăsat ca totul să-i scape din mină. Mă rog, nu mă aştept ca dumneavoastră să-mi ţineţi partea, împotriva nepotului. Dar pot vedea craniile peruviene?

— Fără îndoială.

— Drăguţ din partea dumneavoastră.

În timpul celor câteva clipe de reciprocă inspectare ce urmară, Adrian măsură în repetate rânduri cu privirea splendidul specimen de *Homo Sapiens* care stătea lângă el. Rareori văzuse un om atât de debordant de sănătate şi de viaţă. Era firesc ca orice obstacol ivit în cale să-i calce pe nervi. Însăşi propria-i vitalitate îl împiedica să poată vedea şi cealaltă faţetă a lucrurilor. Aşa cum era cazul cu întreaga lui naţiune, lucrurile aveau datoria s-o ia numai pe calea lui; în faţa luxurianţei sale, nici o altă cale nu părea posibilă.

„La urma urmelor, îşi spunea Adrian, ce vină are el că e însuşi specimenul — *Homo Transatlanticus Superbus*[15]", şi adăugă cu glas insinuant:

— Deci, pe viitor, soarele are de gând să călătorească dinspre apus spre răsărit, domnule profesor?

Hallorsen zâmbi, şi surâsul lui avea o exuberantă dulceaţă.

— Mă rog, domnule custode, cred că suntem amândoi de acord că civilizaţia a început o dată cu agricultură. Dacă am putea demonstra că noi am cultivat porumb de soi american cu mult mai devreme, poate cu mii de ani înainte de apariţia civilizaţiei vechiului Nil, bazată pe cultura orzului şi a griului, de ce nu s-ar schimba direcţia soarelui?

— Şi puteţi demonstra?

— Păi noi avem vreo douăzeci până la douăzeci şi cinci de sorturi de porumb. Hrdlicka[16] pretinde că au fost necesari vreo douăzeci de mii de ani pentru a se ajunge la această diferenţiere naturală. Asta oricum ne situează în frunte, ca părinţi ai agriculturii.

— Vai, dar în lumea veche nu a existat nici un sorţ de porumb mai înainte de descoperirea Americii.

— Nu, domnule; şi nici în America, până după descoperire, nu a existat vreun sort din cerealele lumii vechi. Păi dacă civilizaţia lumii vechi şi-a croit drum peste Pacific, de ce nu şi-a adus şi cerealele după ea?

— Bine, dar asta nu dovedeşte că America a fost purtătorul de lumină pentru restul lumii.

— Poate că nu; dar dacă nu a fost, atunci s-a mărginit să-şi dezvolte propriile-i civilizaţii prin propriile-i descoperiri de cereale; şi au fost cei dintâi.

— Sunteţi un atlantean[17], domnule profesor?

— Uneori mă joc cu această idee, domnule custode.

— Mă rog, mă rog! îmi daţi voie să vă întreb dacă vă simţiţi absolut fericit în legătură cu atacul lansat la adresa nepotului meu?

— Ei, bineînţeles că mi-a dat dureri de cap când l-am scris. Nepotul dumneavoastră şi cu mine nu ne-am prea împăcat.

— Acest lucru, aş zice, e de natură să vă inspire cu atât mai multe îndoieli asupra justeţei afirmaţiilor dumneavoastră.

— Dacă mi-aş retrage criticile, ar însemna să nu spun ceea ce gândesc cu adevărat.

— Sunteţi convins că dumneavoastră nu aţi contribuit cu nimic la ratarea obiectivului?

Încruntarea care se ivi pe fruntea imensă avea un asemenea aer de nedumerire, încât Adrian îşi spuse: „Oricum, e un om onest”.

— Nu văd ce vreţi să spuneţi, replică Hallorsen încet.

— Dumneavoastră l-aţi ales pe nepotul meu, din câte înţeleg.

— Da, dintre alţi douăzeci,

— Întocmai. Deci aţi ales omul nepotrivit.

— Asta-i sigur.

— Eroare de apreciere? Hallorsen râse.

— Sunteţi foarte abil, domnule custode. Dar eu nu sunt omul care să-şi trâmbiţeze greşelile.

— Ceea ce vă trebuia dumneavoastră era un om lipsit de glandele compasiunii; recunosc, nu l-aţi găsit.

Hallorsen roşi.

— Nu vom putea cădea de acord asupra acestei chestiuni, domnule. Am să-mi iau înapoi mica mea colecţie de cranii. Şi vă mulţumesc pentru amabilitate.

Câteva minute mai târziu, dispăru. Adrian rămase pradă unor gânduri amestecate. Individul era mai bun decât îi apăruse lui în amintire. Din punct de vedere fizic un specimen splendid, din punct de vedere intelectual deloc de dispreţuit, iar din punct de vedere moral — ei bine, tipic pentru o lume nouă în care orice obiectiv imediat constituie lucrul cel mai important din univers până când e atins, iar atingerea obiectivului e mai importantă decât metodele folosite. „Ar fi păcat, gândi el, să iasă o încăierare. Şi totuşi individul nu are dreptate: oamenii ar trebui să fie caritabili când e vorba de un atac public, tipărit. Prea mult ego la amicul Hallorsen".

Şi cu acest gând, aşeză maxilarul într-un sertar.

V

Dinny îşi urmă drumul spre St. Augustine's-in-the-Meads[18]. În acea zi frumoasă, sărăcia cartierului în care pătrundea se înfăţişa cu o pregnantă tristeţe ochilor ei obişnuiţi cu priveliştile de ţară. Fu cu atât mai surprinsă de veselia copiilor care se jucau pe stradă. Întrebând pe unul dintre ei care-i drumul spre vicariat, se pomeni escortată de cinci puştani. Nu o părăsiră nici când îşi apăsă degetul pe sonerie, drept care se văzu silită să tragă concluzia că mobilul ce-i îmboldea pe ţânci nu era pur altruist. Într-adevăr, încercară să intre o dată cu ea şi nu o părăsiră până nu dărui fiecăruia dintre ei câte un penny. Fu poftită într-o încăpere plăcută, care arăta parcă bucuroasă când cineva avea timp să o viziteze; tocmai contempla o reproducere după Castelfranco al lui Francesca[19] când o voce rosti: „Dinny!”, şi apăru mătuşa ei May. Doamna Hilary Cherrell avea ca de obicei aerul că biruie necesitatea de a se afla în trei locuri deodată; arăta calmă, detaşată şi mulţumită — lucru firesc, căci îşi iubea nepoata.

— Ai ieşit la cumpărături, drăguţo?

— Nu, mătuşă May, am venit ca să obţin o recomandare de la unchiul Hilary.

— Unchiul tău se află la tribunalul poliţienesc.

Un balonaş zglobiu încreţi suprafaţa apelor lui Dinny.

— De ce, dar ce-a făcut, mătuşă May?

Doamna Hilary zâmbi.

— Deocamdată nimic, dar nu pun mâna în foc pentru el, dacă magistratul nu se arată om de înţeles. Una dintre tinerele noastre e acuzată că a acostat bărbaţi.

— Nu pe unchiul Hilary?

— Nu dragă, nici vorbă. Unchiul tău depune mărturie pentru caracterul fetei.

— Dar există realmente un caracter pentru care să depună mărturie, mătuşă May?

— Ei, tocmai asta-i buba. Hilary susţine că da. Eu nu sunt chiar atât de convinsă.

— Bărbaţii sunt foarte încrezători. N-am fost în viaţa mea la un tribunal de poliţie. Mi-ar plăcea să mă duc şi să-l prind pe unchiul Hilary acolo.

— Bine, şi eu merg în direcţia aceea. Am putea face împreună drumul până la poliţie.

Cinci minute mai târziu plecară şi străbătură străzile şi mai izbitoare pentru ochii lui Dinny, familiarizaţi doar cu sărăcia pitorească de la ţară.

— Nu mi-am dat niciodată seama, mărturisi ea brusc, că Londra e un astfel de coşmar.

— Din care nu există deşteptare. Asta-i partea cumplită. De ce oare, când sunt atâţia şomeri, nu se întreprinde un plan naţional de asanare a mahalalelor? În douăzeci de ani s-ar vedea roadele. Politicienii sunt adevărate miracole de energie şi de principii atâta timp cât se găsesc în afara posturilor oficiale, dar cum se instalează acolo, se lasă târâţi de mecanism...

— Pentru că nu sunt femei, ştii, mătuşico?

— Îţi râzi de mine, Dinny?

— O, nu! Femeile sunt lipsite de acel simţ al dificultăţilor pe care-l au bărbaţii; dificultăţile femeilor sunt de ordin fizic, real, pe când ale bărbaţilor sunt de natură cerebrală şi formală; bărbaţii spun întotdeauna: „N-o să meargă!” Pe când femeile nu spun niciodată aşa ceva. Ele pornesc la acţiune şi după aceea constată dacă merge sau nu.

Doamna Hilary rămase o clipă tăcută.

— Presupun că femeile sunt mai ancorate în realitate; au un ochi mai proaspăt şi mai puţin simţ de răspundere.

— N-aş vrea să fiu bărbat pentru nimic în lume.

— Asta-i reconfortant; dar, în general, bărbaţii o duc mai bine decât noi, draga mea, chiar şi acum.

— Aşa cred ei, dar eu am îndoieli. Părerea mea e că bărbaţii seamănă îngrozitor cu struţii. Pot refuza să vadă ceea ce nu vor să vadă, cu mult mai mare uşurinţă decât o fac femeile; dar eu nu consider că ăsta e un avantaj.

— Dacă ai trăi ca noi în Cartierul Maidanelor, Dinny, ai gândi că e un avantaj.

— Dacă aş trăi în Maidane, scumpo, aş muri.

Doamna Hilary se uită la nepoata ei prin alianţă. Adevărat că arăta diafană, lesne s-o rupi, dar în acelaşi timp avea un aer „rasat”, ca şi cum carnea îi era dominată de spirit. S-ar fi putut să fie totuşi neaşteptat de tare şi de impermeabilă la împrejurările exterioare.

— Nu sunt chiar atât de sigură, Dinny; tu faci parte dintr-o rasă oţelită. Dacă n-ar fi aşa, unchiu-tău ar fi fost de mult mort. Uite, aici e tribunalul poliţienesc. Îmi pare rău că n-am timp să intru şi eu. Dar toată lumea o să fie drăguţă cu tine. E un loc foarte omenesc, chiar dacă oarecum lipsit de delicateţe. Fii atentă lângă cine te aşezi.

Dinny ridică o sprânceană:

— Păduchi, mătuşă May?

— Ei bine, n-aş merge chiar atât de departe încât să neg. Vino la ceai, dacă poţi.

Plecă mai departe.

Reşedinţa bursei şi târgului de indelicateţe umană era ticsită, căci, ţinând seama de infailibilul fler al publicului pentru tot ce-i dramatic, cazul în care Hilary depunea mărturie în favoarea fetei devenise foarte popular, din moment ce era în joc integritatea poliţiei. Cea de a doua înfăţişare era tocmai în curs, când Dinny ocupă ultimii cincisprezece centimetri pătraţi din sală. Vecinii din dreapta îi aminteau de poezioara pentru copii: Măcelarul, brutarul şi lumânărarul. Vecinul din stânga era un poliţist înalt. În fundul sălii, amestecate în gloată, se aflau o sumedenie de femei. Aerul era îmbâcsit şi mirosea a îmbrăcăminte. Dinny îl privi pe magistrat, cu mutra lui ascetică şi parcă pusă la murat, şi se miră că nu-i fumega pe

birou o cădelniţă cu tămâie. Privirile îi lunecară apoi la silueta din boxă, o fată cam de vârstă şi de înălţimea ei, îmbrăcată îngrijit, cu trăsături plăcute, în afară de gură care arăta poate mai senzuală decât era potrivit pentru cineva aflat în situaţia ei. Dinny presupuse că părul fetei era blond. Stătea nemişcată, cu o boare purpurie încremenită pe obrajii palizi, şi cu o nelinişte speriată în ochi. Numele ei era Milicent Pole. Dinny deduse că faţa fusese acuzată de un agent de poliţie că ar fi acostat pe Euston Road doi bărbaţi, dintre care nici unul nu se prezentase ca martor.

La bară, un tânăr cu figură de tutungiu depunea mărturie că o văzuse pe fată trecând prin faţa lui de două sau trei ori — o remarcase mai ales ca pe o „tipă bine"; părea îngrijorată, de parcă ar fi căutat ceva.

Pe cineva, voia să spună? Ceva sau pe cineva, cum putea el să ştie? Nu, nu se uita pe jos; nu, nu s-a oprit, a trecut pe lângă el, fără nici o privire. Dacă i-a vorbit? Nu. Ce făcea el? Ieşise în pragul dughenei, după închidere, ca să respire puţin aer curat. Dacă a văzut-o adresându-se cuiva? Nu, n-a văzut-o, dar el n-a stat prea mult acolo.

— Reverendul Hilary Charwell.

Dinny îl văzu pe unchiul ei ridicându-se de pe o bancă şi păşind sub baldachinul boxei martorilor. Arăta vioi şi neclerical, iar privirile ei întârziară cu plăcere pe faţa prelungă, fermă, atât de ridată şi de plină de umor, a unchiului.

— Numele dumneavoastră e Hilary Charwell?

— Cherrell, dacă n-aveţi nimic împotrivă.

— Mă rog. Şi sunteţi parohul bisericii St. Augustine's in-the-Meads?

Hilary se înclină.

— De cât timp?

— De treisprezece ani.

— O cunoaşteţi pe acuzată?

— De când era o copiliţă.

— Vă rugăm să ne spuneţi, domnule Cherrell, ce ştiţi despre ea.

Dinny îşi văzu unchiul răsucindu-se cu mai multă hotărâre în direcţia magistratului.

— Tatăl şi mama ei, domnule judecător, erau oameni pentru care aveam tot respectul; şi-au crescut copiii cuviincios. El era cizmar — sărac de bună seamă; cu toţii suntem săraci în parohia mea. Aş putea să spun că au murit aproape în mizerie acum cinci şi respectiv şase ani, şi de atunci cele două fiice ale lor au crescut mai mult sau mai puţin sub ochii mei. Amândouă lucrează la „Peter şi Poplin”. Niciodată n-am auzit spunându-se un cuvânt rău împotriva lui Milicent. După câte ştiu eu, e o fată bună şi cinstită.

— Înţeleg, domnule Cherrell, că posibilităţile dumneavoastră de a-i aprecia purtarea sunt foarte vagi.

— Vizitez casa în care locuieşte împreună cu sora ei. Dacă aţi vedea-o domnule, aţi fi de acord cu mine că e necesară o mare doză de respect de sine pentru a face faţă lucrurilor atât de onorabil cum o fac ele, în condiţiile în care trăiesc acolo.

— E membră a congregaţiei dumneavoastră?

Pe buzele unchiului se ivi un zâmbet care se reflectă apoi pe cele ale magistratului.

— N-aş putea spune, domnule. Duminicile sunt prea preţioase pentru tineretul din ziua de azi. Dar Milicent face parte dintre fetele care-şi petrec vacanţa la casa noastră de odihnă de lângă Dorking. Acolo vin întotdeauna fete foarte cumsecade. Nepoata mea prin alianţă, doamna Michael Mont, care conduce casa, mi-a dat referinţe foarte bune despre ea. Pot să vă citesc ce scrie?

Dragă Unchiule Hilary, .

M-ai întrebat despre Milicent Pole. A fost la noi în trei rânduri şi supraveghetoarea îmi raportează că e o fată cuviincioasă şi deloc uşuratică. Şi eu am aceeaşi impresie despre ea.

— Deci, domnule Cherrell, după opinia dumneavoastră ar trebui trasă concluzia că în cazul de faţă s-a comis o eroare?

— Da, domnule judecător. Sunt convins de acest lucru.

Fata din boxă îşi duse batista la ochi. Şi Dinny se simţi brusc indignată de situaţia atât de jenantă în care se afla tânăra. Să fie expusă acolo, în faţa tuturor acestor oameni, chiar dacă săvârşise ceea ce spuneau ei! Şi de ce n-ar putea o fată să solicite compania unui bărbat? În fond bărbatul nu era obligat să i-o ofere.

Poliţistul cel înalt se mişcă, privi în jos spre ea de parcă mirosise o erezie, şi-şi drese glasul.

— Vă mulţumesc, domnule Cherrell.

Hilary ieşi din boxa martorilor, în clipa aceea îşi zări nepoata şi o salută fluturându-şi un deget. Dinny îşi dădu seama că procesul se încheiase şi magistratul delibera. Stătea perfect liniştit, cu buricele degetelor împreunate, şi privea fix la fată, care isprăvise să-şi şteargă ochii şi-i întorcea privirea. Dinny îşi ţinu răsuflarea. În minutul următor, o întreagă viaţă, poate, va atârna în cumpănă. Poliţistul cel înalt îşi mută greutatea de pe un picior pe altul. Oare simpatia lui înclina de partea omului împuternicit de lege, sau de partea fetei? Toate zgomotele amuţiseră, nu se auzea decât scârţâitul unei peniţe. Magistratul îşi desperече buricele degetelor şi vorbi:

— Argumentele înfăţişate de acuzare în acest caz sunt — nesatisfăcătoare. Acuzata este liberă. Poţi pleca.

Fata scoase un uşurel sughiţ înăbuşit. În dreapta lui Dinny, lumânărarul emise un „Bravo, dom'le! Bravo! Bravo!”

— St! făcu poliţistul cel înalt.

Dinny îl văzu pe unchiul ei ieşind alături de fată; zâmbi când trecu pe lângă ea.

— Dinny, aşteaptă-mă, în două minute sunt înapoi.

Dinny se strecură în spatele poliţistului cel înalt şi aşteptă în hol. Natura lucrurilor din jur îi dădea fiorul care te străbate când aprinzi brusc lumină într-o bucătărie, în toiul nopţii; mirosul de

Condy's fluid[20] îi asalta nările; se mută mai aproape de uşa de ieşire. Un sergent de poliţie o întrebă:

— Vă pot fi cu ceva de folos, domnişoară?

— Mulţumesc. Îl aştept pe unchiul meu. Iată-l că vine.

— Domnul pastor?

Dinny aprobă din cap.

— Ah, bun om mai e vicarul. Fata aceea a scăpat?

— Da.

— Ei, se mai întâmpla şi greşeli. Iată-l, domnişoară.

Hilary se apropie şi-şi trecu braţul pe sub al lui Dinny.

— Ah, domnu sergent, făcu el. Cum se simte doamna?

— Minunat, domnule. Va să zică aţi scos-o basma curată?

— Da, zise Hilary, şi am chef de o pipă. Vino, Dinny.

Salutându-l din cap pe sergent, o scoase la aer curat..

— Ce te-a adus, Dinny, în iadul ăsta?

— Am venit după dumneata, unchiule. M-a adus mătuşa May. Într-adevăr fata aceea era nevinovată?

— Nu mai pune întrebări naive. Dar a o condamna ar fi fost drumul cel mai sigur spre pierzanie. E în urmă cu plata chiriei şi soră-sa e bolnavă. Stai o clipă să-mi aprind pipa. Pufăi un nor de fum şi-i luă iar braţul. Şi ce doreşti de la mine, scumpa mea?

— O recomandare la lordul Saxenden.

— La Bantham Snobişorul? De ce?

— Din cauza lui Hubert.

— A! Vrei să-i suceşti capul?

— Dacă ne înlesneşti dumneata o întâlnire.

— Am fost coleg cu Snobişorul la Harrow, pe vremea aceea era numai baronet — şi nici că l-am mai văzut de atunci.

— Dar pe Wilfred Bentworth îl ai în buzunarul dumitale, unchiule, şi domeniile lor sunt vecine.

— Da, cred că Benworth o să-mi dea pentru tine o recomandare către Saxenden.

— Nu asta vreau eu. Doresc să-l întâlnesc în societate.

— Hm! Da, altfel ar fi cam greu să-i suceşti capul. Şi care anume e obiectivul?

— Cariera lui Hubert. Vrem să ajungem direct la sursă înainte de a se înrăutăţi lucrurile.

— Înţeleg. Dar uite ce-i, Dinny. Lawrence e omul care-ţi trebuie. El l-a invitat pe Bentworth la Lippinghall, marţea viitoare, la o vânătoare de potârnichi. Ai putea să te duci şi tu.

— M-am gândit eu la unchiul Lawrence, dar nu voiam să pierd prilejul de a te vedea şi pe dumneata, unchiule.

— Scumpa mea, nimfele ispititoare ca tine n-ar trebui să spună lucruri de felul ăsta. I se urcă omului la cap. Ei, uite c-am ajuns. Vino să iei un ceai.

Dinny fu surprinsă când în salonul vicariatului îl văzu din nou pe unchiul Adrian. Şedea într-un colţ, cu picioare!e-i lungi cât mai strânse sub scaun, înconjurat de două femei tinere cu înfăţişare de profesoare. Îşi clătină linguriţa către ea şi apoi se apropie.

— După ce ne-am despărţit, Dinny, cine crezi că a apărut? Omul negru în persoană, ca să-mi vadă craniile peruviene.

— N-ai să-mi spui că Hallorsen?

Adrian îi întinse o carte de vizită: „Profesor Edward Hallorsen şi dedesubt, scris cu creionul: „Hotel Piedmont”.

— E un individ mult mai arătos decât mi s-a părut mie când l-am cunoscut în Dolomiţi, scorojit şi bărbos; şi aş spune că nu-i om rău dacă ştii să-l iei aşa cum trebuie. Şi mă gândeam să-ţi propun: „De ce să nu-l iei tu aşa cum trebuie?”.

— N-ai citit jurnalul lui Hubert, unchiule.

— Mi-ar plăcea să-l citesc.

— Probabil c-o să ai prilejul. S-ar putea să-l publicăm.

Adrian fluieră încetişor.

— Mai chibzuieşte, draga mea. Când doi se iau la harţă, e amuzant pentru toată lumea cu excepţia celor doi.

— Hallorsen şi-a spus cuvântul. E rândul lui Hubert să lanseze mingea.

— Mă rog, Dinny — nu strică să arunci o privire la minge înainte de a o lansa. Lasă-mă să aranjez o mică cină. Diana Ferse ne invită la ea şi vei putea petrece noaptea acolo. Ce zici, să aranjăm pe luni?

Dinny îşi încreţi nasul ei cu vârful în vânt. Dacă, aşa cum intenţiona, urma să plece săptămâna viitoare la Lippinghall, seara de luni îi convenea. Poate că, la urma urmei, era bine să-l cunoască pe americanul ăsta înainte de a-i declara război.

— În regulă, unchiule, şi-ţi mulţumesc foarte mult. Dacă mergi spre West End, pot să te însoţesc? Vreau să-i văd pe mătuşa Emily şi pe unchiul Lawrence. În drum spre casă treci doar pe Mont Street.

— Perfect! După ce te ghiftuieşti, pornim.

— M-am şi ghiftuit, spuse Dinny şi se ridică.

VI

Norocul continuă să ţină cu ea, şi-l surprinse pe cel de-al treilea unchi contemplându-şi propria casă din Mount Street de parcă era pe punctul de a o cumpăra.

— Ah! Dinny, vino; mătuşa-ta e melancolică şi o să se bucure să te vadă. Iar eu simt lipsa bătrânului Forsyte, adăugă când intrară în hol. Mă gândeam tocmai cât să cer pe casa asta dac-ar fi s-o închiriez în sezonul viitor. Tu nu l-ai cunoscut pe bătrânul Forsyte — tatăl lui Fleur; era un personaj.

— Ce se întâmpla cu mătuşa Em, unchiule Lawrence?

— Nimic, draga mea. Cred că priveliştea bietului unchi bătrân Scrobitu a făcut-o să mediteze la viitor. Tu meditezi vreodată la viitor, Dinny? După o anumită vârstă, viitorul devine o perioadă înfricoşătoare.

Deschise o uşă.

— Draga mea, a venit Dinny.

Emily, Lady Mont, se găsea în salonul ei lambrisat, fluturând un pămătuf de pene pe nişte plante de interior, în timp ce papagalul îi şedea cocoţat pe umăr. Lăsă jos pămătuful, se apropie cu o privire pierdută, spuse: „Fii cuminte, Polly” şi îşi sărută nepoata. Papagalul se transferă pe umărul lui Dinny şi îşi încovoie capul, iscoditor, ca s-o privească în faţă.

— E o comoară, spuse Lady Mont; nu te supără dac-o să te ciupească de ureche? Mă bucur atât de mult c-ai venit, Dinny; m-am gândit tot timpul la înmormântări. Spune-mi, care-i părerea ta despre viaţa de apoi?

— Există aşa ceva, mătuşico?

— Dinny! Ce spui tu e atât de deprimant...

— Poate că cei care o doresc o şi au.

— Eşti la fel ca Michael. El e atât de cerebral. De unde ai cules-o pe Dinny, Lawrence?

— Din stradă.

— Asta sună cam lipsit de cuviinţă. Cum se simte tatăl tău, Dinny? Sper că nu mai rău de când a fost în casa aceea îngrozitoare de la Porthminster. Mirosea a şoareci conservaţi.

— Suntem cu toţii foarte necăjiţi din cauza lui Hubert, mătuşă Em.

— Ah! Hubert, da. Ştii, cred că a făcut o greşeală când i-a biciuit pe oamenii aceia. Că i-a împuşcat, asta se mai poate înţelege, dar biciuitul e un act atât de fizic şi atât de mult în genul *Bătrânului Duce*[21] ...

— Dumneata nu te-ai simţi tentată să-i biciuieşti pe cărăuşi dacă i-ai vedea şfichiuind nişte cai supraîmpovăraţi, în timp ce-i mână la deal?

— Ba da. Asta făceau ei acolo?

— Efectiv, numai că mult mai rău. Obişnuiau să răsucească cozile catârilor şi să-şi înfigă cuţitele în ei şi în genere torturau bietele dobitoace.

— Zău? Atunci mă bucur că i-a biciuit; cu toate că mie nu mi-au plăcut niciodată catârii de când am urcat pe Gemmi. Ţii minte, Lawrence?

Sir Lawrence încuviinţă din cap. Faţa lui avea acea expresie afectuoasă, dar amuzată, pe care Dinny o asocia întotdeauna cu prezenţa mătuşii Em.

— De ce, mătuşico?

— S-au rostogolit cu mine cu tot; adică nu toţi, numai acela pe care călăream. Mi s-a spus că era unica dată când un catâr s-a rostogolit cu cineva — se pare că-s siguri pe picioare.

— Ce prost gust, mătuşico!

— Da — şi foarte neplăcut — atât de indecent! Crezi că Hubert ar vrea să vină săptămâna viitoare la Lippinghall la o vânătoare de potârnichi?

— Nu prea cred că în zilele astea Hubert poate fi convins să se ducă oriunde ar fi. Are o cumplită indispoziţie. Dar dacă există un cotlon cât de mic pentru mine, aş putea să vin eu?

— Sigur că da. E loc berechet. Ia să vedem: nu vin decât Charlie Muskham cu noua sa soţie, domnul Bentworth cu Hen, Michael şi Fleur, Diana Ferse, şi poate că Adrian, fiindcă el nu vânează, şi mătuşa-ta Wilmet. Oh! Ah! Şi lordul Saxenden.

— Cum? strigă Dinny.

— De ce? Nu e o persoană respectabilă?

— Dar, mătuşico — e minunat! El e obiectivul meu.

— Ce cuvânt oribil; niciodată până acum n-am auzi să i se spună astfel. Şi apoi, există o Lady Saxenden care zace pe undeva ţintuită la pat.

— Nu, nu mătuşă Em. Vreau să ajung la el în legătură cu Hubert. Tata zice că dânsul e buricul.

— Dinny, tu şi Michael întrebuinţaţi cele mai ciudate expresii. Ce buric?

Sir Lawrence rupse tăcerea împietrită pe care o păstra de obicei în prezenţa soţiei sale.

— Draga mea, Dinny vrea să spună că în chestiunile militare Saxenden e un mare regizor de culise.

— Ce fel de om e, unchiule Lawrence?

— Snobişorul? Îl cunosc de atâta amar de vreme — e un tip...

— Ce vrei să faci tu e foarte îngrijorător, interveni Lady Mont reluându-şi papagalul.

— Mătuşică scumpă, eu mă aflu pe teren sigur.

— Dar oare lordul — hm! — Snobişorul ăsta, e...? Eu m-am străduit să fac din Lippinghall un loc respectabil. Şi aşa am îndoieli în ce-l priveşte pe Adrian, dar... — aşeză papagalul pe busola căminului — Adrian e fratele meu preferat. Pentru un frate favorit mai închizi ochii...

— Aşa e, întări Dinny.

— Totul o să fie în deplină ordine, Em, o linişti Sir Lawrence. Eu o să le supraveghez pe Dinny şi pe Diana, iar tu o să-i supraveghezi pe Adrian şi pe Snobişor.

— Pe măsură ce trece timpul, unchiul tău devine tot mai frivol, Dinny; îmi spune cele mai înfiorătoare lucruri,

Mătuşa Em rămase liniştită alături de Sir Lawrence care-şi petrecu mâna pe sub braţul ei. Dinny gândi: Regele Roşu şi Regina Albă.[22]

— Ei bine, Dinny, ţi spun la revedere, rosti pe neaşteptate mătuşa ei. Trebuie să mă întind pe pat. Maseuza mea suedeză mă ia în primire de trei ori pe săptămâna. Şi, într-adevăr, dau jos din greutate. Privirile ei o măsurară pe Dinny. Mă întreb dacă pe tine te-ar putea face să mai adaugi ceva greutate.

— Sunt mai grasă decât par, mătuşico.

— Şi eu la fel — ceea ce-i deprimant. Dacă unchiul tău n-ar fi uscat ca un arac, n-aş obiecta..

Îşi înclină obrazul pe care Dinny depuse un sărut zgomotos.

— Ce sărut încântător! exclamă Lady Mont. De ani de zile nu m-a mai sărutat nimeni în felul ăsta. În general, oamenii te ciugulesc cu vârful buzelor. Haide, Polly!

Şi, împodobită cu papagalul pe umăr, se îndepărtă legănându-se.

— Mătuşa Em arată extraordinar de bine.

— Aşa se şi simte. E ideea ei fixă că se îngraşă şi se împotriveşte cu ghearele şi cu dinţii. Drept care ne tragem zilele cu hrana cea mai pestriţă. La Lippinghall e mai bine pentru că Augustine ne duce de nas şi e la fel de franţuzoaică pe cât era şi acum treizeci şi cinci de ani, când am adus-o cu noi din voiajul de nuntă. Găteşte şi acum extraordinar. Din fericire, pe mine nimic nu mă îngraşă.

— Dar mătuşa Em nu e grasă.

— Mm — nu.

— Şi are o ţinută foarte frumoasă. Ceea ce nouă ne lipseşte.

— Ţinuta dreaptă s-a mistuit o dată cu epoca edwardiană şi a fost înlocuită de mersul săltăreţ. Voi, femeile tinere, săltaţi cu toate de parcă sunteţi gata să vă repeziţi peste ceva şi apoi s-o ştergeţi. Am încercat să prevăd ce-o să urmeze după. În mod logic ar trebui să succeadă săritura, dar s-ar putea ca lucrurile să se răstoarne şi să vină mersul languros.

— Unchiule Lawrence, ce fel de om e în realitate Lordul Saxenden?

— Unul dintre cei care au câştigat războiul prin faptul că nimeni n-a ţinut niciodată seama de părerea lor. Cunoşti genul: „Am petrecut *week-end-ul* la Cooquer. Era şi familia Capers şi Gwen Blandish; ea a fost în armată şi avea multe de spus despre frontul din Polonia.[23] Dar eu aveam şi mai multe. Am discutat cu Capers; el crede că nemţilor le-a ajuns cuţitul la os. N-am fost de aceeaşi părere; e pornit pe Lordul T. Arthur Prose, care a venit duminică; apreciază că ruşii au acum vreo două milioane de carabine, dar n-au muniţii. Războiul, zice el, se termină până în ianuarie. E îngrozit de pierderile noastre. De-ar şti ce ştiu eu! Era şi Lady Thripp cu fiul ei care şi-a pierdut piciorul stâng. Ea e foarte atrăgătoare; i-am promis să-i vizitez spitalul şi s-o învăţ cum să-l conducă. Duminică, un dejun foarte agreabil — toată lumea era în formă; am jucat jocuri de societate. Alick a venit mai târziu, zice că în ultimul atac am pierdut patruzeci de mii de oameni, dar francezii au pierdut şi mai mult. Mi-am exprimat părerea că situaţia e foarte serioasă. Dar nimeni n-a ţinut seama de ea."

Dinny râse:

— Există astfel de oameni?

— Au existat, draga mea! Oameni foarte valoroşi, ce ne-am fi făcut fără — felul în care-şi menţineau bună dispoziţie şi curajul şi conversaţia — trebuia să-i vezi ca să crezi. Şi toţi au câştigat războiul. Saxenden, mai ales, poartă această răspundere. Tot timpul a avut o funcţie activă.

— Ce funcţie?

— Să ştie tot. Judecând după spusele lui, probabil că ştia mai mult decât orice alt om de pe glob. Are şi o constituţie remarcabilă şi-i place să fie remarcată: e un mare yachtman.

— O să-l privesc drept în faţă.

— Snobişorul e unul din oamenii la care-i mai bine să priveşti îndărăt, oftă unchiul ei. Vrei să

rămâi peste noapte, Dinny, sau te întorci acasă?

— Trebuie să mă întorc în seara asta. Trenul meu pleacă la opt din gara Paddington.

— În cazul ăsta te salt peste Hyde Park, îţi ofer o gustare la Paddington şi te depun în tren.

— O, nu-ţi bate capul cu mine, unchiule Lawrence.

— Sigur, traversează parcul fără mine şi lipseşte-mă de şansa de a fi arestat pentru acostarea unei fete tinere. Nici în ruptul capului! Am putea să ne şi aşezăm un pic ca să ne încercăm norocul. Eşti tipul de fată care-i vira pe cei vârstnici în bucluc. Ai un aer botticellian, Dinny. Hai să mergem!

Era ora şapte, într-o seară de septembrie, când intrară în Hyde Park şi porniră pe sub platani, prin iarba uscată.

— E prea devreme, din cauza economiei de lumină[24]. Indecenţele se comit de la opt în sus. Mă îndoiesc că ne-ar fi de vreun folos să ne aşezăm. Poţi recunoaşte un poliţist deghizat când îl vezi? E foarte necesar. În primul rând gambeta — de teamă să nu fie lovit prea brusc în moalele capului; în cărţi sunt întotdeauna trântiţi la pământ; apoi tendinţa de a arăta ca şi cum n-ar fi poliţist; o expresie competentă în jurul gurii — în poliţie îşi pun dantura la punct; ochii în jos când nu sunt fixaţi asupra ta; omul important, bine înfipt pe ambele picioare şi arătând de parcă tocmai i s-a luat măsura pentru nu ştiu ce lucru important. Şi, bineînţeles, ghete proverbiale.

Dinny chicoti:

— Îţi spun eu ce trebuie să facem, unchiule Lawrence. Înscenăm o acostare. La intrarea gării trebuie să fie un poliţist! Eu am să dau câtva timp târcoale pe acolo şi te agăţ de îndată ce apari. Ce anume trebuie să spun?

Sir Lawrence încreţi o sprânceană:

— Din câte îmi aduc eu aminte, ceva în genul ăsta: „Ce mai faci puişorule? E seara ta liberă?”

— Atunci eu o iau înainte şi-ţi lansez cuvintele astea chiar sub nasul poliţistului.

— O să-şi dea seamă că-l ducem, Dinny.

— Dai înapoi!

— Ei bine, e-atâta vreme de când nimeni n-a mai luat în serios vreo propunere de-a mea! Pe de altă parte: „Viaţa e reală, viaţa e serioasă, şi nu închisoarea-i este ţelul!”[25]

— Mă dezamăgeşti, unchiule.

— Cu asta sunt obişnuit, draga mea. Aşteaptă până o să ajungi şi tu gravă şi respectabilă şi-ai să vezi cât de des o să-i dezamăgeşti pe cei tineri.

— Dar gândeşte-te un pic: am putea avea zilnic coloane întregi din ziare dedicate nouă: „Scandal în jurul unei acostări la intrarea gării Paddington; un pretins unchi”. Nu râvneşti să fii un pretins unchi şi să ocupi mai mult spaţiu în ziare decât problemele Europei? Nu vrei nici măcar să bagi poliţia în bucluc? Unchiule, e meschin!

— *Soit*![26] replică Sir Lawrence; un unchi pe zi la tribunalul de poliţie e suficient. Eşti mai periculoasă decât credeam, Dinny.

— Nu, zău, dar de ce să fie arestate fetele alea? Asemenea lucruri ţin de trecut, când femeile erau tratate mai rău decât câinii.

— Sunt întru totul de părerea ta, Dinny, dar la noi mai stăruie conştiinţa conformistă, iar poliţia trebuie să aibă ceva de făcut. Imposibil să reduci numărul poliţiştilor fără a spori numărul şomerilor. Şi apoi o poliţie care n-are de lucru e periculoasă pentru bucătărese.

— Fii serios, unchiule.

— Nu-mi cere asta, draga mea! Orice ne-ar mai rezerva viaţa — aşa ceva să nu-mi ceri. Dar prevăd epoca în care vom fi cu toţii liberi să ne acostăm unii pe alţii, în limitele bunei-cuviinţe. În locul actualelor norme de comportare vor exista versiuni revizuite pentru bărbaţi şi pentru femei: „Doamnă, doriţi să vă plimbaţi?” „Domnule, doriţi tovărăşia mea?” Va fi o epocă poate nu de aur, dar

în orice caz poleită. Iată intrarea gării Paddington. Ai fi avut inimă să-l duci de nas pe acest nobil poliţist? Vino, hai să traversăm. Mătuşa ta nu se mai dă azi jos din pat, aşa că o să iau masa cu tine la bufet, urmă el când intrară în gara Paddington. O să luăm întâi un aperitiv şi în rest, dacă cunosc eu bine staţiile noastre de cale ferată, o să ne servească supă de vacă, peşte alb, friptură în sânge, verdeţuri, cartofi rumeniţi şi tarte cu prune — toate gustoase deşi cam englezeşti.

— Unchiule Lawrence, i se adresă Dinny când ajunseră la friptură în sânge, ce părere ai despre americani?

— Dinny, nici un om cu spirit patriotic n-o să-ţi spună adevărul, tot adevărul şi numai adevărul în legătură cu acest subiect. În orice caz, americanii, ca şi englezii, pot fi împărţiţi în două categorii: americani şi americani. Cu alte cuvinte, unii sunt drăguţi şi unii dezgustători.

— De ce nu reuşim noi să ne înţelegem mai bine cu ei?

— La întrebarea asta se poate răspunde uşor. Englezii dezgustători nu se înţeleg cu ei pentru că au mai mulţi bani decât noi. Englezii drăguţi nu se înţeleg cu ei aşa cum ar trebui, pentru că americanii sunt susceptibili, iar accentul glasului american nu e plăcut pentru urechea englezească. Sau s-o luăm invers. Americanii dezgustători nu se înţeleg cu englezii pentru că accentul glasului englezesc nu e plăcut pentru urechile lor. Americanii drăguţi nu se înţeleg cu noi aşa cum ar trebui pentru că suntem nereceptivi şi dispreţuitori.

— Nu găseşti că se încăpăţânează prea tare să procedeze numai cum îi taie pe ei capul?

— La fel facem şi noi. Nu-i asta. E vorba de maniera în care o fac, draga mea, asta ne deosebeşte, maniera şi limbajul.

— Cum aşa?

— Faptul că vorbim ceea ce se consideră a fi aceeaşi limbă este fără îndoială o cursă. Trebuie să sperăm într-o astfel de dezvoltare a dialectului

american, încât să se impună pentru ambele părţi necesitatea de a-şi învăţa reciproc limba.

— Dar se vorbeşte mereu de legătura pe care o constituie o limbă comună.

— De unde curiozitatea asta la tine pentru americani?

— Luni trebuie să-l întâlnesc pe profesorul Hallorsen.

— Tipul cu Bolivia. În cazul ăsta îţi dau un sfat, Dinny. Lasă-l să aibă dreptate şi o să-ţi ciugulească din palmă. Dacă-l contrazici, tu n-o să ciuguleşti nimic din palma lui.

— O, am de gând să-mi ţin firea.

— Fii pregătită de atac, dar nu te repezi la el. Acuma, dac-ai isprăvit, draga mea, ar trebui să plecăm: e opt fără cinci.

O instală în vagon şi-i oferi un ziar de seară. Când trenul se puse în mişcare, adăugă:

— Aruncă-i o privire botticelliană, Dinny. Aruncă-i o privire botticelliană!

VII

Adrian medita asupra cartierului Chelsea, în timp ce se îndrepta într-acolo, în seara zilei de luni. Nu mai era ce fusese odinioară. Îşi amintea că locuitorii de aici, chiar şi în vremurile de amurg ale epocii victoriene, fuseseră un soi de troglodiţi — creaturi gata să-şi plece capul, dintre care, ici-colo, mai răsărea câte o celebritate sau un istoric. Femei care făceau treabă cu ziua, actori zbătându-se să-şi scoată banii de chirie, scriitori trăind din doi bani jumate pe zi, doamne gata să-şi lepede veşmintele pentru un şiling pe oră, perechi căsătorite a căror viaţă se îndreaptă vertiginos spre tribunalul de divorţuri, oameni cărora le plăcea să tragă la măsea, precum şi adoratori ai lui Turner[27], Carlyle[28], Rossetti[29] şi Whistler[30]; câţiva cârciumari, păcătoşi cu duiumul şi obişnuita puzderie a celor ce mănâncă oaie de patru ori pe săptămână[31]. Îndărătul unei faţade fluviale care devenea tot mai aristocratică, cu timpul s-a dezvoltat şi a sporit respectabilitatea, până când a ajuns să facă saltul în incurabila King's Boad[32] şi au răsărit, chiar şi aici, bastioane ale Artei şi ale Modei.

Casa Dianei era aşezată pe Oakley Street. Adrian şi-o amintea de pe vremea când era lipsită de orice individualitate şi locuită de o familie de stricţi mâncători de oaie. Dar în cei şase ani de când o locuia Diana, devenise unul dintre cele mai încântătoare cuiburi ale Londrei. Le cunoscuse bine pe toate drăgălaşele surori Montjoy, astăzi risipite prin societate, dar dintre toate, Diana era cea mai tânără, cea mai drăguţă, cea mai plină de gust, cea mai spirituală — una dintre acele femei care, fără prea mulţi bani şi fără să-şi discrediteze virtutea, reuşesc să imprime o amprentă de eleganţă pe tot ce e înconjoară şi suscită gelozia. De la cei doi copii ai ei şi de la câinele de rasă Collie (aproape singurul

de acest soi care se mai găsea la Londra), de la clavecinul ei, patul cu baldachin, paharul din cristal de Bristol, tapiţeria scaunelor şi covoarelor, totul părea că radiază bun-gust şi că e menit să-l facă pe privitor să se simtă bine. Şi Diana te făcea să te simţi bine, cu silueta ei încă fără cusur, cu ochii întunecaţi, limpezi şi ageri, faţa ovală, tenul de ivoriu, şi o uşoară asprime în pronunţie. Toate surorile Montjoy aveau acest mic defect; provenea de la mama lor, originară din regiunea muntoasă a Scoţiei şi, în ultimii treizeci de ani, felul lor de a vorbi avusese o considerabilă influenţă asupra accentului înaltei Societăţi, convertindu-l din gunguritul folosit la sfârşitul secolului nouăsprezece, într-un fermecător dialect cu *r*-uri rulate şi *l*-uri distincte. Ori de câte ori se gândea că Diana, cu venitul ei modest şi cu soţul într-un sanatoriu de boli mintale, era primită pretutindeni în societate, Adrian obişnuia să apeleze la imaginea unei cămile bacteriene. Cele două cocoaşe ale acestui animal îi evocau cele două secţiuni ale Societăţii (cu S mare), legate printr-o punte, arareori folosită după ce ai traversat-o o dată. Cei născuţi Montjoy, o familie foarte veche, de origine din Dumfriesshire, având în trecut nenumărate legături de rudenie cu nobilimea, deţineau, oarecum, un drept ereditar de a se cocoţa pe prima cocoaşă — o poziţie cam plicticoasă, de unde nu prea aveai vizibilitate din pricina capului cămilei; aşa încât Diana era adeseori invitată în case mari ale căror preocupări de căpetenie constau în vânători, exerciţii de tragere cu puşca, spitale, funcţii la Curte, şi în „a oferi o şansă debutantelor”. După cum ştia Adrian, Diana răspundea arareori invitaţiilor. Era mai constant înfiptă pe cea de a doua cocoaşă, acolo unde priveliştea — peste coada cămilei — era mai vastă şi mai încurajatoare. Ah! Ce colecţie ciudată se află pe această cocoaşă din spate! Mulţi ca şi Diana, trecuseră puntea venind de pe prima cocoaşă, alţii se căţăraseră pe coada cămilei, şi câţiva picaseră din ceruri sau — cum

spuneau uneori oamenii — din America. Cea de a doua cocoaşă presupunea o calificare, şi Adrian, care nu se calificase niciodată, ştia că e necesară o oarecare agerime pe mai multe fronturi: fie o memorie de primă calitate care să-ţi îngăduie să redai cu promptă exactitate tot ce-ai citit sau ai auzit; fie o sursă naturală de spirit. Dacă nu posezi nici una, nici alta, puteai să-ţi faci doar o singură dată apariţia pe cocoaşă, şi atât. Desigur, trebuia să ai şi personalitate, dar lipsită de excentricităţi; însă nici genul de personalitate care pune adevărul sub obroc. Strălucire într-o anumită ramură de activitate era un element dezirabil, dar nu *sine qua non*. Bună creştere era de asemenea binevenită, cu condiţia să nu te facă plicticos. Frumuseţea constituia un paşaport, dar trebuia să fie asociată cu vioiciunea. Banii erau de dorit, dar banii siguri nu-ţi câştigau un loc. Adrian remarcase că opiniile asupra artei, exprimate oral, erau mai de valoare decât posibilităţile concrete de a crea artă; şi abilitatea de a conduce era acceptabilă cu condiţia de a nu fi prea taciturnă sau prea uscată. Pe de altă parte, unii oameni păreau să-şi dobândească un loc pe cocoaşă prin anumite aptitudini pentru „culise" şi prin faptul că se amestecau în toate oalele. Dar mai presus de toate, cea mai mare cerinţă era aceea de a fi priceput la vorbă. De pe această cocoaşă dosnică se trăgeau nenumărate sfori, dar că asta ajuta la mersul înainte al cămilei, Adrian se îndoia, oricât de convinşi ar fi fost cei ce le trăgeau. Ştia că Diana avea un loc atât de sigur în acest grup eterogen, pornit întruna pe invitaţii la mese, încât ar fi putut să se hrănească de la un Crăciun la celălalt fără să cheltuiască un ban, şi n-ar fi avut nevoie să petreacă nici un week-end în Oakley Street. Adrian îi era cu atât mai recunoscător pentru faptul că sacrifica în mod constant asemenea invitaţii, de dragul de a se afla împreună cu copiii şi cu el. Războiul izbucnise curând după căsătoria ei cu Ronald Ferse, iar micuţii Sheila şi Ronald se născuseră abia după întoarcerea lui de pe front. Acum aveau respectiv

şapte şi şase ani şi erau, aşa cum Adrian ţinea să-i repete întruna: „adevăraţi micuţi Montjoy”. Moşteniseră, neîndoielnic, înfăţişarea şi însufleţirea ei. Dar numai dânsa ştia că umbra care întuneca faţa Dianei când stă pe gânduri se datora temerilor că nu ar fi trebuit să aibă copii, mai curând decât oricărei alte împrejurări legate de situaţia ei. Tot numai dânsul ştia că tensiunea existenţei alături de o persoană atât de dezechilibrată cum ajunsese Ferse în ultimul timp omorâse în ea instinctul sexual, încât în aceşti din urmă patru ani trăise efectiv în văduvie, fără nici o dorinţă de dragoste. Adrian era încredinţat că Diana nutrea pentru el o reală afecţiune, care se oprea însă acolo unde ar fi început pasiunea.

Sosi cu o jumătate de oră înainte de cină şi urcă în sala de clasă, la etajul de sus, ca să-i vadă pe copii. Tocmai primeau din mina instructoarei franceze pesmeţi şi laptele de seară; îl întâmpinară cu aclamaţii şi-i cerură să le continue povestea pe care le-o începuse. Instructoarea franceză, ştiind la ce se aştepta, se retrase. Adrian se aşeză în faţa celor două fetişoare scânteietoare şi reluă firul de acolo de unde îl întrerupsese:

— Aşadar omul care avea bărcile în pază era un individ cumplit, negru ca tăciunele, care fusese ales pentru puterea lui, din pricina inorogilor albi care împânziseră coasta.

— Uuu! Unchiule Adrian — inorogii nu există cu adevărat.

— Pe atunci existau, Sheila.

— Şi ce s-a întâmplat cu ei?

— Nu mai există decât unul singur, şi trăieşte în ţinuturile unde albii nu pot pătrunde din cauza muştei Bu-bu.

— Ce e musca Bu-bu?

— Musca Bu-bu, Ronald, e cunoscută prin faptul că se instalează în picior, sub genunchi, şi-şi întemeiază acolo familia.

— Oh!

— Inorogii — aşa cum v-am spus înainte de a mă întrerupe, împânziseră coasta. Omul se numea Mattagor şi iată cum proceda el cu inorogii. După ce-i ademenea jos, pe plajă, cu criniboabe...

— Ce sunt criniboabele?

— Arată ca fragii şi au gust de morcovi — cu criniboabe — şi se furişa îndărătul lor...

— Dacă era în faţa lor dându-le criniboabe, cum putea să se furişeze îndărătul lor?

— Înşira criniboabele pe un fir de fibră de palmier şi atârna şiragul între doi arbori vrăjiţi. De îndată ce inorogii începeau să pigulească, el ieşea din desişul în care sta ascuns şi, păşind fără zgomot, desculţ, îi lega de coadă, doi câte doi.

— Dar inorogii nu simţeau că li se leagă cozile?

— Nu, Sheila, inorogii albi nu simt cu coada. Apoi se retrăgea din nou în desiş şi plescăia din limbă, iar inorogii se năpusteau drept în faţă, buimăciţi.

— Cozile nu li se rupeau?

— Niciodată. Ăsta era marele lui merit, pentru că îndrăgea foarte mult animalele.

— Şi cred că inorogii nu s-au mai arătat niciodată.

— Greşeşti, Ronny. Prea le plăceau criniboabele.

— Îi călărea vreodată?

— Da: uneori se sălta uşurel pe două spinări de inorog şi călărea în junglă, cu câte un picior pe fiecare animal, râzând în sinea lui. Aşadar vă puteţi închipui că corăbiile aflate în paza lui erau sigure. Încă nu venise anotimpul ploios, aşa încât rechinii de uscat nu erau prea numeroşi, iar expediţia se găsea pe punctul de a porni când...

— Când ce, unchiule Adrian? Uite-o pe mămica!

— Continuă, Adrian!

Dar Adrian rămase tăcut, cu ochii aţintiţi asupra apariţiei care se apropia. Apoi, întorcându-şi privirile şi fixându-le asupra Sheilei, urmă:

— Acum trebuie să fac o întrerupere ca să vă explic de ce era atât de importantă luna. Nu puteau porni expediţia până nu se arăta Crai-nou, înaintând către ei printre arborii vrăjiţi.

— De ce?

— Tocmai asta vreau să vă spun. În zilele acelea oamenii, şi mai cu seamă tribul ăsta Phatabhoy, dădeau foarte mare atenţie la tot ce e frumos — de pildă lucruri ca mămica voastră, sau clopotele de Crăciun, sau cartofiorii noi, aveau mare înrâurire asupra lor. Şi înainte de a porni la o acţiune, trebuia să li se arate un augur.

— Ce e un augur?

— Un semn care se arată la început, aducător de noroc. Şi augurul trebuie să fie frumos. Ei, în anotimpul uscat, Crai-nou era socotit drept lucrul cel mai frumos, aşa că trebuiau să aştepte până ce venea luna în faţa lor, printre arborii vrăjiţi, aşa cum mămica voastră înaintează acum spre noi.

— Dar luna n-are picioare.

— Nu; pluteşte. Şi într-o frumoasă seară a venit plutind, nepământeana, atât de fermecătoare şi de mlădioasă, şi cu o asemenea expresie în ochi, încât au ştiut cu toţii că expediţia lor avea să fie încununată de succes; şi s-au prosternat în faţa ei, strigând: „O, Augurule! dacă Tu ne vei fi alături, atunci vom înfrânge vitregia apelor şi a nisipurilor şi, purtându-le în ochi, ne vom simţi fericiţi în fericirea adusă de făptura ta, în vecii vecilor. Amin!” Şi după ce au grăit astfel, au urcat în corăbii, Phatabhoy după Phatabhoy, până au încăput cu toţii. Iar Crai-nou stătea acolo, la marginea arborilor vrăjiţi, şi-i binecuvânta din priviri. Dar un om a rămas în urmă. Era un Phatabhoy bătrân, care tânjea atât de arzător după lună, încât uitase de orice altceva şi se târa către ea, nădăjduind să-i atingă picioarele.

— Dar luna n-are picioare!

— El credea că are, căci pentru el luna era ca o femeie alcătuită din argint şi sidef. Şi se târî printre

arborii vrăjiţi, şi dincolo de ei, dar nu izbuti s-o atingă pentru că ea era Crai-nou.

Adrian se opri şi o clipă nu se auzi nici un sunet. Apoi spuse: „Continuarea în numărul următor”, şi ieşi din cameră. Diana îl ajunse în hol.

— Adrian, îmi corupi copiii. Nu ştii că nu mai e îngăduit ca fabulele şi basmele să se interfereze cu interesul lor pentru maşini? După ce-ai ieşit, Ronald a întrebat: „Mămico, oare unchiul Adrian crede într-adevăr că tu eşti Crai-nou?”

— Şi ce i-ai răspuns?

— I-am dat un răspuns diplomatic. Dar sunt ageri ca nişte veveriţe.

— Bine! Cântă-mi Waterboy înainte de a sosi Dinny şi cavalerul ei.

Şi în timp ce Diana cânta, Adrian privea şi adoră. Diana avea o voce frumoasă şi cânta bine melodia aceasta ciudată şi obsesivă. Ultimul Waterboy abia se stinsese când fata în casă anunţă:

— Domnişoara Cherrell. Profesorul Hallorsen.

Dinny intră cu capul sus, iar Adrian nu citi auguri favorabili în expresia ochilor ei. Văzuse aceeaşi expresie la unii şcolari, când se pregăteau să „pună pe frigare” un boboc. În urma ei intră Hallorsen, colosal de înalt în salonaşul mic, şi cu ochii strălucind de sănătate. Se înclină profund când fu prezentat lui.

— Fiica dumneavoastră, presupun, domnule custode.

— Nu, nepoata mea; una dintre surorile căpitanului Hubert Cherrell.

— Da? Onorat să vă cunosc, domnişoară.

Adrian, observând că privirile lor, după ce se încrucişaseră, păreau să nu se mai poată dezlipi, întrebă:

— Cum găsiţi hotelul Piedmont, domnule profesor?

— Mâncarea e foarte bună, dar suntem prea mulţi americani,

— Şi vă căţăraţi unii peste alţii ca rândunelele!

— Ah, până într-o săptămână ne luăm cu toţii zborul.

Dinny venise plină-ochi de „anglo-feminism”, iar contrastul dintre sănătatea debordantă a lui Hallorsen şi înfăţişarea răvăşită a lui Hubert ascuţise pe loc tăişul dispoziţiei ei. Şedea alături de acea întruchipare a masculului triumfător, cu intenţia netă de a-i implânta în epidermă orice săgeată posibilă. Oricum însă, dânsul se angajase deîndată într-o discuţie cu Diana, şi Dinny nici nu-şi terminase încă supa limpede, cu o prună uscată înăuntru, când, furişând o privire spre el, îşi revizui planul. La urma urmelor, era un străin şi un musafir, iar ea, era de aşteptat să se poarte ca o Lady; dacă vrei să omori o pisică nu-i musai s-o spânzuri. N-o să-i înfigă săgeţi, o să-l „farmece cu surâsuri şi miere”; acesta va fi un mijloc mai civilizat faţă de Diana şi de unchiul ei, şi, cu timpul, se va dovedi o armă de luptă mult mai eficientă. Cu o viclenie demnă de cauza ei, aşteptă până-l văzu adânc cufundat într-o discuţie despre politica britanică, pe care părea să o privească drept o serioasă manifestare a activităţii umane; apoi, întorcând spre el privirea-i botticelliană, i se adresă:

— Şi noi ar trebui să tratăm cu tot atâta seriozitate politică americană, domnule profesor. Dar desigur că nu-i chiar atât de serioasă, nu-i aşa?

— Cred că aveţi dreptate, domnişoară Cherrell. Politicienii din întreaga lume au o regulă comună: „Când eşti la putere să nu faci aceleaşi promisiuni ca atunci când te găseşti în opoziţie; dacă o faci, înseamnă că va trebui să duci la îndeplinire lucruri pe care alţii le-au găsit imposibile.” Singura diferenţă reală dintre partidele politice constă, după părerea mea, în faptul că în timp ce un partid s-a instalat în Autobuzul Naţional, celălalt e remorcat.

— În Italia, tot ce-a mai rămas din celălalt partid zace acum sub scaun, nu-i aşa?

— Ce să mai spunem despre Spania? adăugă Adrian.

Hallorsen izbucni în râsul său molipsitor.

— Dictatura nu înseamnă politică. Dictatura e o glumă.

— Nu-i o glumă, profesore.

— O glumă proastă, profesore.

— Ce înţelegeţi prin glumă, domnule profesor?

— Un bluf. O supoziţie de mai lungă durată că natura umană e croită după tiparul pe care i l-a creat dictatorul. Momentul în care cacialmaua e dată pe faţă.

— Dar, interveni Diana, să presupunem că majoritatea poporului îşi aprobă dictatorul, atunci nu înseamnă că aveau de-a face cu o democraţie, sau cu o guvernare prin consimţământul celor guvernaţi?

— N-aş spune aşa ceva,, doamnă Ferse, decât dacă guvernatorul ar fi în fiecare an reconfirmat printr-o majoritate de voturi.

— Dictatorii realizează totuşi o serie de lucruri, observă Adrian.

— Cu un anumit preţ, domnule custode. Dar uitaţi-vă la Diaz[33], în Mexic. Timp de douăzeci de ani a făcut din ţară un paradis, şi poftim ce s-a ales din ea după plecare lui. Nu poţi scoate dintr-un popor ceea ce încă nu deţine.

— Greşeala sistemului nostru politic, ca şi a sistemului dumneavoastră, domnule profesor, replică Adrian, constă în faptul că un mare număr de reforme latente generate de bunul simţ al oamenilor simpli, nu pot fi duse la îndeplinire din pricină că politicienii noştri aleşi pe termen scurt nu le încurajează, de teamă să nu piardă puterea pe care încă n-au dobândit-o.

— Mătuşa May, murmură Dinny, spunea: „De ce să nu vindecăm şomajul printr-un plan naţional de asanare a mahalalelor, şi în felul ăsta să prindem doi iepuri deodată?”

— Vai! Dar e o idee admirabilă, exclamă Hallorsen întorcându-şi faţa spre ea.

— Sunt în joc interese camuflate, răspunse Diana; proprietarii mahalalelor şi societăţile de

construcţii sunt prea puternice.

Adrian adăugă:

— Şi apoi e nevoie de bani gheaţă.

— Şi ce? Asta-i foarte simplu. Parlamentul dumneavoastră poate să-şi ia orice împuterniciri doreşte în vederea unei acţiuni pe plan naţional de asemenea anvergură; şi apoi de ce n-ar face un împrumut? Banii ar urma doar să fie restituiţi; nu-i ca un împrumut de război, care se preface în praf şi pulbere. Care sunt alocaţiile de şomaj?

Nimeni nu a putut să-i răspundă.

— Eu cred că economia realizată asupra alocaţiilor de şomaj ar acoperi dobânda pentru un mare împrumut.

— De fapt, interveni Dinny suav, nu e nevoie decât de bună-credinţă. Este domeniul în care dumneavoastră, americanii, ne bateţi, domnule profesor Hallorsen.

Pe faţa americanului lunecă o expresie care părea să spună: „Vax!”

— De bună seamă, când am plecat să luptăm în Franţa, aveam un car de bună-credinţă. Dar am mâncat-o toată. Data viitoare o să ne păzim vatra căminului nostru.

— Dar data trecută a fost oare numai simplă bună-credinţă?

— Mi-e teamă că aşa a fost, domnişoară Cherrell. Nici unul la douăzeci dintre americani nu „credea că nemţii ne-ar putea nimeri la noi acasă.

— Mă simt pusă la punct, domnule profesor.

— De ce? Absolut deloc. Dumneavoastră judecaţi America după Europa.

— Dar a fost cazul Belgiei[34], domnule profesor, interveni Diana; şi noi la început am fost mânaţi de bună-credinţă.

— Scuzaţi-mă, doamnă, dar cazul Belgiei v-a impresionat într-adevăr?

Adrian, care desena cercuri cu o furculiţă, ridică ochii.

— În ceea ce mă priveşte, da. Bănuiesc că nu a însemnat mare lucru pentru cei din armată, din marină, din marea finanţă, sau chiar pentru o vastă parte a societăţii, politică sau altminteri. Toţi ştiau că dacă vine războiul, noi eram practic angajaţi faţă de Franţa. Dar pentru oamenii simpli ca mine sau ca două treimi din populaţia neavizată, pentru clasă muncitoare în întregime, lucrul a avut importanţă. Era ca şi cum l-ai fi văzut pe... cum îi zice?... Sfarmă-Piatră înaintând în ring ca să lupte cu cel mai mărunţel boxer din categoria muscă, şi care ar fi stat ţanţoş şi împieptoşat ca un Hercule.

— Foarte bine spus, domnule custode.

Dinny roşi. Să fi existat o doză de generozitate în omul ăsta? Apoi, conştientă parcă de trădare faţă de Hubert, rosti acidulat:

— Am citit că priveliştea l-a răscolit chiar şi pe Roosevelt.

— A răscolit doar pe foarte puţini dintre noi, domnişoară Cherrell; dar noi ne aflam la mare depărtare, şi un lucru, ca să-ţi înflăcăreze imaginaţia, trebuie să-ţi fie apropiat.

— Da, şi în fond, aşa cum aţi arătat adineauri, dumneavoastră, americanii, aţi intervenit la sfârşit.

Hallorsen privi fix la faţa ei ingenuă, se înclină şi rămase tăcut.

Dar când, la sfârşitul acestei seri ciudate, îi spuse noapte bună, adăugă:

— Mi-e teamă că ai un ghimpe împotriva mea, domnişoară Cherrell.

Dinny zâmbi fără să răspundă.

— Totuşi, sper să te revăd.

— O! Pentru ce?

— Cum să spun, presimt că aş putea să-ţi schimb părerea pe care o ai despre mine.

— Ţin foarte mult la fratele meu, profesore Hallorsen.

— Eu stărui să cred că fratele dumitale mi-a făcut mai mult rău mie decât i-am făcut eu lui.

— Nădăjduiesc că faptele să-ţi infirme în curând părerea.

— Asta sună ca o promisiune de necazuri.

Dinny îşi înclină capul.

Se duse la culcare, muşcându-şi buzele de ciudă. Nici nu-şi fermecase şi nici nu-şi asaltase inamicul; şi în loc să resimtă o animozitate bine definită la adresa lui, era năpădită de sentimente amestecate.

Statura îi conferea lui Hallorsen o derutantă putere de a domina. „E ca una din făpturile acelea cu pantaloni franjuraţi pe care le vezi în filme răpind fete de fermă doar pe jumătate deznădăjduite, gândi Dinny. Se uită la tine de parcă te-ar purta pe calul lui, la spate. Forţa primitivă în frac şi vestă albă! Un om puternic, dar nu şi tăcut!”

Camera ei dădea spre stradă, şi de la fereastră putea vedea platanii de pe chei, râul şi vasta întindere a nopţii înstelate.

— Poate că, murmură ea cu glas tare, n-ai să părăseşti Anglia chiar atât de curând pe cât crezi.

— Pot să intru?

Se întoarse şi o văzu pe Diana în prag.

— Ei, Dinny, ce părere ai despre prietenul nostru inamicul?

— Un amestec de Tom Mix şi uriaşul omorât de Jack[35].

— Lui Adrian îi place.

— Unchiul Adrian trăieşte prea mult printre oase. Şi la vederea sângelui roşu ameţeşte.

— Da; ăsta-i genul de mascul în faţa căruia se presupune că pică femeile. Dar te-ai purtat frumos, Dinny, deşi la început ochii tăi erau de un verde scăpărător.

— Sunt şi mai verzi acuma când l-am lăsat să plece fără nici o zgârietură.

— N-are importanţă. Vei avea alte prilejuri. Adrian i-a obţinut o invitaţie pentru mâine la Lippinghall.

— Ce?

— N-ai decât să-l învrăjbeşti acolo cu Saxenden şi interesul lui Hubert va fi servit. Adrian

nu ţi-a spus, de teamă să nu-ţi manifeşti prea făţiş bucuria. Profesorul doreşte o mostră de „vânătoare englezească”. Bietul om nu-şi dă deloc seama că păşeşte în vizuina unei leoaice. Mătuşa Em se va arăta delicioasă faţă de el.

— Hallorsen! murmură Dinny. Trebuie să aibă sânge scandinav.

— Spunea că maică-sa era din Noua Anglie, dar s-a căsătorit cu cineva din ramura directă. E din statul Wyoming. Încântător cuvânt, Wyoming!

— Vastele spaţii deschise. Diana, de ce mă irită expresia „mascul”?

— E ca şi cum te-ai afla într-o încăpere închisă în care ar izbucni deodată câteva floarea-soarelui. Dar „masculii” nu sunt monopolul vastelor spaţii deschise; ai să descoperi că şi Saxenden e unul.

— Zău?

— Da. Noapte bună, draga mea. Şi fie că nici un „mascul” să nu-ţi tulbure visele.

După ce se dezbrăcă, Dinny luă iar jurnalul şi reciti un pasaj la care îndoise pagina Suna astfel:

Mă simt foarte deprimat în seara asta — ca şi cum s-ar fi scurs toată vlaga din mine. Nu reuşesc să-mi menţin curajul decât gândindu-mă la Condaford. Mă întreb ce-ar spune bătrânul Foxham dacă m-ar vedea doftoricind catârii. Soluţia pe care am inventat-o ca să-i vindec de colici ar face să se ridice părul măciucă şi de pe o minge de biliard, dar văd că le opreşte durerile. Dumnezeu a fost în dispoziţii fericite când a proiectat interiorul unui catâr. Noaptea trecută am visat că mă aflam la marginea păduricii de acasă şi veneau spre mine valuri de fazani, dar pentru nimic în lume nu puteam apăsa pe trăgaci; un fel de paralizie oribilă. Mă gândesc mereu la moş Haddon şi-i aud vorbele: „Ţine-te bine, domnişorule Bertie! Înfige-ţi călcâiele şi prinde-l de cap!” Bunul moş Haddon! Era un personaj. Ploaia a stat. E uscat pentru prima oară de zece zile încoace. Şi au ieşit stelele.

O navă, o insuliţă, o lună ca o seceră,
Şi, câteva stele, dar ce minunate!

Ah, de-aş putea dormi!”

VIII

Acea esenţială dezordine intimă, proprie fiecărei camere, care deosebeşte casele vechi englezeşti de orice altă varietate de casă de ţară, era evidentă la Lippinghall Manor. Oamenii intrau în camere ca şi cum aveau de gând să rămână timp îndelungat în ele, şi în vreme ce se aflau acolo inhalau o atmosferă şi se adaptau unui aranjament cu totul diferit de cele din oricare altă încăpere; şi nici n-aveau simţământul că trebuie să lase camera aşa cum o găsiseră, dacă ştiau într-adevăr cum arătase iniţial. Mobila antică, fină, ţinea o indiferentă tovărăşie mobilei de umplutură, cumpărată pentru scopuri de utilitate sau confort. Portrete ale strămoşilor, întunecate sau îngălbenite, stăteau faţă în faţă cu peisaje olandeze sau franceze, mai gălbejite sau mai întunecate, ori, ici-colo, cu încântătoare gravuri vechi şi cu miniaturi nu lipsite de farmec.

În cel puţin două dintre odăi se aflau nişte vechi şi frumoase cămine, corupte de tendinţa spre confort prin nişte apărători de foc pe care puteai să te aşezi. Şiruri de scări apăreau unde nu te aşteptai, în întuneric. Învăţai cu greutate aşezarea dormitoarelor, şi pe dată o şi uitai. În dormitor puteai găsi un dulap antic, din lemn de castan, de o valoare nepreţuită, şi un pat cu baldachin dintr-o perioadă rafinată; în faţa ferestrei o banchetă cu perne şi câteva stampe franţuzeşti. Dormitorul comunica de obicei cu o cămăruţă mică, în care se afla un pat strâmt, şi cu o baie care putea să aibă sau să nu aibă nevoie de o revizie, dar în care găseai săruri. Un membru al familiei Mont fusese amiral; drept care, prin bizare colţuri de coridoare te pândeau hărţi vechi şi ciudate, cu dragoni care şfichiuiau mările; un alt membru al familiei Mont, bunicul lui Sir Lawrence, al şaptelea baronet, fusese

amator de curse de cai, şi anatomia calului pur-sânge, precum şi jockeii din perioada sa (1860-1883) puteau fi studiaţi, pe pereţi. Cel de-al şaselea baronet care, fiind om politic, trăise mai mult decât ceilalţi, lăsase gravuri din perioada victoriană timpurie, înfăţişându-le pe soţia şi pe fiicele sale în crinoline, şi pe el cu favoriţi. Exteriorul casei era în stil carolian, temperat ici-colo de fragmente georgiene sau chiar victoriene, în locurile unde cel de-al şaselea baronet dăduse frâu liber înclinaţiei sale de a moderniza. Dar singurul lucru cu adevărat modern era instalaţia de apă.

Miercuri dimineaţă, când Dinny coborî la micul dejun — vânătoarea fiind fixată să înceapă la ora zece — trei dintre doamne şi toţi bărbaţii cu excepţia lui Hallorsen se aflau aşezaţi sau circulau printre măsuţele de serviciu. Se lăsă să lunece pe un scaun lângă Lordul Saxenden, care se ridică uşor cu un:

— Bună dimineaţa!

— Dinny, strigă Michael aflat în faţa unui bufet, cafea, cacao sau bere de ghimber?

— Cafea şi nişte somon afumat, Michael.

— Nu există somon.

Lordul Saxenden înălţă privirile:

— Nu există somon afumat? murmură, şi se întoarse la cârnatul pe care-l mânca.

— Puţin cod? întrebă Michael.

— Nu, mulţumesc.

— Cu ce te pot servi, mătuşă Wilmet?

— *Kedgeree.*[36]

— Nu există *kedgeree*. Numai rinichi, slănină, jumări de ouă, cod, jambon, plăcintă rece cu carne de potârniche.

Lordul Saxenden se ridică rostind: „Ah! Jambon!” şi se îndreptă spre o măsuţă-servantă.

— Ei, Dinny?

— Puţin gem, te rog, Michael.

— De agrişe, de căpşuni, de coacăze, marmeladă?

— De agrişe.

Lordul Saxenden se reaşeză cu o farfurie cu jambon în faţă şi, în timp ce mânca, începu să citească o scrisoare. Dinny nu prea reuşea să-l judece după chip, pentru că nu-i putea vedea ochii, iar gura îi era plină. Dar i se părea că înţelege de ce fusese poreclit „Snobişorul". Era roşcovan la faţă, avea părul şi mustaţa de culoare mai deschisă, ambele încărunţite, şi o ţinută dreaptă. Deodată, se întoarse către ea şi spuse:

— Scuzaţi-mă că citesc scrisoarea. E de la soţia mea. E bolnavă, ştiţi...

— Îmi pare rău.

— E îngrozitor! Biata de ea.

Vârî scrisoarea în buzunar, îşi umplu gura cu jambon şi se uită la Dinny. Fata văzu că avea ochi albaştri şi că sprâncenele, mai închise la culoare decât părul, arătau ca nişte stive de undiţe minuscule. Ochii i se bulbucau uşor, de parcă ar fi vrut să spună: „Cine-mi sunt! — Cine-mi sunt!" Dar în clipa aceea Dinny îl observă pe Hallorsen care intra pe uşă. Rămase o secundă cam nesigur, apoi, zărind-o, se îndreptă spre scaunul liber aflat de cealaltă parte a ei.

— Domnişoară Cherrell, i se adresă înclinându-se, pot să mă aşez aici?

— Desigur; mâncarea se găseşte pe măsuţe, dacă doriţi să luaţi ceva.

— Cine-i ăsta? întrebă Lordul Saxenden când Hallorsen se îndepărtă pentru a mânca ceva. E american?

— Profesorul Hallorsen.

— Oh! A! A scris o carte despre Bolivia? Nu?

— Da.

— Chipeş bărbat!

— Un mascul...

Lordul Saxenden se întoarse spre ea cu surpriză.

— Gustă puţin din jambonul ăsta! Am cunoscut pe vremuri un unchi de-al dumitale la Harrow, aşa cred.

— Unchiul Hilary, replică Dinny. Mi-a povestit.

— Am pus o dată rămăşag cu el, pe trei siropuri de căpşuni, cine ajunge mai repede jos, la gimnaziu, pe treptele de pe deal.

— Şi aţi câştigat, Lord Saxenden?

— Nu; dar nici nu i-am plătit niciodată unchiului dumitale rămăşagul.

— De ce?

— El şi-a luxat o gleznă, şi eu mi-am scrântit genunchiul. El a reuşit să ţopăie într-un picior până la uşa gimnaziului, dar eu nu m-am mai putut mişca. Amândoi am picat la pat până la sfârşitul semestrului, şi după aceea eu am plecat. Lordul Saxenden chicoti: Aşa că îi mai datorez încă trei siropuri de căpşuni.

— Eu ziceam că la noi în America se mănâncă, nu glumă, la micul dejun, dar e nimic pe lângă ce-i aici, spuse Hallorsen aşezându-se din nou.

— Îl cunoaşteţi pe lordul Saxenden?

— Lordul Saxenden, repetă Hallorsen cu o plecăciune.

— Bună ziua. În America n-aveţi potârnichi ca la noi, nu-i aşa?

— Nu, cred că nu. Abia aştept să le vânez. Ce cafea bună, domnişoară Cherrell!

— Da, răspunse Dinny. Mătuşa Em se mândreşte cu cafeaua ei.

Lordul Saxenden se proţăpi pe un scaun:

— Gustaţi din jambonul ăsta. Nu v-am citit cartea.

— Daţi-mi voie să v-o trimit. Aş fi mândru s-o citiţi.

Lordul Saxenden continua să mănânce.

— Da, Lord Saxenden, ar trebui s-o citiţi, interveni Dinny; şi o să vă trimit şi eu o altă carte cu acelaşi subiect.

Lordul Saxenden căscă ochii.

— Drăguţ din partea dumneavoastră, a amândurora. Ăsta-i gem de căpşuni? întrebă întinzând mâna.

— Domnişoară Cherrell, i se adresă Hallorsen cu voce scăzută, aş dori să revedeţi cartea mea şi să-mi însemnaţi pasajele care socotiţi că-l prejudiciază pe fratele dumneavoastră. Am scris cartea în timp ce suferеam de îngrozitoare dureri de cap.

— Nu prea văd la ce-ar mai folosi acum aşa ceva.

— Ca să pot înlătura acele pasaje la o a doua ediţie, dacă doriţi.

— Foarte amabil din partea dumneavoastră, dar răul s-a comis, domnule profesor; răspunse Dinny cu o voce de gheaţă.

Hallorsen continuă şi mai încet:

— Regret teribil dacă v-am făcut vreun rău.

O senzaţie care n-ar putea fi concretizată decât în cuvintele: „Şi zi aşa, regreţi?" o fulgeră pe Dinny din creştet până-n tălpi, năpădind-o cu un amestec de furie, triumf, calcul, umor.

— Nu mie, fratelui meu i-aţi făcut rău.

— Poate că lucrurile s-ar putea repara dacă le-am revedea împreună.

— Ştiu eu? spuse Dinny şi se ridică.

Hallorsen se sculă în picioare şi se înclină, rămânând astfel cât trecu pe lângă el. „Teribil de politicos" gândi Dinny.

Îşi petrecu dimineaţa recitind jurnalul fratelui ei, într-un colţ al grădinii atât de cotropit de arbuşti de tisă, încât oferea un adăpost desăvârşit. Soarele o mângâia cald, iar zumzetul albinelor ce se roteau peste zinii, rochia-miresii, nalbe, garofiţe chinezeşti, margarete, era odihnitor. În colţişorul acesta de grădină atât de retras, Dinny fu din nou cuprinsă de o senzaţie neplăcută la gândul de a dezvălui opiniei publice simţirile intime ale lui Hubert. Şi nu pentru că jurnalul se lamenta; ci pentru că releva suferinţe spirituale şi fizice cu acuitatea unei înregistrări menite să nu cadă sub alt ochi decât al aceluia care le înregistrase. Pocnete de puşcă răbufneau în juru-i; rezemându-şi cotul de un arbust de tisă, îşi lăsă privirile să lunece spre câmp, de unde veneau împuşcăturile.

O voce rosti:

— Aici erai!

Mătuşa Em, purtând o pălărie de păi cu boruri atât de largi încât îi atingeau umerii, stătea ceva mai jos, cu doi grădinari îndărătul ei.

— Vin îndată la tine, Dinny; Boswell, şi dumneata Johnson, puteţi pleca. Azi după-masă o să ne uităm la portulacă. Şi aruncând o privire spre Dinny pe sub nimbul uriaş şi înclinat al pălăriei: Portulaca provine din Majorca, şi e atât de sensibilă...

— Se numesc Boswell şi Johnson[37] mătuşico?

— Da, îl aveam pe Boswell şi unchiul tău nu s-a lăsat până n-a găsit şi un Johnson. Îi pune să meargă tot timpul împreună. Ţie îţi place doctorul Johnson, Dinny?

— Cred că întrebuinţează prea des cuvântul „Sir”.

— Fleur mi-a luat foarfecele de grădină. Ce-ai acolo, Dinny?

— Jurnalul lui Hubert.

— Deprimant?

— Da.

— Mă uitam la profesorul Hallorsen. Cred că ar trebui să mai slăbească.

— Începând cu tupeul, mătuşă Em.

— Sper să împuşte câţiva iepuri, reluă Lady Mont; supă de iepure te scuteşte de atâtea griji... Wilmet şi Henrietta Bentworth s-au şi pus de acord să nu fie de acord.

— În legătură cu ce?

— Ei, n-am prea dat atenţie, dar cred că era în legătură cu primul ministru — sau era vorba despre portulacă? Se contrazic asupra oricărui subiect. Hen e mereu la Curte, ştii.

— Şi ăsta-i un lucru fatal?

— E o femeie drăguţă. Eu ţin mult la Hen, dar cloncăne tot timpul. Şi ce faci cu jurnalul ăsta?

— Am de gând să i-l arăt lui Michael şi să-i cer sfatul.

— Nu-l asculta pe Michael, o povăţui Lady Mont; e un băiat tare bun, dar nu-l asculta; el cunoaşte tot felul de oameni ciudaţi — editori şi alţii de felul ăsta.

— Tocmai de asta vreau să-i cer sfatul.

— Mai bine cere-i-l lui Fleur, ea are un cap bun. La Condaford aveţi zinii din astea? Ştii, Dinny, cred că Adrian se scrânteşte.

— Mătuşă Em!

— Lâncezeşte îngrozitor; şi-i slab de cred că n-ai unde înfige un ac în el. Desigur, nu se cuvine să vorbesc cu tine asemenea lucruri, dar eu cred că ar trebui s-o aibă pe Diana.

— La fel cred şi eu, mătuşică.

— Ei bine, şi el n-o s-o facă.

— Sau ea n-o s-o facă.

— Nici unul dintre ei n-o s-o facă; cum se poate aranja aşa ceva, nu ştiu. Ea are patruzeci de ani.

— Ce vârstă are unchiul Adrian?

— El e cel mai mic, înainte de Lionel. Eu am cincizeci şi nouă de ani, declară Lady Mont cu glas ferm. Ştiu că eu am cincizeci şi nouă, iar taică-tu şaizeci; bunică-ta trebuie să fi fost vlăguită la vremea aceea, ne făcea unul după altul. Ce părere ai tu, e bine să ai copii?

Dinny înghiţi un balonaş de râs şi răspunse:

— Mă rog, pentru oamenii căsătoriţi, şi într-o cantitate moderată, poate că da.

— Fleur o să mai aibă un copil în martie; e o lună proastă, indiferentă. Tu când te măriţi, Dinny?

— Când tinerele mele sentimente vor fi stârnite, şi nu înainte.

— Asta-i foarte prudent. Dar să nu iei un american.

Dinny roşi, zâmbi periculos şi întrebă:

— De ce naiba m-aş mărita cu un american?

— Nu se ştie niciodată, răspunse Lady Mont, strivind o floare ofilită; depinde de cât eşti de asaltată. Când l-am luat pe Lawrence, eram atât de asaltată de el...

— Şi încă mai eşti, mătuşă Em; e minunat, nu?

— Nu fi ironică!

Şi Lady Mont se lăsă să lunece în visare, aşa încât pălăria ei păru mai uriaşă ca oricând.

— Fiindcă veni vorba de căsătorie, mătuşă Em, aş vrea să găsim o fată pentru Hubert. E nevoie să-i mai abatem puţin gândurile.

— Unchiul tău te-ar sfătui să-i abateţi gândurile cu o dansatoare.

— Poate că ştie unchiul Hilary vreuna pe care ne-ar putea-o recomanda.

— Eşti obraznică, Dinny. Totdeauna am socotit că eşti obraznică. Dar dă-mi voie să mă gândesc: era o fată; nu, s-a măritat.

— Poate că la ora asta e divorţată.

— Nu. Cred că până la urmă o să divorţeze, dar lucrul ia timp. O fiinţă încântătoare.

— Sunt convinsă, la mai gândeşte-te, mătuşico.

— Albinele astea, replică mătuşa ei, îi aparţin lui Boswell. Sunt italieneşti. Lawrence spune că-s fasciste.

— Cămăşi brune şi nici o remuşcare. Par a fi, într-adevăr, nişte albine foarte active.

— Da; zboară întruna şi dacă le superi, te înţeapă pe loc. Cu mine sunt drăguţe.

— Ai una pe pălărie, scumpo. Să ţi-o iau jos?

— Stai! strigă Lady Mont, dându-şi pălăria pe spate şi ţinându-şi gura uşor întredeschisă. Mă gândesc la una!

— Te gândeşti la o ce?

— Jean Tasburgh, fiica vicarului nostru de aici — familie foarte bună. Bineînţeles, fără bani.

— Chiar deloc?

Lady Mont scutură din cap şi pălăria i se clătină.

— Nici o Jean n-are vreodată bani. E drăguţă. Seamănă cu un leopard.

— Aş putea s-o văd, mătuşă Em? Ştiu precis ce nu i-ar place lui Hubert.

— Am s-o invit la masă. La ei se mănâncă prost. Cineva din familia noastră a luat odată o Tasburgh. Cred că asta s-a întâmplat pe vremea regelui Iacob, aşa că într-un fel ne e verişoară, dar foarte de departe. Au şi un băiat; e în marină, ştii, şi n-are mustaţă. Cred că e la vicariat, în permisiune.

— Permisie, mătuşă Em.

— Ştiam că nu era cuvântul potrivit. Fii bună, dă-mi jos albina aia de pe pălărie.

Dinny prinse în batistă albina mică de pe pălăria mare şi o duse la ureche.

— Îmi place să le aud bâzâind.

— Am să-l invit şi pe el, răspunse mătuşa; îl cheamă Alan, e un băiat drăguţ. Privi la părul lui Dinny. Culoarea merişorului, aşa spun eu. Cred că are perspective, dar nu ştiu ce fel anume. A suferit un şoc în timpul războiului.

— Sper că s-a întors întreg, mătuşico.

— I s-a dat nu ştiu ce decoraţie pentru asta. Zice că în marină acum e o atmosferă foarte îmbâcsita. Numai unghiuri ştii, şi roţi, şi mirosuri. Trebuie să-l întrebi pe el.

— În legătură cu fata, mătuşă Em, ce-ai vrut să spui când ai asemănat-o cu un leopard?

— Ei, când se uită la tine, te aştepţi să vezi un pui de sălbăticiune ivindu-se de după colţ. Maică-sa a murit. Ea conduce parohia.

— O să-l conducă şi pe Hubert?

— Nu; ar conduce însă pe oricine ar încerca să-l conducă pe el.

— Asta mai merge. Pot să duc eu la vicariat o invitaţie din partea dumitale?

— Îi trimit pe Boswell şi Johnson. Lady Mont îşi privi ceasul brăţară. Ba nu, la ora asta trebuie să fie la masă. Totdeauna îmi pun ceasul după ei. O să ne ducem noi două, Dinny; e doar la un sfert de milă de aici. Ce părere ai, n-aş putea merge cu pălăria mea?

— Dimpotrivă, scumpo.

Atunci, foarte bine; o putem lua pe aici.

Îndreptându-se spre capătul grădinii de tisă, coborâră câteva trepte spre o lungă cărare ierboasă, apoi, deschizând o portiţă, se pomeniră la vicariat. Dinny rămase sub portalul îmbrăcat în plante agăţătoare, ascunsă de pălăria mătuşii ei. Uşa era deschisă şi un hol umbros lambrisat, răspândind o mireasmă de pot-pourri şi de lemn vechi, te îmbia parcă să intri. Un glas de femeie,strigă dinăuntru:

— A-lan!

Un glas bărbătesc răspunse:

— Hel-lo!

— Te supără să iei azi un prânz rece?

— Nu e sonerie, anunţă Lady Mont, mai bine să batem din palme.

Bătură din palme la unison.

— Ce naiba?

Un tânăr în haine de flanelă gri se ivi în prag. Avea o faţă bronzată, părul negru, ochi cenuşii, o privire adâncă şi directă.

— O! exclamă el. Lady Mont... Hei! Jean!

Apoi, întâlnind ochii lui Dinny pe după marginea pălăriei, zâmbi cum se zâmbeşte în marină.

— Alan, tu şi Jean puteţi veni astă-seară la cină? Dinny, ţi-l prezint pe Alan Tasburgh. Îţi place pălăria mea?

— E un amor, Lady Mont.

O tânără, croită toată dintr-o singură bucată şi mişcându-se ca pe arcuri de oţel, venea spre ei. Purta o bluză fără mâneci, gălbuie, şi o fustă, iar braţele şi obrajii aveau o culoare rumenă. Dinny îşi dădu seama ce voise să spună mătuşa ei. Faţa cu linia pometţilor lată se îngusta spre bărbie, ochii erau de un cenuşiu-verzui, cu o tăietură dreaptă, umbriţi de gene lungi, negre; te priveau direct şi scânteia în ei un licăr; nasul era fin, fruntea lată, iar părul tuns scurt, castaniu.

„Mai ştii?” îşi spuse Dinny. Apoi, când fata îi zâmbi, o străbătu un uşor fior.

— Ţi-o prezint pe Jean, interveni mătuşa ei: nepoata mea, Dinny Cherrell.

O mână subţire şi bronzată strânse puternic mâna lui Dinny.

— Unde-i tatăl vostru? urmă Lady Mont.

— Tata-i la o conferinţă parohială. I-am cerut să mă ia şi pe mine, dar a refuzat.

— Atunci probabil că-i într-adevăr la Londra şi bate teatrele.

Dinny o văzu pe fată măsurând-o lung pe mătuşa ei, hotărând că asta-i Lady Mont şi pace, şi apoi zâmbind. Tânărul începu să râdă.

— Deci veniţi amândoi la cină! Opt şi un sfert. Dinny, trebuie să ne întoarcem să fim la vreme la prânz. Rândunele! adăugă Lady Mont de după borul pălăriei, şi trecu pe sub portal.

— Avem o sindrofie, preciză Dinny în faţa sprâncenelor ridicate ale tânărului. A vrut să spună frac şi cravată albă.

— Oh! Ah! Ţoale de gală, Jean.

Cei doi rămaseră în prag, braţ la braţ. „Drăguţă pereche!” gândi Dinny.

— Ei? o întrebă mătuşa ei când se găsiră din nou pe cărarea ierboasă.

— Da, aproape c-am văzut şi eu puiul de sălbăticiune. E frumoasă, cred. Dar aş ţine-o în zgardă.

— Uite-l pe Boswell şi Johnson! exclamă Lady Mont, ca şi cum cei doi ar fi fost unul singur. Dumnezeule! înseamnă că-i trecut de două.

IX

Câtva timp după prânzul la care Dinny şi mătuşa ei întârziaseră, Adrian şi cele patru femei mai tinere, înarmate cu scăunaşele pliante care mai fuseseră lăsate de către vânători, porniră în jos, pe o potecă de fermă, locul de „promenadă” al după-amiezelor. Adrian avea alături pe Diana şi pe Cicely Muskham, iar în faţa lor se găseau Dinny şi Fleur. Aceste două verişoare prin alianţă nu se mai întâlniseră de aproape un an şi, în orice caz, se cunoşteau prea puţin. Dinny studia capul pe care i-l recomandase mătuşă-sa. Era rotund, ferm şi purtat cu eleganţă sub o pălărioară mică. Faţa drăgălaşă avea o expresie puţin aspră, dar, hotărî Dinny, foarte eficientă. Silueta îngrijită era îmbrăcată atât de frumos, de parcă ar fi aparţinut unei americane.

Dinny gândi că de la o sursă atât de pusă la punct o să obţină cel puţin o doză de bun simţ.

— Fleur, ţi-am auzit mărturia citită de tribunalul de poliţie.

— O, scrisoarea aceea... Era exact ce voise Hilary, de bună-seamă. Eu nu ştiu absolut nimic despre fetele alea! Pur şi simplu nu te lasă să le cunoşti. Unii oameni reuşesc să se bage pe sub pielea altora şi să le câştige încrederea. Eu una nu pot; şi nici nu vreau. Fetele de la ţară, de la voi, sunt mai accesibile?

— Cei de la noi sunt legaţi de familia noastră de-atâta amar de vreme, încât ştii despre ei tot ce este de ştiut chiar înainte de a schiţa vreun gest.

Fleur îi aruncă o privire scrutătoare.

— Da; cred că tu ai această însuşire, Dinny. Tu ai fi un perfect model de străbunică; nu prea văd însă cine ar putea să te picteze. Ar fi timpul ca cineva să execute iarăşi întoarcerea la maniera Renaşterii italiene timpurii. Prerafaeliţii n-au reuşit s-o redea nici un pic; tablourile lor sunt lipsite de

muzică şi de umor. Şi tu ar trebui să fii pictată şi cu una şi cu cealaltă.

— Spune-mi, te rog, urmă Dinny descumpănită, Michael era la Parlament, când s-au ridicat întrebările acelea în legătură cu Hubert?

— Da; a venit acasă foarte furios.

— Bun!

— Se gândea să aducă din nou chestiunea pe tapet, dar totul s-a întâmplat cu o zi înainte de închiderea sesiunii. Şi-apoi, ce importanţă are Parlamentul? E ultimul lucru căruia i se acordă vreo atenţie în zilele noastre.

— Mi-e teamă că taică-meu acordă o atenţie copleşitoare acestor lucruri.

— Da, generaţia trecută. Dar singurul lucru din activitatea Parlamentului care mai interesează azi publicul este bugetul. Şi nu-i de mirare, totul se reduce la bani.

— Şi lui Michael îi spui aceste lucruri?

— Nu-i nevoie. Parlamentul nu mai este acum decât o maşină de taxat.

— Dar, de bună seamă, încă emite legi.

— Da, draga mea, dar întotdeauna după eveniment; consfinţeşte ceea ce a devenit practică publică sau, cel puţin, simţire publică. Nu ia niciodată iniţiative. Cum ar putea? Asta nu-i o funcţie democratică. Dacă vrei o dovadă, uite-te în ce hal a ajuns ţara. Şi ăsta e ultimul lucru în legătură cu care să-şi bată capul Parlamentul.

— Atunci cine ia iniţiativele?

— Dincotro bate vântul! Ei bine, curentul se formează în culise. Imens loc, culisele! Pe care dintre vânători vrei să-l asişti?

— Pe lordul Saxenden.

Fleur se uită la ea:

— Nu pentru ai săi *beaux yeux*[38] şi nici pentru al său *beau titre*[39]. Atunci pentru ce?

— Pentru că trebuie să ajung la el în legătură cu Hubert şi nu am prea mult timp la dispoziţie.

— Înţeleg. În cazul ăsta vreau să te previn de un lucru, draga mea. Nu-l lua pe Saxenden drept ceea ce pare a fi. Să ştii că e viclean ca o vulpe bătrână, şi nici măcar nu-i aşa de bătrân. Şi dacă-i place ceva cu adevărat pe lume, este tocmai acest *quid pro quo*[40] al său. Dar ai vreun *quid*[41] pentru el? Vă voi să joace cu banii pe masă.

Dinny se strâmbă.

— O să fac tot ce-o să pot. Unchiul Lawrence mi-a dat câteva atuuri.

— „Fii atentă că te-nşală”, fredonă Fleur. Bun, mă duc după Michael; prezenţa mea îl face să tragă mai bine şi are mare nevoie, dragul de el. Moşierul şi Bart[42] vor fi bucuroşi să se dispenseze de prezenţa noastră. Cicely se va duce, fără îndoială, lingă Charles; e încă foarte luna-mieroasă. Asta înseamnă că Diana îi rămâne americanului.

— Şi sper să-l facă să rateze împuşcăturile, spuse Dinny.

— Cred că nimic nu l-ar putea face. L-am uitat pe Adrian; el va trebui să şadă pe scăunaş şi să se gândească la oase şi la Diana. Am ajuns. Vezi? Pe portiţa asta. Uite-l pe Saxenden, i-au dat colţul cel mai cald. Înconjoară pârleazul şi surprinde-l pe la spate. Michael o să fie scos din linie până la urmă, întotdeauna se alege cu poziţia cea mai proastă.

Se despărţi de Dinny şi o luă pe potecă în jos. Conştientă că nu o întrebase pe Fleur ceea ce dorise, Dinny se îndreptă spre pârleaz şi, căţărându-se pe el, îl urmări, prudent, de cealaltă parte, pe Lordul Saxenden. Pairul evolua de la o îngrăditură la alta, în peticul de câmp ce-i fusese repartizat. Lângă un par înalt, care purta într-o despicătură un carton alb cu un număr pe el, stătea un paznic tânăr, ţinând două puşti în mină, iar la picioarele acestuia se afla un câine de vânătoare, cu limba atârnându-i afară. Culturile de rădăcinoase şi mirişte se întindeau la extremitatea potecii, pe terenuri povârnite, şi Dinny, cu ochiul ei oarecum de expert, îşi dădu seama că păsările gonite de pe câmp se iveau probabil în zbor

iute şi înalt. „În afară de cazul, îşi spuse ea, că s-ar găsi în spate vreo pădurice care să le ofere adăpost”; se întoarse ca să constate. Nu se găsea nimic. Se afla pe un plai foarte întins, acoperit cu iarbă, şi cei mai apropiaţi copaci se zăreau la cel puţin trei sute de iarzi depărtare. „Mă întreb, continuă ea să-şi spună, dacă trage mai bine sau mai rău când e asistat de o femeie. Nu s-ar zice că-i un tip nervos”. Întorcându-se din nou spre el, văzu că o observase.

— Aveţi ceva împotrivă să stau aici Lord Saxenden? O să fiu foarte cuminte.

Lordul îşi smulse din cap şapca, prevăzută cu nişte cozoroace speciale şi în faţă şi în spate.

— Bine, bine! făcu el. Hm!

— Asta sună ca şi cum n-aţi fi prea încântat. Să plec?

— Nu, nu! E în regulă. Oricum n-am nimerit un fulg astăzi. O să-mi aduci noroc!

Dinny se aşeză pe scăunaş, lingă câinele de vânătoare şi începu să se joace cu urechile acestuia.

— Americanul ăla mi le-a umflat de trei ori de sub nas.

— Ce prost gust!

— Trage în cele mai imposibile păsări şi, fire-ar să fie, le nimereşte. Toate păsările care-mi scapă mie, le ţinteşte el. Are un stil de braconier; le lasă pe toate să treacă pe lângă dânsul, apoi trage în dreapta şi-n stânga şi râde totul la şaptezeci de iarzi distanţă. Zice că nu le poate ţinti când le are în raza vizuală.

— Curios! exclamă Dinny cu o uşoară izbucnire justiţiară.

— Să nu crezi că i-a scăpat azi vreuna, adăugă Lordul Saxenden. L-am întrebat cum de trage aşa de bine şi mi-a răspuns: „Sunt obişnuit să vânez pentru hrană, aşa că nu-mi pot permite să ratez”.

— Începe „bătaia”, coane, se auzi vocea tânărului paznic.

Câinele începu să gâfâie uşor. Lordul Saxenden înşfăcă o puşcă; paznicul o ţinea pe cealaltă pregătită.

— Stol la stânga, coane!

Dinny auzi un lopătat fâsâit şi văzu opt păsări înşirate în zbor spre potecă. Bang-bang... bang... bang!

— Doamne sfinte! exclamă Lordul Saxenden. Ce dracu...

Dinny văzu aceleaşi opt păsări năpustindu-se peste gardul viu, la celălalt capăt al poienii.

Câinele scoase un sughiţ înăbuşit şi gâfâi îngrozitor.

— Probabil că lumina e foarte derutantă, observă Dinny.

— Nu-i lumina de vină, e ficatul, răspunse Lordul Saxenden.

— Trei păsări în zbor drept, coane.

Bang... bang... bang! O pasăre zvâcni, se închirci, se rostogoli în văzduh şi pică la patru iarzi în spatele ei. Dinny simţi un nod în gât. Ceva atât de viu să se prăbuşească deodată atât de mort! Deşi văzuse de multe ori păsări împuşcate, nu încercase până acum această senzaţie. Celelalte două păsări treceau peste gardul viu, în depărtare; le urmări cu un vag suspin de uşurare cum se topeau din văz. Câinele cu pasărea moartă în bot veni drept spre paznic, care i-o luă. Aşezat pe labe şi bălăbănindu-şi limba, câinele continua să privească pasărea. Dinny văzu cum îi picurau balele şi închise ochii.

Lordul Saxenden rosti ceva ce nu fu auzit. Lordul Saxenden repetă şi mai inaudibil acelaşi cuvânt şi Dinny, deschizând ochii, îl văzu ridicând puşca.

— Făzăniţă, coane! anunţă paznicul.

O făzăniţă trecu la o înălţime foarte moderată, de parc-ar fi fost conştientă că încă nu-i sunase ceasul.

— Hm! făcu Lordul Saxenden rezemând patul puştii pe genunchiul îndoit.

— Stol la dreapta; prea departe, coane!

Răsunară câteva împuşcături şi Dinny văzu că peste gardul viu zburau doar două păsări, iar uneia îi picau penele.

— Aia-i o pasăre moartă, rosti paznicul, şi Dinny văzu ducându-şi mâna streaşină la ochi şi urmărind zborul. A căzut! anunţă el; câinele gâfâi şi se uită în sus la paznic.

În stânga răsunau împuşcături.

— Fire-ar a naibii, nimic nu vine în raza mea! înjură Lordul Saxenden.

— Iepure, coane! strigă ascuţit paznicul. De-a lungul gardului viu!

Lordul Saxenden se răsuci pe călcâie şi înălţă puşca.

— O, nu! se rugă Dinny, dar cuvintele ei fură înecate de rafală.

Iepurele, lovit în spate, se opri ca fulgerat, apoi se răsturnă în convulsii, chiţăind îngrozitor.

— Aport, băiete! porunci paznicul.

Dinny îşi astupă urechile cu palmele şi închise ochii.

— Fir-ar să fie! bombăni Lodul Saxenden.

Prin pleoapele închise, Dinny îi simţi privirea îngheţată. Când deschise ochii, văzu iepurele zăcând mort, alături de pasăre. Părea incredibil de moale şi mătăsos. Dinny se ridică brusc, cu gândul să plece, dar se aşeză din nou. Până când n-avea să se termine tragerea, nu se putea duce nicăieri fără să intre în raza vânătorilor. Închise iarăşi ochii; şi împuşcăturile continuară.

— Asta a fost totul, coane.

Lordul Saxenden înmâna paznicului puşca; încă trei păsări zăceau lingă iepure.

Cam ruşinată de noile ei senzaţii, Dinny se ridică, îşi plie scăunaşul şi se îndreptă spre pârleaz. Nesinchisindu-se de convenţii, îl sări şi-şi aşteptă însoţitorul.

— Îmi pare rău că am sfârtecat iepurele ăla. Dar toată ziua mi-au jucat pete înaintea ochilor. Vezi vreodată pete?

— Nu. Doar stele, uneori. Un iepure care scânceşte e îngrozitor, nu-i aşa?

— Da, niciodată nu mi-a plăcut.

— Odată, când am ieşit la un picnic la iarbă verde, am văzut un iepure şezând în spatele nostru, ca un câine — şi soarele îi răzbea prin urechi care erau roz, roz. De atunci am îndrăgit iepurii.

— Nu e un vânat prea elegant, admise Lordul Saxenden. Personal, îi prefer fripţi şi înăbuşiţi în zeama lor.

Dinny furişă o privire spre el. Era roşu şi destul de satisfăcut. „Acu-i momentul!”, îşi făcu ea curaj.

— Le-aţi spus vreodată americanilor că ei au câştigat războiul, Lord Saxenden?

O privi glacial.

— De ce le-aş spune?

— Dar aşa e, nu?

— Aşa pretinde profesorul ăla?

— Nu l-am auzit niciodată declarând-o, dar sunt convinsă că aşa gândeşte.

Dinny văzu din nou expresia colţoasă pe faţa lui Saxenden.

— Ce ştii despre el?

— Fratele meu a luat parte la expediţia lui.

— Fratele dumitale? Aha!

Era ca şi cum şi-ar fi spus în sinea lui: „Fata asta vrea să obţină ceva de la mine”.

Dinny simţi brusc că păşea pe o gheaţă foarte subţire.

— Dacă veţi citi cartea profesorului Hallorsen, sper că veţi citi şi jurnalul fratelui meu.

— Nu citesc niciodată nimic, declară Lordul Saxenden; n-am timp. Dar îmi aduc aminte acum. Bolivia — a împuşcat un om, nu-i aşa, şi a prăpădit transporturile.

— A fost nevoit să împuşte omul ca să-şi salveze propria-i viaţă, şi a trebuit să biciuiască doi oameni pentru repetate maltratări ale animalelor; după care toţi cărăuşii, cu excepţia a trei, au dezertat, dând drumul catârilor, de-a valma. Era singurul alb acolo, în mijlocul unei cete de metişi indieni.

Şi în faţa privirii lui viclene şi reci, Dinny îşi ridică subit ochii, amintindu-şi de sfatul lui Sir

Lawrence. „Dinny, aruncă-i o privire botticelliană!”

— Îmi daţi voie să vă citesc unele fragmente din acest jurnal?

— Mă rog, dacă o să fie timp...

— Când?

— Diseară! Mâine după vânătoare, trebuie să plec.

— Oricând doriţi dumneavoastră, stărui ea cu îndrăzneală.

— Înainte de cină n-o să existe nici o posibilitate. Am câteva scrisori care trebuie neapărat expediate.

— Pot să vă aştept până la orice oră.

Îl văzu măsurând-o cu o privire iute, din cap până-n picioare.

— O să vedem, îi răspunse scurt.

În clipa aceea îi ajunseră din urmă şi pe ceilalţi.

Dinny, sustrăgându-se, se întoarse acasă de una singură. Simţul umorului îi era stârnit, dar se afla într-un impas. Chibzuia cu subtilitate că jurnalul n-avea să producă efectul dorit decât dacă Lordul Saxenden simţea că o să obţină ceva de pe urma lecturii lui; iar dânsa îşi dădea seama mai mult ca oricând cât de greu e să dai ceva, fără să te desparţi definitiv de ceea ce dădeai. Un stol de porumbei sălbatici îşi luă zborul de pe nişte snopi din stânga, îndreptându-se spre pădure, pe lângă râu; lumina se estompă şi sunetele serii pluteau în aerul răcorit. Miriştea era muiată în aurul asfinţitului; frunzele, care nici nu se clintiseră până acum, începeau să prindă culoare, iar jos, în depărtare, linia albastră a râului scânteia printre copacii care îl străjuiau. Văzduhul răspândea aroma umedă, uşor înţepătoare, a începutului de toamnă, în care se amesteca fumul ce începuse să se şi înalţe pe coşurile căsuţelor. Un ceas încântător, o seară fermecătoare.

„Ce pasaje din jurnal să-i citească?” Spiritul ei şovăia. Revedea faţa lui Saxenden când îi spusese: „Fratele dumitale? Aha!” Vedea, îndărătul acestei feţe, caracterul dur, direct, intens calculat. Îşi

amintea cuvintele lui Sir Lawrence: „Au existat asemenea oameni, draga mea!... Oameni foarte valoroşi!” Tocmai terminase de citit memoriile unui om care, în tot cursul războiului, nu gândise decât în mişcări şi cifre şi, după un oftat preliminar, renunţase să se mai gândească la suferinţele care se ascundeau îndărătul mişcărilor şi al cifrelor: în dorinţa lui de a câştiga războiul, se pare că-şi impusese să nu se gândească niciodată la latura umană, şi Dinny era convinsă că, chiar dacă s-ar fi gândit, n-ar fi putut nicicând să şi-o reprezinte. Oameni valoroşi! îl auzise pe Hubert vorbind, cu o mină dispreţuitoare, despre „strategii din fotolii”, care agreaseră războiul, aţâţaţi de interesul de a combina mişcări şi cifre, de a cunoaşte cutare sau cutare lucru înaintea oricui altcuiva, şi de importanţa pe care şi-o puteau da datorită acestor chestiuni. Oameni valoroşi! Îşi amintea de un pasaj dintr-o altă carte pe care o citise de curând, în legătură cu oamenii care dirijau ceea ce se numeşte „progresul”, tolăniţi în birouri de bancă, în birouri de comerţ, în departamente guvernamentale, combinând mişcări şi cifre, nepreocupaţi de carne şi de sânge, cu excepţia cărnii şi sângelui care le aparţineau; oameni care întreprindeau o acţiune sau alta, doar schiţându-le pe foi de hârtie, şi comandând unuia sau altuia: „Fă asta, şi bagă de seamă s-o faci cum trebuie!” Oameni cu jobene de mătase sau cu pantaloni de golf, care conduceau mecanismul antreprizelor de la tropice, al extracţiilor de minereuri, marilor magazine, construcţiilor de căi ferate, concesiunilor de ici, de colo şi de pretutindeni. Oameni valoroşi! Indivizi joviali, sănătoşi, bine hrăniţi, neînduplecaţi, cu ochi glaciali. Mereu invitaţi la dineuri, mereu bine informaţi, nesinchisindu-se de preţul simţămintelor omeneşti şi al vieţii omeneşti. „Şi totuşi, îşi spuse Dinny, probabil că sunt valoroşi, căci altfel cum am avea cauciuc sau cărbune, ori perle, ori căi ferate, ori schimburi de mărfuri, ori războaie pe care să le câştigăm!” Se gândi la Hallorsen; el cel puţin

muncea şi suferea pentru ideile lui, îşi ducea singur la îndeplinire misiunea; nu şedea acasă, ştiind tot, mâncând jambon, vânând iepuri şi comandând mişcările altora.

Pătrunse pe pajiştile manoarului şi se opri lângă terenul de crochet. Mătuşa Wilmet şi Lady Henrietta păreau de acord să fie în dezacord. Apelară la ea:

— N-am dreptate, Dinny?

— Nu. Când mingile se ating, continui să joci, dar nu trebuie să mişti mingea Lady-ei Henrietta, mătuşico, când o loveşti pe a dumitale.

— Aşa am spus şi eu, declară Lady Henrietta.

— Desigur c-aşa ai spus, Hen. În frumoasă poziţie mă mai aflu, n-am ce zice! Ei bine, eu sunt de acord că-s de altă părere şi am să continui să mi-o susţin.

Şi mătuşa Wilmet îşi lovi mingea care descrise un cerc, mutând cu câţiva centimetri mai încolo mingea adversarei ei.

— Spune şi tu dacă nu-i o femeie lipsită de scrupule, murmură Lady Henrietta cu un glas plângăreţ, iar Dinny descoperi subit marile avantaje practice, inerente „acordului de a nu fi de acord”.

— Parc-ai fi „Ducele de Oţel”[43], mătuşico, cu excepţia faptului că dumneata nu foloseşti chiar atât de des expresia „Fir-ar să fie!”

— Ba o foloseşte, sări Lady Henrietta; are un limbaj înspăimântător.

— Zi-i înainte, Hen! îi ceru mătuşa Wilmet pe un ton măgulit.

Dinny le părăsi şi se retrase în casă.

După ce se îmbrăcă, se duse în camera lui Fleur.

Camerista mătuşii ei plimba un aparat de tuns pe ceafa lui Fleur, în timp ce Michael, în pragul camerei sale, se străduia să-şi lege capetele cravatei albe.

Fleur se întoarse:

— Hello, Dinny! Intră, aşează-te. Ajunge, mulţumesc, Powers. Acum e rândul tău, Michael.

Fata dispăru, iar Michael înaintă cu capetele cravatei lui care aşteptau să fie înnodate şi răsucite.

— Aşa! făcu Fleur, apoi privind-o pe Dinny, adăugă: Ai reuşit ceva cu Saxenden?

— Da; diseară urmează să-i citesc fragmente din jurnalul lui Hubert. Se pune însă următoarea întrebare: se cuvine oare, ţinând seama de vârstă şi de...

— Să nu spui „inocenţa mea”, Dinny, tu n-o să fii niciodată inocentă, nu-i aşa, Michael?

Michael rânji:

— Niciodată inocentă, dar mereu virtuoasă. Dinny, în copilărie tu ai fost un soi de îngeraş sofisticat: dădeai impresia că te minunezi de ce n-ai aripi. Erai visătoare, ăsta-i cuvântul.

— Cred că mă minunam de faptul că voi v-aţi smuls aripile.

— Ar fi trebuit să porţi pantalonaşi lungi şi să prinzi fluturi, ca cele două fetiţe din tabloul lui Gainsborough, de la Galeria Naţională.

— Încetează cu graţiozităţile astea, Michael, a sunat gongul. Dinny poţi sta cu Saxenden în salonaşul meu de alături, şi dacă baţi în uşă, Michael o să intre cu o cizmă în mâna ca şi cum ar fi auzit un şobolan.

— Perfect, răspunse Dinny; dar presupun că o să fie blând ca un mieluşel, zău aşa.

— Nu se ştie niciodată, enunţă Michael, bătrânul e un soi de ţap.

— Asta-i salonaşul, îi arătă Fleur când ieşiră. *Cabinet particulier*[44]. Succes!

X

Aşezată între Hallorsen şi tânărul Tasburgh, Dinny îi vedea cam pieziş pe mătuşa ei şi pe Lordul Saxenden, plasat la capătul mesei, alături de Jean Tasburgh. „Îţi evocă un leopard! O! Dar un leopard atât de frumos!” Pielea arămie, obrazul ascuţit şi ochii minunaţi ai tinerei fete o fascinau Păreau să-l fascineze însă şi pe Lordul Saxenden, a cărui faţă era mai roşie şi mai jovială decât o văzuse Dinny de când îl cunoştea. Atenţia acordată de el lui Jean o proiectă pe Lady Mont spre limba înţepenită a lui Wilfred Bentworth. Căci „Moşierul”, o personalitate foarte distinsă, prea distinsă ca să accepte un titlu nobiliar, era aşezat, conform protocolului, la stânga ei.

Alături de Bentworth, Fleur îl antrena pe Hallorsen; aşa încât Dinny era expusă salvelor laterale ale tânărului Tasburgh. Acesta vorbea cu uşurinţă, direct, franc, ca un bărbat încă necălit de societatea feminină, şi manifesta ceea ce Dinny numea în sinea ei „o admiraţie transparentă”; totuşi, cel puţin de vreo două ori, căzu în ceea ce tânărul numea în sinea lui „un pseudo-vis”, înălţându-şi capul şi privind nemişcată la sora lui.

— Ah! făcu tânărul. Ce părere ai de ea?

— E fascinantă.

— O să-i spun, dar o lasă perfect rece. Cea mai realistă femeie de pe faţa pământului. Pare să-l vrăjească pe vecinul ei. Cine e?

— Lordul Saxenden.

— Oh! Şi cine-i John Bull din colţul de pe partea noastră?

— Wilfred Bentworth. „Moşierul”, aşa i se spune.

— Şi lângă dumneata — cel care stă de vorbă cu doamna Michael?

— Profesorul Hallorsen, din America.

— Frumos bărbat.
— Aşa spune toată lumea, răspunse Dinny uscat.
— Dumneata nu eşti de aceeaşi părere?
— Bărbaţii n-ar trebui să fie atât de frumoşi.
— Încântat să te aud spunând asta.
— De ce?
— Înseamnă că şi noi, urâţii, avem o şansă.
— Ţi se întâmpla des să pescuieşti complimente?
— Ştii, sunt teribil de bucuros că în sfârşit te-am întâlnit.
— În sfârşit? Până azi dimineaţă nici nu ştiai de existenţa mea.
— Nu. Dar asta nu împiedică să fii idealul meu.
— Dumnezeule mare! Ăsta-i felul de-a fi al marinarilor.
— Da. Primul lucru pe care-l învăţăm este să luăm hotărâri prompte.
— Domnule Tasburgh...
— Alan.
— Încep să înţeleg povestea marinarului cu câte o nevastă în fiecare port.
— Eu, răspunse cu seriozitate tânărul Tasburgh, nu am nici una. Dumneata eşti prima pe care am dorit-o vreodată de nevastă.
— Uuu! Sau mai curând: Cuu!
— Aşa e! Vezi, marinarii sunt foarte stăruitori. Când vedem ceva ce ne place, trebuie să-l obţinem pe loc. Avem atât de puţine prilejuri la dispoziţie...
Dinny râse:
— Câţi ani ai?
— Douăzeci şi opt.
— Deci n-ai fost la Zeebrugge[45]!
— Ba da.
— Înţeleg. A devenit o deprindere la dumneata să cazi la pământ.
— Şi să suport o explozie.
Ochii lui Dinny îl priviră cu bunăvoinţă.

— Acum am de gând să stau de vorbă cu inamicul meu.

— Inamic? Pot să-ţi ajut cu ceva?

— Moartea lui n-o să-mi folosească la nimic atâta timp cât n-o să-mi facă mai întâi ce doresc eu.

— Îmi pare rău; arată destul de primejdios.

— Doamna Charles te aşteaptă să-i adresezi cuvântul, îi murmură Dinny în timp ce se întorcea spre Hallorsen, care exclamă cu deferenţă un „domnişoară Cherrell!” de parcă exact atunci ar fi picat din lună.

— Am auzit că eşti un vânător extraordinar, domnule profesor.

— Ei, nu sunt obişnuit cu păsări care se roagă să fie împuşcate, aşa cum se întâmpla pe aici. Cu timpul, probabil că am să mă deprind. Dar toate acestea constituie o experienţă nouă pentru mine.

— Toate-s bune şi frumoase?

— Absolut. A mă afla în aceeaşi casă cu dumneata este un privilegiu pe care-l resimt adânc, domnişoară Cherrell.

„Salve de artilerie la dreapta, salve de artilerie la stânga”[46], gândi Dinny.

— Şi te-ai gândit, întrebă ea brusc, ce amendamente poţi aduce pentru fratele meu?

Hallorsen îşi coborî vocea:

— Domnişoară Cherrell, îţi port o mare admiraţie şi sunt gata să fac orice mi-ai cere dumneata. Dacă doreşti, o să scriu ziarelor englezeşti şi o să retractez afirmaţiile din carte.

— Şi ce vei aştepta în schimb, profesore Hallorsen?

— Cum aşa, nimic decât bunăvoinţa dumitale!

— Fratele meu mi-a încredinţat jurnalul lui spre publicare.

— Dacă asta va însemna o mângâiere pentru dumneata — publică-l.

— Mă întreb dacă voi doi aţi început să vă înţelegeţi unul pe celălalt.

— Cred că nu ne-am înţeles niciodată.

— Şi totuşi nu eraţi în total decât patru albi, nu-i aşa? Pot să te întreb ce anume te-a iritat la fratele meu?

— Dacă ţi-aş spune, ai avea un argument împotriva mea.

— O, nu! Pot să fiu onestă.

— Ei bine, în primul rând am constatat că obişnuia să hotărască după capul lui în prea multe chestiuni şi nu-şi schimba hotărârile pentru nimic în lume. Apoi, ne aflam într-o ţară despre care nici unul dintre noi nu ştia nimic, printre indieni şi oameni semicivilizaţi; dar căpitanul voia ca totul să se desfăşoare exact ca în Anglia: ţinea să emită reguli şi le voia respectate. Ce mai, cred că dacă l-am fi lăsat, şi-ar fi schimbat şi costumul pentru cină.

— Ar trebui să-ţi aminteşti, ripostă Dinny luată prin surprindere, că noi, englezii, am ajuns la concluzia că formalismul rentează pretutindeni în lume. Noi întimpinam reuşite în tot felul de locuri sălbatice, pentru că rămânem englezi. Citindu-i jurnalul, eu găsesc că fratele meu a dat greş din cauză că n-a fost îndeajuns de îndărătnic.

— El nu e tipicul vostru John Bull, ca Lordul Saxenden, sau domnul Bentworth, spuse Hallorsen arătând cu bărbia spre capătul mesei; dacă era astfel, poate că l-aş fi înţeles mai bine. Nu, el e un tip de o sensibilitate excesivă şi foarte inhibat; emoţiile îl consumă pe dinăuntru. E ca un cal de curse înhămat la o trăsură. Familia dumneavoastră e foarte veche, aşa cred, domnişoară Cherrell.

— Dar nu încă ramolită.

Dinny îi văzu privirile lunecând de la ea — oprindu-se asupra lui Adrian, de cealaltă parte a mesei, apoi asupra mătuşii Wilmet, şi în cele din urmă asupra Lady-ei Mont.

— Mi-ar plăcea să discut cu unchiul dumitale, custodele, despre familiile vechi, spuse el.

— Şi ce altceva nu ţi-a plăcut la fratele meu?

— Ei bine, îmi dădea senzaţia că sunt un mare bădăran.

Dinny îşi înălţă puţin sprâncenele.

— Ne aflam, continuă Hallorsen, într-un iad de ţară, scuză-mă te rog, o ţară de metal brut. Ei bine şi eu eram metal brut, gata să mă ciocănesc şi să ciocănesc alt metal brut; iar el nu voia să fie.

— Poate că nu putea să fie. Nu crezi că adevărata nepotrivire dintre voi consta în faptul că dumneata eşti american şi el englez? Mărturiseşte, profesore, că noi, englezii, nu-ţi plăcem.

Hallorsen râse.

— Dumneata îmi placi teribil.

— Mulţumesc, dar fiecare regulă îşi are...

— Ei bine, urmă el cu faţa înăsprită, nu-mi place când cineva îşi arogă o superioritate în care nu cred.

— Şi găseşti că acesta e monopolul nostru? Ce părere ai atunci de francezi?

— Dacă aş fi un urangutan, domnişoară Cherrell, nu m-aş sinchisi nici cât negru sub unghie dacă un cimpanzeu mi s-ar considera superior.

— Înţeleg; distanţa-i prea mare. Dar iartă-mă, profesore, ce părere ai despre voi, americanii? Nu sunteţi voi poporul ales? Nu repetaţi această în mod frecvent? V-aţi schimba locul cu oricare alt popor din lume?

— Fără îndoială, nu.

— Dar asta nu înseamnă a-ţi aroga o superioritate în care noi nu credem?

Hallorsen râse.

— Aici m-ai prins; dar noi n-am atins încă stratul cel mai profund în această chestiune. În fiecare om zace câte un snob. Noi suntem un popor tânăr; nu avem rădăcinile voastre şi vechimea voastră; nu avem deprinderea voastră de a ne lua noi înşine în serios; suntem prea multipli şi variaţi şi în curs de transformare. Avem o mulţime de însuşiri pe care ni le puteţi invidia, în afară de dolarii noştri şi de sălile noastre de baie.

— Ce-ar trebui să invidiem la voi? Aş dori foarte mult să-mi clarific acest lucru.

— Uite, domnişoară Cherrell, noi ştim că avem calităţi, şi o energie, şi o încredere, şi posibilităţi pe

care voi ar trebui să le invidiaţi; şi când nu ne invidiaţi, simţim că nu avem ce face cu această atitudine de superioritate morală osificată. E ca şi cum un bărbat de şaizeci de ani ar privi de sus la un tânăr de treizeci; şi nu există o blestemată — scuză-mă — de greşeală mai mare ca asta.

Dinny rămase cu ochii la el, tăcută şi impresionată.

— Ce ne irită pe noi la voi, britanicii, este că v-aţi pierdut setea de cunoaştere, sau dacă o mai posedaţi, o ascundeţi sub o manieră de dandy. Socotesc că există multe domenii în care şi noi vă irităm. Dar noi vă irităm epidermă, pe când voi ne iritaţi centrii nervoşi. Asta-i tot ce aveam de spus, domnişoară Cherrell.

— Înţeleg, replică Dinny; e extrem de interesant şi, aş îndrăzni să spun, foarte adevărat. Mătuşa mea a dat semnalul ridicării de la masă, aşa încât trebuie să-mi îndepărtez şi eu epidermă şi să-ţi las centrii dumitale nervoşi să se liniştească.

Se ridică şi-i aruncă un zâmbet peste umăr.

Tânărul Tasburgh o aştepta la uşă. Îi zâmbi şi lui şi-i murmură:

— Stai de vorbă cu prietenul meu inamicul. Merită.

În salon o căută pe tânăra-leopard, dar comunicarea dintre ele suferea din cauza înfrânării unei admiraţii reciproce pe care nici una nu dorea s-o exteriorizeze. Jean Tasburgh avea douăzeci şi unu de ani, dar lui Dinny îi făcea impresia că e mai vârstnică decât ea. Noţiunile lui Jean asupra lucrurilor şi oamenilor păreau precise şi categorice, dacă nu profunde; avea o părere formată în legătură cu toate subiectele pe care le abordau; „trebuie să fie admirabil s-o ai alături într-o criză, îşi spuse Dinny, sau într-un moment extrem; ar fi loială cauzei ei, însă cred că ar dori să conducă, în orice fel de coteţ s-ar găsi”. Dar paralel cu această călită pricepere, Dinny putea distinge lesne la ea o stranie, o felină fascinaţie care ar fi putut ameţi pe orice bărbat, dacă tânăra ar fi hotărât că merită. Hubert ar

fi căzut pe loc. Şi la această constatare, sora lui se îndoi dacă dorea sau nu să-l vadă căzut. Iată fata cea mai potrivită să realizeze acea rapidă distragere a gândurilor pe care o dorea fratelui ei. Dar era dânsul îndeajuns de puternic şi îndeajuns de vioi pentru această autoare a distragerii? Dacă o să se îndrăgostească de dânsa şi fata n-o să simtă nimic pentru el? Sau dacă o să se îndrăgostească şi ea o să-l anihileze cu totul? Şi apoi — chestiunea banilor! Dacă Hubert nu mai primea nici o numire, sau îşi pierdea brevetul, din ce-ar fi trăit? în afara soldei, avea un venit de trei sute de lire pe an, iar fata probabil că nu avea nimic. Situaţia era critică. Dacă Hubert putea să se cufunde din nou în militărie, atunci n-avea nevoie de distragere. Dacă însă continua să fie abandonat, avea nevoie de distragere, dar nu şi-o putea îngădui. Şi totuşi — nu era Jean exact genul de fată care ar fi dăltuit o carieră pentru bărbatul cu care s-ar fi măritat? Drept care discutară în continuare despre pictura italiană.

— Apropo, o întrerupse deodată Jean. Lordul Saxenden mi-a spus că doreşti să facă ceva pentru dumneata.

— O!

— Despre ce-i vorba? Pentru că eu o să-l determin s-o facă.

Dinny zâmbi.

— Cum?

Jean îi aruncă o privire pe sub gene.

— Va fi foarte uşor. Ce vrei de la el?

— Vreau ca fratele meu să fie reprimit în regiment, sau, mai curând — un sprijin pentru fratele meu. Pluteşte asupră-i o umbră din pricina expediţiei aceleia din Bolivia, cu profesorul Hallorsen.

— Omul cel voinic? De asta ai aranjat să fie invitat aici?

Dinny avea senzaţia că în curând va rămâne complet despuiată.

— Dacă vrei să fiu sinceră, da.

— Are o înfăţişare plăcută.

— Aşa spunea şi fratele dumitale.

— Alan e omul cel mai generos din lume. I-ai căzut cu tronc la inimă.

— Aşa-mi spunea şi el.

— E un copil nevinovat. Dar, serios, să încerc la Lordul Saxenden?

— De ce să-ţi baţi dumneata capul?

— Îmi place să mă amestec în treburile altora. Dă-mi mâna liberă şi-ţi aduc numirea pe tavă.

— Sunt informată, replică Dinny, că Lordul Saxenden nu se lasă convins cu una, cu două.

Jean îşi întinse mădularele.

— Fratele dumitale Hubert îţi seamănă?

— Absolut deloc; e brun, cu ochii cafenii.

— Ştii că între familiile noastre a existat de mult o căsătorie. Te interesează rasele pure? Eu cresc câini Airedale şi nu prea cred în teoriile cu ramura masculină şi ramura feminină. Vigoarea poate fi transmisă la fel de bine fie prin mascul fie prin femelă, şi la orice punct al pedigree-ului!

— Poate că da; dar cu excepţia faptului că nu-s lustruiţi cu lac galben, tatăl şi fratele meu sunt amândoi aidoma cu cel mai vechi portret pe care-l avem al unui străbun de sex masculin.

— Ei, şi noi avem o Fitzherbert care s-a măritat în 1547 cu un Tasburgh şi seamănă leit cu mine, cu excepţia gulerului plisat; are până şi mâinile mele.

Şi fata întinse două mâini lungi, brune, pe care le curbă uşor.

— O deformaţie, urmă ea, poate să reapară după ce câteva generaţii păreau să se fi eliberat de ea. E teribil de interesant. Mi-ar plăcea să-l cunosc şi pe fratele dumitale, dacă-ţi seamănă atât de puţin.

Dinny zâmbi.

— Am să-l chem să vină de la Condaford şi să mă ia acasă. S-ar putea să găseşti că nu e demn de diplomaţia dumitale.

În clipa aceasta intrară bărbaţii.

— Toţi arată, murmură Dinny, de parcă şi-ar spune: „Doresc să mă apropii de o femelă, şi dacă

da, de ce oare?” Caraghioşi sunt bărbaţii după cină.

Glasul lui Sir Lawrence rupse tăcerea:

— Saxenden, dumneata şi Moşierul sunteţi amatori de un bridge?

La aceste cuvinte, mătuşa Wilmet şi Lady Henrietta se ridicară automat de pe sofaua unde se găseau prinse într-un paşnic diferend, şi se îndreptară spre locurile unde aveau să rămână în acţiune întreaga seară; fură urmate pe dată de Lordul Saxenden şi de Moşier.

Jean Tasburgh se strâmba:

— Vezi şi dumneata bridge-ul crescând peste oameni ca o ciupercă?

— Altă masă? întrebă Sir Lawrence. Adrian? Nu. Domnule profesor?

— A, nu, nu cred, Sir Lawrence.

— Fleur, tu şi cu mine împotriva lui Em şi a lui Charles. Vino încoace, hai să-l pornim.

— Dar peste unchiul Lawrence nu poţi vedea bridge-ul crescând, murmură Dinny. Oh! Profesore! O cunoşti pe domnişoara Tasburgh?

Hallorsen se înclină.

— E o noapte extraordinară, şopti tânărul Tasburgh flancând-o de cealaltă parte. N-am putea ieşi puţin afară?

— Michael, zise Jean ridicându-se, noi ieşim.

Noaptea era întocmai cum fusese descrisă. Frunzişul stejarilor şi ulmilor se decupa neclintit în văzduhul sumbru; stelele luceau diamantin, şi nicăieri un strop de brumă; florile căpătau culoare numai când le priveai în adâncul caliciului; şi sunetele păreau singuratice — ţipătul unei bufniţe venind de departe, dinspre râu, zbârnâitul efemer al zborului unui coleopter. Aerul era cald, iar printre chiparoşii tunşi, casa iluminată privea dusă pe gânduri. Dinny şi marinarul mergeau în faţă.

— Aceasta este una dintre nopţile în care poţi întrezări structura eternităţii. Taică-meu e un bătrânel tare drăguţ, dar slujbele lui sunt suficiente ca să ucidă orice fel de credinţă. Dumneata mai crezi?

— În Dumnezeu, vrei să spui? întrebă Dinny. Da, fără să ştiu nimic despre el.

— Nu găseşti că-i cu neputinţă să te gândeşti la Dumnezeu numai când eşti singur şi în aer liber?

— Emoţiile mele s-au format în biserică.

— Dar omul are nevoie de ceva dincolo de emoţie, aşa cred: are nevoie să sesizeze creaţia infinită care se desfăşoară în calmul infinit. Mişcarea perpetuă şi repaosul perpetuu, în acelaşi timp. Americanul ăsta pare un tip la locul lui.

— Aţi discutat despre iubirea dintre rude?

— Subiectul ăsta l-am păstrat pentru dumneata. Am avut un stră-stră-stră-străbunic comun, sub regina Anne; îi avem portretul, fioros, cu perucă. Aşadar suntem veri — deci iubirea urmează.[47]

— Da? Rudenia e o sabie cu două tăişuri. Iar deosebirile ies cu atât mai mult în evidenţă.

— Te gândeşti la americani?

Dinny încuviinţă din cap.

— În orice caz, urmă marinarul, într-o încăierare aş prefera categoric să am alături de mine un american decât orice alt străin. Aşa simţim noi în marină.

— Sentimentul ăsta nu provine numai din faptul că vorbim aceeaşi limbă?

— Nu. Avem unele înclinaţii şi unele concepţii comune.

— Aceasta se aplică numai la americanii de spiţă engleză?

— Americanul este cel care contează, mai ales când dai peste americani de spiţă olandeză sau scandinavă, cum e individul ăsta, Hallorsen. Iar noi suntem foarte apropiaţi de această spiţă.

— Atunci de ce nu se aplică la americanii de origine germană?

— Într-o anumită măsură, se aplică. Dar uită-te la forma capului unui german. Retraşi şi greoi, germanii provin din Europa centrală.

— Ar trebui să stai de vorbă cu unchiul meu Adrian.

— Domnul cel înalt cu barbişon? îmi place faţa lui.

— E o comoară. I-am pierdut pe ceilalţi şi începe să se lase bruma.

— O clipă. Să ştii că am fost perfect serios în cele ce ţi-am spus la cină. Eşti idealul meu şi sper c-ai să mă laşi să-mi urmăresc idealul.

Dinny făcu o plecăciune.

— Tinere domn, mă măguleşti. Dar — continuă ea roşind uşor — aş dori să-ţi atrag atenţia că ai o profesie nobilă...

— Nu eşti niciodată serioasă?

— Rareori, când cade bruma.

Tânărul îi luă mâna.

— Ei bine, într-o zi vei fi; şi pricina acestei seriozităţi o să fiu eu.

Răspunzând uşor strângerii lui de mână, Dinny îşi eliberă degetele şi merse mai departe.

— Drumuri întortocheate — suporţi expresia? Se pare că place grozav multor oameni.

— Frumoasă verişoară, începu tânărul Tasburgh, o să mă gândesc la tine zi şi noapte. Nu te osteni să-mi răspunzi.

Şi-i deschise o uşă de sticlă care dădea pe terasă.

Cicely Muskham cânta la pian, iar Michael stătea în spatele ei.

— Michael, eu mă duc acum în salonaşul lui Fleur, vrei să-i arăţi Lordului Saxenden unde se află? Dacă nu vine până la douăsprezece, mă duc la culcare. Trebuie să aleg fragmentele pe care vreau să i le citesc.

— Bine, Dinny. Ţi-l aduc până în prag. Succes!

Luând jurnalul, Dinny deschise fereastra salonaşului şi se aşeză să-şi facă selecţia. Era zece şi jumătate, dar nici un sunet nu tulbura liniştea. Alese şase pasaje lungi, care ilustrau natura imposibilă a misiunii fratelui ei. Apoi aprinse o ţigară şi aşteptă,

aplecată peste fereastră. Noaptea nu era nici mai mult nici mai puţin extraordinară decât fusese, dar starea ei de spirit era mai profundă. Mişcare perpetuă în repaos perpetuu? Dacă, într-adevăr, asta însemna Dumnezeu, atunci nu prea era de imediat folos muritorilor. Dar de ce-ar fi? Când Saxenden împuşcase iepurele care chiţăise, oare Dumnezeu auzise şi se cutremurase? Când Alan îi strânsese mâna, Dumnezeu văzuse şi zâmbise? Când Hubert zăcuse scuturat de friguri în sălbăticiile boliviene, ascultând ţipetele păsărilor, Dumnezeu îi trimisese vreun înger cu chinină? Când peste bilioane şi bilioane de ani steaua aceea de colo o să se stingă şi o să spânzure rece şi opacă, Dumnezeu o să-şi facă o însemnare pe manşetă? Milioanele şi milioanele de frunze şi de fire de iarbă, care urzeau canavaua întunericului compact, şi milioanele şi milioanele de stele ce răspândeau lumină în care se distingea întunericul, toate, toate acestea erau rezultatul mişcării perpetue în repaosul infinit, toate erau parte din dumnezeire?

Şi ea, şi fumul ţigării? Şi iasomia pe care o simţea în nări, invizibilă la culoare, şi mişcarea creierului ei care decidea că trebuie să aibă culoarea galbenă; lătratul câinelui venind de la atâta depărtare încât sunetul era ca un fir prin care puteai pipăi însăşi materia tăcerii; toate, toate să fi fost încărcate de finalitatea îndepărtată, nesfârşită, pătrunzătoare, incomprehensibilă a dumnezeirii?

Se lăsă străbătută de un fior şi-şi trase capul îndărăt. Aşezată într-un fotoliu, cu jurnalul în poală, privi în cameră, de jur împrejur. Gustul lui Fleur o remodelase; covorul avea culori delicate, lumina era voalată şi se cernea plăcut pe rochia ei verde-marin şi pe mâinile ce se odihneau pe jurnal. Ziua lungă o obosise. Se lăsă pe spetează, cu faţa în sus, privind somnoroasă la amoraşii din ceramică arsă cu care o anterioară Lady Mont încercuise tavanul. Îi apăreau ca nişte creaturi mici, durdulii — aşa cum erau legaţi între ei cu lanţuri roz, fiecare într-o perpetuă examinare a fundului celui din faţă, la distanţe

egale. În căutarea orelor roz, a rozelor... Pleoapele-i căzură, buzele i se întredeschiseră — dormea. Şi lumină discretă, cercetându-i faţa, şi părul, şi gâtul, îi dezvălui destinderea în somn, delicateţea impudică, amintind-o pe aceea a frumoaselor italience, atât de englezoaice, pe care le-a pictat Botticelli. Un zuluf de păr arămiu se desprinse, un surâs rătăci pe buzele întredeschise; genele, ceva mai închise la culoare decât părul, fluturară pe obrajii ce păreau transparenţi; şi, pe măsură ce visele defilau, nasul se încreţea şi vibra de parcă-şi râdea de propriu-i vârf în vânt. Înălţată astfel, faţa părea să arate că nu e nevoie decât de o mişcare pentru a o smulge de pe tulpina albă a gâtului...

Cu o tresărire îşi îndreptă capul. Cel care fusese supranumit Bantham Snobişorul stătea în mijlocul camerei, măsurând-o cu o privire dură, albastră şi neclintită.

— Scuză-mă, îi spuse, scuză-mă. Trăgeai un pui de somn...

— Visam plăcintă cu carne, răspunse Dinny. Ce drăguţ din partea dumneavoastră să veniţi la o oră atât de târzie.

— Şapte partide. Presupun că n-o să dureze mult. Te superi dacă fumez o pipă?

Se aşeză pe o canapea în faţa ei şi începu să-şi umple pipa. Avea expresia omului care intenţionează să asculte „o istorie până la capăt, rezervându-şi părerea pentru sfârşit. În momentul acela, Dinny înţelegea mai limpede cum sunt conduse treburile publice. „Desigur, îşi spuse ea, în clipa asta îl oferă pe *quo* şi nu-l vede pe *quid*. Asta-i opera lui Jean!” Şi dacă simţea recunoştinţă faţă de femeia-leopard pentru că abătuse spre ea interesul Lordului, sau dacă o încerca un fel de gelozie, nici Dinny şi nici o altă femeie n-ar fi putut-o spune. Oricum, îi bătea inima şi începu să citească, cu o voce grăbită şi prozaică. Parcursese trei dintre pasaje înainte de a ridica din nou ochii spre el. Faţa Lordului, cu excepţia buzelor care sugeau pipa, părea tăiată dintr-un lemn puternic colorat. Ochii

continuau s-o privească într-un fel curios şi acum vag ostil, de parcă ar fi gândit: „Fata asta încearcă să mă facă să simt ceva. E foarte târziu”.

Urându-şi şi mai mult misiunea, Dinny îi dădu înainte cu lectura. Cel de-al patrulea pasaj era — cu excepţia ultimului — cel mai sfâşietor, cel puţin pentru ea; şi vocea îi tremură puţin când îl sfârşi.

— Cam exagerată partea asta, comentă Lordul Saxenden; catârii n-au sentimente, ştii — nişte dobitoace şi-atât.

Dinny simţi cum i se urcă sângele la cap; n-o să se mai uite la el. Şi continuă să citească. De astă dată se cufundă în acest dureros recitativ, care prindea pentru prima oară glas. Isprăvi, cu răsuflarea tăiată, tremurând din creştet până în tălpi din pricina efortului de a-şi controla glasul. Lordul Saxenden stătea cu bărbia rezemată în palmă. Adormise.

Rămase locului privindu-l, aşa cum cu puţin înainte o privise el. O clipă, fu pe punctul de a-i trage brusc mâna de sub bărbie. Dar simţul umorului o salvă şi, uitându-se la el aşa cum se uită Venus la Marte în tabloul lui Botticelli, luă o foaie de hârtie de pe biroul lui Fleur, scrise: „Îmi pare foarte rău că v-am extenuat. Noapte bună”, şi o aşeză cu infinită precauţie pe genunchii Lordului. Făcând jurnalul sul, se îndreptă tiptil spre uşă, o deschise şi aruncă din nou o privire în spate; Lordul scotea nişte hârâieli slabe, care în curând aveau să devină sforăituri. „Tu faci apel la simţirea lui şi el sforăie, îşi spuse Dinny. Probabil că exact în felul ăsta a câştigat şi războiul”. Şi, întorcându-se, se pomeni faţă-n faţă cu profesorul Hallorsen.

XI

Când Dinny văzu ochii lui Hallorsen fixaţi, peste capul ei, asupra Lordului adormit, înghiţi un nod. Ce-o să-şi imagineze văzând-o că se furişează, la miezul nopţii, de lângă un nobil, dintr-o cămăruţă oarecare? Ochii lui, privind acum într-ai ei, erau extrem de gravi. Şi, speriată ca Hallorsen să nu-i adreseze un „Scuză-mă!” şi să-l trezească pe adormit, strânse jurnalul, îşi duse un deget la buze, murmură: „Nu deştepta bebeluşul!” şi lunecă de-a lungul coridorului.

Ajunsă în camera ei, râse după pofta inimii, apoi rămase în picioare, revizuindu-şi senzaţiile. Dată fiind reputaţia de care se bucurau bărbaţii cu titlu nobiliar în ţările democratice, probabil că Hallorsen gândea despre ea tot ce putea fi mai rău. Dar Dinny îi acordă credit în altă privinţă. Ştia că orice-ar fi gândit, n-o să sufle un cuvânt mai departe. Oricum ar fi fost — era loial ca un dulău. Şi-l putea închipui a doua zi, la micul dejun, spunându-i cu gravitate: „Domnişoară Cherrell, sunt încântat să te văd că arăţi atât de bine”.

Şi, amărâta de felul în care condusese interesele lui Hubert, Dinny se vârî în pat. Dormi prost, se trezi palidă şi ostenită, şi-şi luă micul dejun în cameră.

Zilele seamănă foarte mult între ele în timpul micilor vacanţe petrecute în grup la reşedinţele de la ţară. Bărbaţii îşi îmbracă acelaşi gen de cravată bălţată şi aceiaşi pantaloni golf, consumă acelaşi mic dejun, examinează acelaşi barometru, fumează aceleaşi pipe şi ucid aceleaşi păsări. Câinii îşi scutură aceeaşi coadă, stau la pândă în aceleaşi unghere neaşteptate, scot aceleaşi chelălăituri agonizante şi urmăresc aceiaşi porumbei pe aceleaşi pajişti. Doamnele iau acelaşi mic dejun — în

cameră sau jos — presară aceleaşi săruri în aceleaşi băi, hoinăresc prin aceleaşi grădini, mărturisesc despre aceiaşi prieteni, cu acelaşi ton acidulat de animozitate; „Vai, bineînţeles, ţin teribil de mult la ei!”, privesc peste aceleaşi îngrădituri de piatră cu aceeaşi pasiune pentru portulacă; joacă acelaşi crochet sau tenis, cu aceleaşi guiţături, scriu aceleaşi scrisori ca să dezmintă aceleaşi zvonuri, sau ca să găsească pereche la aceleaşi mobile antice; se contrazic între ele cu acelaşi deplin acord, sau se pun de acord în a se contrazice. Servitorii au acelaşi fel de a trece neobservaţi, cu excepţia anumitor momente precise. Şi casa are acelaşi parfum de pot-pourri, flori, tutun, cărţi şi perne de sofa.

Dinny scrise o epistolă fratelui ei în care nu-i pomeni nimic despre Hallorsen, Saxenden, Tasburgh, ci îi povești cu haz despre mătuşa Em, Boswell şi Johnson, unchiul Adrian, Lady Henrietta, şi-i ceru să vină s-o ia cu maşina. După-amiază fraţii Tasburgh sosiră ca să joace tenis şi până nu se termină partida de vânătoare, Dinny nu reuşi să-i vadă nici pe Lordul Saxenden, nici pe american. Dar cel care fusese Bantham Snobişorul îi aruncă o privire atât de bizară din colţul în care-şi lua ceaiul, încât Dinny ştiu că n-o iertase. Având grijă să se facă a nu observa, îşi simţi inima săgetată. Până acum, se părea că nu izbutise decât să-i facă rău lui Hubert. „O să-l dau pe mâna lui Jean”, gândi ea şi se duse în căutarea leopardului. În drum, îl întâlni pe Hallorsen, şi hotărând pe loc să recâştige terenul pierdut, îi spuse:

— Dacă ai fi venit aseară ceva mai devreme, profesore Hallorsen, m-ai fi putut auzi citindu-i Lordului Saxenden unele fragmente din jurnalul fratelui meu. Poate că dumitale ţi-ar fi prins mai bine decât lui.

Faţa lui Hallorsen se ilumină:

— Tocmai mă întrebam ce somnifer i-ai administrat bietului lord.

— Îl pregăteam pentru cartea dumitale. Îi dai un exemplar?

— Nu cred, domnişoară Cherrell. Nu sunt chiar atât de interesat de sănătatea lui. În ce mă priveşte, poate să aibă insomnii. Nu văd la ce mi-ar folosi un om care poate adormi în timp ce te ascultă pe dumneata. Cu ce se ocupă în viaţa de toate zilele acest lord?

— Cu ce se ocupă? Cred că e un om de mare suprafaţă. Nu ştiu exact unde-şi aplică această suprafaţă, dar tatăl meu zice că-i un om important. Sper că şi azi i-ai suflat păsările de sub nas, profesore, căci cu cât îi sufli mai multe, cu atât mai mari şanse are fratele meu să-şi recâştige poziţia pierdută din pricina participării la expediţia dumitale.

— Serios? Aici, la voi, sentimentele personale sunt cele care decid în asemenea chestiuni?

— Acolo, la voi,.nu-i aşa?

— Ba... da! Dar gândeam că ţările vechi au prea multă tradiţie ca să se poată întâmpla asemenea lucruri.

— Oh! De bună seamă că oficial nu o să recunoaştem influenţa sentimentelor personale.

Hallorsen zâmbi.

— Nu-i grozav? Toţi oamenii seamănă între ei. O să-ţi placă America, domnişoară Cherrell; şi aş fi bucuros să am prilejul să ţi-o arăt într-o bună zi..

Vorbise de parcă America ar fi fost o piesă antică pe care o ţinea în geamantan; şi Dinny nu ştiu cum să interpreteze această observaţie care putea sau să nu aibă semnificaţie, sau să aibă una absurd de mare; dezvelindu-şi dinţii într-un surâs, îi spuse:

— Mulţumesc, dar eşti încă inamicul meu.

Hallorsen întinse o mână, dar ea se dădu un pas îndărăt.

— Domnişoară Cherrell, sunt gata să fac orice ca să-ţi înlătur impresia neplăcută pe care o păstrezi despre mine. Sunt timidă dumitale slugă şi nădăjduiesc că într-o zi să am prilejul să devin altceva pentru dumneata.

Arăta foarte înalt, frumos şi robust, iar Dinny simţea toate acestea.

— Haide să nu luăm lucrurile prea în serios, profesore: altminteri dăm de necazuri. Acum scuză-mă, trebuie s-o găsesc pe domnişoara Tasburgh.

Cu aceste cuvinte, lunecă pe lângă el. Ridicol! Înduioşător! Măgulitor! Odios! Nebunie curată! Orice făceai, toate ieşeau pe dos şi încâlcite; la urma urmelor, cel mal bine era să te laşi în voia norocului.

Jean Tasburgh, care tocmai terminase o partidă de tenis cu Cicely Muskham, îşi scotea panglica din păr.

— Vino la ceai, o chemă Dinny; Lordul Saxenden tânjeşte după dumneata.

În uşa camerei unde se servea ceaiul, Dinny fu oprită de Sir Lawrence care, declarându-i că până acum nici nu avusese timp s-o vadă, o invită în biroul lui ca să-i arate colecţia de miniaturi.

— Înregistrările mele de caracteristici naţionale, Dinny; vezi, toate reprezintă femei: franţuzoaice, nemţoaice, italience, olandeze, americane, spaniole, rusoaice; mi-ar plăcea la nebunie să am şi o miniatură a ta, Dinny. Ai vrea să pozezi unui tânăr pictor?

— Eu?

— Tu.

— Dar de ce?

— Pentru că, răspunse Sir Lawrence scrutând-o prin monoclu, tu reprezinţi răspunsul la enigma femeii engleze, iar eu colecţionez deosebirile esenţiale dintre culturile naţionale.

— Asta sună teribil de interesant.

— Uită-te la asta. Aici ai cultură franceză *în excelsis*; inteligenţă vioaie, spirit, hărnicie, hotărâre, simţ estetic de natură intelectuală şi nu emoţională, lipsă de umor, sentimente convenţionale şi nu de alt gen, o tendinţă de posesiune — observă-i ochii; simţ al formei, lipsă de originalitate, o viziune cerebrală foarte clară, dar limitată — nimic visător, temperament iute, dar controlat. Toată dintr-o bucată, dar cu contururi foarte distincte. Iată acum americanca de un tip mai rar, varietatea cultivată, de

vârf. Observă-i mai ales expresia, parcă ar ţine în gură o prăjitură invizibilă, de care ea însă e conştientă; în ochi are o întreagă baterie, de care va face uz însă cu chibzuinţă. Se va păstra bine până la sfârşitul zilelor ei. Bun gust, numeroase informaţii, nu prea multă învăţătură. Uite-o pe nemţoaică! Mai puţin controlată din punct de vedere emoţional, şi cu mai puţin simţ al formei decât fiecare dintre celelalte două, dar având în schimb o conştiinţă; foarte muncitoare, un puternic simţ al datoriei, nu prea mult gust, un umor cam greoi. Dacă nu bagă de seamă, o să se îngraşe. Sentiment din belşug, bun-simţ sănătos din belşug. Mai receptivă în toate domeniile. Poate că nu-i un specimen foarte reprezentativ. Nu găsesc alta. Uite-o pe italianca mea de frunte. E interesantă. Frumos smălţuită la suprafaţă, dar cu ceva sălbatic — hai să spunem natural, dedesubt. Poartă o mască, frumos cizelată, frumos aplicată, dar susceptibilă să cadă. Ştie ce vrea, poate chiar prea bine, procedează după capul ei când poate, şi când nu poate, procedează după capul altuia. Poetică numai în raport cu simţurile. Sentimente puternice, domestice şi de alt fel. Lucidă când e în primejdie, foarte curajoasă, se enervează uşor. Gust fin, supus la mari erori. Nici o dragoste pentru natură, de astă dată. Hotărâtă din punct de vedere cerebral, dar inactivă şi nedoritoare de cunoaştere. Şi acum, urmă Sir Lawrence înfruntându-o brusc pe Dinny, voi avea specimenul englez de frunte. Vrei să auzi cum e?

— Ajutor!

— O! Voi fi foarte impersonal. Aici avem de-a face cu o stăpânire de sine dezvoltată şi controlată până la punctul în care se transformă în nestăpânire de sine. La această doamnă, propriul eu se amestecă întruna, nepoftit. Se observă un simţ al umorului, nu lipsit de inteligenţă, care denunţă şi sterilizează orice alt simţământ. Ne izbeşte ceea ce am putea numi o expresie de interes nu atât domestic, cât public sau social, care nu e comun şi altor tipuri. Descoperim un soi de transparenţă, ca şi cum aerul

şi roua au pătruns în sistemul interior. Constatăm o lipsă de *precizie*, precizie în a învăţa, în a acţiona, în a gândi, în a judeca, în schimb aflăm *decizie*. Simţurile nu sunt prea dezvoltate; emoţiile estetice sunt stârnite mai curând de obiective naturale decât artificiale. Îi lipseşte capacitatea femeii germane; claritatea franţuzoaicei; dualitatea sau pitorescul italiencei; fermitatea disciplinată a americanei; dar există un ce curios — te voi lăsa pe tine, draga mea, să-i descoperi denumirea — care mă face foarte dornic să te am în colecţia mea de culturi naţionale.

— Dar eu nu sunt câtuşi de puţin cultivată, unchiule Lawrence.

— Am folosit acest cuvânt infernal în lipsa altuia mai potrivit, şi prin cultură nu înţeleg învăţătură. Înţeleg amprentă lăsată de ereditate plus educaţie, cele două considerate strict laolaltă. Dacă franţuzoaica aceea ar fi avut educaţia ta, Dinny, tot n-ar fi avut amprenta ta; după cum şi tu, cu educaţia ei, n-ai fi purtat amprenta ei. Acum priveşte-o pe rusoaica asta de dinainte de război; mai fluidă şi mai fluentă decât oricare dintre celelalte. Am găsit-o la Caledonian Market[48]. Femeia asta trebuie să fi dorit să pătrundă adânc în orice trăire, dar fără să fi întârziat prea mult asupra unui lucru. Pariez că a trecut prin viaţă în pas rapid şi că aşa continuă să treacă, dacă mai trăieşte; se poate extrage mult mai puţin din portretul ei decât s-ar putea extrage din tine. Faţa ei îţi dă senzaţia că a trăit multe emoţii, care au consumat-o însă în mai mică măsură decât pe oricare dintre celelalte. Uite-o pe spaniola mea; poate cea mai interesantă dintre toate. O femeie crescută departe de bărbaţi; bănuiesc că-i un tip tot mai rar. Avem de-a face aici cu o anumită blândeţe, amprenta evlaviei; nu prea multă curiozitate, nu prea multă energie, remarcabilă mândrie, foarte puţină îngâmfare; ar putea nutri pasiuni devoratoare, nu crezi? Şi s-ar putea să fie foarte puţin accesibilă în discuţii. Ei bine, Dinny, accepţi să pozezi tânărului meu?

— Dacă doreşti într-adevăr, desigur.

— Doresc. Asta-i mânia mea. Aranjez eu totul. Ar putea să vină la voi, la Condaford. Acum trebuie să mă duc înapoi şi să îngrijesc de plecarea Snobişorului. I-ai cerut mâna?

— I-am citit azi-noapte din jurnalul lui Hubert până când a adormit. Îi displac intens. Nu îndrăznesc să-i cer nimic. E într-adevăr un „om de suprafaţă”, unchiule Lawrence?

Sir Lawrence dădu din cap în chip misterios.

— Snobişorul, spuse el, e omul public ideal. Practic n-are nici un fel de antenă, iar simţurile lui sunt legate numai de... Snobişor. Un om ca el nu poate fi ţinut locului; va fi mereu ba ici, ba colo. Omul de cauciuc. Mă rog, mă rog, ţara are nevoie de el. Dacă am avea cu toţii obraz subţire, cine ar mai ocupa locurile celor mari şi tari? Sunt duri, Dinny, şi ţintuiţi în cuie de alamă. Aşadar ţi-ai pierdut timpul?

— Cred însă că săgeţile mele au atins o a doua ţintă.

— Excelent. Şi Hallorsen pleacă. Îmi place tipul. Foarte american, dar lemn bun.

O părăsi şi, nedorind să se întâlnească nici cu omul de cauciuc, nici cu cel din lemn bun, Dinny urcă în camera ei.

A doua zi dimineaţa, pe la zece, cu acea rapiditate specifică sfârşiturilor de vacanţă la ţară, Fleur şi Michael îi conduseră în maşina lor pe Adrian şi pe Diana la Londra; familia Muskham plecase cu trenul, iar Moşierul şi Lady Henrietta porniră în maşină spre reşedinţa lor din Northamptonshire; rămăseseră numai mătuşa Wilmet şi Dinny, dar tinerii Tasburgh fuseseră invitaţi, împreună cu tatăl lor, la prânz.

— E un om drăguţ, Dinny, o asigură Lady Mont cu privire la pastor. Şcoală veche, foarte politicos, vorbeşte livresc şi graseiat, şi aşa mai departe. Păcat că n-au bani. Jean e frapantă, nu găseşti?

— Mă sperie puţin, mătuşă Em; prea ştie ce vrea.

— E amuzant să mijloceşti căsătorii; de mult n-am mai aranjat o partidă, răspunse mătuşa ei. Mă întreb ce-or să-mi spună Con şi maică-ta. N-o să mai pot închide un ochi.

— În primul rând să-l prindem pe Hubert, mătuşico.

— Mie mi-a fost întotdeauna drag Hubert; are faţa familiei — tu n-o ai, Dinny. Nu ştiu de unde ţi-ai luat tu coloritul ăsta — şi apoi îi stă aşa de bine călare... De unde-şi cumpără pantalonii de călărie? „

— Nu cred că de la război încoace să-şi mai fi luat vreo pereche, mătuşico.

— Şi ştie să poarte frumos vestele lungi. Vestele scurte, pe talie, te fac să arăţi scund. Am să-l trimit împreună cu Jean să admire îngrăditurile de portulacă. Nimic nu apropie doi oameni mai mult decât portulaca. Ah, uite-l pe Boswell şi Johnson — trebuie să-l prind.

Hubert sosi curând după prânz şi aproape primul lucru pe care-l făcu fu:

— Dinny, mi-am schimbat părerea în legătură cu publicarea jurnalului. E revoltător să-ţi expui în public rana care te doare.

Bucuroasă că până în prezent nu făcuse nici un pas în acest sens, Dinny îi răspunse cu blândeţe:

— Foarte bine, dragule.

— Am stat şi m-am gândit: dacă n-au de gând să mă folosească aici, pot să mă înrolez într-un regiment din Sudan; sau am auzit că duc lipsă de oameni în forţele poliţieneşti din India. Aş fi foarte bucuros să plec din nou din ţară. Cine mai e pe aici?

— Numai unchiul Lawrence, mătuşa Em şi mătuşa Wilmet. Pastorul şi familia lui vin azi la masă — familia Tasburgh — sunt nişte veri de departe.

— Oh! făcu Hubert posomorât.

Dinny pândi aproape cu maliţiozitate sosirea familiei Tasburgh. Hubert şi tânărul Tasburgh descoperiră pe loc că făcuseră parte din aceleaşi

garnizoane în Mesopotamia şi Golful Persic. Tocmai discutau despre ele, când Hubert luă aminte la Jean. Dinny îl văzu aruncându-i o privire lungă, cercetătoare şi detaşată, asemenea unui om care urmăreşte un soi nou de pasăre; îl văzu mutându-şi ochii de la ea, vorbind şi râzând, apoi privind-o din nou.

Vocea mătuşii ei rostea:

— Hubert s-a subţiat.

Păstorul îşi întinse mâinile, ca şi cum ar fi vrut să atragă atenţia asupra actualului său volum.

— Scumpă doamnă, la vîhrsta lui, eu ehram şi mai subţihre.

— Şi eu la fel, încuviinţă Lady Mont; eram subţire ca tine, Dinny.

— Adunăm spohruri nemuncite, ha-ha! Uitaţi-vă la Jean — suplă, acesta-i cuvântul; peste pathruzeci de ani însă — sau poate că tinehrii de azi nu se vor înghrăşa nicicând. Ei se tot subţiază — ha-ha!

La prânz, pastorul fu aşezat în faţa lui Sir Lawrence, la masa scurtată, având pe cele două doamne mai în vârstă de o parte şi de alta. Alan stătea faţă-n faţă cu Hubert, iar Dinny cu Jean.

— Să mulţumim Domnului pentru bucatele pe care le vom primi.

— Ciudată chestie — rugăciunea de masă! şopti tânărul Tasburgh în urechea lui Dinny. Un fel de binecuvântare a uciderii, hm?

— Azi avem iepure, şi am văzut cum a fost ucis. A chiţăit jalnic.

— Aş mânca mai curând câine decât iepure.

Dinny îi aruncă o privire recunoscătoare.

— Ţi-ar plăcea să vii cu sora dumitale să ne vizitezi la Condaford?

— Oferă-mi prilejul.

— Când te întorci pe vapor?

— Am o lună concediu.

— Presupun că eşti pasionat de meseria dumitale.

— Da, răspunse tânărul cu simplitate. O am în sânge, în familia noastră a existat întotdeauna câte un marinar.

— Şi într-a noastră câte un militar.

— Fratele dumitale e extrem de înfocat. Mă bucur foarte mult că l-am cunoscut.

— Nu vreau, Blore, se adresă Dinny feciorului care servea, te rog nişte potârniche rece. Şi domnul Tasburgh preferă tot ceva rece.

— Carne de vacă, domnule, sau miel, potârniche?

— Potârniche, mulţumesc.

— Am văzut o dată un iepure spălându-şi urechile, urmă Dinny.

— Când arăţi în felul ăsta, începu tânărul Tasburgh, pur şi simplu simt...

— În care fel?

— Ca şi cum ai fi absentă, ştii...

— Mulţumesc.

— Dinny, i se adresă Sir Lawrence, cine a spus că lumea-i o stridie[49]? Eu zic că-i o scoică de râu. Tu ce părere ai?

— Nu cunosc scoicile de râu, unchiule Lawrence.

— Ai noroc! Acest travesti al respectabilităţii bivalvulare este unica dovadă tangibilă a idealismului american. Ei au plasat-o pe un piedestal şi merg până acolo încât o mănâncă. Atunci când americanii or să renunţe la scoică de râu, înseamnă că or să devină realişti şi or să intre în Liga Naţiunilor[50]. Pe atunci noi vom fi murit de mult.

Dar Dinny pândea faţa lui Hubert. Expresia îngândurată se risipise; privirile nu i se mai dezlipeau de la ochii adânci şi ispititori ai lui Jean. Suspină.

— Foarte adevărat, urmă Sir Lawrence, ar fi păcat să nu trăieşti ca să-i vezi pe americani renunţând la scoică de râu şi intrând în Liga Naţiunilor. Pentru că, la urma urmei, continuă el

încreţindu-şi ochiul stâng, liga a fost fondată de un american[51] şi e unicul produs inteligent al zilelor noastre. Rămâne totuşi cel mai odios lucru pentru un alt american numit Monroe[52], care a murit în 1831 şi la adresa căruia oameni ca Snobişorul nu fac niciodată aluzie fără să strecoare o ironie.

O ironie, o zeflemea, un bobârnac sau două.

Cu niţeluş, dar ce splendid dispreţ...

— Cunoşti chestia asta de Elroy Flecker[53]?

— Da, răspunse Dinny surprinsă, e în jurnalul lui Hubert; i-am citit-o Lordului Saxenden. Exact la pasajul ăsta a adormit.

— Firesc. Dar nu uita, Dinny, că Snobişorul e un tip al naibii de deştept şi-şi cunoaşte lumea la perfecţie. E o lume pentru care poate că ţie nu ţi-ar plăcea să-ţi dai viaţa, dar e lumea pentru care de curând şi-au dat viaţa zece milioane de oameni, mai mult sau mai puţin tineri. Mă întreb, urmă Sir Lawrence mai visător, de când n-am mai fost atât de bine hrănit la masa mea că în aceste ultime zile; s-a întâmplat ceva cu mătuşa-ta.

Organizând după-masă o partidă de crochet între ea şi Alan Tasburgh pe de o parte, împotriva pastorului şi a mătuşii Wilmet, Dinny urmări cum Jean şi fratele ei se îndepărtau spre îngrăditurile de piatră. Din grădina înfundată în tisă, se îndreptară spre o bătrână livadă dincolo de care se ondula o măgură acoperită cu fineţe.

„Nu se opresc ei la portulacă”, gândi Dinny.

Într-adevăr, isprăviră două partide până să-i vadă apărând din nou, venind din cu totul altă direcţie, şi adânciţi în discuţie. „Asta, îşi spuse Dinny lovind cu toată forţa mingea pastorului, e idila cea mai rapidă din câte s-au pomenit vreodată.”

— Doamne, apăhră-mă! murmură pastorul doborât, iar mătuşa Wilmet, ţeapănă ca un grenadier, exclamă cu glas tare:

— Fire-ar să fie, Dinny, eşti imposibilă...!

Mai târziu, în maşina deschisă, aşezată lângă fratele ei, Dinny păstra tăcere, pregătindu-se sufleteşte să ocupe locul al doilea. Deşi se petrecuse ceva ce nădăjduise să se petreacă, se simţea întristată. Până acum, ea ocupase primul plan în viaţa lui Hubert. Privind zâmbetul care mijea şi se topea pe buzele lui, Dinny trebui să facă apel la întreaga ei filozofie.

— Ei, ce părere ai despre verii noştri?

— El e un băiat bun. Mi se pare că l-ai cam prins în mreje.

— Crezi? Când ai vrea să-i invităm la noi?

— Oricând.

— Săptămâna viitoare?

— Da.

Văzând că Hubert nu se lasă cercetat, Dinny se abandonă plăcerii de a gusta frumuseţea şi lumina zilei care se stingea treptat. Ţinutul Vantage, înalt, şi drumul spre Faringdon erau aureolate de razele orizontale ale soarelui; colinele Wittenham străjuiau ca nişte bastioane panta din faţă. Cotind la dreapta, ajunseră la pod. În timp ce traversau podul, Dinny atinse braţul fratelui ei:

— Hubert, îţi aminteşti, acolo am văzut pescăruşii verzi...

Se opriră şi-şi lăsară privirile să lunece peste râul calm, părăsit, care găzduise odinioară strălucitoarele păsări. Lumina care scăpăta se prelingea printre ramurile salcâmilor de pe malul de miazăzi. Părea cel mai molcom râu din lume, cel mai supus capriciilor omeneşti, unduind cristalin şi uniform printre ogoarele luminoase şi printre crengile plecate ale copacilor graţioşi; părea să aibă o existenţă domoală, o prezenţă proprie, armonioasă şi distinctă.

— Acum trei mii de ani, spuse Hubert deodată, râul ăsta era la fel cu râurile pe care le-am văzut în ţinuturile sălbatice, adică o revărsare amorfă de ape într-o junglă încâlcită.

Porniră mai departe. Aveau soarele în spate şi păreau să înainteze într-un peisaj pictat pentru ei.

Şi zoriră înainte, în timp ce asfinţitul învăpăiat înghiţea cerul, iar ogoarele se umbreau uşor şi se însingurau sub zborul vesperal al păsărilor.

La poarta reşedinţei de la Condaford, Dinny coborî fredonând: „Era o păstoriţă, o, cât de frumoasă!” şi privindu-l pe fratele ei în faţă. El însă era ocupat cu maşina şi nu păru să facă vreo asociere.

XII

E dificil să schiţezi conturul tânărului englez din speţa nearticulată. Dimpotrivă, speţa verbală e destul de uşor de cunoscut. Comportările şi deprinderile acestora din urmă sar de departe în ochi, şi n-au decât o foarte redusă importanţă în viaţa naţională. Guralivi, cârcotaşi, inventivi, cunoscând şi făcând cunoscuţi doar pe cei din aceeaşi speţă, aceştia alcătuiesc o luminiscenţă ce licăreşte pe suprafaţa mlaştinii, camuflând turba de dedesubt. În mod constant şi strălucit, se exprimă fără să spună aproape nimic; în timp ce acei ale căror vieţi se scurg în desfăşurarea unor energii înfrânate, rămân invizibili, deşi cu nimic mai puţin solizi; căci sentimentele continuu exprimate încetează să mai fie sentimente, în timp ce acelea cărora nu li se dă glas sunt cu atât mai profunde cu cât sunt mai multe. Hubert nu avea o înfăţişare solidă, şi nici indiferent nu era; în cazul lui lipseau până şi acele trăsături fireşti care ajută la schiţarea conturului englezului nearticulat. Disciplinat, sensibil, deloc prost, era capabil să emită judecăţi mute asupra oamenilor şi faptelor, judecăţi care i-ar fi surprins pe cei din speţa verbală; dar pe care nu le exprimă niciodată decât în sinea lui. Adevărat că până de curând nu avusese nici timp, nici prilejuri să le exprime; dar chiar dacă-l vedeai într-un fumoar, sau la o cină, sau în oricare alt loc unde expansivitatea predomină, ţi-ai fi dat imediat seama că nici timpul şi nici prilejurile nu l-ar fi făcut vorbăreţ. Plecând atât de tânăr pe front, fusese lipsit de influenţele expansive ale Universităţii şi ale societăţii londoneze. Opt ani petrecuţi în Mesopotamia, în Egipt şi în India, un an de boală şi apoi expediţia Hallorsen îi dăduseră o înfăţişare distantă, retrasă, oarecum amară. Avea acel temperament care, în inactivitate, se mănâncă

singur. Cu un câine şi o puşcă alături, sau pe cal, găsea viaţa suportabilă, dar numai atât; şi, în lipsa acestor accesorii întâmplătoare, se veştejea. Trei zile după întoarcerea la Condaford, veni la Dinny care se găsea pe terasă şi-i arătă ziarul The Times.

— Ia uită-te la asta!

Dinny citi:

Domnule,

Sunt încredinţat că mă veţi ierta pentru că ocup, nechemat, spaţiul dumneavoastră. Mi-a ajuns la cunoştinţă că anumite pasaje din cartea mea Bolivia şi tainele ei, publicată în iulie anul trecut, au produs grave neplăceri adjunctului meu, căpitanul Hubert Charwell, D.S.O., care a avut în sarcină supravegherea transporturilor în timpul expediţiei. Recitind aceste pasaje am ajuns la concluzia că sub influenţa tulburării pe care mi-a produs-o eşecul parţial al expediţiei, precum şi a încordării nervoase pricinuite de această aventură, am supus unor critici injuste conduita căpitanului Charwell; şi doresc ca până la publicarea celei de a doua ediţii revizuite a cărţii mele care, nădăjduiesc, nu va întârzia mult, să mă folosesc de această ocazie pentru a retracta în mod public, pe calea marelui dumneavoastră jurnal, acuzaţiile grave cuprinse în cele ce am scris. Este o datorie şi o plăcere pentru mine să exprim căpitanului Charwell şi Armatei Britanice din rândurile căreia face parte, scuzele mele sincere şi regretul pentru orice fel de neplăcere pe care i-am putut-o provoca.

Al dumneavoastră preasupus

Edward Hallorsen (Profesor)

Hotel Piedmont

Londra.

— Foarte frumos! exclamă Dinny cu un uşor tremur.

— Hallorsen la Londra! Ce dracu l-o fi apucat aşa deodată!

Dinny începu să smulgă frunzele îngălbenite dintr-un Agapanthus. Realiză pericolul de a te amesteca în treburile altuia.

— Sună aproape de căinţă, dragule.

— Individul ăla să se căiască! în ruptul capului! Aici se ascunde ceva.

— Da, mă ascund eu.

— Tu!

Dinny zâmbi simţind că o părăseşte curajul.

— L-am cunoscut pe Hallorsen la Londra, în casa Dianei; a fost şi la Lippinghall. Aşa — că — hm — am stat de vorbă cu el.

Faţa galbenă a lui Hubert se aprinse.

— I-ai cerut — ai cerşit...?

— O, nu!

— Atunci ce?

— Se pare că are o slăbiciune pentru mine. Ciudat, dar n-am avut cum să mă împotrivesc, Hubert.

— Şi a făcut asta ca să-ţi câştige favorurile?

— Te exprimi ca un bărbat şi ca un frate.

— Dinny!

Şi Dinny se înroşise, furioasă îndărătul zâmbetului ei.

— Nu eu l-am determinat. A manifestat această slăbiciune cu totul iraţională, în ciuda multor duşuri reci la care l-am supus. Dar, Hubert, dacă vrei să cunoşti părerea mea, găsesc că s-a purtat foarte cuviincios.

— Bineînţeles că asta-i părerea ta, replică Hubert cu răceală.

Faţa lui îşi recăpătase paloarea, ba arăta chiar uşor pământie.

Într-un impuls, Dinny îl apucă de mânecă.

— Nu fi prost, dragule! Din moment ce a hotărât să ceară scuze în mod public, indiferent din ce raţiune, chiar dintr-una atât de stupidă, nu e foarte bine?

— Nu, când propria mea soră are un amestec. În chestiunea asta sunt ca un... sunt ca un... Îşi duse mâinile la cap: sunt la discreţia oricui. Oricine poate să-mi tragă una în cap şi eu nu mă pot mişca.

Dinny îşi recăpătă sângele rece.

— Nu trebuie să te temi că am să te compromit. Scrisoarea asta e foarte binevenită; le ia la toţi apa de la moară. În faţa acestor scuze, cine mai poate spune ceva?

Dar Hubert, lăsându-i ziarul, intră în casă.

Dinny nu avea vanităţi mărunte. Simţul umorului o împiedica să acorde prea mare valoare propriilor ei succese. Simţea că ar fi trebuit să prevină acest eveniment neprevăzut, dar nu prea ştia cum.

Resentimentul lui Hubert era destul de firesc. Dacă apologia lui Hallorsen ar fi fost dictată de convingere, s-ar fi simţit consolat; fiind determinată însă de dorinţa de a o cuceri pe sora lui, îi apărea cu atât mai iritantă; iar slăbiciunea profesorului pentru Dinny îl umplea pur şi simplu de oroare. Totuşi, scrisoarea era o realitate — o recunoaştere deschisă şi directă a unor acuzaţii false, fapt care schimba cu totul poziţia. Dinny începu pe dată să chibzuiască ce foloase ar putea trage. Să i-o trimită Lordului Saxenden? Dacă tot se amestecase, măcar să meargă până la capăt. Intră în casă şi aşternu scrisoarea însoţitoare.

Condaford Grange — 21 septembrie

Stimate Lord Saxenden,

Îmi iau îngăduinţa de a vă anexa o tăietură din numărul de astăzi al ziarului Times, întrucât aceasta îmi va scuza într-o oarecare măsură obrăznicia mea de acum câteva seri. Într-adevăr, n-ar fi trebuit să vă plictisesc la capătul unei zile lungi, cu acele pasaje din jurnalul fratelui meu. Era un lucru de neiertat şi nu mă mir că aţi căutat un refugiu. Dar cele anexate vă vor demonstra nedreptatea suferită de fratele meu; şi sper că mă veţi ierta.

A dumneavoastră,

Elisabeth Charwell.

Anexând tăietura, îl căută pe Lordul Saxenden în almanahul Who's Who şi scrise pe plic adresa reşedinţei lui din Londra, adăugind „Personal”.

Puţin mai târziu, încercând să-l găsească pe Hubert, i se spuse că luase maşina şi plecase la Londra...

Hubert conducea în viteză. Explicaţia lui Dinny îl tulburase profund. Parcurse cele cincizeci de mile în ceva mai puţin de două ore, şi la unu fix se afla la Hotel Piedmont. De când se despărţise de Hallorsen, cu şase luni în urmă, nu mai schimbase o vorbă cu acesta. Îi trimise cartea lui de vizită şi aşteptă în hol, fără să ştie prea bine ce doreşte să-i spună. Când silueta înaltă a americanului se apropie de el, venind în urma băieţaşului butonat, Hubert simţi cum o încremenire rece îi pune stăpânire pe fiecare mădular.

— Căpitane Cherrell, spuse Hallorsen şi-i întinse mâna.

Oroarea de „scene” fiind mai puternică decât înclinaţiile lui naturale, Hubert îi luă mâna, fără să-i strângă degetele.

— Am văzut din Times că eşti aici. Putem intra undeva ca să stăm de vorbă câteva minute?

Hallorsen îl conduse spre o nişă.

— Adu nişte cocktailuri, ceru el unui chelner.

— Pentru mine nu, mulţumesc. Pot să fumez?

— Sper că va fi pipa păcii, căpitane.

— Nu ştiu. Scuze care nu pornesc din convingere n-au pentru mine nici o valoare.

— Gine spune că nu pornesc din convingere?

— Sora mea.

— Sora dumitale, căpitane Charrell, este o tânără foarte preţioasă şi fermecătoare, şi n-aş dori să o contrazic.

— Îmi dai voie să vorbesc deschis?

— Te rog.

— Aş prefera să nu primesc nici un fel de scuze din partea dumitale, decât să ştiu că le datorez unui sentiment pe care-l porţi cuiva din familia mea.

— Bine, răspunse Hallorsen după o pauză, nu pot să scriu din nou la Times şi să le spun că m-am înşelat când am cerut scuze. Cred că n-ar înghiţi aşa ceva. Când am scris cartea aceea eram într-o proastă

dispoziţie. I-am spus şi surorii dumitale acest lucru, şi ţi-l repet şi dumitale acum. Pierdusem orice simţ al caritătţii, fapt pe care acum îl regret.

— Eu n-am nevoie de caritate. Eu am nevoie de dreptate. Te-am părăsit la greu?

— Ei, asta! Nu încape discuţie că neputinţa dumitale de a-i ţine pe oameni în frâu a pus capăt oricărei şanse de reuşită a mea.

— Recunosc. Dar ai dat greş din vina mea, sau dintr-a dumitale, pentru că mi-ai dat o sarcină irealizabilă?

Preţ de un minut cei doi bărbaţi stătură privindu-se în ochi, fără să rostească un cuvânt. Apoi Hallorsen întinse din nou mâna:

— Dă mâna încoace; e vina mea.

Hubert avu impulsul de a întinde mâna, dar se opri la jumătate de drum.

— O clipă. Spui asta ca să fii pe placul surorii mele?

— Nu, domnule. O cred cu adevărat.

Hubert îi luă mâna.

— Minunat! spuse Hallorsen. Căpitane, noi doi nu ne-am înţeles; dar de când am locuit aici, într-una din casele voastre cu tradiţie, cred că am sesizat pricina. Aşteptam de la dumneata ceea ce voi, englezii rasaţi, nu puteţi da niciodată — exprimarea deschisă a sentimentelor. Cred că sentimentele dumitale ar trebui să fie traduse, şi eu nu mă pricepeam s-o fac, aşa că nici unul dintre noi nu l-a cunoscut pe celălalt. Asta-i calea ce duce la cruzime.

— Nu ştiu de ce, dar am fost într-adevăr cruzi.

— Ei, aş vrea s-o putem lua de la început.

Hubert se înfioră.

— Eu n-aş vrea.

— Căpitane, vrei să iei masa cu mine şi să-mi spui în ce fel te pot ajuta? Sunt gata să fac orice-mi ceri ca să-mi îndrept greşeala.

O clipă, Hubert nu rosti un cuvânt, faţa îi rămase nemişcată, dar mâinile îi tremurară uşor.

— E în regulă, spuse el. Nu-i nimic.

Şi porniră împreună spre sala de mese.

XIII

Dacă există vreun lucru sigur pe lume — ceea ce-i absolut îndoielnic — este că nimic din ce-i legat de un Departament de Stat nu se va desfăşura vreodată aşa cum se aşteaptă omul.

O soră cu mai multă experienţă şi mai puţin devotată decât era Dinny ar fi lăsat lucrurile la voia întâmplării. Dar ea nu avea încă experienţa faptului că, de obicei, efectul scrisorilor adresate celor sus-puşi este exact invers decât cel scontat de expeditor. Stârnindu-i amorul propriu, lucru care trebuie întotdeauna evitat în cazul personalităţilor publice, scrisoarea ei l-a determinat pe lordul Saxenden să nu se mai preocupe deloc de chestiunea în speţă. „Fata asta îşi închipuie oare că el nu observase cum americanul era la picioarele ei?” Prin urmare, în acord cu ironia latentă care zace în toate chestiunile omeneşti, retractarea învinuirilor aduse de Hallorsen a provocat o atitudine şi mai suspicioasă, şi mai rezervată din partea autorităţilor şi, cu două zile înainte de expirarea concediului său de un an, Hubert a primit o comunicare în sensul că acest concediu se prelungeşte pe o perioadă nedefinită, în care timp va primi doar jumătate din soldă, până când va avea loc o anchetă în chestiunea ridicată în Camera Comunelor de către maiorul Motley, membru al Parlamentului. Ca răspuns la declaraţia lui Hallorsen, fusese publicată o scrisoare a acestui civil-militar, care punea întrebarea dacă biciuirea şi omorul prin împuşcare menţionate în carte nu avuseseră loc în realitate şi, în acest caz, cum putea explica gentlemanul american o atare neconcordanţă? Această scrisoare provocase la rândul ei un răspuns din partea lui Hallorsen, în sensul că faptele se petrecuseră aşa cum fuseseră arătate în cartea lui, dar concluziile trase de el de pe

urma acestor fapte au fost eronate, întrucât căpitanul Charwell fusese perfect justificat în acţiunile sale.

Când a primit comunicarea referitoare la prelungirea concediului, Hubert s-a prezentat la Departamentul de Război. N-a obţinut nici un fel de satisfacţie în afară de informaţia neoficială, strecurată de o cunoştinţă, că autorităţile boliviene „îşi vâră nasul”.

Aceste veşti creară aproape consternare la Condaford. Nici unul dintre cei patru tineri — căci fraţii Tasburgh se găseau încă la ei, iar Clare plecase în Scoţia — nu fu în măsură să aprecieze întreaga semnificaţie a înştiinţării, pentru că nici unul dintre ei nu putea realiza până la ce limită sunt capabile să ajungă oficialităţile când îşi vâra în cap să-şi facă datoria; dar pentru general lucrurile avură un înţeles atât de sinistru, încât se duse la clubul său.

În aceeaşi zi, după ce luară ceaiul în sala de biliard, Jean Tasburgh, frecându-şi tacul cu cretă, întrebă calm:

— Hubert, ce înseamnă povestea asta cu Bolivia?

— Poate să însemne orice. Am omorât un bolivian, ştii doar.

— Dar el a încercat mai întâi să te ucidă.

— Aşa e.

Jean îşi rezemă de masă tacul de biliard; mâinile ei brune, subţiri şi puternice apucară banda; brusc se îndreptă spre Hubert şi-şi petrecu mâna pe sub braţul lui.

— Sărută-mă, îi spuse. Am să fiu a ta.

— Jean!

— Nu, Hubert; fără cavalerisme şi stupidităţi! N-ai să treci singur prin toate bestialităţile astea. Am de gând să le împărtăşesc cu tine. Sărută-mă.

Şi o sărută. Un sărut lung şi mângâietor pentru amândoi: dar după ce se sfârşi, Hubert spuse:

— Nu, Jean, e cu neputinţă, până când nu se clarifică lucrurile.

— Desigur că se vor clarifica, dar vreau să ajut la limpezirea lor. Haide să ne căsătorim urgent,

Hubert. Tată poate să-mi dea o sută de lire pe an; tu cât poţi avea?

— Am trei sute pe an, ale mele, şi jumătate din soldă, care s-ar putea să-mi fie tăiată cu totul.

— Asta face patru sute pe an, sigure; au existat oameni care s-au căsătorit având mult mai puţin, şi apoi e o situaţie vremelnică. Bineînţeles că ne putem căsători. Unde?

Hubert rămase cu respiraţia tăiată.

— În timpul războiului oamenii se căsătoreau pe loc, continuă Jean; nu aşteptau din cauză că bărbatul urma să fie omorât. Mai sărută-mă odată.

Hubert rămase cu răsuflarea şi mai tăiată, şi cu braţele ei încolăcite în jurul gâtului. În această postură îi găsi Dinny.

Fără să-şi îndepărteze braţele, Jean îi spuse:

— Ne căsătorim, Dinny. Unde crezi că e mai bine? Oficiul Stării Civile? Anunţurile la biserică iau atâta timp!

Dinny trase aer în piept.

— Nu credeam c-ai să-i ceri mâna atât de curând, Jean.

— N-am avut încotro. Hubert e plin de cavalerisme îmbâcsite. Tatei n-o să-i prea surâdă un Oficiu de Stare Civilă; de ce să nu cerem o dispensă specială?

Hubert îşi puse mâinile pe umerii ei, îndepărtând-o puţin.

— Jean, fii serioasă.

— Sunt. Cu o dispensă specială, nu e nevoie să afle nimeni până când nu se termină totul. Aşa încât nimeni nu se va putea împotrivi.

— Bine, interveni Dinny cu linişte în glas. Cred că ai dreptate. Când ceva trebuie să se întâmple, e mai bine să se întâmple repede. Cred că o să vă cunune unchiul Hilary.

Mâinile lui Hubert căzură în jos.

— Sunteţi amândouă sărite.

— Fii politicos! îl mustră Jean. Bărbaţii sunt absurzi: doresc un lucru, şi când li se oferă, se poartă ca nişte babe. Cine-i unchiul Hilary?

— Vicarul de la St. Augustine's-in-the-Meads; e total lipsit de simţul a ceea ce se cuvine şi ce nu.

— Bun! Hubert, te duci mâine şi obţii dispensa. Noi venim după tine. Unde putem locui, Dinny?

— Cred că Diana o să vă primească.

— Atunci e în regulă. O să trebuiască să trecem pe la Lippinghall, să-mi iau câteva rochii şi să-l văd pe tata. Pot să stau de vorbă cu el în timp ce-l tund; dinspre partea asta n-o să avem nici un fel de necaz. O să vină şi Alan; e nevoie de un martor, Dinny, tu rămâi să-l convingi pe Hubert.

Lăsată singură cu fratele ei, Dinny îi spuse:

— Hubert, e o fată admirabilă şi departe de a fi sărită. Procedăm într-adevăr cu sufletul la gură, dar aşa e înţelept. Şi apoi Jean a fost întotdeauna săracă, aşa că din punctul ăsta de vedere n-o să fie mare deosebire pentru ea.

— Nu-i vorba de asta. E senzaţia că asupra mea atârna ceva, care înseamnă să atârne şi asupra ei.

— Dacă nu vă căsătoriţi, o să atârne şi mai rău asupra ei. Eu aş face-o în locul tău, băiete. Tata n-o să aibă nimic împotrivă. Jean îi place, şi cred că preferă să te însori cu o fată binecrescută şi deşteptă, decât cu o cantitate oarecare de bani.

— Dar pare lipsit de cuviinţă — o dispensă specială — bolborosi Hubert.

— E romantic, şi apoi lumea n-o să aibă prilejul să discute dacă trebuia sau nu s-o faci; după ce lucrurile vor fi consumate, toţi le vor accepta, aşa cum se întâmpla de obicei.

— Şi ce-o să spună mama?

— Dacă vrei, pe mama am s-o anunţ eu. Sunt sigură că n-o să aibă nimic împotrivă — doar nu faci una din căsătoriile astea la modă, cu o balerină sau ceva în genul ăsta. Mama o admiră pe Jean. La fel şi mătuşa Em şi unchiul Lawrence.

Faţa lui Hubert se lumină.

— Mă însor. E minunat! în fond, n-am de ce să mă ruşinez.

Se îndreptă spre Dinny, o sărută aproape cu violenţă, şi plecă grăbit. Dincolo de atitudinea ei realistă, era foarte tulburată. Îmbrăţişarea pe care o surprinsese fusese atât de pătimaşă; fata era o îmbinare ciudată de pasiune şi autocontrol, de lavă şi de oţel, era atât de dominatoare şi totuşi atât de amuzant de tânără. S-ar fi putut să fie un risc; dar Hubert era de pe acum alt om datorită ei. Cu toate acestea, Dinny era pe deplin conştientă de o anumită uşurinţă; căci pentru ea, un deznodământ atât de senzaţional n-ar fi fost cu putinţă. Ea nu şi-ar dărui inima aşa, cu una cu două. După cum îi spunea bătrâna ei doică scoţiană: „Don'şoară Dinny, las' că ştiu eu pe câte labe calcă o mâţă". Nu era prea mândră de acest „simţ al umorului nu lipsit de inteligenţă, care denunţă şi sterilizează orice alt simţământ". Într-adevăr, îi invidia pe Jean pentru fermitatea ei atât de plină de temperament, pe Alan pentru încrederea lui făţişă, pe Hallorsen pentru robustu-i spirit de aventură. Dar ea îşi avea compensaţiile ei şi, cu un zâmbet care-i întredeschise buzele, se duse s-o caute pe maică-sa. Lady Cherrell se afla în budoarul de lângă dormitor, unde lucra nişte săculeţe de muselină ca să pună în ele la uscat verbina aromată ce creştea în jurul casei.

— Scumpo, i se adresă Dinny, pregăteşte-te pentru un mic şoc. Îţi aduci aminte când îţi spuneam că aş dori să găsim fata perfectă pentru Hubert? Ei bine, a fost găsită; Jean tocmai i-a cerut mâna.

— Dinny!

— Urmează să se căsătorească urgent, cu o dispensă specială.

— Dar...

— Exact, drăguţo. Aşa încât mâine dimineaţă ne sculăm devreme, iar Jean şi cu mine vom locui la Diana până e gata — totul. Tatei o să-i spună Hubert...

— Dinny, dar zău aşa...

Dinny îndepărtă barajul de muselină dintre ele, îngenunche şi o înconjură pe maică-sa cu braţul.

— Şi eu simt exact acelaşi lucru, începu ea, numai că puţin mai altfel pentru că nu eu l-am născut; dar, mămică scumpă, totul e în deplină ordine, Jean e o fiinţă minunată, iar Hubert e îndrăgostit de ea până peste cap. I-a făcut mult bine până în prezent; o să aibă grijă să-l împingă înainte, ştii...

— Dar, Dinny — banii?

— Ei nu aşteaptă nimic de la tata. Vor fi în stare să se descurce singuri şi deocamdată, nu-i nevoie să aibă copii.

— Presupun că nu. Dar totul e, fireşte, prea brusc. De ce-i nevoie de dispensă specială?

— Chestiune de intuiţie; Dinny strânse uşor trupul plăpând al mamei ei, şi adăugă: — Jean are intuiţie. Mamă, situaţia lui Hubert e destul de neplăcută.

— Da; sunt speriată şi ştiu că şi taică-tu e la fel, deşi nu spune mare lucru.

Asta era maximum ce puteau, fiecare dintre ele, să dezvăluie din sentimentele lor neplăcute, după care începură să discute împreună problema unui cuib pentru aventuroasa pereche.

— Dar de ce să nu locuiască aici până se aranjează lucrurile? întrebă Lady Cherrell.

— O să li se pară mai atrăgător dacă vor fi obligaţi să-şi spele singuri rufele. Chestiunea cea mare este ca Hubert să aibă acum alte preocupări.

Lady Cherrell oftă. Corespondenţa, grădinăritul, dispoziţiile date slujnicelor şi şedinţele de comitete săteşti adevărat că nu erau prea atrăgătoare, dar Condaford ar fi fost şi mai puţin atrăgător pentru ea dacă, asemenea tinerilor, ar fi fost lipsită şi de aceste divertismente.

— Nu prea sunt distracţii pe aici, recunoscu ea.

— Şi slavă Domnului pentru asta, murmură Dinny; dar presimt că Hubert are nevoie acum de o viaţă agitată, pe care o va putea trăi la Londra alături de Jean. Ar putea să închirieze un apartament muncitoresc. Doar n-o să fie pentru multă vreme, ştii bine. Aşadar, dragă mămico, astă-seară te faci că

nu ştii nimic, deşi noi cu toţii vom şti că tu ştii. Dar va fi mai reconfortant pentru toţi.

Şi, sărutând zâmbetul trist care se ivise pe faţa mamei ei, Dinny se îndepărtă. A doua zi dimineaţa, conspiratorii se deşteptară cu noaptea în cap, Hubert arătându-se — după cum se exprima Jean — gata să ia taurul de coarne, iar Dinny, bizară. Alan avea aerul afabil al unui cavaler de onoare în germene; singură Jean era neschimbată. Porniră în maşinuţa deschisă, cafenie, a celor doi Tasburgh, îl lăsară pe Hubert la gară, iar ei se îndreptară spre Lippinghall. Jean era la volan. Ceilalţi doi şedeau în spate.

— Dinny, i se adresă tânărul Tasburgh, n-am putea obţine şi noi o dispensă specială?

— Pentru cine ia o cantitate mai mare, oferim un rabat. Bagă-ţi minţile în cap, Alan. Ai să pleci pe mare şi până-ntr-o lună de zile nici n-ai să mai ştii că exist.

— Aşa arăt eu?

Dinny îi privi faţa bronzată.

— Pe ici, pe colo...

— Fii serioasă!

— Nu pot; tot timpul o văd pe Jean retezându-i tatălui vostru o şuviţă de păr şi anunţându-l: „Acum, tăticule, sau îmi dai binecuvântarea, sau îţi tund creştetul chilug!”, iar vicarul răspunzându-i: „Nu pricep...”, după care Jean, retezând altă şuviţă, îi declară: „Atunci e-n regulă, îmi dai o sută pe an sau îţi tai sprâncenele!”

— Jean e o furie! Oricum, Dinny, promite-mi că nu te măriţi cu nimeni altul.

— Dar dacă întâlnesc pe cineva care-mi place la nebunie, ai dori să distrugi tânăra-mi viaţă?

— Da.

— Pe scenă se răspunde altfel.

— Tu ai face şi pe un sfânt să înjure.

— Dar nu pe un locotenent de marină. A, asta îmi aduce aminte de altceva. Rândurile alea care au apărut în coloana a patra din „Times”[54]. M-am gândit azi dimineaţă ce splendid cod secret s-ar

putea face din *Cântarea Cântărilor*, sau din psalmul despre Leviatan[55], „*Iubita inimii mele e ca o căprioară*"[56] ar putea însemna: „Opt nave de război germane se găsesc în portul Dover. Veniţi urgent!" Sau chestia aia cu Leviatanul care-şi ia un răgaz de odihnă, ar putea fi „Tirpitz comandă"[57] şi aşa mai departe. Nimeni nu le-ar putea descifra fără să posede un cifru al codului.

— Măresc viteza, îi anunţă Jean întorcând capul.

Vitezometrul urcă rapid: şaizeci, şaptezeci, şaptezeci şi cinci, optzeci...! Mâna marinarului lunecă sub braţul lui Dinny.

— Asta nu poate să ţină. O să sară maşina în aer. Dar e ispititor!

Dinny şedea cu un zâmbet fix; detesta automobilele în viteză, şi când Jean reveni la viteza normală de cincizeci de kilometri, îi spuse cu o voce plângăreaţă:

— Jean, eu port în mine secolul nouăsprezece.

Când ajunseră la Folwell, se aplecă din nou spre Jean:

— Nu vreau să mă vadă cei din Lippinghall. Te rog mina direct la vicariat şi ascunde-mă undeva cât tratezi tu cu taică-tău.

Refugiată în sufragerie, faţă-n faţă cu portretul de care-i vorbise Jean, Dinny îl studia curioasă. Dedesubt erau gravate cuvintele: „1553, Catherine Tasburgh, născută Fitzherbert, etate 35; soţia lui Sir Walter Tasburgh".

Deasupra rujei care înconjura gâtul lung, faţa aceea îngălbenită de vreme putea fi într-adevăr faţa lui Jean peste vreo cincisprezece ani; aceeaşi linie bruscă dinspre pomeţii înalţi spre bărbie, aceiaşi ochi prelungi, amăgitori, înconjuraţi de gene negre; până şi mâinile, încrucişate pe stomac, erau aidoma cu ale lui Jean. Care o fi fost istoria acestui straniu prototip? O cunoşteau oare, şi va fi ea repetată de urmaşă?

— Seamănă extraordinar cu Jean, nu-i aşa? întrebă tânărul Tasburgh. Era o mare amatoare de farse, aşa se spune; cică şi-ar fi înscenat propria-i înmormântare şi a şters-o din ţară prin 1560, când Elisabeth[58] a pornit prigoana împotriva catolicilor. Ştii care era pe atunci soarta catolicilor? înjunghierea în timpul slujbei era socotită drept o simplă întâmplare. Religia creştină! Ce mai! Şi-mi închipui că doamna asta trebuie să fi fost amestecată în multe intrigi. Pariez că mărea viteza ori de câte ori putea.

— Ceva veşti de pe front?

— Jean a intrat în biroul bătrânului cu un număr vechi din Times, un prosop şi o pereche de foarfeci. „Restul e tăcere”.[59]

— Nu există vreun loc de unde i-am putea vedea când ies?

— Am putea sta pe scări. N-or să ne observe, decât dacă s-ar întâmpla să urce.

Ieşiră şi se aşezară într-un ungher întunecat, pe scară, de unde, printre stâlpii balustradei, puteau supraveghea uşa biroului. Încercând o rămăşiţă din emoţiile copilăriei, Dinny pândea uşa. Deodată, ţâşni Jean, ţinând într-o mâna o foaie de ziar făcut cornet, iar în cealaltă o pereche de foarfeci. O auziră spunând:

— Să ţii minte, dragule, azi nu trebuie să ieşi fără pălărie.

Un răspuns nearticulat fu întrerupt de uşa care se închise.

Dinny se înălţă peste balustradă:

— Ei?

— E-n regulă; e puţin îmbufnat — nu ştie cine-o să-l mai tundă şi chestii din astea; gândeşte că o dispensă specială înseamnă risipă de bani; dar o să-mi dea o sută pe an şi l-am lăsat umplându-şi pipa. Rămase o clipă nemişcată, privind în ziar. Îi crescuse îngrozitor părul. Într-o clipă mâncăm, Dinny, şi-apoi din nou la drum!

La masă, purtarea vicarului fu la fel de curtenitoare, şi Dinny îl urmări cu o atenţie admirativă. Iată un văduv, destul de vârstnic, gata să fie lipsit de unica-i fiică ce vedea de toate treburile casei şi ale parohiei, până la a-i tunde lui părul, şi totuşi, aparent arăta netulburat. Nici un murmur nu-i scăpă de pe buze. Să fi fost bună-creştere, bunăvoinţă, sau uşurare? Dinny nu era sigură; şi în străfundul inimii se simţea puţin speriată. În curând, Hubert va trebui să se descurce singur. Se uită la Jean. Nici o îndoială că şi ea ar fi fost în stare să-şi însceneze propria înmormântare, dacă nu şi pe a altora; şi totuşi, în maniera ei de a domina nu va exista niciodată nimic dizgraţios sau aspru; nici o urmă de vulgaritate în felul în care va plămădi coca. Numai dacă ea şi Hubert ar avea suficient simţ al umorului!

După prânz, vicarul o luă deoparte.

— Draga mea Dinny — dacă îmi dai voie să-ţi spun astfel — ce păhrehre ai despre toate asta? Şi ce păhrehre are mama dumitale?

— Amândouă avem impresia că e niţeluş cam ca *Bufniţa şi pisicuţa au plecat pe mare*.[60]

— *Înthr-o fhrumoasă băhrcuţă făcută dintr-o păstaie*[61]. Da, întrhr-adevăhr, dar nu şi cu „o ghroază de bani la ei”, aşa mi-e teamă. Totuşi, adăugă el îngândurat, Jean e o fată bună; foahrte — da — capabilă. Mă bucur că familiile noasthre vohr fi din nou — da — hreunite. O să-mi lipsească, dahr nu threbuie să fim — ah! — egoişti.

— Ce păgubeşti într-un loc, câştigi într-altul! murmură Dinny.

Ochii albaştri ai vicarului licăriră.

— Da, da, siguhr; luchruhrile threbuie luate aşa cum sunt. Jean nu mă lasă s-o conduc la altahr. Iată cehrtificatul ei de naştehre în caz că... ah... se hridică înthrebăhri. E majohră.

Scoase o fâşie lungă de hârtie galbenă.

— Doamne! adăugă cu sinceritate. Doamne!

Dinny continuă să se îndoiască dacă simţea milă pentru el sau nu; şi imediat după aceea porniră din nou la drum.

XIV

Părăsindu-l pe Alan Tasburgh la clubul său, cele două fete se îndreptară spre Chelsea. Dinny nu trimisese nici o telegramă, lăsându-se la voia norocului. Când ajunseră la casa din Oakley Street, coborî din maşină şi sună. O slujnică mai în vârstă, cu o expresie speriată, deschise uşa.

— Doamna Ferse e acasă?

— Nu, domnişoară. Căpitanul Ferse e aici.

— Căpitanul Ferse?

Slujnică, aruncându-şi privirea în dreapta şi în stânga, vorbi cu glas scăzut şi pripit:

— Da, domnişoară, suntem foarte necăjiţi, nu ştim ce să facem. Căpitanul Ferse a picat pe neaşteptate la ora prânzului, fără ca noi să fi fost anunţaţi de mai înainte. Doamna era plecată. A sosit o telegramă pentru dumneaei, dar a luat-o căpitanul Ferse; şi cineva a chemat-o de două ori la telefon, dar n-a vrut să-i lase nimic vorbă.

Dinny căuta cuvintele cu ajutorul cărora să afle ce era mai rău.

— Şi... şi cum pare?

— Ştiu eu, domnişoară... n-aş putea să spun. N-a întrebat nimic altceva decât: „Unde-i stăpână-ta?” Pare normal, dar cum noi n-am fost înştiinţaţi de nimic, suntem speriaţi; copiii sunt acasă şi nu ştim unde-i doamna.

— Aşteaptă o clipă, îi spuse Dinny şi se întoarse la maşină.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Jean coborând.

Cele două fete se consultară pe trotuar, în timp ce slujnica le urmărea din prag.

— Ar trebui să-l caut pe unchiul Adrian, spuse Dinny. E vorba de copii.

— Tu te duci să-l cauţi, iar eu intru în casă şi te aştept. Femeia asta arată speriată.

— Cred că pe vremuri era violent, Jean, se poate să fi evadat, ştii...

— Ia maşina; nu-mi purta mie de grijă.

Dinny îi strânse mâna.

— O să iau un taxi; în felul ăsta ai maşina la dispoziţie dacă vrei să pleci.

— Bine! Spune-i femeii cine sunt, şi apoi şterge-o. E ora patru.

Dinny ridică privirea spre casă; şi deodată, văzu o faţă în fereastra sufrageriei. Deşi nu-l întâlnise pe Ferse decât de două ori, îl recunoscu pe dată. Avea o figură ce nu putea fi uitată, ţi dădea impresia unor flăcări îndărătul zăbrelelor: o faţă osoasă, aspră, cu o mustaţă ca o perie de dinţi, pometţi înalţi, păr bogat, întunecat, uşor încărunţit, şi ochii aceia lucitori ca oţelul, scăpărând scântei. O priveau acum cu intensitate mobilă, de-a dreptul dureroasă, şi Dinny îşi feri privirea în lături.

— Nu te uita în sus! E acolo! îi şopti lui Jean. Cu excepţia privirii, pare normal — bine îmbrăcat şi aşa mai departe... Hai să mergem amândouă, Jean, sau să rămânem aici amândouă.

— Nu; mie n-o să mi se întâmple nimic; te duci tu.

Şi Jean intră în casă.

Dinny plecă în grabă. Această subită reapariţie a cuiva pe care toată lumea îl socotise dezechilibrat incurabil era zguduitoare. Necunoscând circumstanţele închiderii lui Ferse în ospiciu, necunoscând nimic altceva decât faptul că o chinuise îngrozitor pe Diana înainte că accesul de nebunie să se fi declarat, Dinny îşi spuse că Adrian era singura persoană care ştia probabil tot ce era necesar. Drumul cu maşina era lung şi o munceau temeri. Îl găsi pe unchiul ei pe punctul de a pleca de la muzeu, şi-i spuse totul în grabă, în timp ce el o privea, cuprins de groază.

— Ai idee unde-i Diana? îl întrebă la urmă.

— Astă-seară trebuie să ia cina cu Fleur şi Michael. Sunt şi eu invitat. Dar unde se găseşte

acum, nu ştiu. Hai să ne întoarcem în Oakley Street. E o lovitură de trăsnet.

Se urcară în maşină.

— Unchiule, n-ai putea telefona la ospiciu?

— Până n-o văd pe Diana, nu îndrăznesc. Spui că arată normal?

— Da. Doar ochii — dar îmi amintesc că întotdeauna arătau aşa.

Adrian îşi cuprinse capul în mâini.

— E îngrozitor! Biata mea fată!

Dinny simţi un junghi în inimă — atât pentru el cât şi pentru Diana.

— Şi la fel de îngrozitor, urmă Adrian, e faptul că simţim ce simţim din cauză că nenorocitul acela s-a întors acasă. Doamne, Dinny, urâta treabă, urâta treabă!

Dinny îl strânse de braţ.

— Ce spune legea în legătură cu un asemenea caz, unchiule?

— Dumnezeu ştie! El n-a fost niciodată înregistrat oficial. Diana nu voia să audă de aşa ceva. L-au internat ca pacient particular.

— Dar de bună seamă nu putea să plece de acolo oricând i-ar fi venit pofta, fără să fie avizată familia!

— Cine ştie ce s-a întâmplat! Poate să fie la fel de nebun cum a fost şi să fi plecat într-un scurt interval de luciditate. Dar orice-am face — şi Dinny se simţi emoţionată de expresia feţei lui — trebuie să ne gândim la el, în aceeaşi măsură ca şi la noi. Nu trebuie să-i facem viaţa şi mai grea. Bietul Ferse! Vorbind de nenorociri, Dinny — boala, sărăcia, viciul, crima — nici una dintre ele nu poate rivaliza cu nebunia în ceea ce priveşte dramă pe care o provoacă.

— Unchiule, îl întrerupse Dinny, ce va fi la noapte?

Adrian gemu:

— De asta trebuie s-o salvăm într-un fel.

La capătul lui Oakley Street dădură drumul taxiului şi merseră pe jos până la uşă...

Când intrase în casă, Jean îi spusese femeii:

— Eu sunt domnişoara Tasburgh. Domnişoara Dinny s-a dus după domnul Cherrell. Salonul e sus? Am s-o aştept acolo. A văzut copiii?

— Nu, domnişoară. A venit doar de o jumătate de oră. Copiii sunt în sala de clasă cu Mam'selle.

— Atunci o să mă aflu între el şi copii, spuse Jean. Condu-mă sus.

— Să stau cu dumneavoastră, domnişoară?

— Nu. Pândeşte-o pe doamna Ferse şi previn-o imediat.

Slujnica îi aruncă o privire plină de admiraţie şi o lăsă în salon. Ţinând uşa întredeschisă, Jean era numai urechi. Nu se auzea nici un sunet. Începu să se plimbe fără zgomot în sus şi-n jos, de la uşă la fereastră. Avea de gând, dac-ar fi văzut-o pe Diana apropiindu-se, să alerge jos la ea; iar dacă Ferse ar fi venit sus, intenţiona să se ducă la el. Inima îi bătea ceva mai repede ca de obicei, dar nu simţea o nervozitate reală. Patrulă în felul acesta cam de un sfert de oră, când auzi un zgomot în spatele ei şi, întorcându-se, îl văzu pe Ferse în mijlocul camerei.

— Oh, făcu ea. O aştept pe doamna Ferse; sunteţi căpitanul Ferse?

Silueta se înclină:

— Şi dumneata?

— Jean Tasburgh. Cred că nu mă cunoaşteţi.

— Cine era cu dumneata?

— Dinny Cherrell.

— Şi unde s-a dus?

— Să viziteze pe un unchi al ei, aşa cred.

Ferse scoase un sunet ciudat, ceva ce semăna a râs.

— Pe Adrian?

— Aşa cred.

Rămase locului, învârtindu-şi privirile scăpărătoare prin camera plăcută.

— Mai frumoasă ca oricând, spuse el. Eu am lipsit câtva timp. O cunoşti pe soţia mea?

— Am întâlnit-o la Lady Mont.

— La Lippinghall? Diana se simte bine?

Cuvintele ţâşniră cu o brutalitate înfometată.

— Da. Foarte bine.

— Şi e frumoasă?

— Foarte.

— Mulţumesc.

Privindu-l pe sub genele ei lungi, Jean nu putea descoperi nimic la el, din cap până în picioare, care să dea impresia de dezechilibru mintal. Arăta ceea ce era — un militar în civil, foarte îngrijit şi stăpânit — în totul, în totul afară de ochi.

— Nu mi-am văzut soţia de patru ani, îi spuse el. Aş dori s-o văd singură.

Jean se îndreptă spre uşă.

— O să plec, anunţă ea.

— Nu! Cuvântul izbucni cu o bruscheţe uimitoare. Rămâi aici!

Şi se aşeză în uşă, blocând-o.

— De ce?

— Vreau să fiu eu primul care s-o anunţe că m-am întors.

— E firesc.

— Atunci rămâi aici!

Jean se întoarse la fereastră.

— Cum doriţi, spuse, după care urmă o tăcere.

— Ai auzit despre mine? o întrebă deodată.

— Foarte puţin. Ştiu că nu v-aţi simţit bine.

Ferse veni spre ea.

— Vezi ceva în neregulă la mine?

Jean îl privi, şi ochii ei îi susţinură pe ai lui până când, zvâcnind scântei, Ferse îşi întoarse privirea.

— Nimic. Arătaţi foarte bine.

— Aşa şi sunt. Aşează-te, nu vrei?

— Mulţumesc. Jean se aşeză.

— Aşa-i bine, spuse el. Şi nu mă scăpa din ochi.

Jean îşi privi picioarele. Din nou Ferse scoase acel râs ciudat.

— N-ai fost niciodată bolnavă mintal, se vede. Dac-ai fi fost, ai fi ştiut că toată lumea nu te scapă

din ochi, şi nici tu nu-i scapi din ochi pe ceilalţi. Acum trebuie să cobor. *Au revoir*!

Se răsuci pe călcâie şi ieşi închizând uşa. Jean continua să stea nemişcată, aşteptându-se să-l vadă reapărând în uşă. Avea senzaţia că fusese înfrântă şi simţea în tot trupul un soi de furnicături, de parcă stătuse prea aproape de foc. Ferse nu deschise din nou uşa, şi atunci Jean se ridică s-o deschidă. Era încuiată. Rămase locului, privind-o. Să sune? Să bată în uşă ca să atragă atenţia slujnicii? Hotărî să nu facă nici una, nici alta, şi se duse la fereastră, unde rămase nemişcată, uitându-se în stradă. Dinny avea să se întoarcă în curând şi va putea s-o strige. Revăzu, cu mult sânge rece, scena prin care trecuse. O încuiase pentru că nu dorea să se amestece cineva între el şi soţia lui, înainte de a o fi revăzut — şi bănuia pe fiecare, ceea ce era foarte natural. Un simţământ vag a ceea ce înseamnă să fii privit ca nebun pătrunse în înţelegerea ei tânăra şi ascuţită. Bietul om! Se întrebă dacă ar putea să sară pe fereastră fără să fie observată şi, hotărând că n-ar reuşi, continuă să stea locului, pândind spre capătul străzii de unde trebuia să se ivească salvarea. Şi, deodată, fără vreo pricină aparentă, o străbătu un fior, reacţia târzie a întâlnirii avute. Ochii aceia! Era îngrozitor să-i fii soţie! Deschise fereastra mai larg şi se aplecăm.

XV

Apariţia lui Jean la fereastră îi opri pe Dinny şi pe unchiul ei în prag.

— Sunt încuiată în salon, le spuse Jean liniştită; ar trebui să-mi daţi drumul.

Adrian o conduse pe nepoata sa la maşină.

— Rămâi aici, Dinny. Am să ţi-o trimit. Nu trebuie să facem o scenă.

— Fii atent, unchiule! Am impresia că eşti Daniel intrând în...

Cu un zâmbet şters, Adrian apăsă pe butonul soneriei. Îi deschise uşa Ferse în persoană.

— Ah, Cherrell! Vino înăuntru.

Adrian îi întinse mâna, dar celălalt nu i-o strânse.

— Nu mă pot aştepta la un călduros bun-sosit, zise Ferse.

— Ce vorbe-s astea? Ce vorbe-s astea?

— Nu, nu mă pot aştepta la un călduros bun-sosit, dar vreau s-o văd pe Diana. Nu încerca să mă împiedici, Cherrell — nici tu, nici nimeni altcineva.

— Bineînţeles că nu. Ai ceva împotrivă dacă o scot afară pe Jean Tasburgh? Dinny o aşteaptă în maşină.

— Am încuiat-o, spuse Ferse mohorât. Uite cheia. Trimite-o afară.

Intră în sufragerie.

Jean aştepta îndărătul uşii.

— Du-te la Dinny, o sfătui Adrian, şi plecaţi de aici. Mă descurc eu singur. Sper că n-ai avut vreo neplăcere?

— Doar că m-a încuiat...

— Spune-i lui Dinny că Hilary vă poate cununa aproape sigur; dacă vă duceţi acum amândouă acolo, aş şti de unde să vă iau dacă am nevoie de voi. Ai curaj, domnişoară!

— O, nu în mod special! răspunse Jean. La revedere! şi alergă pe scări în jos.

Adrian auzi uşa din faţă închizându-se şi intră cu pas măsurat în sufragerie. Ferse stătea la fereastră, urmărindu-le pe cele două fete care porneau maşina. Se răsuci brusc pe călcâie. Era mişcarea unui om obişnuit să fie spionat. Părea foarte puţin schimbat, era ceva mai puţin slab, mai puţin rătăcit, şi părul îi încărunţise mai mult — doar atât. Îmbrăcămintea, la fel de îngrijită ca întotdeauna, purtările stăpânite; ochii — vai, însă, ochii!

— Da, spuse Ferse cu o voce bizară, nu te poţi abţine să nu mă compătimeşti, dar ai prefera să mă vezi mort. Şi cine n-ar prefera? Un om nu trebuie să-şi iasă din minţi. Dar sunt destul de normal acum, Cherrell, nu-ţi face idei greşite.

Normal? Da, părea normal. Dar cât putea să reziste la acest efort?

Ferse vorbi din nou:

— Eraţi cu toţii siguri că s-a terminat cu mine. Acum trei luni însă, am început să mă îndrept. De îndată ce am fost conştient de acest lucru, l-am ţinut sub tăcere. Cei ce ne îngrijesc acolo — vorbele-i sunau pline de-o intensă amărăciune — trebuie să fie atât de siguri de sănătatea noastră mintală, încât dac-ar fi după ei n-am redeveni niciodată normali. Ăsta e interesul lor, înţelegi?

Ochii lui Ferse, arzând în ochii lui Adrian, păreau să adauge: „Şi interesul tău, şi al ei...”

— Aşa încât am ţinut totul sub tăcere. Am avut tăria să mă prefac acolo, timp de trei luni, deşi eram în deplinătatea mea mintală. Abia de o săptămână, sau aşa ceva, încoace am început să le arăt că sunt responsabil. Or ei au nevoie de mult mai mult decât o săptămână până să se convingă să anunţe acasă. Şi n-am vrut să anunţe acasă. Am vrut să vin de-a dreptul aici şi să mă arăt aşa cum sunt. Nu voiam să fie prevenită Diana şi nici nimeni altul. Voiam să mă verific, şi m-am verificat.

— Teribil! şopti Adrian cu răsuflarea tăiată.

Din nou ochii lui Ferse părură să ardă într-ai lui.

— Erai îndrăgostit de soţia mea, Cherrell; mai eşti? Spune!

— Suntem exact ceea ce eram şi înainte: buni prieteni, răspunse Adrian.

— Orice-ar fi fost, mi-ai fi dat acelaşi răspuns.

— Poate că da. Dar nu am nimic altceva de spus decât că e de datoria mea să mă gândesc în primul rând la ea, aşa cum am făcut întotdeauna.

— De asta ai venit aici?

— Doamne sfinte, omule! Nu-ţi dai seama ce şoc va fi pentru Diana? Poate că nu-ţi mai aduci aminte la ce fel de viaţă ai supus-o înainte de a fi fost internat? Crezi cumva că ea a uitat? N-ar fi mai onest faţă de ea, şi faţă de tine însuţi, dacă ai veni întâi la mine acasă, sau hai să zicem la muzeu, şi ai avea acolo prima întâlnire cu ea?

— Nu; am s-o întâlnesc aici, în propria mea casă.

— Aici a trecut prin chinurile iadului, Ferse. Poate că ai fost îndreptăţit să ţii totul sub tăcere în ce-i priveşte pe doctori, aşa cum spui tu, dar în mod cert nu eşti îndreptăţit să dai buzna peste ea cu însănătoşirea ta.

Ferse făcu un gest violent.

— Vrei s-o fereşti de mine.

Adrian îşi înclină capul.

— Poate că-i adevărat, răspunse el cu blândeţe. Dar ascultă, Ferse, eşti la fel de apt ca şi mine să apreciezi situaţia. Pune-te în locul ei. Imaginează-ţi-o întorcându-se acasă, ceea ce se poate întâmpla dintr-un minut în altul, şi dând cu ochii de tine fără să fie prevenită, fără să ştie nimic despre însănătoşirea ta, având nevoie de timp ca să creadă în ea — cu toate aducerile aminte despre tine aşa cum erai în trecut. Ce şanse îţi oferi?

Ferse mormăi:

— Şi ce şanse aş avea dacă n-aş profita de singura şansă pe care mi-o pot permite? Crezi că mai am încredere în cineva? încearcă — încearcă

aşa ca mine, patru ani, şi ai să vezi! îşi roti cu repeziciune ochii prin cameră. Încearcă să fii supravegheat, să fii tratat ca un copil primejdios. În ultimele trei luni, mi-am urmărit propriul tratament cu ochii unui om normal. Şi dacă nici soţia mea nu mă poate lua drept ceea ce sunt — aşa, îmbrăcat şi în deplinătatea facultăţilor mintale, cine altul va voi sau va putea să mă creadă?

Adrian se apropie de el.

— Ia-o mai încet! îi spuse. Tocmai aici greşeşti. Numai Diana ţi-a cunoscut boala în faza ei cea mai proastă. Pentru ea va fi mai greu să te creadă decât pentru oricare altul.

Ferse îşi acoperi faţa cu mâinile.

Adrian aşteptă, livid de îngrijorare; dar când Ferse îşi descoperi din nou faţa, nu putu îndura să-i vadă expresia şi îşi întoarse privirile în lături.

— Să vorbim despre singurătate! spuse Ferse. Pierde-ţi minţile, Cherrell, şi atunci ai să ştii ce înseamnă să fii singur pentru tot restul zilelor tale.

Adrian îi puse o mână pe umăr.

— Uite ce-i, omule, am o cameră în plus în locuinţa mea, vino şi instalează-te la mine până se clarifică lucrurile.

Pe faţa lui Ferse rânji brusc suspiciunea, în ochi îi luci o privire intens iscoditoare; apoi se îndulci, parcă cu gratitudine, deveni iar amară, se muie din nou.

— Ai fost întotdeauna un domn, Cherrell; dar nu, îţi mulţumesc — nu pot. Trebuie să rămân aici. Vulpile au vizuini, şi eu o am încă pe aceasta.

Adrian oftă.

— Foarte bine; atunci trebuie s-o aşteptăm pe Diana. Ai văzut copiii?

— Nu. Îşi mai amintesc de mine?

— Nu cred.

— Ştiu că sunt în viaţă?

— Da. Ştiu că eşti plecat, că eşti bolnav...

— Dar nu...? Ferse îşi atinse fruntea.

— Nu. Vrei să urcăm la ei?

Ferse clătină din cap, şi în clipa aceea Adrian o zări, pe fereastră, pe Diana sosind. Se îndreptă liniştit spre uşă. Ce trebuia să facă sau să-i spună? Mâna îi era pe clanţă când Ferse îl dădu la o parte şi intră în hol. Diana descuiase uşa cu cheia ei. Adrian îi văzu faţa căpătând o paloare mortală sub cască pălăriei lipită de cap. Se retrase îndărăt, spre perete.

— Diana, totul e în perfectă ordine, spuse Adrian repede, şi deschise larg uşa sufrageriei.

Diana se desprinse de la perete, trecu pe lângă ei şi intră în sufragerie, unde Ferse o urmă.

— Dacă doriţi să mă consultaţi, voi fi aici, spuse Adrian şi închise uşa...

Soţul şi soţia stăteau faţă în faţă, respirând greu de parcă alergaseră o sută de metri, când de fapt parcurseseră trei.

— Diana! spuse Ferse, Diana!

Părea că ei îi pierise graiul, iar glasul lui se înălţă:

— Sunt bine. Nu mă crezi?

Diana îşi înclină capul, tot fără să rostească un cuvânt.

— Şi unui câine i se aruncă o vorbă...

— E... e şocul.

— M-am întors sănătos, sunt sănătos de trei luni.

— Îmi pare bine, atât de bine!

— Dumnezeule! Eşti la fel de frumoasă!

Şi deodată o prinse în braţe, o strânse puternic la piept şi începu s-o sărute înfometat. Când îi dădu drumul, Diana, cu răsuflarea tăiată, se prăbuşi pe un scaun, privindu-l cu atâta groază, încât Ferse îşi îngropă faţa în mâini.

— Ronald... nu pot... nu pot lăsa lucrurile să fie că mai înainte. Nu pot... nu pot!

Ferse căzu în genunchi la picioarele ei.

— N-am vrut să fiu violent, Iartă-mă!

Şi apoi, epuizaţi, amândoi se ridicară şi se îndepărtară unul de celălalt.

— Ar fi mai bine să stăm de vorbă liniştiţi, spuse Ferse.

— Da.

— Nu trebuie să locuiesc aici?

— E casa ta. Trebuie să faci tot ce e mai bine pentru tine.

Ferse scoase icnetul acela atât de asemănător cu râsul.

— Cel mai bine pentru mine ar fi ca tu şi toţi ceilalţi să mă trataţi ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Diana păstra tăcere. Rămase e atât de mult timp tăcută, încât lui îi scăpă din nou acel sunet.

— Taci! îi ceru ea. O să încerc. Dar trebuie... trebuie să am o cameră separată.

Ferse se înclină. Deodată o străpunse cu privirile.

— Eşti îndrăgostită de Cherrell?

— Nu.

— De altcineva?

— Nu.

— Atunci eşti speriată?

— Da.

— Înţeleg. E firesc. Mă rog, cei care-s jucării în mâna Domnului nu pot să pună condiţii. Luăm şi noi ce putem. Vrei să le telegrafiezi acolo să-mi trimită lucrurile? Asta ne-ar scuti de tapajul pe care ar voi să-l facă. Am plecat fără să-mi iau rămas bun. Probabil că mai e şi ceva de plătit.

— Desigur. Am eu grijă de toate astea.

— Îl putem lăsa acum pe Cherrell să plece?

— O să-i cer eu.

— Lasă-mă pe mine.

— Nu, Roland, eu o să-i spun; şi trecu fermă pe lângă el.

Adrian stătea rezemat de peretele din faţa uşii. Se uită la ea şi încercă să zâmbească; ghicise deznodământul.

— O să rămână aici, dar vom avea camere separate. Dragul meu, îţi mulţumesc mult pentru toate. Eşti bun să reglementezi conturile la clinică în numele meu? O să-ţi dau mereu de veste. Acum îl

duc la copii. La revedere! Adrian îi sărută mâna şi pleacă.

XVI

Hubert Cherrell stătea în faţa clubului tatălui său, în Pall Mall, un club rezervat gradelor superioare, printre ai cărui membri el încă nu se număra. Era preocupat, căci îi purta tatălui său un respect oarecum ciudat pentru aceste vremuri, când taţii sunt de obicei trataţi ca nişte fraţi mai tineri, sau când se vorbeşte despre ei spunându-li-se „bătrânul”. De aceea intră cu nervozitate în acest edificiu în care mândriile şi prejudecăţile unei vieţi întregi au fost susţinute de mai mulţi oameni şi cu mai multă tărie decât oriunde în altă parte din lume. Totuşi, ocupanţii încăperii în care fu introdus nu prezentau nici prea multă mândrie, nici prea multă prejudecată. Un omuleţ vioi, cu faţa palidă şi o mustaţă ca o perie de dinţi, muşca de zor coada condeiului încercând să compună o scrisoare către ziarul The Times în legătură cu condiţiile Irakului[62]; un general de brigadă, mic şi cu înfăţişare modestă, cu o frunte pleşuvă şi o mustaţă cenuşie, discuta cu un locotenent-colonel înalt şi cu înfăţişare modestă, despre flora insulei Cipru; un om cu umeri pătraţi, pomeţi pătraţi şi ochi ca de leu şedea pe pervazul ferestrei, atât de nemişcat, de parcă tocmai îşi îngropase o mătuşă şi acum se gândea dacă anul viitor să treacă sau nu înot Canalul Mânecii; iar Sir Conway în persoană citea almanahul Whitaker.

— Hello, Hubert! Camera asta e prea mică. Vino în hol.

Hubert avu senzaţia că nu numai el dorea să-i comunice tatălui său ceva, dar că şi acesta dorea să-i comunice lui ceva. Se aşezară într-o nişă.

— Ce te aduce aici?

— Vreau să mă însor, Sir.

— Să te însori?

— Cu Jean Tasburgh.

— Ah!

— Ne-am gândit să obţinem o dispensă specială şi să nu facem mare tărăboi.

Generalul scutură din cap.

— E o fată bună, şi mă bucur că gândeşti astfel, dar fapt este că situaţia ta e încurcată, Hubert. Tocmai am aflat.

Hubert observă brusc cât de măcinată de griji era faţa tatălui său.

— În legătură cu individul acela pe care l-ai împuşcat. Se cere extrădarea ta sub acuzaţia de omor.

— Cum?

— E o chestiune monstruoasă şi nu cred că or să-i dea curs în faţa declaraţiilor tale că el te-a atacat mai întâi — din fericire ai încă cicatricea pe braţ; dar se pare că ziarele boliviene fac mare scandal; iar metişii ăia se solidarizează împotriva ta.

— Trebuie să-l văd numaidecât pe Hallorsen.

— Sper că autorităţile n-or să preseze.

După aceste cuvinte, cei doi rămaseră în holul cel mare, tăcuţi, cu ochii aţintiţi în gol, şi aproape cu aceeaşi expresie pe faţă. În străfundurile inimilor lor încolţise temerea că lucrurile vor lua extindere, dar nici unul dintre ei nu îngăduise gândului să capete o formă precisă; şi de aceea suferinţa le era şi mai puternică. Pentru general era mai sfâşietor decât pentru Hubert. Ideea că unicul fiu ar putea fi târât pe jumătate din glob sub acuzaţia de omor, era un coşmar oribil.

— Hubert, n-are nici un rost să ne lăsăm pradă unor asemenea gânduri, spuse el în cele din urmă; dacă mai există puţin bun-simţ în ţara asta, o să reuşim să oprim totul. Am încercat să mă gândesc la cineva care ştie cum se poate ajunge la cei mari. Dar sunt total neajutorat în chestiuni din astea — există unii care par să cunoască pe toată lumea şi se pricep exact cum să ia pe fiecare. Cred c-ar fi mai bine să ne ducem la Lawrence Mont; oricum, el îl cunoaşte pe Saxenden şi, probabil, pe cei de la Externe. Topsham mi-a spus totul, dar el nu poate să

facă nimic. Haide să mergem pe jos, vrei? O să ne prindă bine.

Mişcat de felul în care tatăl său se identifica total cu necazurile lui, Hubert îi strânse braţul şi ieşiră împreună din club. Când ajunseră în Piccadilly, generalul rosti cu un efort vizibil:

— Nu-mi plac toate renovările astea.

— Eu, domnule, cu excepţia lui Devonshire House, cred că nici nu le observ.

— Nu, dar e curios, spiritul străzii Piccadilly e mai puternic decât strada însăşi şi nu-i poţi distruge atmosfera. Cu toate că acum nu se mai vede nici un joben pe stradă, s-ar părea totuşi că nu a intervenit nici o schimbare. Când am străbătut strada Piccadilly imediat după război, am avut exact aceeaşi senzaţie ca şi atunci când m-am plimbat pe ea ca tinerel proaspăt revenit din India. Încerci senzaţia că în sfârşit te-ai întors acasă.

— Da; te roade o ciudată nostalgie după Piccadilly Street. Am simţit-o în Mesopotamia şi în Bolivia. Dacă închizi pleoapele, îţi apare în faţa ochilor.

— Inima vieţii englezeşti, începu generalul, şi se opri parcă surprins că enunţase o sentinţă.

— Până şi americanii o simt, remarcă Hubert când dădură colţul în Half-Moon Street. Hallorsen îmi spunea că la ei n-au nimic de felul ăsta, „nici un focar al influenţei naţionale”, aşa s-a exprimat dânsul.

— Şi totuşi au influenţă, replică generalul.

— Nu încape nici o îndoială, Sir, dar cum s-ar putea defini aceasta? Să fie oare generată de viteză?

— Unde-i duce viteza lor? Pretutindeni în general, şi nicăieri în particular. Nu, eu cred că banii lor generează influenţa.

— Da, dar am observat la americani, şi acesta este un punct asupra căruia mulţi oameni greşesc, că se sinchisesc prea puţin de bani ca atare. Le place să facă bani repede; dar ar prefera mai curând să-i piardă repede decât să-i câştige încet.

— Ciudat lucru să nu ai un miez, observă generalul.

— Ţara lor e prea întinsă, domnule. Dar au şi ei un soi de miez — mândria de ţară.

Generalul încuviinţă din cap.

— Curios, străduţele astea vechi de pe aici! îmi aduc aminte că mergeam pe jos împreună cu taică-meu, din Curzon Street la clubul St. James — prin 1882 — în ziua când m-am dus prima dată la Harrow — o piatră nu s-a schimbat de atunci încoace.

Şi aşa, prinşi de o discuţie care nu avea nici o contingenţă cu simţămintele, ajunseră în Mount Street.

— Uite-o pe mătuşa-ta Em, ei nu-i spune nimic!

Cu câţiva paşi înaintea lor, Lady Mont plutea în drum spre casă. O ajunseră din urmă, la câteva sute de metri de uşa locuinţei.

— Con, exclamă ea, eşti slab!

— Draga mea fată, niciodată n-am fost altfel.

— Nu, Hubert, era ceva ce voiam să te întreb. Ah! Ştiu! Dar Dinny mi-a spus că nu ţi-ai mai cumpărat pantaloni de călărie de la război încoace. Cum o găseşti pe Jean? Atrăgătoare, nu?

— Da, mătuşă Em.

— N-a fost niciodată eliminată din şcoală.

— De ce să fi fost?

— O! Parcă se ştie vreodată? Şi niciodată nu m-a terorizat. Îl căutaţi pe Lawrence? Acum sunt la rând Voltaire şi Jonathan Swift. E inutil — doar au fost storşi până la ultima picătură; dar lui îi place să-i mai stoarcă, pentru că muşcă. În legătură cu catârii aceia, Hubert?

— Ce-i cu ei?

— Niciodată nu-mi pot aminti dacă măgarul e masculul sau femelă.

— Măgarul e mascul şi măgăriţa femelă, mătuşă Em.

— Da, şi n-au copii — ce fericire! Unde-i Dinny?

— Pe undeva prin oraş.

— Ar trebui să se mărite.

— De ce? întrebă generalul.

— Ei, s-a copt! Hen spunea c-ar fi o soţie foarte docilă — lipsită de egoism. Ăsta-i pericolul.

Scoţând o cheie din poşetă, Lady Mont o vârî în uşă.

— Pe Lawrence nu-l pot convinge să ia un ceai — voi doriţi?

— Nu, mulţumesc, Em.

— O să-l găsiţi în bibliotecă...

Îşi sărută fratele şi nepotul şi pluti spre scări. „De neînţeles!" o auziră rostind în timp ce intrau în bibliotecă. Îl găsiră pe Sir Lawrence înconjurat de operele lui Voltaire şi Swift, căci angajase un dialog imaginar între aceste două personalităţi serioase. Ascultă cu gravitate cele relatate de general.

— Am văzut că Hallorsen s-a lepădat de diavol — o fi influenţa lui Dinny, spuse Sir Lawrence când cumnatul său îşi isprăvi istorisirea. Cred că am face bine să-l vedem — nu aici, n-avem bucătăreasă, Em îşi continuă cura de slăbire — dar am putea lua cu toţii masa la Coffee House.

Şi ridică receptorul telefonului. Profesorul Hallorsen era aşteptat să se întoarcă la ora cinci, şi i se va transmite numaidecât mesajul.

— Treaba asta pare să fie mai curând o chestiune de competenţa Externelor decât a poliţiei, continuă Sir Lawrence. Să mergem să-1 vedem pe bătrânul Shropshire. Trebuie să-l fi cunoscut bine pe taică-tu, Con; iar nepotul lui, Bobbie Ferrar, e una din stelele fixe ale Ministerului de Externe. Bătrânul Shropshire e întotdeauna acasă.

Când ajunseră la reşedinţa lui Shropshire, Sir Lawrence întrebă:

— Îl putem vedea pe marchiz, Pommett?

— Cred că-i la lecţie, Sir Lawrence.

— Lecţie — ce fel?

— Heinstein — aşa cred, Sir Lawrence.

— Atunci un orb călăuzeşte pe alt orb, şi va fi salutar să-l salvăm. În clipa în care se iveşte vreo

posibilitate, Pommett, cheamă-ne înăuntru.

— Da, Sir Lawrence.

— Optzeci şi patru de ani şi-l studiază pe Einstein! Cine spunea că aristocraţia e decadentă? Aş vrea să-l văd pe individul care-i predă lecţiile — trebuie să aibă o mare forţă de persuasiune; pe bătrânul Shropshire nu-l duci cu una cu două.

În clipa aceea intră în hol un bărbat cu înfăţişare ascetică, ochi reci şi adânci şi păr cam puţin, îşi luă de pe scaun pălăria şi umbrelă şi ieşi.

— Iată omul! exclamă Sir Lawrence. Mă întreb ce onorariu o fi luând. Einstein e ca electronul sau ca vitamina — insesizabil; e cel mai evident caz de stoarcere de bani sub un pretext fals pe care l-am văzut vreodată. Haideţi!

Marchizul Shropshire se plimba în sus şi-n jos prin birou, mişcându-şi capul vioi, sanguin, împodobit cu o barbă cenuşie, ca şi cum aproba ceva în sinea lui.

— Ah! Tinere Mont, exclamă el, l-ai întâlnit pe omul acela — dacă se oferă să-ţi predea teoriile lui Einstein, să nu-l angajezi. Nu-i în stare să-ţi explice noţiunea de spaţiu finit şi infinit mai mult decât ţi-aş explica-o eu.

— Dar nici Einstein singur nu poate, marchize.

— Nu sunt destul de bătrân ca să pricep altceva decât ştiinţele exacte, adăugă marchizul. I-am spus să nu mai vină. Pe cine am plăcerea să cunosc?

— Cumnatul meu, generalul Sir Conway Cherrell, şi fiul său, căpitanul Hubert Cherrell, D.S.O. Desigur că vă amintiţi de tatăl lui Conway, marchize — a fost ambasador la Madrid.

— Da, da, vai de mine, da! îl cunosc şi pe fratele dumitale, Hilary; argint viu! Luaţi loc! la loc, tinere! E ceva în legătură cu electricitatea?

— Nu prea, marchize; e mai curând o chestiune de extrădare.

— Zău?

Marchizul îşi ridică un picior pe un scaun, îşi rezemă cotul pe genunchi şi bărbia păroasă în

palmă. Şi, în tot timpul cât generalul îi lămuri chestiunea, păstră aceeaşi atitudine, privindu-l pe Hubert care şedea cu buzele strânse şi ochii în jos. Când generalul isprăvi, marchizul întrebă:

— Mi se pare că unchiul dumitale a spus că eşti decorat. În război?

— Da, domnule.

— Am să fac tot ce-mi stă în putinţă. Pot să văd cicatricea aceea?

Hubert îşi ridică mâneca stânga a hainei, descheie butonul de la manşeta cămăşii şi expuse un braţ pe care o cicatrice lungă, lucioasă, se întindea de la încheietura mâinii până aproape de cot.

Marchizul şuieră încetişor printre dinţii care erau încă în întregime ai lui.

— Ai scăpat ca prin urechile acului, tinere.

— Da, domnule. În momentul când lovea, mi-am împins braţul înainte.

— Şi după aceea?

— Am sărit imediat şi am tras în el când l-am văzut că se repede din nou la mine. După aceea am leşinat.

— Omul acesta fusese biciuit pentru maltratarea catârilor, ai spus?

— Pentru maltratare continuă.

— Continuă? repetă marchizul. Unii sunt de părere că măcelarii şi Grădina Zoologică maltratează continuu animalele, dar n-am auzit să fie vreodată biciuiţi pentru asta. Gusturile diferă. Acum, să vedem ce pot face... Bobbie e în oraş, tinere Mont?

— Da, marchize. L-am văzut ieri la Coffee House.

— Am să-l chem la micul dejun. Dacă ţin bine minte, nu le dă voie copiilor să crească iepuri de casă şi are un câine care muşcă pe toată lumea. Ăsta ar fi un punct favorabil. Un om care iubeşte animalele ar fi întotdeauna amator să biciuiască pe un om care nu le iubeşte. Înainte să pleci, tinere Mont, eşti bun să-mi spui ce părere ai despre asta?

Şi, coborându-şi piciorul pe podea, marchizul se îndreptă către unul din colţuri, luă o pânză care stătea rezemată de zid şi o aduse la lumină. Reprezenta, cu un grad moderat de precizie, o femeie tânără, dezbrăcată.

— E de Steinvitch, spuse marchizul; dac-aş atârna-o, n-ar corupe morala, nu-i aşa?

Sir Lawrence o scrută prin monoclu:

— Şcoala dreptunghiulară. Asta derivă din convieţuirea cu femei de o anumită formă, marchize. Nu, n-ar corupe morala, dar ar tulbura digestia — carnaţia verzuie, părul tomată, stilul pete împroşcate. Aţi cumpărat-o?

— Nu prea; valorează foarte mult, mi s-a spus. Dumneata — dumneata n-ai lua-o?

— De dragul dumneavoastră, domnule, aş fi în stare să fac o sumedenie de lucruri, dar pe acesta nu; nu, repetă Sir Lawrence, pe acesta nu!

— Aşa mă temeam şi eu, spuse marchizul, şi totuşi mi se spune că are o anumită forţă dinamică. Ei, asta-i. Ţineam la tatăl dumitale, generale, adăugă marchizul pe un ton mai serios, şi dacă cuvântul nepotului său nu trage mai greu decât cel al unui metis păzitor de catâri, atunci înseamnă că am atins în această ţară un stadiu de altruism atât de total, încât cred că nu vom putea supravieţui. O să vă dau de veste ce a spus nepotul meu. La revedere, generale; la revedere, dragă tinere, — e o cicatrice foarte urâtă. La revedere, tinere Mont, eşti incorigibil.

Pe scări, Sir Lawrence îşi privi ceasul.

— Până acum, spuse el, problema ne-a luat douăzeci de minute — hai să spunem douăzeci şi cinci de la o uşă la cealaltă uşă. În America n-ar fi reuşit s-o rezolve în asemenea ritm — şi pe deasupra era cât pe-aci să ne cadă în braţe şi o femeie dreptunghiulară. Acum, spre Coffee House şi Hallorsen.

Se întoarseră în St. James's Street.

— Strada aceasta, reluă el, este Mecca bărbatului occidental, aşa cum Rue de la Paix este

Mecca femeii occidentale.

Îşi privi amuzat companionii. Ce perfecte specimene ale unui produs care stârnea invidia şi în acelaşi timp hazul tuturor celorlalte ţări!

Peste toată întinderea Imperiului Britanic, oameni croiţi mai mult sau mai puţin după această imagine execută treburile şi joacă jocurile lumii britanice. Soarele nu apune niciodată asupra acestui tip; istoria a privit asupra-i şi a hotărât că va supravieţui. Satira îl împunge la încheieturi şi ricoşează dând de o armură nevăzută. „Se plimbă liniştit de-a lungul zilelor Timpului, gândi Sir Lawrence, prin toate străzile şi locurile din lume, fără să exhibeze cine ştie ce maniere, fără paradă de erudiţie, de vigoare, sau de orice altceva, dar înzestrat cu convingerea irezistibilă că este ceea ce este”.

— Da, rosti el cu glas tare, în pragul uşii de la The Coffee House. Consider acest loc drept centrul geometric al universului. Alţii pot să pretindă că centrul e Polul Nord, Roma, Montmartre — eu susţin că e Coffee House, cel mai vechi club din lume şi, presupun, cel mai prost, dacă e să judecăm după standardurile geometrice. Vreţi să ne spălăm, sau să amânăm această operaţie pentru circumstanţe mai vesele? De acord. Haideţi să ne aşezăm aici şi să-l aşteptăm pe apostolul geometriei. Presupun că e un om de acţiune. Păcat că nu putem aranja un meci între el şi marchiz. Eu aş paria pe bătrân.

— Uite-l, spuse Hubert.

Americanul arăta supradimensionat, înaintând în holul cu tavan scund al celui mai vechi club din lume.

— Sir Lawrence Mont, se adresă el. Ah! Căpitane! Generalul Sir Conway Cherrell? Sunt mândru să vă cunosc, domnule general. Ce pot face pentru dumneavoastră, domnilor?

Ascultă recitativul lui Sir Conway cu o gravitate crescândă.

— E îngrozitor. Nu pot sta să ascult aşa ceva cu braţele încrucişate. Mă duc direct la ministrul

Boliviei. Căpitane, am adresa ajutorului dumitale, Manuel, am să-i trimit o cablogramă consulului din La Paz ca să obţină de la el o declaraţie în sprijinul afirmaţiilor dumitale. Unde s-a mai auzit vreodată de asemenea idioţenie? Scuzaţi-mă, domnilor, dar nu voi avea linişte până nu expediez cablogramele.

Cu o mişcare circulară a capului, se făcu nevăzut. Cei trei englezi se aşezară din nou.

— Într-un meci, bătrânul Shropshire ar trebui să alerge cu limba scoasă după el, comentă Sir Lawrence.

— Va să zică ăsta-i Hallorsen, spuse generalul. Frumos bărbat!

Hubert nu răspunse nimic. Era mişcat.

XVII

Stânjenite şi tăcute, cele două fete porniră cu maşina spre St. Augustine's-in-the-Meads.

— Nu ştiu de care dintre ei doi mi-e mai milă, spuse Dinny deodată. Niciodată până acum nu m-am gândit ce înseamnă nebunia. Oamenii sau fac din ea un subiect de glumă, sau o ascund. Dar mi se pare mai de plâns decât orice altceva de pe lume; mai ales când e parţială, ca în cazul lui Ferse.

Jean o privi cu mirare — Dinny despuiată de mască ei de umor, era ceva nou.

— Pe unde o luăm acum?

— În sus; trebuie să traversăm Euston Road. Personal, n-aş crede că mătuşa May ne poate oferi adăpost. Mai mult ca sigur că are musafiri care studiază mahalalele. Mă rog, dacă nu ne poate găzdui, o să-i telefonez lui Fleur. Îmi pare rău că nu m-am gândit de la început s-o fac.

Prezicerea ei fu confirmată — vicariatul era plin, mătuşa ei plecată, unchiul acasă.

— Cât ne aflăm aici, să ne informăm dacă unchiul Hilary o să vă cunune, şopti Dinny.

Hilary îşi petrecea prima oră liberă din ultimele trei zile cioplind macheta unei corăbii de viking. Cioplirea unor miniaturi de corăbii vechi constituia acum recreaţia preferată a acestui om care nu mai avea nici răgazul, nici vigoarea de a se căţăra pe munţi. Faptul că finisajul miniaturilor îi solicită mai mult timp decât orice altceva, şi că el dispunea de mai puţin timp decât oricine altcineva, nu avea importanţă.

După ce dădu mâna cu Jean, se scuză că-şi vede mai departe de treabă.

— Unchiule Hilary, începu Dinny fără nici o introducere, Jean se mărită cu Hubert şi vor să se căsătorească prin dispensă specială; aşa încât am venit să te întrebăm dacă vrei să-i cununi.

Hilary îşi opri unealta de dăltuit, îşi îngustă ochii până ajunseră două despicături viclene şi întrebă:

— Vă e teamă să nu vă răzgândiţi?

— Nicidecum, răspunse Jean.

Hilary o măsură atent. Cu un singur cuvânt şi o sigură privire îl făcuse să vadă limpede că era o tânără de caracter.

— L-am cunoscut pe tatăl dumitale, spuse el, face întotdeauna lucrurile pe îndelete.

— Tata e perfect împăcat cu ideea noastră.

— Adevărat, spuse Dinny, am discutat cu el.

— Dar tatăl tău, drăguţo?

— Va fi şi el de acord.

— Dacă va fi, urmă Hilary cioplind din nou la pupa corăbiei lui, o să vă cunun. N-are nici un rost să mai amânăm, în cazul că ştiţi într-adevăr ce urmăriţi. Se întoarse către Jean. Dumneata trebuie să fii o bună alpinistă; păcat că sezonul e pe trecute, altfel v-aş recomanda să vă petreceţi luna de miere în munţi. Dar de ce să nu plecaţi pe un vas de pescari în Marea Nordului?

— Unchiul Hilary, lămuri Dinny, a refuzat un decanat. E renumit pentru ascetismul său.

— Am refuzat din cauza şireturilor de la pălărie, Dinny, şi dă-mi voie să-ţi spun că de atunci încoace strugurii au fost mereu acri. Nu pot să înţeleg de ce am renunţat la o viaţă de oarecare huzur, în care aş fi avut timp să modelez toate corăbiile din lume, să citesc ziare şi să mă bucur de farmecele unui pântec în continuă creştere. Mătuşa-ta nu conteneşte să-mi arunce toate astea în cap. Când mă gândesc câte a obţinut Scrobitu cu demnitatea lui, şi cum arăta când i-a sunat sfârşitul, îmi văd parcă viaţa irosită derulându-se îndărătul meu şi mă văd prăbuşindu-mă de îndată ce m-or deshăma de la oişte. Tatăl dumitale e foarte activ, domnişoară Tasburgh?

— O, el bate pasul pe loc, răspunse Jean. Dar asta-i din cauza deprinderilor de pe la noi.

— Nu în întregime. Să baţi pasul pe loc şi să ai impresia că înaintezi... niciodată nu a existat o definiţie mai universală decât: „Omul care a fost”.

— Ba da, interveni Dinny: „Omul care n-a fost”. Oh, unchiule, căpitanul Ferse s-a întors azi pe neaşteptate la Diana.

Faţa lui Hilary deveni foarte gravă.

— Ferse! Lucrul ăsta e său cumplit, sau salutar. Unchiul Adrian ştie?

— Da; am fost la el. Acum e acolo, împreună cu căpitanul Ferse. Diana nu era acasă.

— L-ai văzut pe Ferse?

— Am intrat şi am avut o discuţie cu el, interveni Jean; părea perfect normal, cu excepţia faptului că m-a încuiat într-o cameră.

Hilary continuă să stea foarte liniştit.

— Unchiule, acum o să-ţi spunem la revedere; ne ducem la Michael.

— La revedere şi vă mulţumesc foarte mult, domnule Cherrell.

— Da, rosti Hilary absent, trebuie să sperăm că lucrurile se vor aranja cum e mai bine.

Cele două fete se urcară în maşină şi porniră spre Westminster.

— Evident, se aşteaptă că lucrurile se vor aranja cum e mai rău, comentă Jean.

— Normal, când alternativele sunt atât de oribile.

— Mulţumesc.

— Nu, nu! murmură Dinny; nu la tine făceam aluzie.

Şi se gândi cât de perseverentă putea fi Jean când o apuca pe o idee.

În faţa casei lui Michael, în Westminster, îl întâlniră pe Adrian, care-i telefonase lui Hilary şi fusese informat că fetele îşi schimbaseră direcţia. După ce se încredinţă că Fleur le putea găzdui, plecă; dar Dinny, frapată de expresia feţei lui, alergă după dânsul. Adrian se îndrepta spre fluviu şi-l ajunse din urmă la colţul Square-lui.

— Preferi să fii singur, unchiule?

— De tovărăşia ta mă bucur, Dinny. Vino cu mine.

Porniră cu pas întins, spre partea de vest a oraşului, de-a lungul cheiului, iar Dinny îşi strecură mâna pe sub braţul lui. Nu rosti nici un cuvânt, lăsându-l pe el să înceapă dacă avea chef de discuţie.

— Ştii că am fost de câteva ori la clinica aceea de boli nervoase, spuse Adrian la un moment dat, ca să văd care-i starea lui Ferse şi să mă încredinţez că e tratat cum se cuvine.

În ultimele luni nu m-am mai dus, şi iată rezultatul. Dar de fiecare dată mă duceam cu oroare. Am vorbit acum cu ei la telefon. Voiau să vină după Ferse, dar le-am spus să n-o facă. La ce-ar servi? Recunosc că în ultimele două săptămâni s-a comportat normal. În asemenea cazuri se pare că se aşteaptă cel puţin o lună până să se anunţe familia. Ferse pretinde că e lucid de trei luni.

— Cum e clinica asta?

— O casă de ţară, spaţioasă — numai pentru vreo zece pacienţi; fiecare îşi are camera lui şi gardianul lui. Bănuiesc că-i una din cele mai bune clinici de acest fel din câte se pot găsi. Dar îmi inspiră întotdeauna oroare zidul cu sârmă ghimpată care înconjoară terenurile şi atmosfera generală care sugerează că acolo se petrece ceva ascuns. Ori sunt eu un tip hipersensibil, Dinny, ori această boală, în mod special, e cumplită.

Dinny îi strânse braţul.

— Aşa mi se pare şi mie. Cum a fugit de acolo?

— Era atât de normal în ultima vreme încât nu-l mai supravegheau îndeaproape — se pare că le-a spus că se duce să se odihnească puţin şi a şters-o în timpul prânzului. Observase, probabil, că un anumit furnizor venea în fiecare zi la aceeaşi oră, pentru că s-a strecurat afară în timp ce portarul prelua pachetele; a mers pe jos până la gară şi s-a urcat în primul tren. Distanţa e de numai douăzeci de mile.

Cred că şi ajunsese la Londra până să descopere cei de la clinică dispariţia lui. Mâine mă duc acolo.

— Bietul meu unchi! exclamă Dinny cu glas scăzut.

— Ei bine, draga mea, asta-i viaţa. Dar a fi sfâşiat între două grozăvii, nu pot spune că-i idealul meu.

— E o boală de familie?

Adrian confirmă cu o mişcare a capului.

— Bunicul lui a murit nebun. Dacă n-ar fi fost războiul, poate că boala nu s-ar fi dezvoltat la Ferse, dar nu se ştie niciodată. Nebunia e ereditară? Şi de ce? Nu, Dinny, eu nu cred în bunăvoinţa divină, nu cred în nici o manifestare a acesteia pe care noi, muritorii, să o putem înţelege, sau pe care să o putem exercita noi înşine. Că există o forţă creatoare, atotcuprinzătoare, şi o finalitate — fără de început şi fără de sfârşit — e un lucru evident. Dar a lega această forţă de măruntele noastre interese — imposibil. Gândeşte-te numai ce înseamnă un ospiciu de nebuni. Nici nu îndrăzneşti să-ţi imaginezi. Şi gândeşte-te ce însemna pentru acele biete creaturi. Cei sensibili se feresc să lucreze în asemenea locuri, aşa încât rămân, bieţii de ei, pe seama celor insensibili. Dumnezeu să-i ajute!

— Conform principiilor dumitale, n-o să-i ajute.

— Ajutorul lui Dumnezeu înseamnă ajutorarea omului de către om, a spus odată cineva; în orice caz, asta-i unica versiune operantă pe care ne-o putem forma în legătură cu Dumnezeu.

— Şi Satana?

— Nedreptăţirea omului de către om, numai că eu aş include aici şi animalele.

— Curat Shelley, unchiule.

— Ar putea fi şi mai rău. Dar am devenit un unchi ticălos, care corupe credinţa tineretului.

— Nu poţi corupe ceea ce nu există, dragule. Uite c-am ajuns în Oakley Street. Vrei să intru şi s-o întreb pe Diana dacă n-are nevoie de ceva?

— Sigur că vreau! Te aştept aici în colţ, Dinny; şi-ţi mulţumesc mult.

Dinny se îndreptă grăbită spre casă, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, şi apăsă pe sonerie. Îi deschise aceeaşi slujnică.

— Nu doresc să intru, dar ai putea s-o întrebi discret pe doamna Ferse, din partea mea, dacă se simte bine şi dacă are nevoie de ceva? Şi vrei să fii bună să-i spui că eu locuiesc la doamna Michael Mont şi că sunt gata să vin în orice moment şi să rămân cu ea dacă doreşte?

În timp ce slujnica urcă scara, Dinny îşi încordă urechile, dar nu desluşi nici un sunet până când nu se întoarse femeia.

— Doamna Ferse spune, domnişoară, că vă mulţumeşte din inimă şi că o să vă cheme negreşit dacă va fi nevoie. Deocamdată se simte bine, domnişoară; dar, vai! noi toţi stăm în preajmă şi sperăm să iasă totul bine. Vă trimite cele mai bune gânduri, domnişoară; şi domnul Cherrell să nu fie îngrijorat.

— Mulţumesc, răspunse Dinny; spune-i că o îmbrăţişăm şi noi şi că... suntem gata.

Apoi, cu pas grăbit, fără să se uite nici în stânga, nici în dreapta, se întoarse la Adrian. După ce îi repetă mesajul, porniră iar.

— Să te simţi suspendat în vânt, există ceva mai îngrozitor? întrebă Adrian. Şi pentru cât timp — oh, Dumnezeule! Oare pentru cât timp? Dar aşa cum spunea Diana, nu trebuie să fim îngrijoraţi — şi Adrian râse trist.

Începea să se însereze, şi în lumina aceasta stingheritoare — nici de zi, nici de noapte — colţurile neregulate ale străzilor şi podurile păreau mohorâte şi lipsite de noimă. Pâlpâirile asfinţitului se mistuiseră şi, o dată cu aprinderea felinarelor, lucrurile căpătară din nou formă şi contururile se îndulciră.

— Dinny, scumpa mea, nu sunt partener bun de plimbare; mai bine să ne întoarcem.

Adrian clătină din cap.

— Scheletele n-au ce căuta la ospeţe[63]. Nu ştiu cum să mă strunesc — cu siguranţă că aşa spunea dădaca ta.

— Ba nu; am avut o dădacă scoţiană. Ferse e un nume scoţian?

— Poate că la origine. Dar Ferse vine din Sussexul de vest, de undeva din munţi — o familie veche.

— Dumneata gândeşti că familiile vechi sunt bizare?

— Nu văd de ce-ar fi. Când într-o familie veche apare un caz de bizazerie, sare mai mult în ochi, în loc să treacă neobservat. Familiile vechi nu sunt închistate, ca oamenii de la ţară.

Cunoscând din instinct ceea ce i-ar putea distrage gândurile, Dinny continuă:

— Unchiule, dumneata crezi că vechimea familiilor are importanţă în sine?

— Ce înseamnă vechime? într-un anumit sens, toate familiile sunt la fel de vechi. Dar dacă te referi la o anumită calitate datorată împerecherii generaţiilor în sânul aceleiaşi caste, ei bine, n-aş putea spune — există o anumită „rasare", în sensul în care se poate aplica şi la câini şi la cai; dar această trăsătură poate fi obţinută în orice circumstanţe fizice favorabile — în depresiunile din preajma mării, de pildă; oriunde există condiţii prielnice. O rasă bună generează o rasă bună — asta-i evident. Cunosc sate în nordul Italiei unde nu găseşti o persoană de rang înalt; şi toţi sătenii sunt frumoşi şi rasaţi. Dar când e vorba de progeniturile oamenilor de geniu sau ale celor ce deţin însuşirile excepţionale care împing oamenii în frunte — mi-e teamă că apare mai curând o distorsiune decât o simetrie. Cele mai bune şanse le au poate familiile cu origine şi tradiţie militară sau navală; fizic robust şi nu prea multă minte; dar cele din domeniile ştiinţei, legii, afacerilor, ajung la distorsiuni. Nu! Direcţia în care cred eu că „vechimea" familiilor are oarecare înrâurire este un

mai cert simţ al orientării pe care-l dobândesc copiii lor pe măsură ce cresc, o tradiţie statornicită, un obiectiv statornic; şi poate că unele şanse mai favorabile pe piaţa matrimonială; şi, în majoritatea cazurilor, se orientează spre şi mai multă viaţă la ţară, cu mai mult curaj în a-şi însuşi o linie proprie şi mai multă experienţă în adoptarea ei. Ceea ce se numeşte „rasă" la făpturile umane este mai curând un atribut spiritual decât fizic. Felul cum gândeşti şi simţi se datoreşte în cea mai mare parte tradiţiei, deprinderii şi educaţiei. Dar te plictisesc, draga mea.

— Nu, nu, unchiule; mă interesează teribil. Deci dumneata crezi în transmiterea, din generaţie în generaţie, a unei atitudinii în faţa vieţii şi nu a unor trăsături înnăscute".

— Da, dar aceste două noţiuni sunt foarte strâns îmbinate.

— Şi crezi că „vechimea" se perimează şi în curând nu vom mai avea nimic de transmis?

— Mă întreb. Tradiţia este extrem de puternică şi în ţara aceasta există un întreg mecanism care o menţine vie. Vezi tu, există o sumedenie de munci directoare care trebuie împlinite; şi oamenii cei mai apţi pentru asemenea munci sunt cei care, încă de mici copii, au avut experienţă în a adopta o linie proprie, şi au fost învăţaţi să nu facă paradă cu vorbe şi să ducă lucrurile la îndeplinire pentru că asta-i datoria lor. Ei, de exemplu, conduc departamentele publice şi cred că vor continua să le conducă. Dar în zilele noastre, justificarea privilegiului de clasă este să alergi până pici."

— Foarte mulţi dintre ei întâi pică şi pe urmă aleargă. Ei, iată-ne ajunşi din nou la Fleur. Acum te rog să intri, unchiule! Dacă Diana va avea nevoie de ceva, vei fi la datorie.

— Foarte bine, draga mea, şi fii binecuvântată; m-ai atras într-o temă asupra căreia meditez adeseori. Vulpe!

XVIII

Printr-o perseverentă folosire a telefonului, Jean îl descoperi pe Hubert la The Coffee House şi află de la el noutăţile. Trecu în grabă pe lângă Dinny şi Adrian care tocmai se întorceau.

— Încotro?

— Mă întorc îndată, răspunse Jean şi dădu colţul.

Nu cunoştea prea bine Londra şi se urcă în prima maşină. Când ajunse în Eaton Square, în faţa unei reşedinţe cu aspect somptuos şi posomorât, dădu drumul maşinii şi sună la uşă.

— Lordul Saxenden e în Londra?

— Da, my Lady, dar nu e acasă.

— Când se întoarce?

— Înălţimea sa va veni la cină, dar...

— Atunci îl aştept.

— Scuzaţi, my Lady...

— Nu sunt my Lady, spuse Jean întinzându-i o carte de vizită, dar cu toate astea mă va primi.

Omul încercă o clipă să se opună, primi o privire drept în ochi şi spuse:

— Poftiţi înăuntru... domnişoară.

Jean intră. Mica încăpere era goală, cu excepţia unor fotolii cu muchii aurite, stil „Empire", un candelabru şi două mese cu console de marmură.

— Te rog înmânează-i cartea mea de vizită de îndată ce vine.

Omul păru să se stăpânească.

— Înălţimea-sa va fi tare grăbit, domnişoară.

— Nu mai mult decât sunt eu, linişteşte-te.

Şi se aşeză într-un fotoliu aurit. Feciorul se retrase. Plimbându-şi ochii de la Square-ul cuprins de înserare, la pendulul de marmură şi aur, Jean şedea zveltă, îngrijită, viguroasă, împletindu-şi degetele lungi ale mâinilor arămii de pe care-şi

scosese mănuşile. Feciorul intră din nou şi trase draperiile.

— N-aţi prefera, domnişoară, să-i lăsaţi vorbă sau să-i scrieţi un bilet?

— Nu, mulţumesc.

Stătu un moment locului, privind-o că şi cum se întreba dacă era înarmată sau nu.

— Domnişoara *Tasburgh*? întrebă el.

— *Tasborough*, răspunse Jean. Lordul Saxenden mă cunoaşte, şi ridică din nou ochii spre el.

— Da, da, domnişoară, făcu omul în pripă şi se retrase iar.

Minutarele pendulului se târau spre şapte când auzi glasuri în hol. Un minut mai târziu uşa se deschise şi lordul Saxenden intră cu cartea ei de vizită în mina şi cu o faţă pe care trecutul, prezentul şi viitorul păreau să se pună de acord.

— Ce plăcere! exclamă el. Ce plăcere!

Jean îşi ridică ochii şi mintea îi fu străbătută de gândul: „Efuziuni de peşte conservat!” îi întinse mâna.

— E foarte amabil din partea dumneavoastră că acceptaţi să mă vedeţi.

— Deloc.

— Voiam să vă aduc la cunoştinţă logodna mea cu Hubert Cherrell — vă aduceţi aminte de sora lui pe care aţi întâlnit-o la familia Mont! Aţi auzit de acea absurdă cerere cu privire la extrădarea lui? E prea stupidă ca să mai vorbim de ea — omorul a fost săvârşit în legitimă apărare — a rămas cu o cicatrice îngrozitoare pe care vi-o poate arăta în orice moment.

Lordul Saxenden murmură ceva inaudibil. Ochii lui căpătaseră o expresie îngheţată.

— Aşa încât, vedeţi, vreau să vă rog să puneţi capăt acestei campanii. Ştiu că aveţi puterea s-o faceţi.

— Putere? Nici un pic — absolut deloc.

Jean zâmbi.

— Nu.

— De bună seamă că aveţi putere. Fiecare o ştie. Şi pentru mine acest lucru are atâta importanţă!

— Dar în seara aceea nu erai logodită, nu-i aşa?

— Nu.

— Cam subit!

— Toate logodnele sunt subite, nu?

Poate că Jean nu-şi dădea seama de efectul veştilor ei asupra unui om de peste cincizeci de ani, care intrase în cameră cu eventualele vagi speranţe de a fi făcut impresie tinereţii; dar îşi dădea seama că ea nu era deloc ceea ce crezuse el, şi că dânsul nu era deloc ceea ce crezuse ea. Pe faţa lordului se ivise o expresie precaută şi politicoasă.

„Un ou mai răscopt decât mi-am imaginat” fu reflecţia fetei. Şi, schimbând tonul, adăugă cu răceală:

— La urma urmelor, căpitanul Cherrell este un D.S.O. şi unul dintre ai dumneavoastră. Englezii nu se părăsesc unul pe celălalt la greu, nu-i aşa? Mai ales când au urmat aceeaşi şcoală.

Această afirmaţie remarcabil de subtilă, venită într-un moment de dezamăgire, îl impresionă pe cel ce fusese Bantham Snobişorul.

— O! făcu el. Şi dânsul a urmat acolo?

— Da. Şi ştiţi bine ce a avut de îndurat în cursul acelei expediţii. Dinny v-a citit o parte din jurnalul lui.

Culoarea obrajilor i se aprinse mai puternic şi rosti cu o subită exasperare:

— Dumneavoastră, domnişoarele, păreţi să gândiţi că eu nu am nimic mai bun de făcut decât să mă amestec în chestiuni care nu mă privesc. Extrădarea e o chestiune care ţine de lege.

Jean îi aruncă o privire filtrată printre gene şi nefericitul nobil se foi ca şi cum ar fi vrut să-şi vâre capul sub aripă.

— Ce pot face eu? întrebă morocănos. N-or să-mi dea ascultare.

— Încercaţi, răspunse Jean. Anumitor oameni li se dă ascultare.

Ochii lordului Saxenden se bulbucară uşor.

— Spui că are o cicatrice. Unde?

Jean îşi suflecă mâneca de pe braţul stâng.

— De aici până aici. A tras numai când omul s-a năpustit a doua oară asupra lui.

— Hm!

Privindu-i cu atenţie braţul, lordul repetă profunda exclamaţie de mai sus, după care urmă o tăcere până când Jean întrebă pe neaşteptate:

— V-ar plăcea să fiţi extrădat, lord Saxenden?

Cel întrebat răspunse printr-un gest de iritare.

— Asta-i o chestiune oficială, domnişoară.

Jean îi aruncă o nouă privire.

— E adevărat că nimic nu poate avea influenţă asupra nimănui?

Lordul râse.

— Vino să iei prânzul cu mine la Piedmont Grill poimâine — nu, răspoimâine, şi am să-ţi aduc la cunoştinţă dacă am fost în stare să fac ceva.

Jean ştia bine unde trebuie să se oprească; la întrunirile parohiale nu vorbea niciodată mai mult decât era necesar, întinse mâna:

— Vă mulţumesc foarte mult. La unu şi jumătate!

Lordul Saxenden încuviinţă surprins. Tânăra aceasta avea o spontaneitate francă, foarte atrăgătoare pentru cineva a cărui viaţă se desfăşura în mijlocul treburilor publice, caracterizate tocmai prin lipsa acesteia.

— La revedere! spuse ea.

— La revedere, domnişoară Tasburgh; toate cele bune!

— Mulţumesc. Acestea vor depinde de dumneavoastră, nu-i aşa?

Şi înainte ca el să poată răspunde ceva, ieşi pe uşă. Se întoarse pe jos, fără să se simtă zăpăcită. Gândea limpede şi repede, neobişnuită să lase lucrurile pe seama altora. Trebuia să-l vadă pe Hubert chiar în acea seară; şi când intră în casă, se duse din nou la telefon şi chemă la The Coffee House.

— Hubert, tu eşti? Aici e Jean.

— Da, iubito.

— Vino aici după-masă. Trebuie să te văd.

— Pe la nouă?

— Da. Te iubesc. Asta-i tot. Şi închise receptorul.

Înainte de a urca să se schimbe, stătu o clipă ca pentru a adopta înfăţişarea de femeie-leopard. Arăta, într-adevăr, ca întruchiparea tinereţii pândindu-şi propriul viitor — suplă, încordată, cu neputinţă de abătut — în salonul cizelat şi stilizat al lui Fleur, părând la fel de la locul ei şi în acelaşi timp la fel de străină de atmosfera de acolo, ca o pisică.

Masa de seară, atunci când are motive să fie marcată de o îngrijorare reală, şi comesenii o ştiu, se caracterizează prin faptul că evită orice subiect serios, în afara conversaţiilor banale. Nimeni nu atinse subiectul Ferse, şi Adrian plecă de îndată ce-şi bău cafeaua. Dinny îl petrecu la uşă.

— Noapte bună, unchiule drag. O să dorm cu trusa de prim-ajutor lângă mine; aici poţi găsi un taxi pe moment. Promite-mi că n-o să te frămânţi.

Adrian îi zâmbi, dar arăta răvăşit. Jean îi ieşi în întâmpinare lui Dinny când se întoarse de la uşă şi-i comunică noutăţile despre Hubert. Primul ei sentiment de totală deznădejde fu urmat de o indignare arzătoare.

— Ticăloşie curată!

— Da, răspunse Jean. Hubert va veni aici dintr-un moment în altul şi vreau să fiu singură cu el.

— Atunci intraţi în biroul lui Michael. Eu mă duc să stau de vorbă cu Michael. Parlamentul trebuie să ştie; numai că, adăugă ea, nu-i sesiune. S-ar părea că sesiunile au loc numai când nu-i nevoie.

Jean aşteptă în hol ca să-l primească pe Hubert. Când urcară împreună în încăperea ai cărei pereţi erau tapetaţi cu înţelepciunea, gravată în cuvinte, a ultimelor trei generaţii, Jean îl aşeză în cel mai confortabil fotoliu al lui Michael şi i se căţără pe genunchi. Rămase astfel câteva minute, cu braţele

încolăcite în jurul gâtului şi cu buzele mai mult sau mai puţin apropiate de ale lui.

— O să se aranjeze, spuse în cele din urmă ridicându-se şi aprinzându-şi o ţigară. Povestea asta cu extrădarea o să cadă baltă, Hubert.

— Şi dacă totuşi i se va da curs?

— N-o să i se dea curs. Dar dacă da — o raţiune în plus să ne căsătorim de urgenţă.

— Fata mea dragă, nu pot.

— Trebuie. Doar nu-ţi închipui că dacă ai fi extrădat — ceea ce e absurd — eu nu te-aş urma. Bineînţeles că aş veni cu tine, şi chiar pe acelaşi vapor — măritată sau ba.

Hubert o privi:

— Eşti o minune, spuse el, dar...

— O, da, ştiu. Tatăl meu, şi cavalerismul tău, şi dorinţa de a mă face nefericită spre binele meu, şi toate astea... L-am văzut pe unchiul tău Hilary. E gata să ne cunune; e preot şi un om cu reală experienţă. Uite ce facem, îi spunem despre această nouă întorsătură a evenimentelor, şi dacă totuşi admite să ne cunune, o facem. Mergem împreună la ei mâine dimineaţă.

— Dar...

— Nici un dar! Fără îndoială că poţi avea încredere în el; mi-a făcut impresia unui om adevărat.

— Aşa şi e, nimeni nu e mai demn de acest nume.

— Foarte bine, atunci; asta-i o chestiune rezolvată. Acum poţi să mă săruţi.

Şi i se aşeză din nou pe genunchi. Dacă Jean n-ar fi avut un auz atât de fin, ar fi fost surprinşi în această postură. Oricum, când Dinny deschise uşa, Jean examina *Maimuţa albă*[64] iar Hubert îşi scotea portţigaretul.

— Maimuţa asta-i formidabilă, spuse Jean. Dinny, ne căsătorim în ciuda acestei stupidităţi — adică în cazul când unchiul Hilary continuă să fie de acord. Dacă vrei, poţi veni mâine cu noi la el.

Dinny îl privi pe Hubert care se ridicase în picioare.

— E incurabilă, spuse. Nu pot ajunge la nici un rezultat cu ea.

— Şi nu poţi ajunge la nici un rezultat fără ea. Imaginează-ţi, Dinny! îşi închipuie că dacă lucrurile vor lua cursul cel mai rău şi va fi trimis să fie judecat, eu n-o să-l urmez. Bărbaţii sunt într-adevăr nişte copii. Ce zici de asta?

— Mă bucur.

— Depinde de unchiul Hilary, reluă Hubert, asta e limpede, Jean.

— Da, el e în permanent contact cu viaţa reală, şi cum va spune unchiul Hilary aşa vom face. Vino să ne iei mâine la zece. Dinny, întoarce-te cu spatele. Am să-i dau o sărutare şi după aceea trebuie să-l expediez.

Dinny se întoarse cu spatele.

— Aşa! zise Jean.

Îl însoţiră până jos; curând după aceea, fetele se duseră la culcare. Aveau camere vecine, mobilate întrutotul după gustul lui Fleur. Mai stătură puţin de vorbă, se îmbrăţişară şi se despărţiră. Dinny se dezbrăcă, trăgând de timp.

Scuarul liniştit, locuit în cea mai mare parte de membrii Parlamentului, plecaţi acum în vacanţă, avea puţine ferestre luminate; nici o boare de vânt nu înfiora ramurile întunecate ale copacilor; prin fereastra deschisă a camerei pătrundea un aer lipsit de dulceaţa nopţii; zgomotul metropolei îi menţinea treze senzaţiile vâjiitoare ale acestei lungi zile.

„Eu una n-aş putea trăi cu Jean, gândi Dinny, dar, adăugă ea cu mai multă justeţe, Hubert va putea. El are nevoie de aşa ceva.” Şi zâmbi strâmb, bătându-şi joc de propriu-i simţământ de frustrare. Când se întinse în pat, zăcu trează gândindu-se la temerile şi la disperarea lui Adrian, la Diana, la acel biet nenorocit, soţul ei — care tânjea după ea — despărţit de ea — despărţit de toţi. Avu senzaţia că vede în întuneric ochii lui scăpărători, arzători, intenşi; ochii unei făpturi care tânjeşte să se simtă

acasă, să se odihnească, şi care nu izbuteşte. Îşi ridică plapuma până la ochi şi, ca să se domolească, îşi repetă întruna cântecelul de copii:

Mary, Mary-ntoarce-tot,
Ce creşti tu colo-n grădină?
Scoici şi clopoţei de-argint
Şi-un roi de fetiţe-n lumină.

XIX

Dacă l-ai fi studiat pe Hilary Cherrell, preotul parohiei St. Augustine's-in-the-Meads, iscodindu-l în acea intimitate care se ascunde îndărătul oricăror aparenţe, oricăror cuvinte, chiar şi a oricăror gesturi omeneşti, ai fi descoperit că, în realitate, nu credea că activitatea lui pioasă ar duce la vreun rezultat. Dar „a sluji" era un lucru ce-i intrase în sânge şi în oase, în felul în care slujesc cei ce conduc şi călăuzesc. Aşa cum un câine setter neinstruit, scos la plimbare, o va lua imediat razna, în timp ce un dulău dalmaţian, însoţind un călăreţ, o să urmeze din prima clipă copitele calului, tot astfel la Hilary era o trăsătură înnăscută, cu rădăcini în familiile care de generaţii întregi aprovizionaseră cu funcţionari departamentele publice, să se cheltuiască conducând, călăuzind şi făcând servicii celor din jur, fără a fi convins că prin călăuzirea şi slujbele lui izbuteşte altceva decât să bată pasul pe loc, pasul îndatoririlor sale. Într-o epocă în care îndoiala adumbrea totul, iar tentaţia de a dispreţui casta şi tradiţia era irezistibilă, Hilary ilustra un „ordin" născut ca să continue a-şi face datoria, nu pentru că vedea în aceasta un profit pentru alţii, nu pentru că aştepta un avantaj pentru sine, ci pentru că a întoarce spatele datoriei ar fi echivalat cu o dezertare. Lui Hillary nici nu-i trecea prin cap să justifice în vreun fel „ordinul" său să explice servitutea la care fuseseră condamnaţi, pe diferitele lor căi, tatăl lui diplomatul, unchiul lui episcopul, fraţii lui: militarul, custodele şi judecătorul (căci Lionel căpătase numirea). El se vedea pe sine şi pe ceilalţi doar „trăgând la jug". Şi apoi, fiecare dintre activităţile lui făgăduia câte un scop amăgitor, spre care putea năzui, dar pe care, în inima sa, îl bănuia a fi gravat mai curând în hârtie decât în piatră.

Rezolvase o multiplă corespondenţă când, la nouă şi jumătate, în dimineaţa de după reapariţia lui Ferse, Adrian intră în biroul lui sărăcăcios. Printre numeroşii prieteni de sex masculin ai lui Adrian, singur Hilary înţelegea şi aprecia cum trebuie sentimentele şi poziţia fratelui său. Diferenţa de vârstă dintre ei era doar de doi ani, în copilărie fuseseră buni camarazi; amândoi erau alpinişti pasionaţi, obişnuiţi, în vremurile dinainte de război, fiecare cu tovărăşia celuilalt în ascensiuni grele şi în coborâşuri şi mai grele; amândoi participaseră la război, Hilary ca *Padre*[65] în Franţa, iar Adrian, care vorbea araba, într-un Serviciu de Relaţii în Orient; şi aveau temperamente foarte deosebite, menite să statornicească între ei camaraderia. Nu mai era loc de nici o descoperire spirituală între ei doi şi, de cum se întâlneau, păşeau într-o „comunitate de metode şi mijloace".

— A mai survenit ceva nou azi dimineaţă? întrebă Hilary.

— Dinny m-a asigurat că totul decurge calm; dar mai devreme sau mai târziu încordarea de a se găsi în aceeaşi casă cu ea îl va face să-şi piardă controlul. Pentru moment, sentimentul de a se fi reîntors acasă şi de a se simţi liber s-ar putea să-i fie suficient; dar nu-i dau mai mult de o săptămână. Mă duc azi la clinică, probabil însă că nici ei nu ştiu mai mult decât noi.

— Iartă-mă, bătrâne, dar reluarea vieţii normale cu soţia lui ar fi lucrul cel mai bun.

Faţa lui Adrian se crispă.

— E ceva ce depăşeşte puterile omeneşti, Hilary. Într-o asemenea relaţie există ceva prea crud pentru a fi transpus în cuvinte. Ceva ce nu se poate cere unei femei.

— Doar dacă bietul de el nu-şi păstrează starea normală.

— Hotărârea asta n-o putem lua nici tu, nici eu, nici el — ci numai Diana; este mai mult decât ar putea să îndure cineva. Nu uita prin ce a trecut

Diana înainte de a-l fi internat la clinică. Ar fi necesar ca Ferse să fie determinat să plece din casă, Hilary.

— Ar fi mai simplu dacă ea ar cere găzduire în altă parte.

— Cine i-ar oferi-o, cu excepţia mea, şi acest lucru l-ar scoate iar din minţi, cu siguranţă.

— Dacă ar putea accepta condiţiile în care trăim noi, am putea-o lua aici, spuse Hilary.

— Şi copiii?

— I-am putea îngrămădi laolaltă. Dar a-l lăsa pe Ferse în casă singur şi lipsit de ocupaţie, n-o să ajute cu nimic la însănătoşirea lui. E în stare să lucreze ceva?

— Nu cred că ar putea. Patru ani de ospiciu ruinează pe oricine. Şi cine i-ar da o slujbă? Dacă l-aş putea convinge să vină la mine!

— Dinny şi tânăra cealaltă spun că arată şi vorbeşte normal.

— Într-un fel e adevărat. Poate că cei de la clinică or să-mi dea vreo sugestie.

Hilary îl luă pe fratele lui de braţ.

— Bătrâne, pentru tine e îngrozitor. Dar pun rămăşag zece contra unu că lucrurile n-or să se desfăşoare chiar atât de rău cum credem noi. O să stau de vorbă cu May, şi dacă după ce-ai discutat cu cei de la clinică tot mai crezi că plecarea de acasă ar fi cea mai bună soluţie pentru Diana, oferă-i găzduirea noastră.

Adrian strânse mâna de sub braţul său.

— O să plec chiar acum ca să prind trenul.

Rămas singur, Hilary se încruntă. Se ciocnise în viaţa lui de atâtea dintre acţiunile de neînţeles ale Providenţei, încât renunţase, până şi în predicile lui, să o mai eticheteze drept binevoitoare. Pe de altă parte, întâlnise numeroşi oameni care biruiseră nenorocirile prin simplă tenacitate, şi numeroşi alţi oameni biruiţi de nenorocirile lor, dar trăind destul de bine laolaltă cu ele, după aceea; din această pricină ajunsese la convingerea că suferinţa era supraestimată şi că, în general, tot răul e spre bine.

Principalul lucru era să mergi înainte şi să nu te laşi doborât. În acest moment, primi cea de a doua vizită a dimineţii, pe tânăra Milicent Pole care, deşi fusese achitată, îşi pierduse slujba la „Peter şi Poplin”, întrucât notorietatea nu poate fi spulberată de inocenţă chiar când e constatată legal.

Venise la ora care-i fusese fixată, într-o rochie albastră, îngrijită, cu toată averea-i la ciorap, şi aştepta să fie admonestată.

— Ei, Millie, cum se simte sora ta?

— S-a întors ieri la lucru, domnule Cherrell.

— E în stare să muncească?

— Nu prea cred, dar spunea că dacă nu se duce o să-şi piardă şi ea, probabil, slujba.

— Nu văd de ce.

— Spunea că dacă mai întârzie mult, o să se creadă că în povestea aceea am fost împreună.

— Bun, şi ce-i cu tine? Ai vrea să pleci la ţară?

— O, nu.

Hilary o cercetă cu privirea. O fată drăguţă, cu un corp şi glezne drăguţe, şi bună de gură; îi făcea impresia, franc, că ar trebui să se mărite.

— Ai vreun curtezan, Millie?

Fata zâmbi.

— Nu ceva special, domnule.

— Nu îndeajuns de special ca să te măriţi cu el?

— Din câte îmi dau eu seama, nu are de gând.

— Dar tu?

— Nu văd nici o grabă.

— Mă rog, ai ceva perspective?

— Mi-ar place — mă rog, mi-ar place să fiu *manichin*.

— Nu zău! Cei de la „Peter” ţi-au dat vreo referinţă?

— Da, în care scriu că regretă că a trebuit să plec; dar cum ziarele au făcut atâta publicitate, celelalte fete...

— Da, Millie, ştii bine că te-ai vârât singură în încurcătura aceea. Eu te-am susţinut pentru că erai la mare necaz, dar să nu crezi că-s orb. Trebuie să-

mi făgăduieşti că n-ai s-o mai repeţi niciodată; e primul pas spre distrugere.

Fata îi dădu exact răspunsul pe care-l aştepta: nu spuse nimic.

— Acum am de gând să te dau pe mâna neveste-mi. Sfătuieşte-te cu ea, şi dacă nu poţi găsi vreo slujbă asemănătoare cu prima, am putea să te instruim în grabă şi să-ţi găsim un post de chelneriţă. Cum ţi-ar plăcea?

— N-am nimic împotrivă.

Îi aruncă o privire jumătate sfioasă, jumătate zâmbitoare. Şi Hilary gândi: „Fete cu un asemenea chip ar trebui să primească o zestre de la stat; altfel nu există nici un mijloc să le ţii în siguranţă."

— Dă mâna încoace, Millie, şi adu-ţi aminte de ce ţi-am spus. Taică-tu şi maică-ta mi-erau prieteni şi tu trebuie să le faci cinste.

— Da, domnule Cherrell.

„Atâta rău!" gândi Hilary şi o conduse în sufrageria din faţă, unde soţia sa lucra la o maşină de scris. Întors din nou în odaia lui, trase un sertar de la birou şi se pregăti să se ia la trântă cu socotelile, căci dacă există pe lume vreun loc în care banii să fie mai de preţ decât în acest centru periferic al creştinătăţii a cărei religie dispreţuieşte banul, Hilary nu-l descoperise încă.

„Aceşti crini din mocirlă, gândi el, nu se omoară cu firea trudind şi nici nu torc firul timpului, dar de cerut cer." De unde naiba să scot destul ca să susţin Institutul în tot cursul anului? întrebarea nu căpătase încă răspuns, când slujnica anunţă:

— Căpitanul şi domnişoara Cherrell, şi domnişoara Tasburgh.

„Phii! îşi spuse Hilary. Ăştia nu lasă iarba să le crească sub tălpi." Nu-şi mai văzuse nepotul de la întoarcerea acestuia din expediţia Hallorsen, şi fu izbit de expresia întunecată şi îmbătrânită a feţei lui.

— Felicitări, bătrâne, îi spuse. Am aflat ieri câte ceva din aspiraţiile tale.

— Unchiule, i se adresă Dinny, pregăteşte-te pentru rolul regelui Solomon.

— Nerespectuoasa mea nepoată, reputaţia lui Solomon în ce priveşte înţelepciunea este poate cea mai anemică din toată istoria. Gândeşte-te numai câte neveste a avut. Ei, ce zici?

— Unchiule Hilary, interveni Hubert, am fost încunoştinţat că s-ar putea cere un mandat de extrădare pentru mine, din pricina păzitorului de catâri pe care l-am împuşcat. Jean doreşte să ne căsătorim pe dată, în ciuda acestui fapt...

— Din cauza acestui fapt, corectă Jean.

— Eu sunt de părere că e prea hazardat şi neleal faţă de ea. Dar am căzut de acord să-ţi supunem dumitale cazul şi să ne bazăm pe judecata dumitale.

— Mulţumesc, murmură Hilary, dar de ce mie?

— Pentru că, răspunse Dinny, dumneata eşti pus în faţa unor hotărâri-de-luat-pe-loc mai mult decât oricare altcineva, cu excepţia magistraţilor de la tribunalul de poliţie.

Hilary se strâmbă.

— Cu cunoştinţele tale din Scriptură, Dinny ai fi putut să-ţi aduci aminte de parabola cu cămila şi cel din urmă păi. În orice caz...

Şi privi de la Jean la Hubert şi înapoi la Jean.

— Nu văd ce-am putea câştiga prin aşteptare, spuse Jean; căci dac-ar fi să plece, oricum plec şi eu.

— Ai pleca?

— Da.

— Ai putea-o împiedica, Hubert?

— Nu, nu cred că aş reuşi.

— Am de-a face, dragii mei tineri, cu un caz de dragoste la prima vedere?

Nici unul dintre ei nu răspunse şi Dinny preciză:

— În mare măsură; eu mi-am dat seama încă de pe terenul de crochet de la Lippinghall.

Hilary dădu din cap.

— Mă rog, ăsta nu-i un punct împotriva voastră; mi s-a întâmplat şi mie şi n-am regretat niciodată. Şi extrădarea ta e probabilă, Hubert?

— Nu, răspunse Jean.

— Hubert?

— Nu ştiu; tata-i foarte necăjit, dar diverşi oameni fac tot ce pot. Am rămas cu cicatricea asta, ştii, şi-şi ridică mâneca.

Hilary încuviinţă din cap.

— Ăsta-i un noroc.

Hubert zâmbi amar.

— Nu prea a fost atunci şi în climatul acela.

— Ai obţinut dispensa?

— Încă nu.

— Păi obţineţi-o. Vă cunun.

— Adevărat?

— Da, s-ar putea să greşesc, dar nu cred.

— Nu greşiţi! Jean îl apucă de mină. Mâine la ora două vă convine, domnule Cherrell?

— Stai să mă uit în agendă.

Îşi consultă agenda şi dădu din cap.

— Splendid! exclamă Jean. Acum, tu, Hubert, şi cu mine mergem să scoatem dispensa.

— Îţi sunt foarte îndatorat, unchiule, spuse Hubert; dacă într-adevăr gândeşti că nu-i o ticăloşie din partea mea.

— Dragul meu, replică Hilary, când te încurci cu o femeie ca această Jean, trebuie să te aştepţi la lucruri de felul ăsta. Au revoir şi Domnul să vă binecuvânteze pe amândoi!

După ce ieşiră, Hilary se întoarse spre Dinny:

— Sunt foarte mişcat, Dinny. Mi-aţi adus un omagiu fermecător. A cui a fost ideea?

— A lui Jean.

— Atunci este sau un foarte bun sau un foarte prost judecător de caractere. Mă întreb care din două. A fost o chestiune rezolvată prompt. Când aţi intrat, era zece şi cinci. Acum e zece şi paisprezece: nu cred să fi dispus vreodată mai rapid de două vieţi omeneşti. Nu-i nimic în neregulă cu familia Tasburgh, nu-i aşa?

— Nu, doar că par cam pripiţi, asta-i tot.

— În general, îmi plac pripiţii. Denotă curaj.

— Amprenta Zeebrugge.

— Ah! da; există şi un frate în marină, nu?

Pleoapele lui Dinny fluturară.

— El încă nu a acostat?

— De mai multe ori.

— Şi?

— Eu nu sunt pripită, unchiule.

— Doar suporter şi inspirator de curaj?

— Mai ales suporter.

Hilary zâmbi cu afecţiune nepoatei lui preferate:

— Ochi albaştri, ochi sinceri. Eu am să te cunun, Dinny. Şi acum scuză-mă, trebuie să văd pe cineva care are necazuri cu sistemul de vânzări în rate. S-a împotmolit în rate şi nu mai poate ieşi la suprafaţă — înoată ca un câine într-un lac cu maluri înalte. Apropo, fata pe care ai văzut-o acum câtva timp la tribunal e aici, cu mătuşa ta. Ai vrea s-o mai vezi? Mi-e teamă că e ceea ce se numeşte o problemă insolubilă, situaţie care, dacă interpretezi, înseamnă o parte din natura umană. Dă şi tu o mina de ajutor la soluţionare.

— Mi-ar plăcea, dar nu cred că şi ei.

— Nu ştiu. Dacă staţi de vorbă ca de la tânăra la tânăra, ai putea scoate o mulţime de la ea, şi în cea mai mare parte lucruri rele, nu m-ar mira. Asta, adăugă el, e o observaţie cinică. Cinismul e o uşurare.

— Aşa e, unchiule.

— E domeniul în care romano-catolicii au un avantaj asupra noastră. Ei bine, la revedere, draga mea. Te văd mâine, la execuţie...

Încuindu-şi conturile în birou, Hilary o urmă în hol; deschise uşa sufrageriei şi spuse:

— Iubito, a venit Dinny! Mă întorc la masă; şi ieşi, fără pălărie.

XX

Fetele plecară împreună de la vicariat, îndreptându-se spre South Square, unde trebuiau să-i ceară lui Fleur o referinţă în plus.

— Cred, spuse Dinny înfrângându-şi timiditatea, că în locul dumitale aş căuta să trag pe cineva de limbă. Nu înţeleg de ce ţi-ai pierdut serviciul.

O văzu pe fată scrutând-o cu neîncredere, ca şi cum încerca să hotărască dacă să-i dezvăluie sau nu ce era în mintea ei.

— Mi-au ieşit vorbe, spuse în cele din urmă.

— Da, din întâmplare am fost la tribunalul de poliţie în ziua când ai fost achitată. Am găsit că era o brutalitate să te silească să apari acolo.

— Adevăru-i că am vorbit unui bărbat, recunoscu fata, în mod surprinzător. Nu i-am spus lui domnu Cherrell, dar am făcut-o. Eram sătulă până peste cap de lipsa de bani. Credeţi că a fost foarte urât din partea mea?

— Mă rog, eu una ar trebui să îndur lipsuri mai mari decât lipsa de bani ca să mă hotărăsc s-o fac.

— Pentru că n-aţi ştiut niciodată ce înseamnă cu adevărat lipsa de bani.

— Bănuiesc că ai dreptate, deşi niciodată nu mi-au prisosit.

— Oricum, e mai bine decât să furi, adăugă fata posomorâtă; la urma urmei, ce e? După aceea poţi nici să nu te mai gândeşti. Cel puţin aşa-mi spuneam eu. Dacă un bărbat se culcă cu o femeie, nimeni nu-l ţine de rău şi nu păţeşte nimic din pricina asta. Dar n-o să-i spuneţi doamnei Mont ce vă spun eu acuma?

— Fireşte că nu. Ai dus-o tare rău?

— Groaznic. Eu şi soră-mea abia o putem scoate la capăt când muncim amândouă. Dar ea a fost bolnavă cinci săptămâni şi, colac peste pupăză,

într-o zi mi-am pierdut punga cu treizeci de şilingi în ea. Oricum, n-a fost din vina mea.

— Ghinion.

— Împuţit ghinion! Dacă aş fi fost într-adevăr o prostituată, credeţi că poliţia m-ar fi mirosit? M-au prins tocmai pentru că eram ageamie. Pun rămăşag că fetele din lumea bună nu-şi fac probleme când le ajunge cuţitul la os.

— Mă rog, răspunse Dinny, presupun că există unele fete care nu pregetă să-şi sporească veniturile, indiferent pe ce cale. Totuşi, eu una sunt de părere că lucrul ăsta trebuie să se întâmple numai însoţit de dragoste; dar probabil că sunt demodată.

Fata îi aruncă o privire lungă şi de astă dată admirativă.

— Sunteţi o adevărată doamnă, domnişoară. Mi-ar plăcea mie să fiu aşa, da ce să-i faci, cum te naşti, aşa rămâi.

Dinny se scutură..

— Ei, asta-i! Cele mai adevărate doamne pe care le-am cunoscut sunt bătrânele din colibele de la ţară!

— Zău?

— Da. Şi cred că unele dintre vânzătoarele din magazinele londoneze pot sta alături de orice altă tânără.

— Ei, trebuie să recunosc, sunt unele fete grozav de cumsecade. Uite, soră-mea, din punctul ăsta de vedere e mult mai bună decât mine. Ea niciodată nu s-ar fi băgat într-o chestie din asta. Unchiul dumneavoastră a spus un lucru de care ar trebuie să-mi aduc aminte, dar eu nu mă pot baza niciodată pe mine. Eu sunt o fată care nu se dă înapoi de la o plăcere când i se oferă; şi de ce nu?

— Întrebarea este: ce-i plăcerea? Un bărbat luat la întâmplare nu va constitui o plăcere. Va fi opusul ei.

Fata încuviinţă.

— Asta-i destul de adevărat. Dar când nevoia te dă afară din casă, eşti gata să mai închizi ochii la lucruri pe care altfel nu le-ai face. Credeţi-mă.

Era rândul lui Dinny să încuviinţeze.

— Unchiul meu e un om drăguţ, nu găseşti?

— E un gentleman — şi niciodată nu se năpusteşte cu religia pe tine. Şi e gata oricând să-şi vâre mina în buzunar, dacă găseşte ceva pe acolo.

— Ceea ce nu cred că se întâmpla des, adăugă Dinny; familia mea e destul de săracă.

— Nu banii fac un gentleman.

Dinny ascultă remarcă fără prea mare entuziasm; s-ar fi spus, într-adevăr că o mai auzise.

— Acum am face mai bine să luăm un autobuz, propuse ea.

Era o zi însorită, şi se urcară pe imperială.

— Îţi place această nouă Regent Street[66]? întrebă Dinny.

— O, da! O găsesc frumoasă.

— Nu-ţi plăcea mai mult vechea stradă?

— Nu. Era posomorâtă şi îngălbenită şi toată la fel.

— Dar nu semăna cu nici o altă stradă şi regularitatea ei se potrivea cu curbura.

Fata păru să-şi dea seama că era vorba despre o chestiune de gust; şovăi, apoi îşi reafirmă părerea:

— Cred că-i mai luminoasă acum; te mişti mai în libertate — nu mai e aşa formală.

— Ah!

— Îmi place să stau pe imperială unui autobuz, continuă tânără, vezi o mulţime de lucruri. Viaţa merge înainte, nu-i aşa?

Cuvintele acestea, rostite în limbajul periferic al fetei, o izbiră pe Dinny ca o lovitură. Ce era viaţa ei decât o poveste pusă la conservat? Ce riscuri, ce aventură conţinea? Pentru oamenii care depind de slujba lor, viaţa e mult mai aventuroasă. Slujba ei, cel puţin până acum, era să nu aibă nici o slujbă. Şi gândindu-se la Jean, îşi spuse: „Mi-e teamă că eu duc o existenţă foarte monotonă. S-ar părea că aştept întruna să se întâmple ceva”.

Fata îi aruncă din nou o privire piezişă.

— Dumneavoastră, drăguţă cum sunteţi, trebuie că vă distraţi de minune.

— Drăguţă? Am nasul în vânt.

— Ei, dar aveţi stil. Stilul e totul. Întotdeauna mi-am spus că degeaba eşti frumoasă dacă n-ai stil.

— Aş prefera să fiu frumoasă.

— O, nu! Frumos poate fi oricine.

— Da, dar nu sunt mulţi; apoi, furişând o privire spre profilul fetei, Dinny adăugă: Dumneata ai fost norocoasă.

Fata se îmbăţoşă:

— I-am spus domnului Cherrell că mi-ar plăcea să fiu *manichin*, dar n-a părut prea încântat.

— Socotesc că din toate ocupaţiile lipsite de noimă, asta-i cea mai proastă. Să te îmbraci pentru o adunătură de cucoane îmbufnate.

— Cineva trebuie s-o facă, urmă fata cu sfidare. Mie îmi place să port toalete. Dar ca să obţii un asemenea post e nevoie de o pilă. Poate că doamna Mont să puie o vorbă pentru mine. Ah! Ce mai *manichin* aţi fi dumneavoastră, domnişoară, cu stilul dumneavoastră şi subţire cum sunteţi!

Dinny râse. Autobuzul se oprise la capătul dinspre Westminster al Whitehall-ului.

— Aici coborâm. Ai fost vreodată în catedrala Westminster?

— Nu.

— Poate c-ai vrea să arunci o privire înainte de a fi dărâmata ca să se clădească blocuri sau un cinema.

— Au într-adevăr de gând să facă una ca asta?

— Cred că poartă ideea în subconştient. Deocamdată se vorbeşte că va fi restaurată.

— E măreaţă, spuse fata, dar după ce trecură de zidul împrejmuitor, căzu într-o tăcere care rămase neştirbită până când intrară în clădire.

Dinny o urmări în timp ce, cu bărbia înălţată, contempla statuia lui Chatham[67] şi pe vecinul acestuia.

— Cine-i castorul ăla bătrân şi gol?

— Neptun. E un simbol. Britania stăpâneşte mările, după cum ştii.

— A! înaintară până când li se înfăţişară din plin proporţiile vechiului muzeu. — Doamne! Ce de-a lucruri!

— E ca o dugheană de vechituri. Aici se găseşte toată istoria Angliei, ştii?”

— E îngrozitor de întunecat. Coloanele par murdare, nu?

— Vrei să aruncăm o privire la Colţul Poeţilor? întrebă Dinny.

— Ce-i asta?

— Locul unde-s îngropaţi marii scriitori.

— Pentru că au scris versuri? se miră fata. Nu-i nostim?

Dinny nu răspunse. Ea cunoştea unele dintre versuri şi nu era prea sigură că-i nostim. După ce cercetară o serie de efigii şi nume care pentru Dinny aveau un anumit interes limitat, iar pentru fată, după toate aparenţele, nici unul, se îndreptară agale spre naos, unde, străjuită de două jerbe roşii, se afla placa neagră şi aurie a Soldatului Necunoscut.

— Mă întreb dacă el o fi ştiind, spuse fata, dar, oricum, nu prea cred că se sinchiseşte; nimeni nu-i ştie numele, aşa că nu-i iese nimic din asta.

— Nu, dar nouă ne iese ceva din asta, spuse Dinny simţind în gâtlej nodul cu care omenirea îl răsplăteşte pe Soldatul Necunoscut.

Când se aflară din nou în stradă, fata întrebă pe neaşteptate:

— Sunteţi evlavioasă, domnişoară?

— Într-un anumit fel, cred că da, răspunse Dinny cu îndoială.

— Eu n-am fost crescută astfel — tata şi mama ţineau la domnul Cherrell, dar gândeau că-i o greşeală; ştiţi, tatăl meu era socialist, şi obişnuia să spună că religia e o parte a sistemului capitalist. Desigur, noi cei de categoria noastră nu mergem la biserică. În primul rând, nu avem timp. Şi-apoi în biserică trebuie să stai atât de ţeapăn... Mie una îmi place mişcarea. Şi-apoi, dacă există un Dumnezeu,

de ce să fie bărbat? De asta mă răzvrătesc eu împotriva lui. Pentru că Dumnezeu e bărbat, de asta-s tratate fetele aşa cum sunt. După păţania mea, m-am gândit o mulţime la ce-a spus preotul tribunalului. Şi-apoi un bărbat nu poate să creeze fără o femeie, asta în orice caz.

Dinny o privi fix.

— Ar fi trebuit să spui toate astea unchiului meu. E o idee.

— Se zice că acuma femeia-i egală cu bărbatul, continuă fata, dar nu-i aşa, ştiţi. Unde-am lucrat eu, nu era fată care să nu fie speriată de patron. Unde-i banul, acolo-i şi puterea. Şi toţi magistraţii, şi judecătorii, şi preoţii sunt bărbaţi, şi toţi generalii la fel. Ei au biciul în mină, ştiţi, dar fără noi, tot nu pot să facă nimic; dac-aş fi o femeie adevărată, le-aş arăta eu lor.

Dinny păstra tăcerea. Fata asta devenise, de bună seamă, cinică din pricina experienţelor prin care trecuse dar îndărătul spuselor ei se afla mult adevăr. Creatorul trebuia să fie bi-sexual, căci altfel întregul proces de creaţie s-ar fi născut mort. În asta există o inegalitate primordială, de care până acum nici nu-şi dăduse seama. Dacă fata aceasta ar fi făcut parte din societatea ei, ar fi fost de acord, dar aşa, era imposibil să te arăţi lipsită de rezerve faţă de ea; şi conştientă că e snoabă, apelă din nou la ironie.

— Eşti un soi de rebelă — aşa ar spune americanii.

— Sigur că-s rebelă, răspunse fata, după câte am pătimit!

— Ei, uite c-am ajuns la doamna Mont. Eu trebuie să aranjez o chestiune sau două, aşa că am să te las singură cu ea. Sper să ne mai revedem.

Îi întinse mâna, fata i-o strânse şi-i spuse cu simplitate:

— Mi-a părut bine.

— Şi mie. Succes!

Lăsând-o în hol, Dinny se îndreptă spre Oakley Street. Se simţea ca omul care n-a putut să meargă

atât de departe cât ar fi vrut. Atinsese necunoscutul şi bătuse în retragere. Gândurile şi simţirile ei erau ca ciripitul păsărilor de primăvară, care încă nu şi-au modulat cântul. Fata aceea stârnise în ea o dorinţă de a lua viaţa în piept, fără să-i sugereze însă cea mai mică idee despre felul cum ar trebui s-o facă. Ar fi fost o uşurare numai să se fi îndrăgostit. Ce bine e când ştii ce vrei, aşa cum Jean şi Hubert păruseră a fi ştiut pe dată; aşa cum Hallorsen şi Alan Tasburgh pretindeau că ştiu. Existenţa părea să fie mai curând un joc de umbre decât o realitate. Şi, profund nemulţumită, îşi rezemă coatele de parapetul de peste fluviu, deasupra valurilor. Evlavioasă? într-un anumit fel. Dar în ce fel? Un pasaj din jurnalul lui Hubert îi reveni în minte. Oricine crede în viaţa de apoi are un avantaj asupra indivizilor ca mine. Îi flutură o pensie pe dinaintea ochilor. Oare religia însemna credinţa într-o răsplată? în cazul ăsta ar fi fost vulgară. Credinţa în bine de dragul binelui, pentru că binele e frumos, ca o floare desăvârşită, ca o noapte înstelată, ca o melodie armonioasă! Unchiul Hilary îndeplinea bine o muncă grea numai de dragul de a o îndeplini bine. Să fi fost oare un om evlavios? Va trebui să-l întrebe. Un glas alături de ea o strigă:

— Dinny!

Se întoarse cu o tresărire pentru a-l vedea pe Alan Tasburgh lângă ea, cu un zâmbet larg pe faţă.

— Am fost în Oakley Street să mă interesez de tine şi de Jean; mi s-a spus că sunteţi la familia Mont. Tocmai mă duceam într-acolo, şi iată-te în calea mea. Fantastic noroc!

— Stăteam şi mă întrebam dacă sunt evlavioasă sau nu, îl lămuri Dinny.

— Ce ciudat! Şi eu mă întrebam.

— Ce te întrebai, dacă tu eşti credincios, sau dacă eu sunt credincioasă?

— Ca să-ţi spun drept, eu consider că noi doi suntem una şi aceeaşi persoană.

— Da? Ei bine, suntem o persoană credincioasă?
— În caz de nevoie...
— Ai auzit noutăţile din Oakley Street?
— Nu.
— S-a întors căpitanul Ferse.
— Drace!
— Exact asta spune fiecare. Ai văzut-o pe Diana?
— Nu; am văzut-o numai pe servitoare — părea cam agitată. Bietul om e încă ţăcănit?
— Nu; dar pentru Diana e îngrozitor.
— Ar trebui scoasă de acolo.
— Am de gând să mă mut eu la ea, spuse Dinny subit, numai dacă o să mă lase.
— Nu-mi place ideea asta.
— Cred; dar am de gând s-o fac.
— De ce? Nu sunteţi chiar atât de prietene.
— M-am săturat să mă tot sustrag de la greu.
Tânărul Tasburgh căscă ochii.
— Nu înţeleg.
— Pentru că n-ai prea cunoscut viaţa cocoloşită. Vreau să încep să-mi merit pâinea.
— Atunci mărită-te cu mine.
— Alan, zău aşa, în viaţa mea n-am întâlnit pe cineva atât de sărac în idei.
— Decât să ai idei multe, mai bine puţine, dar bune.
Dinny reîncepu să meargă.
— Mă duc în Oakley Street.
O însoţi un timp în tăcere, şi în cele din urmă tânărul Tasburgh o întrebă:
— Ce te roade pe tine, iubita mea?
— Propria mea fire; pare a nu fi în stare să-mi creeze destulă viaţă agitată.
— Eu aş putea perfect să ţi-o creez.
— Alan, vorbesc serios.
— Foarte bine. Atâta timp cât nu eşti serioasă, n-ai să te măriţi cu mine. Dar de ce ţii să te macini?
Dinny înălţă din umeri.

— S-ar zice că am un atac de Longfellow; „Viaţa e reală, viaţa e serioasă”; bănuiesc că nu-ţi dai seama că viaţa de fiică la ţară nu te duce prea departe.

— Nu mai spun ce-am vrut să spun.

— O, spune!

— Se poate remedia foarte uşor. N-ai decât să devii o mamă la oraş.

— Acesta este punctul unde tinerele obişnuiau să roşească, oftă Dinny. Nu vreau să transform totul într-o glumă, dar se nare că aşa fac.

Tânărul Tasburgh îşi strecură mâna sub braţul ei.

— Dacă poţi transforma într-o glumă faptul de a fi soţia unui marinar, ai fi prima care ar face-o.

Dinny zâmbi.

— N-am de gând să mă mărit cu nimeni până nu voi suferi din pricină că nu mă mărit. Mă cunosc prea bine pentru aşa ceva.

— Bine, Dinny. N-am să te mai necăjesc.

Continuară să meargă în tăcere; la colţul străzii Oakley, se opri.

— Acum, Alan, te întorci.

— Astă-seară o să trec pe la familia Mont ca să aflu ce ţi s-a mai întâmplat. Şi dacă ai nevoie de ceva — sau te supără ceva — în legătură cu Ferse, nu trebuie decât să-mi telefonezi la club. Uite numărul.

Îl notă cu creionul pe o carte de vizită şi i-l înmâna.

— Vii mâine la cununia lui Jean?

— Fireşte. Eu o conduc la altar. Aş fi dorit însă...

— La revedere, spuse Dinny.

XXI

Se despărţise voioasă de tânăr, dar când ajunse în pragul casei stătu locului cu nervii încordaţi ca nişte strune de vioară. Întrucât nu venise niciodată în contact cu tulburări mintale, gândul la acestea era cu atât mai înspăimântător. Aceeaşi femeie mai vârstnică îi deschise uşa. Doamna Ferse se afla împreună cu căpitanul Ferse, şi ar vrea domnişoara Cherrell să poftească în salon? Dinny aşteptă câtva timp în camera în care fusese închisă Jean. Sheila intră în încăpere şi o salută: „Hello, o aştepţi pe mămica?" după care ieşi din nou.

Când apăru Diana, faţa ei avea o expresie de parcă se străduia să-şi dovedească propriile sentimente.

— Iartă-mă, dragă, tocmai mă uitam prin hârtii. Fac tot ce pot ca să-l tratez ca şi cum nu s-a întâmplat nimic.

Dinny se apropie de ea şi o mângâie pe braţ.

— Dar asta nu poate dura, Dinny; n-o să dureze. Îmi dau seama că n-o să dureze.

— Lasă-mă să vin să stau cu tine. Îi poţi spune că era un aranjament mai vechi.

— Dar, Dinny, s-ar putea să fie înfiorător. Nu ştiu ce să fac cu el. Îl îngrozeşte gândul de a ieşi în oraş sau de a se întâlni cu oameni. Şi totuşi nici nu vrea să audă să plece undeva unde nu-l ştie nimeni; şi nu vrea să vadă un doctor, sau să primească un sfat. Nu vrea să vadă pe nimeni.

— O să mă vadă pe mine şi asta o să-l mai obişnuiască cu gândul. Cred că e numai reacţia primelor zile. Mă pot duce acum să-mi aduc lucrurile?

— Dacă ai de gând să fii un înger, adu-ţi-le.

— Înainte de a mă întoarce, îi dau de veste unchiului Adrian; a fost azi dimineaţă la clinică.

Diana se îndreptă spre fereastră şi rămase acolo, cu spatele la Dinny. Apoi se întoarse brusc:

— Eu m-am hotărât, Dinny; nu-l voi abandona în nici un fel. Dacă există ceva ce pot face ca să-l ajut, am să fac.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! spuse Dinny. Şi eu o să te sprijin.

Şi, temându-se de orice cuvânt ar mai fi putut adăuga fie Diana, fie ea, ieşi pe uşă şi coborî scările. Afară, când trecu pe lângă fereastra sufrageriei, fu din nou conştientă de prezenţa unui chip cu ochi ce ardeau şi o urmăreau. Tot drumul până în South Square încercă un sentiment de tragică lipsă de loialitate.

La prânz, Fleur spuse:

— Dinny, n-are nici un rost să te frământi înainte de a se întâmpla ceva. Noroc că Adrian a fost un adevărat sfânt. Iată însă un foarte bun exemplu al neputinţii legii. Chiar dacă Diana ar fi divorţat, legea nu l-ar fi putut împiedica pe Ferse să vină direct la ea, sau pe Diana să simtă faţă de el ceea ce simte. Legea nu poate atinge latura umană a nici unui proces. Diana e îndrăgostită de Adrian?

— Nu cred.

— Eşti sigură?

— Nu, nu sunt. Îmi vine destul de greu să ştiu ce se petrece cu mine, d-apoi cu alţii.

— Ceea ce-mi aduce aminte că a telefonat americanul tău. Vrea să vină în vizită.

— Mă rog, poate să vină. Dar eu voi fi în Oakley Street.

Fleur îi aruncă o privire vicleană.

— Va trebui deci să pariez pe marinar?

— Nu. Pariază pe fata bătrână.

— Draga mea! E de neconceput!

— Nu prea văd ce se câştiga prin căsătorie.

Fleur îi răspunse cu un mic zâmbet aspru:

— Ştii, Dinny, nu putem rămâne neclintite. Cel puţin n-o facem; e prea plicticos.

— Tu eşti modernă, Fleur; eu sunt medievală.

— Aş zice că după faţă eşti mai curând renaştere italiană timpurie. Dar artiştii italieni n-au reuşit niciodată să evadeze. Nu nutri speranţe deşarte. Mai devreme sau mai târziu ai să fii sătulă de tine însăţi, şi atunci...!

Dinny o privi, frapată de această străfulgerare de înţelegere la deziluzionata ei verişoară prin alianţă.

— Tu ce-ai câştigat, Fleur?

— Cel puţin sunt o femeie în adevăratul înţeles al cuvântului, dragă, răspunse Fleur sec.

— Te referi la copii?

— Copiii sunt posibili şi fără căsătorie — aşa mi se spune — dar mai puţin probabil. Pentru tine, Dinny, ar fi imposibil; tu ai un complex ancestral; familiile cu adevărat vechi au moştenit o tendinţă spre legitimitate. Fără această tendinţă, nu pot fi cu adevărat vechi, înţelegi?

Dinny îşi încreţi fruntea.

— Nu m-am gândit niciodată până acum, dar m-aş împotrivi din răsputeri să am un copil nelegitim. Apropo, i-ai dat fetei aceleia o referinţă?

— Da. Nu văd deloc de ce n-ar putea fi manechin. E destul de îngustă în şolduri. După mine, silueta băieţească mai rămâne la modă cel puţin încă un an. După asta, ţine minte ce-ţi spun, fustele or să se lungească şi vor fi iar la modă, rotunjimile.

— E cam degradant, nu?

— Cum aşa?

— Ciopârţirea şi schimbarea permanentă a liniilor şi a părului şi toate astea.

— Sunt recomandabile pentru comerţ. În chestiunile asta, consimţim să ne lăsăm pe mâna bărbaţilor, pentru ca în altele să-i putem ţine noi în mina. Filozofia vampelor.

— Ca manechin, fata aceea nu prea vă avea posibilitatea să rămână cinstită, nu-i aşa?

— Ba dimpotrivă, aş spune. S-ar putea chiar mărita. Dar eu refuz să mă frământ din pricina moralei vecinului meu. Presupun că voi, la

Condaford, dat fiind că vă aflaţi acolo încă de pe vremea cuceririi, trebuie să ţineţi steagul moralei sus. Apropo, tatăl tău a făcut o asigurare pe viaţă?

— Nu e bătrân, Fleur.

— Nu, dar oamenii mor. Mai are vreo avere în afara domeniului?

— Doar pensia.

— Aveţi mult lemn de pădure?

— Detest ideea de a tăia arborii. Două sute de ani de splendoare şi vigoare pierind într-o jumătate de oră. E revoltător.

— Draga mea, în general există altă soluţie decât vânzarea şi defrişarea.

— O să ne descurcăm noi într-un fel, răspunse Dinny scurt; niciodată n-o să renunţăm la Condaford.

— N-o uita pe Jean.

Dinny se ridică în picioare, foarte dreaptă.

— Nici ea. Familia Tasburgh e o familie la fel de veche ca şi a noastră.

— De acord; dar ea e o tânără căreia îi place extraordinar de mult diversitatea şi mişcarea. Ea n-o să vegeteze niciodată.

— Condaford nu înseamnă vegetare.

— Dinny, nu te zbârli; mă gândesc doar la ce-i mai bun pentru tine. N-aş vrea să te văd rămasă fără moşie, nu mai mult decât aş vrea să-l văd pe Kit pierzând Lippinghall-ul. Pe Michael nu poţi pune nici o bază. Zice că dacă el reprezintă una din rădăcinile ţării, îi pare rău pentru ţară, ceea ce, desigur, e o stupiditate. Nimeni, adăugă Fleur cu o bruscă şi ciudată profunzime, nimeni nu va afla vreodată de la mine ce aur pur e Michael. Apoi, părând să observe ochii surprinşi ai lui Dinny, adăugă: — Aşadar pe american îl pot şterge de pe listă?

— Poţi. Trei mii de mile între mine şi Condaford — nu, nici în ruptul capului!

— Atunci cred că ai putea curma suferinţele bietului om pentru că mi s-a destăinuit că tu eşti ceea ce numeşte „idealul” lui.

— Iar aceeaşi poveste! strigă Dinny.

— Da, zău aşa; şi mi-a mai spus că e nebun după tine.

— Asta nu înseamnă nimic.

— Din partea unui om care merge până la capătul pământului ca să descopere rădăcinile civilizaţiei, s-ar putea să însemne. Majoritatea oamenilor ar merge până la capătul pământului ca să nu le descopere.

— În momentul când istoria lui Hubert se va isprăvi, am să isprăvesc şi eu cu el.

— Cred că numai dacă te-ai călugări ai putea isprăvi cu el. Ţi-ar sta foarte bine însă, Dinny, cu văl de mireasă, păşind în naosul bisericii satului, alături de marinar, într-o atmosferă feudală, pe fondul unei melodii germane. Aş vrea să fiu de faţă!

— N-am de gând să mă mărit cu nimeni.

— Mă rog, între timp vrei să-i telefonăm lui Adrian?

De acasă de la Adrian li se spuse că era aşteptat să se întoarcă la ora patru. Îi lăsară vorbă să vină în South Square, după care Dinny se duse să-şi strângă lucrurile. Coborând din nou pe la trei şi jumătate, văzu pe „sarcofagul" pentru haine o pălărie al cărei bor păru să-l recunoască. Tocmai se strecura înapoi pe scări, când un glas rosti:

— Ah! Ce bine! Mă temeam că n-o să te prind!

Dinny îi dădu mâna şi intrară împreună în salonul lui Fleur, unde, printre mobilele Louis Quinze, Hallorsen arăta absurd de masculin.

— Am vrut să-ţi spun, domnişoară Cherrell, ce am făcut în legătură cu fratele dumitale. Am stabilit cu consulul nostru din La Paz să-l pună pe tânărul acela, Manuel, să trimită o cablogramă cu depoziţia lui, luată sub jurământ, în sensul că fratele dumitale a fost atacat cu un cuţit. Dacă ai dumneavoastră, aici, sunt cât de cât raţionali, asemenea cablogramă îl va scăpa de vină. Jocul ăsta idiot trebuie să înceteze, chiar dac-ar fi să plec eu însumi înapoi în Bolivia.

— Îţi mulţumesc foarte mult, profesore.

— De ce? Aş face orice pentru fratele dumitale. Mi-a devenit drag de parcă ar fi fratele meu.

Cuvintele astea încărcate de prevestiri fuseseră rostite cu mare simplitate, şi cu o căldură generoasă care o făcu să se simtă mică şi meschină.

— Nu arăţi prea bine, spuse el deodată. Dacă e ceva care te supără, spune-mi şi aranjez eu lucrurile.

Dinny îi povesti despre întoarcerea lui Ferse.

— Doamna aceea încântătoare! Păcat! Dar poate că ţine la el, aşa că, după un timp, o să se simtă uşurată.

— Mă mut la ea.

— Ăsta-i un curaj din partea dumitale. Căpitanul Ferse e periculos?

— Încă nu ştim.

Îşi vârî mâna într-un buzunar de la şold şi scoase un revolver minuscul.

— Pune-ţi-l în poşetă. E cel mai mic cu putinţă. L-am cumpărat special pentru Anglia când am văzut că aici nu purtaţi arme mari asupra voastră.

Dinny râse.

— Mulţumesc, profesore, dar o să se descarce unde nu trebuie. Şi chiar dacă aş trece prin vreun pericol, n-ar fi onest să-l folosesc.

— Asta-i adevărat. Nu m-am gândit, dar aşa e. Un om cu asemenea boală are drept la orice fel de consideraţie. Nu-mi place însă gândul că treci printr-un pericol.

Amintindu-şi de îndemnul lui Fleur, Dinny îl întrebă cu asprime: '

— De ce?

— Fiindcă te consider foarte preţioasă.

— Foarte drăguţ din partea dumitale: dar cred că ar fi bine să ştii, profesore, că nu sunt marfă pe piaţă.

— Orice femeie, până se mărită, e marfă pe piaţă.

— Unii le consideră astfel după ce se mărită.

— Mă rog, spuse grav Hallorsen, eu unul n-am nici un fel de înţelegere pentru adulter. În dragoste, ca şi în orice alt domeniu, eu sunt pentru o învoială dreaptă.

— Nădăjduiesc că o vei obţine.

Hallorsen se ridică în picioare.

— Şi o doresc de la dumneata. Am onoarea să-ţi cer să devii doamna Hallorsen, şi te rog să nu-mi răspunzi pe loc: „Nu!”

— Dacă vrei o învoială dreaptă, profesore, trebuie să procedez aşa.

Îi văzu ochii albaştri împăienjenindu-se parcă de tristeţe şi-i păru rău. Veni puţin mai aproape de ea, arătând, i se păru lui Dinny, gigantic, ceea ce-i dădu un fior.

— Din pricina naţionalităţii mele?

— Nu ştiu din ce pricină.

— Sau pentru că-mi porţi pică din cauza poveştii cu fratele dumitale?

— Nu ştiu.

— Pot să sper?

— Nu. Sunt măgulită şi recunoscătoare, crede-mă. Dar răspunsul e: „Nu”.

— Scuză-mă. E alt bărbat la mijloc?

Dinny scutură din cap.

Hallorsen rămase nemişcat; pe faţă i se întipărise o expresie de nedumerire, care se risipi dintr-o dată.

— Socotesc, zise el, că n-am făcut destul pentru dumneata. Va trebui să te slujesc un timp.

— Nu merit să fiu slujită. Pur şi simplu nu simt pentru dumneata ceea ce ar trebui să simt.

— Am mâinile curate şi sufletul curat.

— Sunt încredinţată; te admir, profesore, dar n-am să te pot iubi niciodată.

Hallorsen se trase din nou îndărăt, la distanţa de mai înainte, ca şi cum n-ar fi avut încredere în impulsurile lui. Se înclină grav în faţa lui Dinny. Arăta într-adevăr splendid cum stă acolo, plin de o demnitate simplă. Urmă o lungă tăcere, după care spuse:

— Ei bine, socotesc că n-are rost să te vaieţi când îţi dă laptele în foc. Cere-mi orice. Sunt slujitorul dumitale devotat.

Şi, răsucindu-se pe călcâie, ieşi din încăpere.

Când auzi uşa de la intrare închizându-se, Dinny simţi un nod în gât. La gândul că-i pricinuise o durere, simţea şi ea durere, dar şi uşurare în acelaşi timp, uşurarea pe care o încerci când ceva imens, elementar, primitiv — ca de pildă marea, sau o furtună cu trăsnete, ori un taur — încetează să te mai ameninţe. Se privi cu dispreţ într-una din oglinzile lui Fleur, de parcă abia atunci îşi descoperise nervii suprarafinaţi. Cum era posibil ca omul acela frumos, sănătos, să se preocupe de o făptură atât de subţiratică şi de rarefiată ca aceea pe care o vedea reflectată în oglindă? Ar fi putut s-o frângă în mâini. Oare aceasta să fi fost pricina pentru care se ferise de el? Sau vastele spaţii deschise cărora dânsul părea să le aparţină cu dimensiunile lui, cu forţa, culoarea, cu rezonanţa glasului? Caraghios, stupid poate, dar pur şi simplu se ferise de el. Ea aparţinea locului de unde se trăgea — şi nu unor oameni ca ei, nu unor oameni ca el. Asemenea juxtapuneri aveau chiar şi o latură comică. Stătea încă nemişcată, cu un zâmbet înţepenit, când fu poftit înăuntru Adrian.

Se întoarse impulsiv spre el. Aşa cum arăta, pământiu, vlăguit, uscat, fin, blând, răvăşit, nici că i s-ar fi putut oferi un contrast mai izbitor, şi nici că ar fi putut exista ceva mai consolator pentru nervii ei aţâţaţi. După ce-l sărută, îi spuse:

— Aşteptam să te văd înainte de a mă muta la Diana.

— Ai de gând să te muţi la ea, Dinny?

— Da. Nu prea cred că ai prânzit, sau ai luat ceaiul ori altceva. Dinny sună. Coaker, se adresă ea feciorului, domnul Adrian ar dori...

— Un coniac cu sifon, Coaker, mulţumesc.

— Şi acum, unchiule? întrebă Dinny după ce Adrian isprăvi de băut.

— Mi-e teamă, Dinny, că nu se poate pune prea multă bază pe ce spun cei de acolo. După ei, Ferse ar trebui să se înapoieze la clinică. Dar nu prea văd de ce ar face-o, atâta timp cât se comportă normal. Ei se îndoiesc că ar fi total vindecat, dar nu pot furniza nici o dovadă împotriva lui în ce priveşte ultimele câteva săptămâni. L-am căutat pe supraveghetorul lui şi i-am pus o serie de întrebări. Pare să fie un tip cumsecade şi socoteşte că în momentul de faţă Ferse e la fel de sănătos ca şi dânsul. Dar — şi aici e tot necazul — mi-a povestit că a mai fost o dată exact la fel, timp de trei săptămâni, şi apoi boala i-a revenit brusc. El zice că dacă se iveşte ceva care să-l contrarieze — o opoziţie sau mai ştiu eu ce — Ferse va fi la fel de violent ca înainte, poate chiar şi mai rău. E într-adevăr o situaţie cumplită.

— Când îi revine mânia, e violent?

— Da; o violenţă sumbră, îndreptată mai mult împotriva lui însuşi decât împotriva altora.

— N-au de gând să întreprindă ceva ca să-l readucă la clinică?

— Nu pot face nimic. El s-a internat acolo de bunăvoie; ţi-am spus doar că nu a fost declarat nebun. Ce face Diana?

— Arată obosită, dar frumoasă. Spune că va face tot ce-i stă în putinţă ca să-i ofere o şansă de restabilire.

Adrian aprobă din cap.

— Asta seamănă cu ea; dă dovadă de un curaj minunat. La fel şi tu, draga mea. E o mare mângâiere pentru mine să ştiu că vei fi alături de ea. Hilary e gata să ofere, în casa lui, adăpost Dianei şi copiilor, dacă ea va accepta, dar din câte îmi spui tu, nu se va duce.

— În momentul de faţă, nu; sunt convinsă.

Adrian oftă.

— Ei bine, trebuie să riscăm.

— Oh, unchiule, exclamă Dinny, îmi pare atât de rău pentru dumneata!

— Draga mea, ce se întâmpla cu cea de-a cincea roată nu are nici o importanţă atâta timp cât carul merge înainte. Te rog să nu întârzii din cauza mea. Mă poţi găsi la orice oră, fie la muzeu, fie la mine acasă. La revedere şi Domnul să te binecuvânteze! Transmite-i gândurile mele cele mai dragi şi tot ce ţi-am istorisit.

Dinny îl sărută din nou şi, la scurt timp după aceea, se urcă cu valiza într-o maşină şi porni spre Oakley Street.

XXII

Bobbie Ferrar avea una dintre acele feţe care înfruntă furtunile fără să se lase vreodată cutremurate; cu alte cuvinte, era un ideal funcţionar permanent — atât de permanent încât nu ai fi putut concepe Ministerul de Externe funcţionând fără dânsul. Secretarii de Stat veneau şi plecau, dar Bobbie Ferrar rămânea, amabil, inscrutabil, cu dinţi frumoşi. Nimeni nu ştia dacă se mai găsea şi altceva în el în afară de un incalculabil număr de secrete. De o vârstă care refuza să se lase cunoscută, scurt şi îndesat, cu o voce moale şi adâncă, avea aparenţa unei totale detaşări. Îmbrăcat într-un costum de culoare închisă, cu o cravată de culoare deschisă şi o floare la butonieră, vieţuia într-o spaţioasă anticameră în care nu se mai afla aproape nimic altceva în afara celor veniţi să-l vadă pe ministrul de externe, şi care, în locul acestuia îl vedeau pe Bobbie Ferrar. Amortizorul desăvârşit. Slăbiciunea lui era criminologia. Nu exista proces de crimă mai important la care Bobbie Ferrar să nu-şi facă apariţia, fie şi numai pentru o jumătate de oră, pe un scaun mai mult sau mai puţin rezervat pentru el. Păstra, într-un volum special legat, relatările privitoare la toate asemenea procese. Poate că cea mai puternică mărturie asupra caracterului său, oricum ar fi fost acesta, consta în curiozitatea că nimeni nu folosea vreodată ca argument împotriva lui faptul că cunoştea aproape pe toată lumea. Oamenii veneau la Bobbie Ferrar, şi nu dânsul la ei. Şi de ce? Ce făcuse el ca să fie „Bobbie Ferrar” pentru mic şi mare? Nu era nici măcar „onorabilul”, ci doar fiul mezin al unui oarecare lord; afabil, insondabil, mereu aferat, devenise, neîndoielnic, omul care avea ultimul cuvânt. Fără dânsul, fără floarea lui, zâmbetul lui vag, Whitehall ar fi fost

văduvit de ceva care-i conferea o calitate aproape umană.

Bobbie era acolo încă dinainte de război, de la care fusese recuperat la timp, ziceau unii, pentru a se preveni ca instituţia să-şi piardă caracterul; la timp, de asemenea, pentru a se intercala între Anglia şi ea însăşi. Anglia nu putea deveni cotoroanţa piţigăiată, colţoasă, arţăgoasă în care încerca războiul să o transforme, atâta timp cât această figură robustă, calmă, înflorită şi inscrutabilă păşea zilnic, în sus şi în jos, printre edificiile-i decolorate şi importante.

Tocmai studia un catalog de flori, în dimineaţa cununiei lui Hubert, când îi fu înmânata cartea de vizită a lui Sir Lawrence Mont, urmată de posesorul ei, care i se adresă pe loc.

— Ştii ce mă aduce aici, Bobbie?

— Perfect, răspunse Bobbie Ferrar, cu ochi rotunzi, capul dat pe spate şi o voce adâncă.

— Te-ai văzut cu marchizul?

— Am luat ieri micul dejun cu el. Nu-l găsiţi uluitor?

— Cel mai straşnic dintre bătrânii noştri, încuviinţă Sir Lawrence. Şi ce-ai de gând să faci? Bătrânul Sir Conway Cherrell a fost cel mai bun ambasador în Spania din câţi au călcat vreodată pragul acestei prăvălii, iar tânărul e nepotul lui.

— Are într-adevăr o cicatrice? întrebă Bobbie Ferrer arborându-şi zâmbetul vag.

— Bineînţeles.

— Şi a căpătat-o într-adevăr în încăierarea aceea?

— Sceptică figură! Bineînţeles.

— Uluitor!

— De ce?

Bobbie Ferrar îşi arătă dinţii.

— Cine poate dovedi?

— Hallorsen strânge mărturii.

— Ştiţi, faptul nu ţine de departamentul nostru.

— Nu? Dar dumneata ai acces la Ministerul de Interne.

— Hm! făcu Bobbie Ferrar cu o voce profundă.

— Oricum, poţi lua contact cu bolivienii în legătură cu această chestiune.

— Hm! făcu Bobbie cu o voce şi mai profundă, întinzându-i catalogul. Cunoaşteţi soiul ăsta nou de lalele? Perfecte, nu?

— Ascultă-mă, Bobbie, continuă Sir Lawrence; e vorba de nepotul meu; categoric un băiat „bun ca pâinea caldă”, cum se spune, şi lucrurile nu pot fi lăsate astfel. Înţelegi?

— Trăim o epocă democratică, răspunse Bobbie Ferrar criptic; chestiunea a fost ridicată în Parlament, nu-i aşa — biciuirea?

— Dacă se mai agită problemă acolo, putem s-o oprim, ridicând un veto naţional. Hallorsen şi-a retractat acuzaţiile. Mă rog, mă bizui pe dumneata; chiar dacă am să-ţi stau întreaga dimineaţă pe cap, ştiu că n-ai să te pronunţi în nici un chip. Dar ai să faci tot ce-ţi va sta în putinţă, pentru că este vorba într-adevăr de o acuzaţie scandaloasă.

— Absolut, replică Bobbie Ferrar. Aţi vrea să urmăriţi procesul criminalului Croydon? E uluitor. Am două locuri; i-am oferit unul unchiului meu. Dar el refuză să participe la vreun proces până nu se introduce electrocutarea.

— Individul e într-adevăr vinovat?

Bobbie Ferrar dădu din cap.

— Dovezile sunt impresionante.

— Bine, la revedere, Bobbie; mă bizui pe dumneata.

Bobbie Ferrar zâmbi vag şi-i întinse mâna.

— La revedere, spuse printre dinţi.

Sir Lawrence se îndreptă spre cartierul de vest, şi intră la club, unde portarul îi înmâna o telegramă: Mă căsătoresc cu Jean Tasburgh azi ora două la St. Augustine's-in-the-Meads; încântat să te văd împreună cu mătuşa Em, Hubert.

Intrând în sala clubului, Sir Lawrence se adresă chelnerului-şef:

— Butts, sunt pe cale să-mi văd nepotul scos din circulaţie. Fortifică-mă iute!

Douăzeci de minute mai târziu, se afla într-o trăsură, în drum spre St. Augustine. Sosi cu câteva minute înainte de ora două şi o întâlni pe Dinny urcând scările.

— Arăţi palidă şi interesantă, Dinny.

— Sunt palidă şi interesantă, unchiule Lawrence.

— Evenimentul acesta pare să se fi desfăşurat cam în pripă.

— Asta-i Jean. Simt o teribilă răspundere. Eu i-am găsit-o, ştii?

Intrară în biserică şi se îndreptară spre stranele din faţă. În afară de general, Lady Cherrell, doamna Hilary şi Hubert, nu se mai afla nimeni, cu excepţia a doi turişti şi a unui paracliser. Degetele cuiva se plimbau pe clapele orgii. Sir Lawrence şi Dinny se aşezară singuri într-o strană.

— Îmi pare rău că nu-i şi Em aici, şopti el; ea încă se mai înduioşează. Când ai să te măriţi, Dinny, să tipăreşti pe invitaţii: „Vă rugăm, fără lacrimi”. Ce anume o fi provocând lacrimile la nunţi! Până şi primarii plâng.

— Din pricina vălului, răspunse Dinny; azi n-o să plângă nimeni, fiindcă mireasa n-are văl. Ia te uită! Fleur şi Michael!

Sir Lawrence îşi întoarse monoclul spre ei, urmărindu-i cum înaintau printre rândurile de scaune.

— S-au împlinit opt ani de când am asistat la nunta lor. Una peste alta, nu s-au descurcat prea rău.

— Nu, murmură Dinny; Fleur mi-a spus ieri că Michael e „aur pur”.

— Zău? Asta-i bine. Au existat unele perioade, Dinny, când am avut îndoieli.

— Nu în ce-l priveşte pe Michael?

— Nu, nu, el e un băiat de calitate. Dar Fleur a făcut o dată sau de două ori să li se zdruncine cuibul; de la moartea tatălui ei însă, a avut o purtare exemplară. Uite-i că vin!

Orga începu să intoneze marşul nupţial. Alan Tasburgh, la braţ cu Jean, înainta spre altar. Dinny admiră ţinuta lui dreaptă şi fermă. Cât despre Jean, părea însăşi întruchiparea culorii şi vitalităţii. Hubert, în picioare, cu mâinile la spate, de parc-ar fi stat „pe loc repaos”, se întoarse spre Jean, şi Dinny îi văzu faţa brăzdată şi întunecată iluminându-se brusc de parcă ar fi scăldat-o soarele. Îşi simţi gâtlejul sugrumat. Apoi văzu că Hilary, în stihar alb, intrase pe nesimţite şi stătea pe prima treaptă.

„Mi-e drag unchiul Hilary”, gândi Dinny.

Hilary începu să vorbească.

Contrar deprinderilor ei, de astă dată Dinny asculta. Aşteptă să audă cuvântul „supunere” — dar nu veni; aşteptă aluziile la viaţa sexuală, dar şi acestea fură omise. Hilary cerea acum verigheta. Iată verigheta în deget. Acum se ruga. Acum se înălţa imnul şi iată-i îndreptându-se spre sacristie. Ciudat de scurt fusese totul!

Se ridică din genunchi.

— Uluitor de perfect, cum ar spune Bobbie Ferrar, murmură Sir Lawrence. Unde se duc după ceremonie?

— La teatru. Jean doreşte să locuiască în Londra. A găsit un apartament muncitoresc.

— Acalmia din preajma furtunii. Aş vrea să văd trecută toată povestea asta a lui Hubert, Dinny.

Iată-i acum întorcându-se din sacristie, iar orga începu să intoneze marşul de Mendelssohn. Privind perechea care păşea de-a lungul naosului, Dinny era încercată de un amestec de entuziasm, frustrare, gelozie şi satisfacţie. Apoi, observând că Alan părea să fie şi el muncit de sentimente, ieşi din strană şi se apropie de Fleur şi de Michael; dar zărindu-l pe Adrian la intrare, se răzgândi şi se îndreptă spre el.

— Ce veşti, Dinny?

— Până în prezent totul e în regulă, unchiule. Mă întorc direct acolo.

Cu instinctul pe care-l au mulţimile când e vorba de emoţii de ocazie, afară se adunase o mică gloată formată din enoriaşii lui Hilary, iar când Jean

şi Hubert se urcară în maşina lor cafenie şi demarară, se auziră câteva urale chiţăite.

— Urcă-te cu mine în maşină, unchiule, îl îndemnă Dinny.

— Ferse dă impresia că e nemulţumit de prezenţa ta? întrebă Adrian în maşină.

— E foarte politicos şi tăcut; n-o slăbeşte nici o clipă din ochi pe Diana. Îmi inspiră o milă teribilă.

Adrian încuviinţă din cap.

— Şi ea cum se comportă?

— Admirabil; ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic ieşit din comun. Totuşi el refuză să iasă din casă; stă în sufragerie — şi tot timpul pândeşte de acolo.

— Cred că întreaga lume îi apare ca un fel de conspiraţie împotriva lui. Dacă starea normală o să persiste, senzaţia asta o să înceteze.

— Revenirea la anormal e inevitabilă? Au existat, fără îndoială, şi cazuri de vindecare completă?

— Din câte îmi pot eu da seama, draga mea, cazul lui nu pare să fie unul dintre acestea. Îi stau împotrivă ereditatea şi temperamentul.

— Cred că ar fi putut să-mi placă, are o faţă atât de curajoasă; dar ochii îi sunt înspăimântători.

— L-ai văzut şi împreună cu copiii?

— Până acum, nu; dar copiii vorbesc frumos şi firesc despre el; ceea ce înseamnă că nu i-a speriat.

— La clinică mi-au explicat într-un jargon medical despre complexe, obsesii, inhibări, disociaţii — şi altele de felul ăsta, dar am înţeles că în cazul lui alternează crizele de adâncă depresiune cu cele de mare excitare nervoasă. În ultima vreme şi unele şi altele s-au potolit simţitor, astfel încât a devenit practic normal. Ceea ce trebuie urmărit sunt semnele de recrudescenţă ale unora sau altora din aceste stări. A existat întotdeauna în el o vână de revoltă; s-a răzvrătit împotriva comandamentului în timpul războiului, împotriva democraţiei, după război. Mai mult ca sigur că şi acum, când s-a înapoiat, se va răzvrăti împotriva cuiva. Şi dacă se

întâmpla aşa, îşi va pierde pe dată controlul. Dacă există vreo armă în casă, Dinny, trebuie ascunsă.

— O să-i spun Dianei.

Maşina coti în King's Road.

— Presupun că e mai bine să nu mă apropii de casă, observă Adrian cu tristeţe.

Coborî şi Dinny. Stătu un moment locului, privindu-l cum se îndepărtează, înalt şi adus de umeri, apoi intră. Ferse stătea în uşa sufrageriei.

— Vino înăuntru, îi ceru el; vreau să stăm de vorbă.

În încăperea cu lambriuri de un auriu-verzui, resturile mesei de prânz fuseseră strânse, iar pe tăblia îngustă a bufetului se aflau un ziar, un borcan cu tutun şi câteva cărţi. Ferse îi oferi un scaun, iar el rămase în picioare, cu spatele spre un foc ce simula flăcări. Nu se uita la ea, astfel încât Dinny putu să-l studieze aşa cum nu avusese până acum prilejul s-o facă. Faţa lui frumoasă îţi dădea o impresie de stinghereală. Pomeţii proeminenţi, maxilarul ţeapăn şi părul creţ şi cărunt îi scoteau în evidenţă ochii aceia însetaţi, arzători, albaştri ca oţelul. Până şi atitudinea în care sta, drept, cu mâinile în şolduri şi capul repezit înainte, îi scotea în evidenţă ochii. Dinny se lăsă pe spătarul scaunului, speriată şi vag zâmbitoare. Ferse se întoarse către ea şi o întrebă:

— Ce vorbeşte lumea în legătură cu mine?

— N-am auzit nimic; am fost numai la cununia fratelui meu.

— Fratele dumitale Hubert? Cu cine s-a însurat?

— Cu o fată pe care o cheamă Jean Tasburgh. Ai văzut-o aici alaltăieri.

— Oh! Ah! Am încuiat-o în cameră.

— Da. Din ce cauză?

— Mi se părea primejdioasă. Eu m-am internat de bunăvoie în clinica aceea, ştii. N-am fost dus cu forţa

— Oh, ştiu lucrul ăsta; ştiam că ai fost de acord să te internezi acolo.

— Şi n-a fost un loc chiar atât de rău, dar — în sfârşit! Cum arăt?

Dinny răspunse cu blândeţe:

— Ştii, eu nu te-am văzut înainte decât de la distanţă, dar cred că arăţi foarte bine.

— Şi mă simt foarte bine. Mi-am menţinut forţa musculară.

Individul care mă supraveghea a avut grijă de lucrul ăsta.

— Ai citit mult acolo?

— În ultima vreme da. Ce gândeşte lumea despre mine? La auzul acestei întrebări repetate, Dinny îl privi în faţă.

— Cine poate să gândească ceva fără să te fi văzut?

— Vrei să spui că ar trebui să ies în lume?

— Eu nu ştiu nimic despre dumneata, căpitane Ferse. Dar nu văd de ce n-ai veni în contact cu oamenii. Aşa cum vii în contact cu mine.

— Dumneata îmi placi. Dinny îi întinse mâna.

— Nu-mi spune că ţi-e milă de mine, izbucni Ferse în grabă.

— De ce-aş spune una ca asta? Eşti perfect normal, sunt convinsă.

Ferse îşi acoperi ochii cu palma.

— Sunt, dar cât timp voi rămâne astfel?

— De ce să nu rămâi mereu? Căpitanul se întoarse cu faţa spre foc. Dinny adăugă, timid:

— Dacă nu te frămânţi, n-o să se întâmple nimic rău. Ferse se răsuci iarăşi spre ea:

— Mi-ai văzut des copiii?

— Nu prea des.

— Seamănă cu mine?

— Nu; seamănă cu Diana.

— Slavă Domnului! Diana ce gândeşte despre mine?

De astă dată, privirile lui îi căutară ochii şi Dinny îşi dădu seama că de răspunsul ei s-ar putea să depindă totul.

— Diana e bucuroasă.

Ferse scutură violent din cap.

— Imposibil!

— Adevărul este adeseori imposibil.

— Nu mă urăşte?

— De ce te-ar urî?

— Unchiul dumitale Adrian... ce este între ei? Nu-mi răspunde: „Nimic!”

— Unchiul meu o venerează, răspunse Dinny cu calm; şi din această pricină sunt doar prieteni.

— Doar prieteni. Doar prieteni.

— Presupun că asta-i tot ce ştii dumneata.

— Ştiu cu certitudine. Ferse suspină.

— Eşti o fată bună. Ce-ai face dacă ai fi în locul meu?

Dinny simţi din nou povara unei responsabilităţi necruţătoare.

— Cred că aş face ceea ce ar dori Diana.

— Adică ce?

— Nu ştiu. Nu cred că deocamdată doreşte ceva.

Ferse se plimbă până la fereastră şi îndărăt.

— Trebuie să existe ceva pentru nenorociţii ca mine.

— Oh! exclamă Dinny îngrozită.

— Eu am avut noroc. Alţii în locul meu ar fi fost declaraţi demenţi şi internaţi împotriva voinţei lor. Dacă aş fi fost sărac, nu ne-am fi putut îngădui întreţinerea în clinica aceea. Să stai acolo era destul de rău, dar de o mie de ori mai bine decât în ospiciile obişnuite. Mă deprinsesem să-l trag de limbă pe supraveghetorul meu. Văzuse câteva din aceste locuri.

Rămase tăcut, şi Dinny se gândi la cuvintele unchiului ei: „Se va răzvrăti împotriva a ceva, şi atunci îşi va pierde pe dată controlul”.

Ferse continuă năvalnic:

— Dacă ar exista posibilitatea să accepţi orice altă slujbă, ai primi-o pe aceea de a supraveghea un nebun? Nici dumneata n-ai accepta, nici nimeni altul cu nervi şi cu simţire. Poate că un sfânt ar accepta, dar nu există destui sfinţi pentru asemenea treabă. Nu! Ca să ne poţi îngriji pe noi trebuie să-ţi

fi golit inima de milă, trebuie să fii construit din oţel, trebuie să ai o piele de elefant; şi să fii total lipsit de nervi. Dacă ai nervi, stai mai rău decât cei cu pielea subţire pentru că înseamnă că eşti irascibil şi asta se răsfrânge asupra noastră. E o situaţie dificilă. Dumnezeule! Cât m-am gândit la asta! Şi apoi — banii. Nici un om cu bani n-ar trebui să fie trimis în ospicii obişnuite. Niciodată, niciodată! întemniţează-l, într-un fel, acasă — sau în altă parte! Dacă n-aş fi ştiut tot timpul că pot ieşi de acolo oricând o să vreau, dacă nu m-aş fi hrănit cu acest gând chiar în momentele cele mai rele, nu m-aş găsi acum aici — cred că la ora asta aş fi fost în delir. Dumnezeule! Aş fi fost în delir! Şi câţi dintre ei au bani? Poate că cinci la sută, iar restul de nouăzeci şi cinci la sută din nenorociţi sunt vârâţi cu sila, fie că vor, fie că nu vor, sunt vârâţi în ospicii. Nu-mi pasă cât de ştiinţific sunt organizate, cât de bune pot fi asemenea case în raport cu alte aziluri — nu înseamnă decât să fii îngropat de viu. Aşa trebuie să fie! Oamenii din afară se gândesc la noi ca la nişte morţi — aşa încât cui ce-i pasă? îndărătul pereţilor de tratament ştiinţific, asta-i tot ce văd în noi. Suntem obsceni — nu mai suntem fiinţe umane - vechea idee despre nebunie se menţine, domnişoară Cherrell; suntem o ruşine, noi oamenii care am ratat. Ascundeţi-ne, băgaţi-ne în pământ! Dar faceţi-o în chip uman — gen secolul douăzeci! Uman! încercaţi! Nu puteţi? Atunci acoperiţi totul cu un strat de poleială — poleiţi — asta-i totul! Ce altceva poate fi? Crede-mă pe cuvânt! Crede-mă pe cuvântul meu de om. Ştie paznicul acela ce ştie!

Dinny asculta fără să se clintească. Deodată, Ferse izbucni în râs.

— Dar nu suntem morţi; asta-i nenorocirea, nu suntem morţi. Măcar de-am fi! Toate brutele acelea nenorocite — nu suntem morţi — ci făpturi susceptibile de a suferi în felul lor, ca orice altă fiinţă — poate chiar mai susceptibili! Ori ce ştiu eu! Şi care-i remediul?

Îşi duse mâinile la cap.

— N-ar fi minunat să se găsească un remediu? spuse Dinny cu voce blândă.

El o privi fix.

— Îngroşăm stratul de, poleială — asta-i tot ce facem şi ce putem face.

„Atunci de ce să te mai frământi?” Dinny fu cât pe-aci să rostească aceste cuvinte, dar se înfrâna.

— Poate că, urmă ea, vei găsi un remediu, numai că asta necesită răbdare şi calm.

Ferse râse.

— Probabil că te-am plictisit de moarte.

Şi se îndreptă spre fereastră.

Dinny se strecură uşurel afară din odaie.

XXIII

La locul de întâlnire al celor ce ştiu tot — sala de mese de la Piedmont — ştiutorii se găseau în diverse stadii de îmbuibare şi se aplecau unul spre altul, ca şi cum aflaseră în hrană legătura dintre sufletele lor. Şedeau doi câte doi, din loc în loc câte patru sau cinci, şi ici-colo câte un solitar, îngândurat sau contemplativ peste fumul unui trabuc, iar printre mese se strecurau sprinten chelnerii supli şi ageri, cu feţe care nu semănau cu propriile lor chipuri, preocupaţi fiind să ţină minte totul.

Lordul Saxenden şi Jean, într-un colţ de lângă capătul sălii, consumaseră un homar, băuseră o jumătate de sticlă de vin alb de Rin, şi nu discutaseră despre nimic special, până când Jean îşi înălţă încet privirile de pe un picior de homar şi întrebă:

— Ei bine, Lord Saxenden?

Ochii lui albaştri se zgâiră uşor la ochii străjuiţi de gene lungi.

— E bun homarul? întrebă.

— Grozav!

— Ori de câte ori vreau să mănânc bine, vin aici. Chelner, soseşte odată potârnichea aia?

— Îndată, milord.

— Hai, grăbeşte-te! Gustă vinul ăsta, domnişoară Tasburgh; nu bei deloc.

Jean înălţă paharul verzui.

— De ieri am devenit doamna Hubert Cherrell. Scrie şi în ziar.

Obrajii Lordului Saxenden se umflară uşurel la gândul: „Şi oare în ce fel mă afectează acest lucru pe mine? Oare tânăra asta e mai amuzantă ca domnişoară sau ca femeie măritată?”

— Dar ştiu că nu pierzi timpul, spuse în timp ce ochii lui o explorau, căutând parcă o confirmare

a condiţiei ei schimbate. Dacă aş fi ştiut, n-aş fi avut neobrăzarea să te invit la dejun fără soţul dumitale.

— Mulţumesc, răspunse Jean, va veni şi el numaidecât.

Şi-l privi printre gene, cum îşi golea îngândurat paharul.

— Aveţi vreo veste pentru mine?

— L-am văzut pe Walter.

— Walter?

— Secretarul de la Interne.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră!

— Nu pot să-l sufăr pe individul ăsta. Are un cap ca un ou cu păr.

— Şi ce-a spus?

— Tânăra doamnă, nici un om care lucrează într-un departament de stat nu spune vreodată ceva. Întotdeauna „va vedea ce-i de făcut”. Administraţia publică trebuie să fie astfel.

— Dar desigur că va acorda atenţie celor relatate de dumneavoastră. Ce i-aţi spus?

Ochii îngheţaţi ai Lordului Saxenden părură să răspundă: „Asta-i bună, ştii, zău că-i bună!”

Dar Jean îi zâmbi; şi ochii Lordului se dezgheţară încetul cu încetul.

— Eşti tânăra cea mai promptă pe care am întâlnit-o vreodată. Adevărul este că i-am spus: „Walter, termină cu istoria asta!”

— Splendid!

— Lui nu i-a prea plăcut. E pur şi simplu o bestie.

— Aş putea să-l cunosc şi eu?

Lordul Saxenden începu să râdă. Râse ca omul care a dat peste ceva nepreţuit.

Jean îl aşteptă să isprăvească, apoi adăugă:

— Aşadar îl voi cunoaşte.

Potârnichea umplu golul de conversaţie care urmă.

— Uite ce-i! spuse deodată Lordul Saxenden. Dacă ai într-adevăr de gând să-l cunoşti, există un singur om care-ţi poate aranja o întrevedere — Bobbie Ferrar. Era în relaţii bune cu Walter când

acesta era ministru la Externe. Am să-ţi dau o recomandare către Bobbie. Doreşti ceva dulce?

— Nu, mulţumesc. Dar aş dori o cafea. Iată-l pe Hubert!

Salvat din cuşca rulantă cu funcţie de uşă, apăruse Hubert, vizibil în căutarea nevesti-si.

— Adu-l aici!

Jean privi intens în direcţia soţului ei. Faţa acestuia se lumină, şi se îndreptă spre dânşii.

— Ai o forţă extraordinară în ochi, murmură Lordul Saxenden ridicându-se în picioare. Bună ziua. Ţi-ai luat o soţie remarcabilă. Doreşti puţină cafea? Au un coniac bun aici.

Şi, scoţând o carte de vizită, scrise cu o caligrafie frumoasă şi clară în acelaşi timp:

Robert Ferrar, Esq. F.O. Whitehall. Dragă Bobbie, primeşte-o, te rog, pe tânăra mea prietenă, doamna Hubert Charwell, şi mijloceşte-i o întrevedere cu Walter dacă ţi-e posibil. Saxenden.

Apoi, înmânându-i-o lui Jean, ceru chelnerului să-i aducă nota de plată.

— Hubert, spuse Jean, arată-i Lordului Saxenden cicatricea ta, şi, deschizându-i butonul de la manşetă, Jean îi împinse mânecă în sus. Cusătura lividă se profilă ciudată şi sinistră pe faţa de masă.

— Hm! făcu Lordul Saxenden: utilă lovitură!

Hubert îşi trase mâneca peste braţ.

— Soţia mea continuă să-şi ia unele libertăţi faţă de mine, spuse el.

Lordul Saxenden achită nota şi-i oferi lui Hubert o ţigară de foi.

— Iertaţi-mă, dar va trebui să plec. Rămâneţi şi isprăviţi-vă cafeaua. La revedere şi vă doresc noroc la amândoi.

Şi, după ce la strânse mâinile, îşi croi drum printre mese. Cei doi tineri îl urmăriră din priviri.

— Asemenea delicateţe nu se numără printre slăbiciunile lui, comentă Hubert. Ei bine, Jean?

Fata ridică ochii.

— Ce înseamnă F.O.?

— *Foreign Office*[68], ţărăncuţo!

— Termină-ţi coniacul, şi mergem să-l vedem pe ăsta.

Dar când ieşiră în curte, o voce exclamă în spatele lor:

— Ia te uită! Căpitane! Domnişoară Tasburgh!

— Soţia mea, profesore!

Hallorsen le strânse mâinile.

— E minunat! Am în buzunar o cablogramă, căpitane, care valorează cât un dar de nuntă.

Jean citi peste umărul lui Hubert: Expediat prin poştă depoziţie în scop apărare luată sub jurământ lui Manuel stop Consulatul american La Paz.

— Asta-i grozav, profesore! Vrei să vii cu noi să vedem pe cineva de la Externe în legătură cu această chestiune?

— Desigur. Să batem fierul cât e cald! Hai să luăm o maşină.

Aşezat lângă ei în automobil, Hallorsen radia o binevoitoare surpriză.

— Dar ce prompt ai fost, căpitane!

— Jean a fost promptă.

— Da, răspunse Hallorsen, ca şi cum Jean nici n-ar fi fost de faţă, când am întâlnit-o la Lippinghall mi-am dat seama că ştie să acţioneze. Sora dumitale e mulţumită?

— E mulţumită, Jean?

— Auzi vorbă!

— O tânără minunată! Clădirile joase au ceva plăcut. Whitehall-ul ăsta al vostru mă face să mă simt bine. Cu cât poţi vedea pe o stradă mai mult soare şi mai multe stele, cu atât creşte simţul moral al poporului. Te-ai cununat purtând pe cap o pălărie ca un coş de casă, căpitane?

— Nici; eram îmbrăcat exact cum sunt şi acum.

— Îmi pare rău. Jobenele mi se par atât de înşelătoare; e ca şi cum ai purta pe cap o cauză pierdută. Cred că şi dumneata faci parte dintr-o veche familie, doamnă Cherrell. Tradiţia familiilor

voastre care-şi servesc patria din ţâţă-n fiu e înălţătoare, căpitane.

— Nu m-am gândit la acest lucru.

— La Lippinghall am stat de vorbă cu fratele dumitale, doamnă, şi m-a informat că de secole aţi tot avut câte un marinar în familie. Iar într-a dumitale, căpitane, mi s-a spus că a fost întotdeauna câte un militar. Eu cred în ereditate. Ăsta-i Ministerul de Externe? îşi privi ceasul. Mă întreb dacă individul o fi aici. Am impresia că ei îşi rezolvă cea mai mare parte din treburi la masă. Cred că ar fi mai bine să ne uităm la raţe, în Hyde Park, până pe la trei.

— Să-i las cartea de vizită, spuse Jean. Îi ajunse curând din urmă. Trebuie să se întoarcă dintr-un minut în altul.

— Asta înseamnă o jumătate de oră, aprecie Hallorsen. E o raţă aici în legătură cu care aş dori să-ţi cunosc părerea, căpitane.

Traversând drumul lat ca să ajungă la apă, fu cât pe-aci să fie striviţi de încrucişarea bruscă a două maşini, stingherite de atâta spaţiu liber. Cu o mişcare spasmodică, Hubert o prinse pe Jean. Sub culoarea-i de bronz, devenise livid. Maşinile se îndepărtară la dreapta şi la stânga. Hallorsen, care o apucase pe Jean de celălalt braţ, rosti exagerându-şi accentul tărăgănat:

— Aproape că ne-au răzuit vopseaua.

Jean nu spuse nimic.

— Mă întreb uneori, continuă Hallorsen când ajunseră la raţe, dacă viteza e într-adevăr rentabilă. Ce zici, căpitane?

Hubert ridică din umeri.

— Oricum, orele pe care le risipeşti călătorind cu maşina în locul trenului sunt aproape egale la număr cu orele pe care le economiseşti.

— Asta cam aşa-i, încuviinţă. Hallorsen. Dar adevărata economie de timp o realizezi zburând.

— Înainte de a ne lăuda zborul, să aşteptăm mai bine să vedem unde ne duce.

— Ai dreptate, căpitane. Ne îndreptăm direct spre iad. Următorul război va fi de foarte scurtă durată pentru cei ce vor lua parte la el. Să presupunem că s-ar încăiera Franţa cu Italia; până în două săptămâni n-ar mai exista nici Roma, nici Paris, nici Florenţa, nici Veneţia, nici Lyon, nici Milano, nici Marsilia. N-ar mai rămâne din ele decât nişte deşerturi otrăvite. Şi asta, poate, fără că flotele şi armatele să fi schimbat vreun foc.

— Da. Şi toate guvernele o ştiu. Eu sunt ostaş, totuşi nu înţeleg de ce mai cheltuiesc sute de milioane de lire cu soldaţii şi marinarii care, probabil, nu vor fi niciodată folosiţi. Nu poţi comanda oştiri şi flotă când centrii nervoşi au fost distruşi, Cât ar mai putea funcţiona Franţa şi Italia dacă marile lor oraşe ar fi gazate? Cu siguranţă că Anglia şi Germania n-ar mai putea supravieţui nici o săptămână.

— Unchiul dumitale custodele îmi spunea că, în ritmul în care înaintează omul, vom ajunge curând la stadiul de peşti.

— Cum asta?

— De ce nu? Simplu! Inversând procesul evoluţiei: peşti, reptile, păsări, mamifere. Acum redevenim păsări, iar rezultatul va fi că în curând vom începe să ne târâm şi să ne strecurăm, iar când atmosferă va deveni de nerespectat va trebui să ne refugiem în mare.

— De ce n-am putea noi, cu toţii, să ajungem la interzicerea războaielor?

— Cum se poate interzice războiul? întrebă Jean. Ţările n-au niciodată încredere una în cealaltă.

— Noi, americanii, am accepta. Dar poate că Senatul nostru nu.

— Senatul ăsta al vostru, mormăi Hubert, pare să fie o chestie cam înecăcioasă.

— De ce? Seamănă cu Camera Lorzilor de la voi înainte de a fi fost convocată în 1910[69]. Uite raţa — şi Hallorsen arătă spre o pasăre ciudată. Hubert se holbă la ea.

— Am împuşcat soiul ăsta în India. E o... i-am uitat numele. Îl putem afla de pe una din tăbliţele astea, mi-l amintesc imediat ce-l văd.

— Nu! hotărî Jean. E trei şi un sfert. Trebuie să se fi înapoiat.

Şi, fără să eticheteze raţa, se întoarseră la Ministerul de Externe.

Bobbie Ferrar era renumit pentru felul în care strângea mâna. Ridică în sus mina adversarului, şi acolo o lăsa. Jean, după ce-şi recuperă mina, trecu imediat la subiect.

— Domnule Ferrar, sunteţi la curent cu povestea noastră cu extrădarea?

Bobbie Ferrar dădu din cap.

— Vi-l prezint pe profesorul Hallorsen, care a fost şeful expediţiei. Doriţi să vedeţi cicatricea cu care s-a ales soţul meu?

— Ţin foarte mult, murmură Bobbie Ferrar printre dinţi.

— Arată-i-o, Hubert.

Nefericit, Hubert îşi dezgoli din nou braţul.

— Uluitor! exclamă Bobbie Ferrar. l-am povestit lui Walter.

— L-aţi şi văzut?

— Mi-a cerut-o Sir Lawrence.

— Ce-a spus Wal... ministrul de Interne?

— Nimic. Îl văzuse pe Snobişor; nu-l agreează pe Snobişor, aşa încât a înaintat ordinul către Bow Street.

— O! Asta înseamnă că se va emite un mandat?

Bobbie Ferrar încuviinţă din cap, examinându-şi unghiile.

Cei doi tineri se priviră unul pe celălalt.

Hallorsen întrebă cu gravitate:

— Nimeni nu poate opri şleahta asta?

— Bobbie Ferrar clătină din cap; ochii îi erau foarte rotunzi.

Hubert se ridică.

— Îmi pare rău că am îngăduit altora să se amestece în chestiunile mele particulare! Vino,

Jean!

Se înclină uşor, se răsuci pe călcâie şi ieşi. Jean îl urmă.

Hallorsen şi Bobbie Ferrar rămaseră faţă-n faţă.

— Nu înţeleg ţara asta, spuse Hallorsen. Ce anume ar fi trebuit făcut?

— Nimic, răspunse Bobbie Ferrar. Când cazul va ajunge la tribunal, aduceţi toate dovezile pe care le puteţi procura.

— De bună seamă că aşa vom face, domnule Ferrar. Încântat că v-am cunoscut.

Bobbie Ferrar rânji. Ochii lui arătau şi mai rotunzi.

XXIV

Când sosi vremea procesului, Hubert fu adus în Bow Street pe baza unui mandat emis de unul dintre magistraţi. Asistând la proces, alături de alţi membri ai familiei, Dinny participă la procedură, într-o stare de protest pasiv. Depoziţiile sub prestare de jurământ a şase cărăuşi bolivieni, atestând împuşcarea şi faptul că nu fusese prin nimic provocată; depoziţia contrarie a lui Hubert, expunerea cicatricii, certificatele lui şi mărturia lui Hallorsen alcătuiau materialul pe temeiul căruia magistratul era invitat să ia o hotărâre. Şi o luă: „Se amână" până la sosirea dovezilor de bază ale acuzatului. Acel principiu al legislaţiei britanice: „Acuzatul este presupus a fi nevinovat atâta timp cât vinovăţia nu a fost dovedită", principiu atât de des dezminţit de practică, fu dezbătut cu privire la acceptarea cauţiunii, şi Dinny îşi ţinu răsuflarea.

Gândul la Hubert, proaspăt căsătorit, întemniţat într-o celulă cât timp dovezile lui traversau Atlanticul era de nesuportat. Până la urmă însă, considerabila cauţiune oferită de Sir Conway şi de Sir Lawrence fu acceptată şi, cu un suspin de uşurare, Dinny ieşi din sală cu capul sus. Sir Lawrence i se alătură.

— E un noroc că Hubert pare atât de nedeprins cu minciuna, spuse el.

— Presupun, murmură Dinny, că întreaga poveste o să apară în ziare.

— Cât despre asta, nimfa mea, poţi să-ţi pui la bătaie ghetele cu nasturi pe care le ai, că aşa se va întâmpla.

— Şi în ce măsură o să afecteze cariera lui Hubert?

— Cred că o să-i fie de folos. Întrebările din Camera Comunelor i-au fost dăunătoare, dar un proces: „Ofiţer britanic versus metişi bolivieni" o să

concentreze în jurul lui toate prejudecăţile care ne fac să-i susţinem pe cei de-un sânge cu noi.

— De tata mi-e mai milă decât de oricine, l-a albit vizibil părul de când a început toată dandanaua.

— Dar n-are nimic dezonorant în ea, Dinny.

Fata îşi sumeţi capul.

— Nu, într-adevăr!

— Dinny, îmi evoci unul din mânjii ăia de doi ani, un roib din aceia încordaţi ca un arc, care zvârle din copite în padoc, rămâne în urmă la start şi ajunge primul la potou. Uite-l pe americanul tău venind glonţ spre noi. Ce facem, îl aşteptăm? Depoziţia lui a fost de mare folos.

Dinny ridică din umeri, şi aproape în aceeaşi clipă răsună glasul lui Hallorsen:

— Domnişoară Cherrell!

Dinny se întoarse.

— Îţi mulţumesc foarte mult, profesore, pentru cele spuse.

— Aş fi dorit să mint de dragul dumitale, dar nu mi s-a dat ocazia. Cum se simte domnul acela suferind?

— Până în prezent bine.

— Mă bucur. Eram îngrijorat din pricina dumitale.

— Cele spuse de dumneata, profesore, în legătură cu faptul că ferit-a sfântul să fi făcut pe mortul faţă de cărăuşii aceia, l-a lovit pe magistrat drept în centrul de greutate, interveni Sir Lawrence.

— Era destul de rău să fii şi viu printre ei. Am o maşină în apropiere, pot să vă conduc undeva pe dumneavoastră şi pe domnişoara Cherrell?

— Ne poţi conduce până la graniţele civilizaţiei dacă ai drum spre vest.

— Ei, profesore, continuă Sir Lawrence când se aflară aşezaţi în maşină, ce părere ai despre Londra? Consideri că e oraşul cel mai barbar sau cel mai civilizat din lume?

— O iubesc, răspunse Hallorsen fără să-şi ia ochii de la Dinny.

— Eu nu, murmură acesta; îi urăsc contrastele şi mirosul de benzină.

— Ei, unui străin îi vine greu să spună de ce iubeşte Londra, decât doar pentru varietatea ei şi pentru felul în care se îmbină aici dezordinea cu ordinea; sau poate pentru că e atât de diferită de oraşele noastre. New York-ul e mai frumos şi mai aţâţător, dar nu-i atât de intim.

— New York-ul, spuse Sir Lawrence, e ca stricnină. Te întăreşte până te omoară.

— Eu unul n-aş putea trăi la New York. Vestul e pentru mine.

— Vastele spaţii deschise, murmură Dinny.

— Da, domnişoară Cherrell; şi dumneata le-ai îndrăgi.

Dinny zâmbi şters.

— Nimeni nu poate fi smuls din rădăcini, profesore.

— Ah! făcu Sir Lawrence, fiul meu a ridicat o dată în Parlament chestiunea emigrărilor. Şi a descoperit că rădăcinile oamenilor sunt atât de puternice, încât a trebuit să se lepede de idee ca de un ou clocit.

— Aşa să fie? întrebă Hallorsen. Când mă uit la oamenii voştri din oraşe, sfrijiţi şi palizi şi într-un fel dezamăgiţi, nu mă pot opri să mă întreb ce rădăcini or fi având.

— Cu cât un tip e mai citadin, cu atât mai îndărătnice sunt rădăcinile — pentru ei nu există spaţiile deschise; doar străzile, peştele prăjit şi cinematografele. Vrei să fii bun să mă laşi aici, profesore? Dinny, tu în ce direcţie mergi?

— Oakley Street.

Hallorsen opri maşina şi Sir Lawrence coborî.

— Domnişoară Cherrell, îmi oferiţi marea plăcere de a vă conduce până în Oakley Street?

Dinny se înclină.

Aşezată lingă dânsul în maşina închisă, Dinny se întrebă stânjenită, în ce fel o să profite Hallorsen de ocazie. Dar acesta, fără s-o privească, spuse:

— De îndată ce se clarifică situaţia fratelui dumitale, iau vaporul. Am de gând să întreprind o expediţie în New Mexico. Am să consider întotdeauna drept un privilegiu faptul de a te fi cunoscut, domnişoară Cherrell.

Îşi ţinea între genunchi mâinile fără mănuşi, care se încleştau una pe cealaltă. Priveliştea acestui gest o mişcă pe Dinny.

— Îmi pare foarte rău că la început te-am judecat greşit, profesore, aşa cum a fost cazul şi cu fratele meu.

— Era firesc. Când toate se vor încheia, o să fiu încântat să ştiu că mă bucur de bunăvoinţa dumitale.

Într-un impuls, Dinny îi întinse mâna.

— Te bucuri de ea.

Hallorsen îi luă mâna cu gravitate, o înălţă la buze şi apoi i-o restitui cu blândeţe. Dinny se simţi cumplit de nefericită. Îi spuse, timid:

— M-ai făcut să-mi schimb părerea despre americani, profesore.

Hallorsen zâmbi.

— Oricum, e ceva.

— Mi-e teamă că am fost foarte brutală în ideile mele. Vezi, până acum nu cunoscusem cu adevărat pe nici unul.

— Ăsta-i necazul cu noi, oamenii; nu ne cunoaştem cu adevărat unii pe alţii. Ne sâcâim reciproc cu lucruri mărunte, şi atâta tot. Dar o să-mi aduc întotdeauna aminte de dumneata, ca de zâmbetul de pe chipul acestei ţări.

— Asta-i ceva foarte drăguţ, şi aş dori să fie adevărat.

— Dacă aş putea avea o fotografie a dumitale, aş păstra-o ca pe o comoară.

— Vei avea una. Nu ştiu dacă am vreo fotografie ca lumea, dar ţi-o voi trimite pe cea mai bună.

— Mulţumesc. Dacă o să-mi dai voie, eu o să cobor aici; nu sunt prea sigur de mine însumi. Maşina o să te ducă mai departe.

Bătu în geam şi-i dădu şoferului dispoziţii.

— La revedere, îi spuse lui Dinny, şi-i luă din nou mâna, o privi îndelung, o strânse cu putere, apoi îşi strecură silueta masivă pe portiera maşinii.

— La revedere, murmură Dinny lăsându-se pe spate, cu gâtlejul sugrumat.

Cinci minute mai târziu, maşina opri în faţa locuinţei Dianei şi Dinny, foarte stăpânită, intră în casă.

Diana, pe care nu o văzuse încă în acea dimineaţă, deschise uşa camerei ei când o auzi pe Dinny trecând.

— Dinny, vino încoace!

Vorbea cu un glas tăinuit şi Dinny fu străbătută de un fior. Se aşezară una lângă cealaltă, pe patul cu baldachin, iar Diana porni să-i murmure în grabă:

— A venit azi-noapte aici şi a insistat să rămână. N-am cutezat să spun nu. S-a produs o schimbare; simt că-i începutul sfârşitului, iarăşi. Are din ce în ce mai puţin control asupra lui însuşi. Cred că ar trebui să trimit undeva copiii. Hilary i-ar lua oare?

— Sunt convinsă; dacă nu, o să-i ia cu siguranţă mama.

— Poate că asta ar fi o soluţie mai bună.

— Nu crezi că ar trebui să pleci şi tu?

Diana oftă şi clătină din cap.

— Plecarea mea n-ar face decât să precipite lucrurile. Ai putea să duci tu copiii în locul meu?

— Sigur că da. Dar crezi într-adevăr că...?

— Da. Sunt sigură că se montează din nou. Cunosc foarte bine semnele. N-ai observat, Dinny, că în fiecare seară bea tot mai mult? Toate se întregesc.

— Dacă şi-ar putea învinge groaza de a ieşi din casă!

— Nu cred că asta ar ajuta la ceva. Aici, în orice caz, ştim tot ce e de ştiut, şi ne aşteptăm la ce-i mai rău, dacă ar fi să vină. Mi-e teamă de ce-ar putea să se întâmple între străini, mi-e teamă că în asemenea caz ne-ar forţa mina.

Dinny o strânse de braţ.

— Când ai dori să plece copiii?

— Cât mai curând posibil. Lui nu-i pot spune nimic. Trebuie să-i duci cât mai discret cu putinţă. Mademoiselle va putea pleca pe urmă, dacă mama ta o va primi şi pe ea.

— Bineînţeles, şi o să mă întorc cât mai repede.

— Dinny, nu-i onest din partea mea să accept. Am servitoarele în jur. E îngrozitor să te amărăsc şi pe tine cu necazurile mele.

— Nici vorbă că am să mă întorc. Am să împrumut maşina lui Fleur. El o să se supere de plecarea copiilor?

— Doar dacă o s-o pună în legătură cu temerile pe care ni le provoacă starea lui. Dar pot să-i spun că-i vorba de o veche invitaţie.

— Diana, întrebă brusc Dinny, mai simţi puţină iubire pentru el?

— Iubire? Nu!

— Doar milă?

Diana scutură din cap.

— Nu pot să explic; e vorba de amintirea trecutului şi de sentimentul că dacă l-aş abandona, ar însemna să mă pun în slujba soartei lui potrivnice. Şi ăsta e un gând îngrozitor,

— Înţeleg. Îmi pare atât de rău pentru voi amândoi şi pentru unchiul Adrian...

Diana îşi netezi faţa cu mâinile, de parcă ar fi vrut să înlăture urmele necazurilor.

— Nu ştiu ce va urma, dar orice ar fi, n-are nici un rost să-i ieşim în întâmpinare. Cât despre tine, draga mea, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă lăsa să-ţi irosesc timpul.

— E în perfectă regulă. Eu am nevoie de ceva care să mă scoată din mine însămi. Fetele bătrâne, ştii, trebuie bine scuturate înainte de a fi luate...

— Ah! Şi când ai de gând să te laşi luată, Dinny?

— Tocmai am refuzat vastele spaţii deschise şi mă simt o bestie.

— Te afli suspendată între vastele spaţii deschise şi adâncurile mării, nu-i aşa?

— Şi probabil că aşa am să rămân. Iubirea unui bărbat cumsecade... şi toate poveştile astea mă lasă de gheaţă.

— Răbdare! N-ai culoarea de păr potrivită pentru mănăstire.

— Am să-l vopsesc şi am să port culorile mele reale. Gheţarii sunt verzui.

— Aşa cum ţi-am spus mai înainte — aşteaptă cu răbdare!

— Aştept, răspunse Dinny.

Două zile mai târziu, Fleur în persoană conduse maşina din South Square până în faţa uşii. Plasară în ea copiii şi puţinul lor bagaj, fără nici un fel de incident, şi porniră.

Călătoria aceasta cam agitată, căci copiii nu prea erau obişnuiţi cu automobilele, însemna pentru Dinny o reală uşurare! Nu-şi dăduse seama până acum cât de mult o apăsa pe nervi tragica atmosferă din Oakley Street; şi totuşi nu trecuseră decât zece zile de când venise din Condaford. Culorile toamnei se aprinseseră mai puternic în copaci. Ziua avea lucirea dulce şi domoală a unui frumos octombrie; aerul, pe măsură ce câmpul se adâncea şi rămânea în urmă, căpătase din nou aroma-i favorită; „din coşurile căsuţelor se înălţa fumul focurilor de lemne, iar dinspre ogoarele golaşe, stoluri de ciori.

Ajunseră la timp pentru masa de prânz şi, lăsându-i pe copii cu Mademoiselle, care sosise cu trenul, Dinny ieşi singură cu câinii.

Se opri la o căsuţă veche, cocoţată sus, deasupra drumului prăvălit. Uşa dădea drept în odaia de zi, unde o bătrână se încălzea la dogoarea anemică a unui foc de lemne.

— Oh! Domnişoară Dinny, exclamă ea. Ce bucurie! Toată luna asta nu v-am văzut pe aici.

— Aşa-i, Betty; am fost plecată. Ce mai faci?

Bătrânică — pe care-ai fi putut s-o vâri într-un buzunar — îşi încrucişă solemn mâinile peste pântec.

— Tot mă supără stomacul. Încolo n-am nimic — doctorul zice că-s de fier. Numai stomacul. Zice c-ar trebui să mănânc mai mult; şi am o poftă, domnişoară Dinny! Numai că nu pot pune nimica-n gură, că mi se face rău, iacă ăsta-i adevărul-adevărat.

— Betty scumpă, ce rău îmi pare! Durerile de stomac sunt o pacoste! Durerile de stomac şi cele de dinţi. Nu pot să înţeleg de ce-om fi fost procopsiţi cu ele. Dacă n-ai dinţi, nu se face bine digestia; şi dacă ai dinţi, tot nu se face bine digestia.

Bătrâna cotcodăci uşurel:

— Zice c-ar trebui să-mi scot şi restul dinţilor ce mi-au mai rămas, da nu vreau să mă despart de ei, dom'şoară Dinny. Tata nu mai are un dinte în gură, dar poate muşca din măr, zău că poate. Dar la vârsta mea nu m-aştept să trăiesc până mi-or ajunge gingiile ca piatra.

— Dar ai putea să-ţi pui o frumoasă dantură falsă, Betty.

— O, nu vreau dinţi falşi — i-aşa de pretenţios... Mata n-ai purta niciodată dinţi falşi — nu-i aşa dom'şoară Dinny? ,

— Ba da, Betty. Aproape toată lumea bine are astăzi dinţi falşi.

— Aşa eşti mata, glumeaţă. Nu, mie nu-mi place să am dinţi falşi. Cum nu mi-ar plăcea să port perucă. Dar părul mi-a rămas la fel de des. Mă ţin grozav de bine pentru vârsta mea. Ar trebui să fiu recunoscătoare; numai stomacul mă supără, aşa de parcă mi-ar fi crescut ceva acolo.

Dinny citi în ochii ei durerea şi amărăciunea.

— Ce face Benjamin, Betty?

Expresia ochilor i se schimbă, deveni amuzată şi critică în acelaşi timp, de parcă era vorba de un copil.

— Dânsu-i bine, domnişoară; el nu se plânge niciodată de nimic decât de reuma lui; acuma-i pe-afară, la săpat.

— Şi ce mai face Goldie? întrebă Dinny, aruncând o privire lugubră unui cintezoi auriu

întemniţat într-o colivie.

Nu suferea să vadă păsări în colivii, dar nu-şi putuse lua niciodată inima în dinţi să spună acest lucru celor doi bătrâni, cu comoara lor între gratii. Pe de altă parte, nu-i povestiseră chiar ei că dacă dai drumul unui cintezoi domesticit, îl ciugulesc celelalte păsări până-l omoară?

— Eh! răspunse bătrâna, s-a ajuns şi el şi se crede cineva de când i-ai dăruit mata colivia asta mai mare. Ochii i se luminară. Ce spuneţi că s-a însurat căpitanul, domnişoară Dinny, şi cu procesul ăla îngrozitor în contra lui — ce-o fi în capul lor? În viaţa mea n-am pomenit una ca asta! Un Cherrell să fie dat în judecată în felul ăsta! E un lucru nemaiauzit!

— Aşa e, Betty!

— Am auzit că-i o domnişoară frumoasă. Şi unde or să locuiască?

— Încă nu se ştie; trebuie să aşteptăm mai întâi să se isprăvească cu procesul. Poate că or să se stabilească aici, poate că el o să-şi ia o slujbă în străinătate. Or să fie foarte săraci, de bună seamă.

— Groaznic; pe vremuri nu s-ar fi întâmplat una ca asta! Ce se mai iau acuma de nobilime — mamă, mamă! Mi-l aduc aminte pe străbunicul matale, domnişoară Dinny, cum se mai plimba c-un atelaj de patru cai; eu eram de-o şchioapă pe vremea aceea. Ce domn distins mai era — curtenitor, ai putea spune.

Referiri de felul acesta la mica nobilime o făceau întotdeauna pe Dinny să se simtă stânjenită, conştientă fiind că bătrâna aceasta din faţa ei fusese unul din cei opt copii crescuţi de-un muncitor agricol, al cărui salariu era de unsprezece şilingi pe săptămână, şi că acum, ea şi bărbatul ei trăiau din pensia de bătrâneţe, după ce ţinuseră o familie de şapte inşi.

— Ia spune-mi, Betty dragă, ce poţi să mănânci, ca să-i cer bucătăresei să-ţi prepare?

— Mulţumesc frumos, domnişoară Dinny; o bucată de carne macră de porc, parcă lunecă mai

uşor câteodată. Din nou ochii i se întunecară şi i se înceţoşară. Am nişte dureri atât de groaznice, că uneori, zău, tare m-aş mai bucura să mă duc lângă ai mei.

— Oh, nu vorbi aşa, Betty dragă. Dac-ai mânca ce trebuie, te-ai întrema repede.

Bătrâna zâmbi sub privirea lui Dinny.

— Mă ţin grozav de bine pentru vârsta mea, aşa că n-ar trebui să mă plâng. Şi când or să sune clopotele de nuntă şi pentru matale, domnişoară Dinny?

— Lasă-le în pace, Betty. De bună voie n-or să sune ele — asta-i sigur.

— Ah! Azi oamenii nu se mai căsătoresc de tineri, şi nu-şi mai clădesc familii numeroase, ca pe vremea mea. Mătuşa mea a avut optsprezece copii şi i-au trăit unşpe.

— S-ar zice că azi nu mai e nici loc şi nici de lucru pentru atâţia, nu?

— Da! Ţara s-a schimbat!

— Încă la noi s-au petrecut mai puţine schimbări decât aiurea, slavă Domnului.

Ochii lui Dinny rătăciră prin odaia unde aceşti doi bătrâni îşi petrecuseră cincizeci de ani de viaţă; de la pardoseala de cărămidă până la bârnele din tavan, totul strălucea de curăţenie şi avea un aer de tihnă domestică.

— Bine, Betty, acum trebuie să plec. Locuiesc la o prietenă din Londra şi trebuie să mă întorc acolo încă în seara asta. Am să-i spun bucătăresei să-ţi trimită câte ceva care o să-ţi prindă chiar mai bine decât carnea de porc. Nu te scula în picioare!

Dar bătrânica se şi ridicase, iar ochii ei păreau că privesc de-a dreptul din suflet.

— Mă bucur că te-am văzut, domnişoară Dinny. Dumnezeu să te binecuvânteze. Şi nădăjduiesc că domnu căpitan n-o să aibă necazuri cu păcătoşii aceia!

— La revedere, Betty dragă, şi salută-l pe Benjamin din partea mea.

Dinny strânse mâna bătrânei şi ieşi afară, unde o aşteptau câinii pe poteca pavată. Ca întotdeauna după asemenea vizite, se simţea umilă şi-i venea să plângă. Rădăcinile! Asta-i lipsea la Londra, asta i-ar fi lipsit în „vastele spaţii deschise”. Străbătu o pădurice răzleaţă de fagi, în care intră pe o portiţă atât de dărăpănată încât nici nu fu nevoie s-o deschidă. Urcă pe covorul de frunze jilave care răspândeau o aromă dulce, de coajă de copac; în stânga fagii, clătinându-se, destrămau un petic de cer gri-albăstrui; în dreapta se întindea o fâşie de pământ înţelenit, pe care un iepure fugea ghem către adăpostul gardului viu; un fazan ţâşni cu ţipete stridente în faţa unuia dintre câini şi o zbughi în pădure. Dinny ieşi dintre copaci pe coama dealului şi privi în jos spre casa care se ivea lunguiaţă, de culoarea pietrei, cu faţada despicată de tufele de magnolia şi de siluetele copacilor de pe pajişte; pe două dintre coşuri se înălţau evantaie de fum care vrâstau cu şuviţe albe unul dintre frontoane. Dinny trase adânc aer în piept, şi preţ de zece minute rămase pironită locului, ca o plantă udată care-şi suge seva vitalităţii. Plutea o mireasmă de frunze, de pământ reavăn, de ploaie ce atârna în văzduh; ultima dată stătuse în acelaşi loc către sfârşitul lunii mai şi inhalase parfumul verii, care-i o aducere aminte şi o făgăduinţă în acelaşi timp, o durere şi un fior de plăcere...

După un ceai luat la un ceas timpuriu, porni înapoi spre Londra, în maşina acum închisă, şezând lingă Fleur.

— Trebuie să recunosc, începu această femeiuşcă rafinată, că reşedinţa de la Condaford e cel mai liniştit loc în care am fost vreodată. Eu aş muri de atâta linişte, Dinny. Ruralitatea de la Lippinghall e nimic pe lângă asta.

— Vechi şi fărâmicios, hm?

— Îi spun mereu lui Michael că ramura voastră de familie este unul dintre fenomenele cele mai puţin manifeste, dar cele mai interesante din Anglia. Sunteţi cu totul lipsiţi de sonoritate şi cu desăvârşire

plasaţi în afara luminii reflectoarelor. Prea lipsiţi de senzaţional, ca să stârniţi interesul romancierilor, şi totuşi existaţi, şi vă continuaţi existenţa, şi pur şi simplu nu înţeleg cum. Tot ce-i perisabil vă stă împotrivă, de la taxele de succesiune şi până la gramofoane. Dar persistaţi până la sfârşitul pământului, făcând lucruri de care nimeni nu ştie nimic şi de care nimeni nu se sinchiseşte. Cei mai mulţi dintre voi n-aveţi nici măcar un Condaford în care să veniţi acasă şi să vă sfârşiţi zilele; şi totuşi aveţi rădăcini, şi un simţ al datoriei. Eu n-am nici una, nici alta ştii, şi asta mi se trage de la faptul că sunt pe jumătate franţuzoaică. Familia tatălui meu, familia Forsyte, s-ar putea să aibă rădăcini, dar n-are simţul datoriei — nu în felul vostru; sau poate că mă gândesc la un simţ al utilităţii. Ştii, Dinny, îl admir, dar mă plictiseşte de moarte. De pildă, pe tine te face să te duci şi să-ţi iroseşti viaţa tânără în povestea asta cu Ferse. Datoria e o boală, Dinny; o minunată boală.

— Şi ce gândeşti tu că ar trebui să fac în chestiunea asta?

— Să-ţi dai frâu liber pornirilor Nu-mi pot imagina o treabă care să te îmbătrânească mai mult decât ceea ce faci tu acum. Cât despre Diana, şi ea e la fel — familia Montjoy posedă un soi de Condaford sus, în Dumfriesshire. Eu îi admir solidaritatea faţă de Ferse, dar găsesc că săvârşeşte o nebunie. Toată povestea asta nu poate sfârşi decât într-un singur fel, şi cu cât se lungeşte agonia cu atât e mai rău.

— Da; ştiu că s-a antrenat într-o cursă la capătul căreia o aşteaptă o prăbuşire, dar nădăjduiesc că şi eu aş proceda la fel.

— Eu una ştiu că n-aş face-o, declară Fleur cu voioşie.

— Cred că nimeni nu ştie cum ar proceda într-o anumită împrejurare, până când nu e pus în situaţii limită.

— Totul este să nu te laşi pus în situaţii limită.

În glasul lui Fleur răsună o notă aspră şi Dinny îi văzu buzele strângându-i-se. O găsea întotdeauna pe Fleur atrăgătoare pentru că ea era atât de derutantă.

— Nu l-ai văzut pe Ferse, spuse Dinny, şi nevăzându-l nu-ţi poţi da seama cât e de patetic.

— Ăsta-i sentimentalism, draga mea. Eu nu sunt o sentimentală.

— Sunt convinsă că tu ai avut un trecut, Fleur; şi nu poţi avea un trecut fără să fii sentimentală.

Fleur îi aruncă o privire scurtă şi apăsă pe accelerator.

— E timpul să aprind farurile.

Tot restul drumului discutară despre artă, literatură şi alte subiecte lipsite de contingenţă. Se făcuse aproape opt când o lăsă pe Dinny în Oakley Street.

Diana era acasă, îmbrăcată pentru cină.

— Dinny, i se adresă ea, a ieşit în oraş...

XXV

Teribile — aceste câteva cuvinte simple!

— Azi dimineaţă, după plecarea ta, a fost într-o stare cumplită — avea impresia că punem cu toţii la cale un plan ca să-i ascundem totul.

— Ceea ce şi făceam, murmură Dinny.

— Plecarea lui Mademoiselle l-a întors pe dos. Puţin după aceea, am auzit uşa de la intrare trântindu-se — şi de atunci încă nu s-a întors. Nu ţi-am povestit, dar noaptea, trecută a fost îngrozitor. Dacă nu se mai întoarce?

— Vai, Diana; aş dori să nu se mai întoarcă!

— Dar unde s-o fi dus? Ce poate să facă? La cine se poate duce? Oh, Dumnezeule! E groaznic!

Dinny se uită la ea cu o tristeţe mută.

— Îmi pare rău, Dinny! Probabil că eşti obosită şi ţi-e foame.

N-o să aşteptăm cu masa.

În „vizuina" lui Ferse, acea încântătoare încăpere cu lambriuri verzi cu reflexe aurii, mâncară pline de îngrijorare. Lumina voalată se aşternea plăcut pe gâturile şi pe braţele lor decolorate, pe fructe, pe flori, pe argintărie; cât timp fu de faţă slujnică, discutară doar despre lucruri neutre.

— Are o cheie? întrebă Dinny.

— Da.

— Să-l sun pe unchiul Adrian?

— Ce poate el să facă? Dacă se întoarce Ronald, ar fi mai periculos să-l găsească pe Adrian aici.

— Alan Tasburgh s-a oferit să vină în orice moment ar fi nevoie de el.

— Nu, în noaptea asta să păstrăm totul între noi. Mâine o să vedem.

Dinny încuviinţă din cap. Era speriată, dar se temea şi mai tare să arate acest lucru, căci venise

acolo ca s-o îmbărbăteze pe Diana prin stăpânirea şi fermitatea ei.

— Vino sus şi cântă-mi ceva, îi spuse ea în cele din urmă.

Sus, în salon, Diana cântă: *Rămurica de cimbru*, *Căluţule, căluţ*, *Cabanele din Jura*, *Cosind orzul*, *Castelul din Dromore*, şi frumuseţea încăperii, a cântecelor, a cântăreţei, îi infuzară lui Dinny o senzaţie de irealitate. Se lăsase toropită de o visare somnolentă, când, deodată, Diana se opri brusc.

— Am auzit uşa de la intrare.

Dinny se ridică în picioare şi se aşeză lângă pian.

Diana începu din nou să cânte la pian şi din gură cântecul irlandez *Tu te descătuşezi, eu sunt înlănţuit*. Apoi uşa camerei se deschise, şi într-o oglindă aflată pe peretele din fund, Dinny îl văzu pe Ferse intrând şi rămânând să asculte.

— Continuă, şopti ea.

Tu te descătuşezi, eu sunt înlănţuit,
Mi-e dat să iubesc şi să nu fiu iubit.
O! Cum de-am putut să mă las înşelat
Să-ndrăgesc o fată ce m-a sfărâmat?

Şi Ferse rămase locului ascultând. Arăta ca un om zdrobit de oboseală sau dărâmat de băutură; părul îi era răvăşit, buzele întredeschise, lăsând să i se vadă dinţii. Apoi se mişcă. Părea că încearcă să nu facă zgomot. Se îndreptă spre sofaua din celălalt capăt al camerei şi se lăsă să cadă pe ea. Diana se întrerupse din cântat. Dinny, care-şi ţinea mâna pe umărul ei, o simţi tremurând din cauza efortului de a-şi controla vocea.

— Ai luat masa, Ronald?

Ferse nu-i răspunse şi continuă să privească într-un punct fix, păstrându-şi rânjetul ciudat şi fantomatic.

— Cânta mai departe, şopti Dinny.

Diana cânta *Sarafanul roşu*; repetă la pian melodia simplă şi frumoasă, iarăşi şi iarăşi, ca şi cum încerca să exercite o vrajă hipnotică asupra prezenţei aceleia mute. Când, în cele din urmă, se opri, urmă o stranie tăcere. La un moment dat Dinny simţi că-i plesnesc nervii şi întrebă aproape cu asprime:

— Plouă afară, căpitane Ferse?

Ferse îşi trecu mâna peste pantaloni şi dădu din cap că da.

— N-ai vrea să urci şi să-ţi schimbi hainele, Ronald?

Căpitanul îşi rezemă coatele pe genunchi şi-şi culcă faţa în mâini.

— Trebuie să fii ostenit, dragă; nu vrei să te culci? Vrei să-ţi aduc sus ceva de mâncare?

Continuă să rămână nemişcat. Rânjetul îi pierise de pe buze, pleoapele i se închiseseră. Arăta ca un om care adormise subit, ca un cal de povară supraîncărcat, picat între osii.

— Închide pianul, şopti Dinny; să urcăm.

Diana închise fără zgomot capacul pianului şi se ridică. Aşteptară amândouă, cu braţele înlănţuite, dar Ferse nu se clinti.

— O fi adormit de-adevăratelea? murmură Dinny.

Ferse tresări.

— Adormit! Mă apucă! Mă apucă iar! Şi n-am să rabd! Pe Dumnezeul meu! N-am să rabd!

O clipă rămase transfigurat de un soi de furie; apoi văzându-le cum se strângeau una pe alta, se trânti din nou pe canapea şi-şi îngropă faţa în mâini. Într-un impuls de milă, Diana se îndreptă spre el.

Ferse ridică privirile. Ochii aveau o expresie sălbatică.

— Nu! mârâi el. Lasă-mă-n pace! Pleacă!

La uşă, Diana se întoarse şi-i spuse:

— Ronald, vrei să vezi un medic? Doar ca să-ţi dea ceva de dormit — doar pentru asta.

Ferse sări din nou ca ars.

— Nu vreau să văd pe nimeni. Pleacă!

Se retraseră din încăpere şi sus, în dormitorul lui Dinny, rămaseră una în braţele celeilalte, tremurând.

— Servitoarele s-au culcat?

— Se culcă întotdeauna devreme, cu excepţia serilor când vreuna dintre ele e liberă.

— Diana, mă gândesc să cobor şi să telefonez.

— Nu, Dinny. O să cobor eu. Dar cui să-i telefonez?

Într-adevăr, aceasta era întrebarea. Dezbătură problema în şoaptă. Diana opina pentru doctor; Dinny gândea că ar trebui să i se ceară lui Adrian, sau lui Michael să cheme doctorul şi să-l însoţească până aici.

— Aşa s-a comportat şi înainte de ultimul atac?

— Nu. Pe atunci nu ştia ce perspective îl aşteaptă. Dinny, simt că ar putea să se sinucidă.

— Are vreo armă?

— Revolverul lui din armată i l-am dat în păstrare lui Adrian.

— Brici?

— Numai aparat de ras; şi în casă nu se găseşte nimic ce-ar putea fi folosit ca otravă.

Dinny se duse la uşă.

— Trebuie să telefonez.

— Dinny, nu pot să te las...

— Pe mine nu o să mă atingă. Tu eşti în pericol. Încuie uşa cât timp lipsesc eu.

Şi înainte că Diana s-o fi putut opri, se furişă afară. Luminile erau încă aprinse şi, o clipă, Dinny stătu locului. Camera ei era la etajul al doilea, şi dădea spre stradă. Dormitorul Dianei şi cel al lui Ferse erau mai jos, la acelaşi etaj cu salonul. Ca să ajungă în hol şi de acolo în birouaşul unde se găsea telefonul, trebuia să treacă prin faţa dormitoarelor lor. De jos nu răzbătea nici un zgomot. Diana deschisese din nou uşa şi stătea în prag; dându-şi seama că dintr-un moment în altul Diana ar fi putut trece pe lângă ea şi coborî, Dinny porni iute pe scări în jos. Treptele scârţâiau şi se opri să-şi scoată pantofii. Ţinându-i în mină, se strecură pe lângă uşa

salonului. Nici un sunet nu se auzea de acolo; iuţi pasul, îndreptându-se spre hol. Observă în tăcere pălăria şi pardesiul lui Ferse trântite pe un scaun şi, intrând în birouaş, închise uşa în urma ei. Se opri o clipă, ca să-şi tragă sufletul, apoi aprinse lumina şi luă cartea de telefon. Găsi numărul lui Adrian şi dădu să apuce receptorul, când simţi strânsoarea unei mâini încleştate pe încheietura mâinii ei şi, cu răsuflarea tăiată, se întoarse ca să dea ochii cu Ferse. El o sili să se răsucească şi rămase nemişcat, arătând cu degetul către pantofii pe care Dinny îi ţinea încă în mina.

— Erai gata să mă vinzi, spuse el şi, continuând s-o ţină strâns, scoase din buzunarul lateral un briceag. Trăgându-se îndărăt, cât îi îngăduia lungimea braţului, Dinny îl privi drept în faţă. Într-un fel, era parcă mai puţin speriată decât fusese până atunci; senzaţia precumpănitoare în acel moment era un soi de ruşine pentru că-şi ţinea pantofii în mina.

— E stupid, căpitane Ferse, răspunse ea cu o voce de gheaţă... Ştii bine că nici una dintre noi nu ţi-ar face vreun rău.

Ferse îi eliberă braţul cu o smucitură, deschise briceagul şi, cu un efort violent, tăie firul telefonului. Receptorul căzu pe jos. Apoi închise briceagul şi-l vârî la loc în buzunar. Dinny avea impresia că acţiunea îl făcuse să-şi recapete oarecum echilibrul.

— Pune-ţi pantofii, îi ceru el.

Fata se execută.

— Înţelege! N-am de gând să las pe nimeni să se amestece în viaţa mea sau să mă dea peste cap. Am să fac ce-mi place mie.

Dinny rămase tăcută. Inima îi bătea cu furie şi nu voia ca vocea să-i trădeze agitaţia.

— M-ai auzit?

— Da. Nimeni nu vrea să se amestece în viaţa dumitale sau să facă ceva ce nu ţi-ar fi pe plac. Noi nu-ţi vrem decât binele.

— Cunosc eu binele ăsta! Mi s-a urât de atâta bine!

Se îndreptă spre fereastră, trase perdeaua într-o parte şi privi afară.

— Toarnă cu găleata, spuse iarăşi, apoi se întoarse şi se uită la ea.

Muşchii feţei începură să-i zvâcnească, mâinile să i se încleşteze. Capul i se bălăbănea dintr-o parte în alta. Deodată, strigă:

— Ieşi afară din camera asta, repede! Ieşi afară, ieşi afară!

Dinny se furişă, cât de iute putu, spre uşă, fără să alerge însă; o închise şi o zbughi pe scări. Diana stătea încă în pragul dormitorului. Dinny o împinse înăuntru, încuie uşa şi se trânti pe pat, cu sufletul la gură.

— A venit după mine, gâfâi ea, şi a tăiat firul telefonului. Are un cuţit; mi-e teamă că se apropie criza de nebunie. Oare uşa asta o să reziste dacă încearcă s-o forţeze? Să o baricadăm cu patul?

— Dacă am face asta, înseamnă să nu mai închidem un ochi.

— Oricum n-o să putem închide ochii, răspunse Dinny şi începu să tragă patul. Îl proptiră în uşă.

— Slujnicele îşi încuie uşile?

— De când s-a întors el, da.

Dinny răsuflă uşurată. Ideea de a ieşi din nou pentru a preveni slujnicele o făcea să se cutremure. Se aşeză pe pat, uitându-se la Diana, care stă lângă fereastră.

— La ce te gândeşti, Diana?

— Mă gândeam la ce-aş fi simţit dacă ar fi fost copiii aici.

— Da, slavă Domnului că nu sunt.

Diana se aşeză pe pat şi luă mâna lui Dinny într-a ei. O strângere de mina răspunse strângerii ei cu atâta tărie, până când deveni aproape dureroasă.

— Dinny, nu e oare nimic de făcut?

— Poate că o să adoarmă şi o să se simtă mult mai bine mâine dimineaţă. Acum că suntem în

pericol nu-mi mai este nici pe jumătate atât de milă de el.

Diana rosti ca împietrită:

— Eu am depăşit orice fel de sentiment. Mă întreb dacă ştie că nu mă aflu în camera mea. Poate că ar trebui să mă duc acolo şi să înfrunt situaţia.

— N-ai să te duci!

Şi scoţând cheia din broască, Dinny şi-o vârî în partea de sus a ciorapului. Atingerea rece a metalului îi întări nervii.

— Acum, urmă ea, o să ne întindem pe pat, cu picioarele spre uşă. N-are nici un sens să ne agităm degeaba.

Amândouă se lăsară copleşite de un soi de amorţeală şi zăcură multă vreme astfel, strânse una în alta sub plapumă de puf, fără să doarmă, fără să fie cu totul treze. În cele din urmă, Dinny aţipise, când o deşteptă un zgomot surd. Se uită la Diana. Dormea, dormea de-adevăratelea, un somn adânc. O şuviţă de lumină se cernea de sus, prin crăpătura dintre uşă şi canat. Rezemându-se în cot, îşi încordă auzul. Cineva răsucea mânerul uşii şi-l zgâlţâit uşor. Se auzi o bătaie slabă în uşă.

— Da, zise Dinny foarte încet, ce este?

— Diana, se auzi glasul lui Ferse, foarte potolit. Vreau s-o văd...

Dinny se ghemui la capătul patului, lipită de broască uşii.

— Diana nu se simte bine, şopti ea. Acum a adormit, n-o tulbura.

Urmă o tăcere. Şi apoi, auzi cu groază un suspin prelung, ca un geamăt; un sunet atât de jalnic, atât de agonizant, încât Dinny fu pe punctul de a scoate cheia. Dar dând cu ochii de faţa Dianei, palidă şi răvăşită, se opri. N-avea nici un rost! Orice semnificaţie ar fi avut geamătul acela, totul era lipsit de sens. Şi ghemuindu-se iarăşi pe pat, ascultă. Toate zgomotele amuţiseră. Diana dormea, dar Dinny nu mai izbutea să adoarmă. „Dacă se sinucide, îşi spunea, oare eu voi fi vinovată?” N-ar fi într-un fel soluţia cea mai bună pentru toţi, pentru

Diana, pentru copii, pentru el însuşi? Dar ecoul acelui geamăt prelung continua să-i vibreze în creier. „Bietul om! Bietul om!” Acum era stăpânită doar de o cumplită milă dureroasă, un soi de resentiment în faţa inexorabilităţii naturii, care juca asemenea feste făpturilor omeneşti. Să accepţi căile misterioase ale Providenţei? Dar cine le-ar fi putut accepta? Căi nesimţitoare şi pline de cruzime! Alături de femeia epuizată care dormea, Dinny rămase trează, tremurând. Ce anume făcuseră ele două din ce n-ar fi trebuit să facă? Ar fi putut oare să-l ajute mai mult decât încercaseră? Şi ce urmau să facă de îndată ce avea să se lumineze de ziuă? Diana se mişcă în somn. Era pe cale să se trezească? Dar se răsuci numai pe partea cealaltă şi căzu din nou în somnul ei greu. Încetişor, toropeala o cuprinse şi pe Dinny şi adormi.

O deşteptă o bătaie în uşă. Era plină zi. Diana tot mai dormea. Îşi privi ceasul de mină. Ora opt. Cineva o striga.

— E-n ordine, Mary! Doamna Ferse e aici.

Diana sări în capul oaselor, cu ochii la silueta lui Dinny, îmbrăcată pe jumătate.

— Ce este?

— Nu-i nimic, Diana. Ora opt. Ar fi bine să ne sculăm şi să împingem patul la loc. Ai tras un somn bun. Servitoarele sunt prin casă.

Se înfăşurară în capoate şi traseră patul la loc. Dinny scoase cheia din ciudatu-i ascunziş şi descuie uşa.

— N-are rost să ezităm. Haide să coborâm!

Stătură o clipă în capul scării, trăgând cu urechea, apoi coborâră. Camera Dianei era neatinsă. Evident, slujnica intrase şi trăsese draperiile într-o parte. Se opriră la uşa ce dădea în dormitorul lui Ferse. Nu răzbătea nici un zgomot. Se duseră la cealaltă uşă. Aceeaşi tăcere.

— Am face mai bine să coborâm. Ce-ai să-i spui lui Mary?

— Nimic. O să înţeleagă singură.

Uşile sufrageriei şi ale biroului erau deschise. Receptorul telefonului, cu firul tăiat, zăcea pe jos; în rest, nici un alt semn nu vădea ororile din noaptea trecută.

Deodată, Dinny spuse:

— Diana, au dispărut pardesiul şi pălăria lui. Erau aici, pe scaun.

Diana intră în sufragerie şi sună. Camerista mai vârstnică urcă scările de la subsol, cu o expresie de spaimă şi îngrijorare zugrăvită pe faţă.

— Mary, ai văzut azi dimineaţă pălăria şi pardesiul căpitanului Ferse?

— Nu, doamnă.

— La ce oră ai coborât?

— La şapte.

— Ai intrat în camera lui?

— Încă nu, doamnă.

— Mi-a fost rău azi-noapte; am dormit sus, la domnişoara Dinny.

— Da, doamnă.

Urcară toate trei.

— Bate-i în uşă.

Camerista bătu. Dinny şi Diana Stăteau lângă ea. Nu se auzi nici un răspuns.

— Bate încă o dată, Mary; mai tare...

Femeia bătu încă o dată, şi încă o dată. Nici un răspuns. Diana o dădu la o parte şi puse mâna pe clanţă. Uşa se deschise. Ferse nu se afla înăuntru. Odaia era în dezordine, de parcă cineva răvăşise şi răsturnase totul pe acolo. Sticla de apă era goală, scrum de tutun presărat peste tot. Patul purta urmele cuiva care se trântise pe el, dar nu dormise. Nu exista nici un semn că şi-ar fi făcut bagajele sau că ar fi scos ceva din sertare. Cele trei femei se uitară una la cealaltă. Apoi Diana spuse:

— Mary, pregăteşte iute micul dejun. Trebuie să ieşim în oraş.

— Da, doamnă — am văzut telefonul.

— Ascunde-l şi cheamă să-l repare; nu suflă o vorbă faţă de ceilalţi. Spune-le doar atât: „A plecat

pentru o zi sau două.” Fă să pară că asta e situaţia. Să ne îmbrăcăm repede, Dinny.

Fata în casă coborî din nou.

Dinny întrebă:

— Are ceva bani la el?

— Nu ştiu. Mă duc să văd dacă mai există carnetul lui de cecuri.

Alergă din nou pe trepte, în jos, şi Dinny rămase în aşteptare. Diana se reîntoarse în hol:

— Nu, nu l-a luat, carnetul e în biroul din sufragerie. Repede, Dinny, îmbracă-te!

Asta însemna... Ce însemna? în Dinny speranţele se ciocneau aprig cu teama. O luă la goană pe scări.

XXVI

Ţinură sfat la micul dejun luat în mare grabă. Cui să se adreseze?

— Poliţiei, nu! hotărî Dinny.

— Nu, într-adevăr.

— Cred că ar trebui să ne ducem în primul rând la unchiul Adrian.

Trimiseră fata să aducă un taxi şi porniră spre apartamentul lui Adrian. Era mai devreme de nouă. Îl găsiră la ceai, în faţa unui peşte dintre aceia care ocupă mult spaţiu după ce le-ai mâncat carnea, şi care explică misterul celor şapte coşuri pline din legendă biblică. Custodele părea să fi încărunţit mai mult în aceste ultime zile şi le ascultă, în timp ce-şi umplea pipa; în cele din urmă le spuse:

— Trebuie să lăsaţi totul pe seama mea. Dinny, poţi s-o iei pe Diana la Condaford?

— Desigur.

— Înainte de a pleca, cere-i tânărului Alan Tasburgh să se ducă până la clinică şi să întrebe de Ferse, fără să le dea a înţelege că a plecat de acasă de capul lui. Uite adresa.

Dinny încuviinţă din cap.

Adrian duse la buze mina Dianei.

— Draga mea, arăţi sleită de puteri. Nu te necăji; odihneşte-te la Condaford, alături de copii. O să te ţinem la curent cu tot ce se întâmpla.

— Adrian, oare povestea o să apară în ziare?

— Nu, atâta timp cât putem împiedica acest lucru. Am să mă sfătuiesc cu Hilary; vom face tot ce e posibil. Ai idee câţi bani avea la el?

— Ultimul cec pe care l-a încasat alaltăieri era de cinci lire, dar toată ziua de ieri şi-a petrecut-o în oraş.

— Cum era îmbrăcat?

— Pardesiu albastru, costum albastru, gambetă.

— Şi nu ştii pe unde a umblat ieri?

— Nu. Până ieri nici n-a ieşit din casă.

— Aparţine încă vreunui club?

— Nu.

— A aflat vreunul din vechii lui prieteni că s-a întors?

— Nu.

— Şi nu şi-a luat carnetul de cecuri? Dinny, cât de repede poţi pune mâna pe tânărul Tasburgh?

— Să văd dacă-l pot găsi la telefon, unchiule, doarme la club.

— Încearcă.

Dinny se duse să telefoneze. Curând, anunţă că Alan se va duce la clinică şi-l va înştiinţa după aceea pe Adrian. Se va interesa de Ferse pretextând că e un vechi prieten, care habar n-are că Ferse a părăsit clinica. Îi va ruga să-l informeze dacă Ferse se întoarce pentru a putea veni să-l vadă.

— Bine, făcu Adrian. Ai un cap bun, fetiţo. Şi acum du-te şi ai grijă de Diana. Dă-mi numărul de telefon de la Condaford.

După ce-l notă în grabă, le însoţi până la maşină.

— Unchiul Adrian e cel mai bun om din lume, declară Dinny.

— Nimeni nu ştie lucrul ăsta mai bine decât mine, Dinny.

Revenite în Oakley Street, urcară în camerele lor să-şi pregătească valizele. Dinny se temea că nu cumva Diana să se răzgândească în ultimul minut şi să refuze să plece. Dar îşi dăduse cuvântul, în faţa lui Adrian, că pleacă, şi în scurt timp erau în drum spre gară. Călătoria ţinu o oră şi jumătate, petrecută în tăcere, fiecare în colţul ei, frânte de oboseală. Dinny îşi dădea abia acum seama de încordarea prin care trecuse. Şi, până la urmă, la ce dusese? Nu avusese loc nici o violenţă, nici un asalt, nici măcar o scenă de mari proporţii. Ce straniu de tulburătoare e nebunia! Cita spaimă inspiră; ce emoţii care-ţi macină nervii! Acum că era eliberată de posibilitatea unei întâlniri cu Ferse, acesta îi apărea

din nou vrednic de milă. Îl vedea în închipuire, vagabondând, cu minţile rătăcite, fără un căpătâi unde să-şi rezeme capul, fără un suflet de om care să-i întindă o mină; pe muchie de prăpastie, poate că se şi afla dincolo de muchie! Cele mai cumplite tragedii inspiră întotdeauna spaimă. Criminalitatea, lepră, nebunia, toate îi umplu pe ceilalţi de spaimă — şi victimele lor rătăcesc, deznădăjduit de singure, într-o lume bântuită de spaime. De ieri noapte izbutise să înţeleagă mult mai bine izbucnirea lui Ferse cu privire la cercul vicios în care se învârte demenţa. Ştia acum că nervii nu-i erau îndeajuns de ţări, că pielea ei nu era îndeajuns de groasă ca să reziste contactului cu demenţa; înţelegea tratamentul înfiorător la care fuseseră supuşi nebunii pe vremuri. Se întâmpla la fel ca şi cu câinii; când atacă un alt câine ce şi-a ieşit din minţi, îl latră până ce proprii lor nervi sunt gata să plesnească. Indiferenţa cu care sunt trataţi imbecilii, cruzimea şi dispreţul nu sunt decât arme defensive — răzbunarea defensivă pe ceva ce-ţi irită nervii. Cu atât mai vrednic de milă, cu atât mai îngrozitor când stai să te gândeşti. Şi, pe măsură ce trenul o purta mai aproape de căminul ei senin, se simţea tot mai sfâşiata între dorinţa de a izgoni orice gând legat de sărmanul proscris şi mila faţă de el. Se uită la Diana care zăcea în colţul din faţa ei, cu ochii închişi. Oare ce simţea dânsa, legată cum se afla de Ferse prin amintiri, prin lege, prin copiii ai căror tată era? Faţa ei, sub calota lipită a pălăriei, avea cizelarea pe care o dă suferinţa îndelungată — brăzdată de cute foarte fine şi transparentă. După tremurul uşor al buzelor, îşi dădu seama că nu doarme. „Ce-o susţine? se întrebă Dinny. Nu e evlavioasă; nu crede în nimic. Dacă aş fi eu în locul ei, aş da iama în tot şi mi-aş lua lumea în cap — sau poate că nu? Să existe oare un simţ lăuntric, un simţ a ceea ce ni se cuvine, care ne ţine inflexibili şi neînfrânţi?”

Cum la gară nu le întâmpină nimeni, îşi lăsară bagajele şi porniră pe jos spre Condaford, luând-o

pe o potecă ce tăia câmpul.

— Mă întreb, spuse Dinny brusc, cum te poţi împăca în zilele noastre cu lipsa de agitaţie? Oare aş fi fericită dacă mi-aş petrece tot timpul aici, aşa ca oamenii din sat? Clare nu se simte niciodată fericită la Condaford. Ea simte nevoia să se afle într-un permanent du-te-vino. În fiecare dintre noi se găseşte un soi de spiriduş.

— În ceea ce te priveşte pe tine, Dinny, nu l-am văzut niciodată ieşind la iveală.

— Îmi pare rău că n-am fost mai mare în timpul războiului. Când s-a terminat, n-aveam decât paisprezece ani.

— Ăsta a fost un noroc.

— Nu ştiu. Tu trebuie să fi trăit nişte zile pline de senzaţii, Diana.

— Când a început războiul, aveam vârsta ta de acum.

— Erai măritată?

— De foarte curând.

— Bănuiesc că dânsul s-a comportat normal tot timpul războiului.

— Da.

— Războiul să fi fost cauza bolii?

— Poate să fi însemnat doar o agravare.

— Unchiul Adrian vorbea de ceva ereditar.

— Da.

Dinny îi arătă o căsuţă acoperită cu stuf.

— Vezi coliba asta, aici trăieşte de cincizeci de ani o pereche foarte dragă mie. Ai rezista la atâta statornicie, Diana?

— Acum aş rezista; doresc linişte, Dinny.

Sosiră în tăcere la reşedinţă. Le aştepta un mesaj de la Adrian: Ferse nu se întorsese la clinică; dar Hilary credea că i-au dat de urmă.

După ce-şi văzu copiii, Diana se duse în dormitor să se odihnească puţin, iar Dinny în salon, să stea cu maică-sa.

— Mamă, cuiva trebuie să i-o spun, mă rog să moară...

— Dinny!

— Pentru binele lui, pentru binele Dianei, al copiilor, pentru binele tuturor; chiar şi al meu.

— Fireşte, dacă e fără de speranţă...

— Fără speranţă sau nu, nu-mi mai pasă. E prea înfiorător! Dumnezeirea a ratat totul, mamă.

— Scumpa mea!

— E prea departe. Presupun c-o fi existând o finalitate eternă — dar după cât se sinchiseşte de noi, ca indivizi, nu avem mai multă valoare decât ţintarii.

— Scumpa mea, cred că ai nevoie de un somn bun.

— Da. Dar n-o să-mi schimbe gândurile.

— Dinny, nu-ţi încuraja asemenea sentimente; îţi afectează caracterul.

— Nu văd legătura dintre credinţă şi caracter. N-am de gând să mă port mai rău din cauză că am încetat să cred în Dumnezeu sau într-o viaţă viitoare.

— Desigur, Dinny.

— Nu; dimpotrivă, am de gând să mă port mai bine; dacă sunt cuviincioasă e pentru că buna-cuviinţă e lucrul cel mai cuviincios; şi nu pentru că sper să obţin ceva pe această cale.

— Dar de ce e buna-cuviinţă lucrul cel mai cuviincios, Dinny, din moment ce nu există un Dumnezeu?

— Ah, subtilă şi scumpa mea mamă, n-am spus că nu există un Dumnezeu. Am spus numai că finalitatea lui e prea îndepărtată de noi. Parcă-l auzi pe Dumnezeu întrebând: „Apropo, mingea aceea, pământul, tot se mai învârteşte?” Şi un înger îi răspunde: „O, da, Doamne, şi încă foarte frumos.” „Ia să vedem, trebuie să fie năpădit de paraziţi la ora asta. N-a apărut pe pământ un parazit mic şi foarte aferat...”

— Dinny!

— „O! Da, Doamne, e vorba despre om!” „Exact, îmi aduc aminte că aşa i-am spus.”

— Dinny, ce îngrozitor!

— Nu, mamă, dacă sunt cuviincioasă e din pricină că buna-cuviinţă a fost închipuită de oameni pentru folosul oamenilor; aşa cum frumuseţea a fost închipuită de oameni pentru plăcerea oamenilor. Arăt îngrozitor, draga mea? Mă simt de parcă n-aş avea ochi deloc. Cred că o să mă duc să mă întind un pic. Nu ştiu de ce m-a frământat atâta povestea asta, mamă. Cred că din pricina feţei lui.

Şi cu o repeziciune plină de neîncredere, Dinny se întoarse şi ieşi din cameră.

XXVII

Dispariţia lui Ferse a însemnat o relaxare pentru simţămintele cuiva care suferise cumplit de la întoarcerea lui încoace. Faptul că se angajase să pună capăt acestei relaxări, descoperindu-l pe Ferse, nu era de ajuns ca să zădărnicească uşurarea resimţită de Adrian. Aproape că era însufleţit de ardoare când se urcă într-un taxi care să-l ducă la Hilary, în timp ce-şi concentra spiritul asupra problemei în cauză. Teama de publicitate îl făcea să evite resorturile fireşti şi directe: poliţia, radioul şi presa. Aceste instituţii ar fi proiectat o lumină prea crudă asupra lui Ferse. Şi chibzuind la mijloacele care îi rămăseseră, avu senzaţia că se află în faţa unui joc de cuvinte încrucişate, dintr-acelea din care rezolvase el multe în tinereţe, ca şi numeroşi alţi intelectuali notorii. Din relatarea lui Dinny nu-şi putuse forma o părere — decât în linii foarte vagi — asupra orei la care părăsise Ferse locuinţa, şi cu cât amina cercetările printre vecinii casei, cu atât mai puţine şanse avea să dea peste cineva care-l văzuse. Ar fi mai bine atunci, să oprească maşina şi să se întoarcă în Chelsea? îşi continuă totuşi drumul spre Maidane, ascultând mai curând de instinct decât de raţiune. A se adresa lui Hilary însemna a doua natură la el — şi, de bună seamă, într-o asemenea treabă, două capete erau mai bune decât unul singur. Ajunse la vicariat fără să-şi fi formulat vreun plan, în afară de acela de a face o vagă investigaţie pe chei şi prin King's Road. Era mai devreme de nouă şi jumătate, iar Hilary încă îşi rezolvă corespondenţa. La auzul veştilor, o chemă şi pe nevastă-sa în birou.

— Hai să ne gândim concentrat timp de trei minute, propuse el, şi apoi să adunăm rezultatele.

Cei trei alcătuiră un triunghi la gura sobei, bărbaţii fumând, iar femeia trăgând pe nări

parfumul unei roze de octombrie.

— Ei, rupse în cele din urmă Hilary tăcerea. Vreo inspiraţie, May?

— Doar atât, răspunse doamna Hilary, încreţindu-şi fruntea, că dacă bietul om se afla în starea în care-l descrie Dinny, nu putem lăsa la o parte spitalele. Aş telefona la vreo trei-patru spitale unde e mai probabil că a fost transportat dacă a suferit vreun accident. E încă atât de devreme, încât nu cred că au putut să le vină mulţi pacienţi la ora asta.

— Foarte frumos din parte-ţi, scumpa mea; şi ne putem încrede în dibăcia ta de a-i lăsa numele deoparte.

Doamna Hilary ieşi din cameră.

— Tu, Adrian?

— Am eu o idee,— dar aş prefera să te aud mai întâi pe tine.

— Ei bine, începu Hilary, mie mi-au trecut două lucruri prin cap: e clar că trebuie să ne interesăm la poliţie dacă a fost pescuit vreun înecat din râu. Cealaltă posibilitate, care mi se pare mai plauzibilă, e băutura.

— Dar n-ar fi putut să capete băutură la o oră atât de matinală.

— La hoteluri. Avea bani.

— De acord, trebuie să urmărim pista asta, doar dacă ideea mea ţi se pare lipsită de valoare.

— Şi anume?

— Am încercat să mă pun în pielea lui Ferse. Eu, Hilary, dacă ar atârna un asemenea blestem asupră-mi, aş fugi la Condaford; poate că nu chiar acasă, dar prin împrejurimi, pe unde colindam în copilărie; pe unde m-am aflat înainte ca soarta să-şi fi pus gheara pe mine. Un animal rănit se întoarce acasă.

Hilary încuviinţă.

— Unde era căminul lui?

— În West Sussex — la poalele dunelor, spre nord. Staţia Petworth.

— Ah, cunosc ţinutul. Eu şi cu May obişnuiam înainte de război să stăm mult la Bignor şi să ne plimbăm prin împrejurimi. Ne-am putea repezi până la gara Victoria ca să ne informăm dacă cineva, cu semnalmentele lui, a luat trenul. Dar cred că ar fi mai bine să ne interesăm mai întâi la poliţie în legătură cu înecaţii. Pot să le spun că mi-a dispărut un enoriaş.

Ce înălţime are Ferse?

— Vreun metru optzeci, voinic, capul mare şi pometii proeminenţi, maxilarul puternic, părul brun, ochii ca oţelul, îmbrăcat într-un costum şi pardesiu de culoare albastră.

— Bine, spuse Hilary; mă duc să mă interesez de îndată ce termină May.

Rămas singur în faţa focului, Adrian căzu pe gânduri. Fiind cititor de romane poliţiste, era conştient că el urmează metoda franţuzească, inductivă, a impulsului psihic care-ţi vine din senin, în timp ce Hilary şi May urmau modelul englezesc al îngustării, prin eliminare, a câmpului de posibilităţi. Metoda strălucită — dar era timp acum pentru strălucire? în Londra te puteai face nevăzut ca un ac în carul cu fân; şi îl handicapa nevoia de a evita publicitatea. Aşteptă cu îngrijorare rezultatele lui Hilary. Bizară ironie că el — tocmai el — se temea să audă că Ferse a fost descoperit înecat sau călcat de o maşină, şi că Diana e liberă!

Luă de pe masa lui Hilary un mers al trenurilor. Fusese un tren spre Petworth la 8,50, şi un al doilea pleca la 9,56. Mai era foarte puţin timp. Şi continuă să aştepte, cu ochii pironiţi pe uşă. Inutil să-l zorească pe Hilary, care era un maestru în economisirea timpului.

— Ei? făcu Adrian când văzu uşa deschizându-se.

Hilary scutură din cap.

— Nimic! Nici de la spitale, nici de la poliţie. Nimeni nu a primit şi nu a auzit nimic, de nicăieri.

— Atunci, zise Adrian, hai să încercăm la gara Victoria — avem un tren peste douăzeci de minute.

Poţi veni chiar acum?

Hilary aruncă o privire la masa lui de lucru.

— N-ar trebui, dar am să vin. E ceva nesănătos în felul în care te prinde o anchetă. Dă-i bătaie, bătrâne! Numai să-i spun lui May şi să-mi iau pălăria. Poţi între timp să cauţi un taxi. Ia-o spre St. Pancras şi aşteaptă-mă.

Adrian o porni în căutarea unui taxi. Găsi unul care ieşea din Euston Road, îl întoarse din drum şi rămase în aşteptare. Curând, silueta întunecată şi subţire a lui Hilary se ivi în mare viteză.

— Nu prea am antrenament, spuse el şi se urcă în maşină.

Adrian se aplecă spre ferestruică.

— La gara Victoria, cât de repede poţi.

Mâna lui Hilary se strecură pe sub braţul lui Adrian.

— N-am mai făcut o escapadă cu tine, bătrâne, de când am urcat împreună pe Camarthen Van, pe ceaţa aceea, în primul an după război. Îţi aduci aminte?

Adrian îşi scoase ceasul din buzunar.

— Mi-e teamă că nu ajungem la timp. E mare aglomeraţie.

Şi rămaseră aşezaţi în tăcere, proiectaţi ba în faţă, ba în spate de scuturăturile spasmodice ale taxiului.

— N-am să uit niciodată, spuse deodată Adrian, eram în Franţa şi am trecut prin faţa unei *maison d'aliénés*[70], cum i se spune acolo — o clădire mare, în spatele căii ferate, cu un gard lung de fier în faţă. Şi am văzut un nenorocit cu braţele înălţate şi picioarele răşchirate, încleştându-se de gard, ca un urangutan. Ce înseamnă moartea în comparaţie cu asta? Moartea-i o mina de ţarină curată şi nemărginirea cerului asupră-ţi. Mai bine îl găseau înecat în fluviu.

— Poate c-or să-l mai găsească; noi am pornit la un fel de vânătoare de gâşte sălbatice.

— Mai sunt trei minute, bombăni Adrian. Nu-l mai prindem.

Dar, animat parcă de caracteru-i naţional, taxiul luă dintr-o dată o neaşteptată viteză şi aglomeraţia păru să se topească dinainte-i. Cu un spasm, maşina opri în faţa gării.

— Tu te interesezi la clasa întâi, eu la a treia, îi spuse Hilary în timp ce alergau. Unui preot i se arată mai multă consideraţie.

— Nu, îl contrazise Adrian; dacă a plecat, a plecat cu clasa întâi; acolo interesează-te. Dacă există vreo îndoială, aminteşte-le de *ochii* lui.

Îl urmări pe Hilary cum îşi vâra faţa îngustă în deschizătura ghişeului şi cum şi-o retrage pe dată.

— *Plecat*! strigă el; cu trenul ăsta. Petworth! Iute!

Fraţii se repeziră în pas alergător, dar când ajunseră la peron, trenul se puse în mişcare. Adrian ar fi fost gata să fugă mai departe, dar Hilary îl înşfăcă de braţ.

— Calmează-te, bătrâne, nu-l mai putem prinde; o să ne vadă pe fereastră şi asta o să strice tot.

Porniră înapoi, spre intrare, cu capetele plecate.

— Ai avut o intuiţie extraordinară, bătrâne, urmă Hilary. La ce oră ajunge trenul ăsta acolo?

— Douăsprezece şi douăzeci şi trei.

— Atunci îl putem ajunge cu o maşină. Ai ceva bani?

Adrian îşi scotoci buzunarele.

— Doar opt şilingi şi şase pence, declară cu un glas jalnic.

— Iar eu n-am decât unşpe şilingi. Neplăcut! Stai! Luăm o maşină până la Fleur, dacă automobilul ei nu-i plecat o să ni-l ofere, şi ea sau Michael o să conducă. Când ajungem, trebuie să ne descotorosim însă de maşină.

Adrian dădu din cap, cam ameţit de succesul raţionamentului său.

Ajunşi în South Square, aflară că Michael lipsea dar Fleur era acasă. Adrian, care n-o cunoştea atât de bine ca Hilary, fu surprins de repeziciunea cu care Fleur sesiză situaţia şi scoase maşina. Într-adevăr, zece minute mai târziu se şi aflau pe drum, cu Fleur la volan.

— O să tai prin Dorking şi Pulborough, spuse ea, lăsându-se pe spate. După ce trecem de Dorking, pot lua viteză pe şosea. Dar, unchiule Hilary, ce-ai de gând să faci când dai de el?

La această întrebare simplă, dar necesară, cei doi fraţi se uitară unul la celălalt. Fleur păru să simtă prin ceafă, nehotărârea lor, căci opri, cu o zdruncinătură, în faţa unui câine care se aflase în pericol şi, întorcându-se spre ei, spuse:

— N-aţi vrea să decideţi acest lucru înainte de a porni?

Întorcându-şi privirea de la faţa ei mică, cu contururi nete, adevărată întruchipare a tinereţii dure, calme, pline de încredere, către faţa fratelui său, prelungă, şireată, brăzdată, uzată de experienţele altora, şi totuşi lipsită de duritate, Adrian lăsă răspunsul în seama lui Hilary.

— Las' să mergem, spuse acesta; în asemenea cazuri faci ce poţi, după împrejurări.

— Când trecem prin faţa unui oficiu poştal, adăugă Adrian, vă rog să oprim, vreau să-i telegrafiez lui Dinny.

Fleur aprobă din cap.

— E unul pe King's Road, şi eu trebuie să opresc undeva, să iau benzină.

Şi maşina lunecă prin aglomeraţie.

— Ce să spun în telegramă? întrebă Adrian. Să pomenesc de Petworth?

Hilary clătină din cap.

— Doar că socotim că i-am dat de urmă.

După ce expediară telegrama, nu mai aveau decât două ore până la sosirea trenului,

— Până la Pulborough sunt cincizeci de mile, socoti Fleur, şi de-acolo presupun că încă vreo

cinci. Mă întreb dacă o să mă ţină benzina. O să văd la Dorking.

Din această clipă fu pierdută pentru ei, concentrându-şi întreaga atenţie asupra volanului, deşi maşina era o limuzină.

Cei doi fraţi stăteau tăcuţi, cu ochii aţintiţi pe ceas şi pe vitezometru.

— Nu prea plec eu des în excursii de agrement cu maşina, spuse Hilary încetişor; la ce te gândeşti, bătrâne?

— La ce naiba o să facem.

— Dacă în munca mea m-aş gândi dinainte la asemenea lucruri, într-o lună s-ar isprăvi cu mine; într-o parohie de mahala, trăieşti ca în junglă, înconjurat de sălbăticiuni; dobândeşti un soi de instinct şi trebuie să te încrezi în el.

— Ah! replică Adrian. Eu unul trăiesc printre oseminte şi n-am nici un fel de experienţă.

— Nepoata noastră conduce bine, comentă Hilary cu glas scăzut. Ia priveşte-i gâtul. Nu-i eficienţa în persoană?

Gâtul alb, rotund, cu ceafa rasă, se ţinea drept, într-o frumoasă poziţie, şi dădea o remarcabilă impresie de control prompt al creierului asupra trupului.

Parcurseră în tăcere câteva mile.

— Box Hill, exclamă la un moment dat Hilary; aici mi s-a întâmplat de mult ceva de care nu ţi-am vorbit niciodată, dar care nici nu mi s-a putut şterge din minte; ceva ce arată cât de aproape de marginea nebuniei trăim cu toţii. Îşi înmuie glasul şi continuă:

— Îţi aminteşti de Durcott, pastorul acela vesel pe care-l cunoşteam? înainte de a mă înscrie la Harrow, am fost la Beaker; el făcea parte acolo din corpul profesoral; într-o duminică, m-a luat într-o plimbare pe Box Hill. Când ne-am întors, eram singuri în compartiment. Tocmai ne ciorovăiam niţel când, deodată, el păru cuprins de un soi de delir, şi ochii i se holbară avid şi sălbatic. Habar n-aveam ce poate însemna asta şi m-am speriat îngrozitor. Apoi, brusc, îşi recăpătă iar stăpânirea de

sine. Totul din senin! Inhibiţie sexuală, fără doar şi poate — dar pentru moment, curată demenţă — oribil! Şi era un om foarte drăguţ. Există anumite forţe, Adrian.

— Demonice. Şi când reuşesc să spargă definitiv cochilia... Bietul Ferse!

Vocea lui Fleur veni spre ei:

— A început să scuture; trebuie să umplu rezervorul, unchiule Hilary. E o staţie de benzină aici, în apropiere.

— Straşnic!

Maşina se opri în faţa staţiei de benzină.

— Până la Dorking se înaintează întotdeauna încet, le spuse Fleur, destinzându-şi mădularele; acum o să putem lua viteză. Mai avem doar treizeci şi două de mile şi o oră bună înainte. Ei, v-aţi gândit ce faceţi?

— Nu, răspunse Hilary, ne-am ferit de gândul ăsta ca de otravă.

Ochii lui Fleur, cu albul atât de limpede, îl fulgerară cu una din privirile acelea directe, care-i convingeau întotdeauna pe oameni de inteligenţa ei.

— Ai de gând să-l aduci înapoi cu maşina? În locul dumitale n-aş face-o.

Şi scoţându-şi trusa de toaletă, îşi retuşă uşor buzele şi-şi pudră nasul mic şi drept.

Adrian o urmărea cu un fel de teamă respectuoasă. Nu prea avusese de-a face cu tineretul modern. Nu cele câteva cuvinte rostite de ea îl impresionaseră, ci implicaţiile lor. Înţelesul spuselor ei era, în esenţă, următorul: „Lăsaţi-l să-şi îndeplinească ursita — nu puteţi face nimic.” Să fi avut dreptate? Oare el şi Hilary nu făceau decât să servească drept mijlocitori instinctului omenesc de a se suprapune destinului? Nu făceau decât să încerce să pună o mina profanatoare pe Natură. Şi totuşi, de dragul Dianei, era necesar să ştie ce face Ferse, ce avea de gând să facă. De dragul lui Ferse trebuiau să vegheze ca, cel puţin, să nu cadă pe mâini rele. Pe chipul fratelui său adia un zâmbet vag. El, măcar, îşi spuse Adrian, cunoştea tineretul, îşi avea

progeniturile lui şi îşi dădea seama cât de departe putea duce această filozofie clară şi dură a tinereţii.

Porniră din nou la drum, fofilându-se prin învălmăşeala traficului de pe strada principală şi aglomerată din Dorking.

— Un lucru e limpede, le comunică Fleur întorcând capul spre ei, dacă doriţi într-adevăr să-l prindeţi, veţi reuşi; şi luă viteză maximă.

În următorul sfert de oră lunecară în zbor, lăsând îndărăt desişuri îngălbenite, păşuni şi fâşii de teren acoperit cu stufăriş, presărate cu gâşte şi cai bătrâni, pajişti săteşti şi uliţe, şi numeroase alte însemne ale unei vieţi de ţară, care se străduia să-şi menţină suflul. Şi după aceea, maşina care alunecase foarte lin până atunci, începu să hârşâie şi să salte.

— S-a dus cauciucul! exclamă Fleur, întorcând capul spre ei. Asta ne-a pus capac.

Opri maşina şi coborâră cu toţii. Cauciucul din spate era complet dezumflat.

— Să-l schimbăm! spuse Hilary scoţându-şi haina. Ridic-o cu cricul, Adrian. Eu am să scot roata de rezervă.

Fleur îşi vârâse capul în cutia cu scule, de unde i se auzi vocea:

— Prea multe moaşe, mai bine lăsaţi-mă pe mine!

Cunoştinţele lui Adrian în materie de maşini erau nule, iar atitudinea lui faţă de maşinism, cu totul neajutorată; stătu deoparte, urmărindu-i cu admiraţie. Acţionau cu stăpânire de sine, rapiditate, eficienţă, dar ceva era în neregulă cu cricul.

— Aşa se întâmpla întotdeauna când te grăbeşti, spuse Fleur.

Pierdură douăzeci de minute bune până puseră din nou maşina în mişcare.

— Nu mai ajungem trenul, îi anunţă Fleur, dar îi veţi putea lua urma cu uşurinţă, dacă ţineţi într-adevăr. Gara-i exact în spatele oraşului.

Trecură în plină viteză prin Billingshurst şi Pulborough şi peste podul de pe Stopham.

— Mai bine s-o luăm direct spre Petworth, sugeră Hilary; dacă se îndreaptă spre oraş, o să-l întâlnim.

— În caz că ne iese în cale, trebuie să opresc?

— Nu, mergi drept înainte până treci de el şi după aceea întorci.

Dar traversară Petworth şi străbătură calea de o milă şi jumătate care despărţea oraşul de gară, fără să-l întâlnească pe Ferse.

— Trenul a sosit de cel puţin douăzeci de minute, spuse Adrian. Să ne informăm.

Un hamal luase biletul unui domn îmbrăcat într-un pardesiu albastru şi o pălărie neagră. Nu! Nu avusese nici un bagaj. O pornise la drum către dune. De cât timp? Poate de vreo jumătate de ceas.

Reîntorcându-se în grabă la maşină, porniră în direcţia dunelor.

— Îmi aduc aminte că puţin mai încolo e o cotitură care duce spre Sutton, spuse Hilary. Se pune întrebarea dacă a luat-o într-acolo sau o fi urcat către dune. Pe aici pe undeva e un pâlc de case. O să întrebăm, poate că l-a observat careva.

Imediat după cotitură se găsea un mic oficiu poştal spre care se îndrepta un factor, pe bicicletă, venind dinspre drumul ce duce la Sutton.

Fleur trase maşina pe un drumeag lateral.

— N-aţi întâlnit un domn îmbrăcat cu un pardesiu albastru şi gambetă, îndreptându-se spre Sutton?

— Nu, dom'şoară, n-am întâlnit ţipenie de om pe drum.

— Mulţumesc. Unchiule Hilary, s-o iau către dune?

Hilary îşi consultă ceasul.

— Dacă ţin minte bine, e un drum cam de o milă până-n vârful dealului, lingă Duncton Beacon. Noi am făcut o milă şi jumătate de la gară; iar el are, să spunem, un avans de douăzeci şi cinci de minute, aşa că, în momentul în care am urcat pe creasta dealului, aproape că l-am şi ajuns. De pe creastă se vede toată şoseaua, încât o să putem fi

siguri. Dacă nu dăm de el, înseamnă că a apucat-o spre dune — dar pe care drum?

Adrian şopti, ţinându-şi răsuflarea:

— Pe drumul care duce spre casă.

— Spre est? întrebă Hilary. O, atunci Fleur, nu goni prea repede.

Fleur întoarse automobilul pe şoseaua ce urca spre dune.

— Bagă mâna în pardesiul meu, spuse ea la un moment dat, ai să găseşti trei mere. Le-am înhăţat de-acasă.

— Ce idee grozavă! exclamă Hilary. Dar or să-ţi prindă bine.

— Nu. Eu ţin cură de slăbire. Mie lasă-mi doar unul.

Fraţii, fiecare dintre ei molfăind câte un măr, scrutau cu privirea pădurile care se întindeau de o parte şi de alta a maşinii.

— Pădure prea deasă, murmură Hilary; cred că s-a îndreptat spre un loc deschis. Dacă pui ochii pe el, Fleur, opreşte pe dată.

Dar nu puseră ochii pe el şi, urcând încetul cu încetul, ajunseră sus, pe creastă. În dreapta, se aşternea plantaţia rotundă de fagi din Duncton; la stânga, dealul despădurit; pe drumul din faţă nu se zărea nici un om.

— Nu-i înaintea noastră, remarcă Hilary. Bătrâne, trebuie să luăm o hotărâre.

— Ascultă sfatul meu, unchiule Hilary, şi lasă-mă să vă duc înapoi, acasă.

— S-o lăsăm, Adrian?

Cel întrebat scutură din cap.

— Eu merg mai departe.

— Foarte bine, te întovărăşesc.

— Ia uitaţi-vă! strigă brusc Fleur şi arătă cu degetul.

La vreo cincizeci de iarzi depărtare, pe o cărăruie sălbatică ce se desfăcea din drumul principal, la stânga, se vedea un obiect întunecat la culoare.

— E un pardesiu, aş zice.

Adrian făcu un salt şi o luă la fugă într-acolo. Se întoarse ţinând un pardesiu albastru pe braţ.

— Nu mai încape nici o îndoială, exclamă el. Ori s-a odihnit în locul acela şi şi-a uitat pardesiul, ori s-a săturat să-l tot care cu el. Oricum ar fi, e semn rău. Vii cu mine, Hilary?

Aruncă pardesiul în maşină.

— Care-s poruncile pentru mine, unchiule Hilary?

— Tu ai fost o comoară, scumpa mea. Vrei să fii în continuare o comoară şi să aştepţi aici încă un ceas? Dacă până-ntr-un ceas nu ne-am înapoiat, coboară şi ţine-te pe lângă poalele dunelor, înaintând încetişor pe drumul spre Sutton Bignor şi West Burton, şi dacă noi tot n-am dat vreun semn de viaţă pe întreg parcursul acestui drum, ia-o pe şoseaua principală spre Pulborough, şi de acolo înapoi la Londra. Dacă ai ceva bani de prisos, poţi să ne împrumuţi şi nouă.

Fleur deschise poşeta.

— Trei lire. Să vă dau două!

— Se acceptă cu recunoştinţă, răspunse Hilary.
— Eu şi Adrian n-avem niciodată para chioară în buzunar. Cred că suntem familia cea mai prăpădită din Londra. La revedere, draga mea, şi mulţumesc. Ei, acu-i acu, bătrâne!

XXVIII

Fluturându-şi mâinile în direcţia lui Fleur, care rămăsese în picioare, lângă maşină, muşcând din cel de-al treilea măr, fraţii o porniră în direcţia dunelor.

— Mergi tu în faţă, ceru Hilary, pentru că ai vedere mai bună şi îmbrăcămintea ta bate mai puţin la ochi. Dacă-l zăreşti, ne sfătuim.

Foarte curând ajunseră la un gard lung de sârmă care o tăia de-a curmezişul până la dune.

— Gardul sfârşeşte acolo, în stânga, spuse Adrian, îl ocolim prin pădure; cu cât ne ţinem mai în vale, cu atât mai bine.

Îl ocoliră, apucând pe costişă, pe un drum năpădit de ierburi ţepoase şi sfârtecat de hârtoape, şi-şi potriviră pasul în mersul elastic al alpinistului, de parcă porniseră din nou să întreprindă o lungă şi anevoioasă ascensiune. Îndoiala dacă vor izbuti să-l ajungă pe Ferse, şi cum ar trebui să procedeze dacă-l ajungeau, gândul că s-ar putea să aibă de-a face cu un dement se răsfrângeau pe feţele lor în acea expresie pe care o au soldaţii, şi marinarii, şi oamenii care se caţără pe munţi: un soi de sfidare a ceea ce urmează să întâmpine. Traversaseră o viroagă puţin adâncă, în care era o veche exploatare de calcar, şi tocmai urcau povârnişul de partea cealaltă, când Adrian se dădu îndărăt şi-l trase pe Hilary în jos.

— E-acolo, şopti el, la şaptezeci de iarzi în faţa noastră.

— Te-a văzut?

— Nu. Pare turbat. E fără pălărie şi gesticulează. Ce facem?

— Ascunde-te în tufişul ăsta.

Adrian îngenunche, continuând să pândească. Ferse încetase să mai gesticuleze, stătea locului cu braţele încrucişate la piept şi cu capul descoperit, înclinat în jos. Adrian îl vedea din spate şi n-avea alt

punct de apreciere în afară de această atitudine încremenită, masivă, cufundată în sine. Brusc, Ferse îşi desfăcu braţele, îşi clătină capul într-o parte şi în cealaltă, şi porni la drum cu pas iute. Adrian aşteptă până când se făcu nevăzut printre hăţişurile de pe pantă, şi-l înştiinţă printr-un semn pe Hilary să-l urmeze.

— Nu trebuie să-l lăsăm să înainteze prea mult, mormăi Hilary, altfel s-ar putea s-o ia prin pădure fără ca noi să ne dăm seama.

— O să se ţină în câmp deschis, simte nevoia de aer, nenorocitul. Bagă de seamă!

Îl trase din nou pe Hilary în jos. Terenul începuse brusc să se încline. Cobora în pantă drept spre o văgăună cotropită de ierburi, şi pe la mijlocul povârnişului îl văzură limpede pe Ferse. Înainta încet, evident fără să-şi dea seama că e urmărit. Din când în când, îşi ducea mâinile la capul descoperit, de parcă ar fi fost prins într-o încâlceală de fire pe care încerca să le înlăture.

— Dumnezeule! murmură Adrian. Nu-mi place să-l văd.

Hilary aprobă din cap.

Stătură locului, pândind. Se vedea o fâşie de pădure, intens colorată în această zi însorită de toamnă. Iarba umedă de brumă dimineţii răspândea încă miresme; cerul avea acel albastru difuz, eteric, topit aproape în alburiu, pe care-l îmbracă în regiunile calcaroase. Iar ziua era învăluită într-o tăcere vecină cu încremenirea. Fraţii rămaseră în aşteptare, fără să scoată un cuvânt.

Ferse ajunsese la capătul de jos al pantei; îl puteau vedea înaintând, deznădăjduit, printr-un câmp sălbatic, către o pădurice. Un fazan ţâşni drept în faţa lui; îl văzură tresăltând, ca deşteptat din vis, şi urmărind cu privirea pasărea care-şi lua zborul.

— Presupun că fiecare palmă de pământ de pe aici îi este cunoscută, murmură Adrian; a fost cândva un sportiv plin de elan.

Chiar în clipa aceea Ferse îşi proiectă mâinile în faţă, de parcă ar fi ţintit cu o puşcă de vânătoare.

Mişcarea era bizar de încurajatoare.

— Acuma s-o luăm la fugă! exclamă Hilary când Ferse dispăru în pădurice.

Porniră în goană la vale, şi străbătură grăbiţi bucata de câmp sălbatic.

— Ce-ar fi să se fi oprit în pădurice? gâfâi Adrian.

— Trebuie să riscăm. Încetişor, până zărim măgura.

La vreo sută de iarzi dincolo de pădurice, Ferse urca anevoios clina dealului.

— Până aici totul e în ordine, murmură Hilary. Trebuie să aşteptăm până ajunge pe podiş şi dispare din văz. E o treabă spinoasă, băiete, în ce ne priveşte pe noi doi. Şi, la capătul ei, aşa cum zicea Fleur, ce ne aşteaptă?

— Trebuie să ştim ce face, replică Adrian.

— Uite că-l pierdem din ochi. Să-i dăm cinci minute. Am să cronometrez.

Cele cinci minute păreau interminabile. O gaiţă ţipă ascuţit dinspre coasta împădurită a dealului, un iepure o zbughi prin faţa lor, făcându-se ghem; pufniri de vânt înfiorau păduricea.

— Acum! făcu Hilary.

Se ridicară în picioare şi porniră cu pas zdravăn să urce pieptiş panta ierboasă.

— Dacă face cumva cale întoarsă, aici... murmură Hilary.

— Cu cât o să ne întâlnim mai repede faţă-n faţă, cu atât mai bine, îi tăie vorba Adrian. Dar dacă îşi dă seama că-l urmărim, o s-o ia la fugă şi nu mai punem mâna pe el.

— Încetineşte pasul, bătrâne, ieşim pe podiş.

Se apropiară cu grijă de creastă. Dealul avea o scobitură în locul unde o vână de calcar străbătea un desiş de fagi, în stânga loc. Nu se zărea nici urmă de Ferse.

— Ori s-a înfundat în pădure, ori a tăiat prin tufăriş ăsta, ca să urce mai departe. Mai bine am iuţi pasul ca să ne asigurăm.

O luară în pas alergător prin viroaga cu maluri înalte şi dădeau tocmai să intre în desiş când tresăriră şi apoi rămaseră împietriţi la auzul unei voci care venea de la mai puţin de douăzeci de iarzi depărtare. Pe undeva, prin desiş, Ferse mormăia de unul singur. Nu puteau desluşi cuvintele, dar rezonanţa vocii le dădea o senzaţie îngrozitoare.

— Bietul de el! şopti Hilary, să ne apropiem şi să încercăm să-i aducem puţină mângâiere.

— Fii atent!

Se auzi un pârâit ca şi cum le-ar fi trosnit o cracă sub picioare, apoi o înjurătură înăbuşită, şi urmată, cu înspăimântătoare rapiditate, de un strigăt de vânător. Era în acest strigăt ceva ce-ţi îngheţa sângele în vine. Adrian vorbi:

— Înfiorător! Dar şi-a trădat ascunzişul.

Fraţii se strecurară tiptil în desiş; Ferse alerga către dealul care se înălţa dincolo de pădurice.

— Nu ne-a văzut, nu-i aşa?

— Nu; altminteri s-ar uita în spate. Aşteaptă până dispare din nou.

— E o treabă neplăcută, spuse Hilary deodată, dar sunt de acord cu tine că trebuie făcută. Ce îngrozitor a fost strigătul acela! Dar, bătrâne, trebuie să ştim exact cum avem de gând să procedăm.

— Mă gândeam, răspunse Adrian, că dacă l-am putea determina să se înapoieze la Chelsea, i-am ţine la distanţă pe copii şi pe Diana, am da drumul servitoarelor şi i-am angaja nişte supraveghetori speciali. Aş rămâne şi eu acolo cu el până aş pune totul la punct. Am impresia că unica lui şansă ar fi propria-i casă.

— Nu cred că o să se întoarcă de bună voie.

— În cazul ăsta, Dumnezeu cu mila! Eu nu vreau să am vreun amestec în prinderea şi închiderea lui.

— Şi dacă încearcă să se omoare?

— Aici intervine rolul tău, Hilary.

Hilary păstră tăcerea.

— Nu miza prea mult pe mine — spuse el pe neaşteptate; un preot de mahala e călit ca oţelul.

Adrian îi apucă mâna.

— Nu se mai zăreşte.

— Să mergem, deci!

Traversară cu paşi repezi platoul şi începură să urce povârnişul. Sus, înfăţişarea solului începea să se schimbe; dealul era acoperit din loc în loc de tufe de mărăcini, tisă şi lăstăriş, din care răsărea, ici, colo câte un puiet de fag. Vegetaţia le oferea adăpost sigur, şi se mişcau mai în voie.

— Ajungem la încrucişarea de drumuri de la Bignor, murmură Hilary. S-ar putea ca de acolo el s-o ia pe potecă ce duce-n vale. Şi atunci ne-ar scăpa foarte uşor.

Începură iar să alerge, dar deodată se opriră îndărătul unei tise.

— Nu coboară, observă Hilary; ia te uită!

Dincolo de încrucişare de drumuri unde era înfipt un stâlp indicator, Ferse alerga, pe urcuşul acoperit de iarbă, îndreptându-se către versantul nordic al dealului.

— Acolo coboară o a doua potecă, după cât ţin eu minte...

— Pornim la întâmplare, doar nu ne mai putem opri acum.

Ferse încetase să mai fugă, urca agale, cu capul în piept.

De după tisa lor, fraţii îl urmăriră până se pierdu dincolo de coama dealului.

— Acuma! porunci Hilary.

Aveau de urcat o bună jumătatea de milă, şi amândoi trecuseră de cincizeci de ani.

— Nu te grăbi aşa, bătrâne, spuse Hilary cu glas gâfâit; nu-i nevoie să ne crape inima.

Menţinând cu încăpăţânare un trap măsurat, ajunseră pe coama dealului după care se făcuse nevăzut Ferse şi se pomeniră pe o potecă ierboasă, care şerpuia la vale.

— Acum, la pas! susură Hilary.

Şi de partea cealaltă clina dealului era presărată cu tufişuri şi puieţi, care le folosiră drept ascunzişuri până ajunseră la o carieră de var.

— Să ne odihnim aici un minut, ca să ne tragem răsuflarea. Nu a coborât dealul, căci l-am fi văzut. Ascultă!

Din vale răsuna un zvon de cântec. Adrian îşi înălţă capul deasupra gropii cu var şi privi. Puţin mai jos, la marginea cărării, Ferse stătea culcat pe spate. Vorbele cântecului pe care-l îngâna se auzeau desluşit:

Tu te descătuşezi, eu sunt înlănţuit,
Mi-e dat să iubesc şi să nu fiu iubit.
O! Cum de-am putut să mă las înşelat
Să-ndrăgesc o fată ce m-a sfărâmat?

Cântecul i se stinse pe buze şi Ferse rămase împietrit; apoi, spre groaza lui Adrian, chipul i se schimonosi; începu să ameninţe cu pumnii în văzduh, strigând; „Nu vreau, nu vreau să fiu nebun!" şi se rostogoli cu faţa la pământ.

Adrian se trase îndărăt.

— E cumplit! trebuie să mă duc la el şi să-i vorbesc.

— O să mergem amândoi, o să ocolim pe cărare, încetişor, să nu-l speriem.

O luară pe cărăruia ce înconjura cariera de var. Dar Ferse se făcuse iar nevăzut.

— Să înaintăm tiptil, bătrâne, îl povăţui Hilary pe Adrian.

Înaintau cu un calm ciudat, de parcă renunţaseră la urmărire.

— Cine mai poate crede în Dumnezeu? întrebă Adrian.

Un zâmbet acru se ivi pe faţa prelungă a lui Hilary.

— Eu cred în Dumnezeu, dar nu într-un milostiv cum ne-am deprins să ni-l închipuim! Pe partea asta a dealului, se pun capcane, aşa ţin minte. Sute de iepuri trec prin chinurile iadului. Obişnuiam să-i eliberăm din capcane şi să le dăm una în cap. Dacă vederile mele ar fi cunoscute, aş fi răspopit. Ceea ce nu m-ar ajuta deloc. Eu am o muncă concretă, la te uită! O vulpe!

Rămaseră locului o clipă, pândind trupul roşcat care se furişa tăind cărarea.

— Minunată vieţuitoare, vulpea! Şi straşnice locuri pentru sălbăticiuni, coastele asta împădurite; ciuruite de râpe de nu le poţi da de urmă — porumbei, gaiţe, ciocănitoare, vulpi, iepuri sălbatici, fazani — toată suflarea pădurii.

Cărarea începea să coboare şi Hilary arătă cu degetul.

În faţa lor, dincolo de vâlcea, pe spinarea dealului, Ferse mergea de-a lungul unui gard de sârmă ghimpată.

Îl urmăriră până-l pierdură din vedere şi până reapăru pe coasta dealului, după ce cotise pe după gard.

— Şi acum ce facem?

— De acolo nu ne poate vedea. Ca să-i putem vorbi ar trebui mai întâi să ne apropiem de el într-un fel sau altul, altminteri ar lua-o la fugă.

Traversară vâlceaua şi făcură drumul de-a lungul şi apoi pe după cotul gardului de sârmă, pitindu-se pe lângă tufişuri de mărăcini. Ferse se mistuise din nou prin depresiunile coastei.

— Sirma asta ghimpată e pentru oi, lămuri Hilary. Uite-le risipite pe tot dealul — spre sud.

Ajunseră pe o culme. Nici urmă de Ferse. Se ţinură pe lângă gard şi când urcară pe următoarea ridicătură, se opriră rotindu-şi privirile. La stânga, dealul se precipită abrupt spre alt coborâş; în faţa lor, o poiană cu iarbă, se înfunda în pădure. La dreapta, sârmă ghimpată împrejmuia păşunea. Deodată, Adrian îl înşfăcă pe frate-său de braţ. La mai puţin de şaptezeci de iarzi depărtare, dincolo de gard, Ferse zăcea cu faţa îngropată în iarbă, în timp ce oile păşteau pe lângă el. Fraţii se târâră la adăpostul lăstărişului. De acolo îl puteau vedea foarte bine, fără ca ei să fie văzuţi, şi continuară să-l pândească în tăcere. Ferse zăcea atât de nemişcat, încât oile nici nu-l luau în seamă. Rotofeie, cu picioare scurte, boţuri cârne, lina de un albastru-

cenuşiu, şi cu mişcările lenevoase proprii rasei Southdown, păşteau de zor, netulburate.

— Crezi că doarme?

Adrian făcu din cap că nu.

— Foarte calm, totuşi.

Era ceva în atitudinea lui Ferse care-ţi mergea drept la inimă; ceva ce-ţi evoca un băieţaş ce-şi ascunde capul în poala mamei; aveai senzaţia că iarba de sub trupul lui, de sub obraz, de sub mâinile întinse în lături îl domolea; parcă dibuia după drumul ce-l ducea îndărăt, la sânul Ţărânei-mame. Atâta timp cât zăcea în această atitudine, era cu neputinţă să-l tulburi.

Soarele, scăpătând spre apus, le înfierbânta spinările; Adrian întoarse capul, ca să-şi încălzească şi obrazul, îndrăgostitul de natură din el, omul de la ţară, răspundea cu toţi porii la căldura soarelui, la aroma ierbii, la cântecul ciocârliilor, la albastrul cerului; observă că şi Hilary îşi întorsese obrazul către soare. Era atâta linişte, încât de nu s-ar fi auzit cântul ciocârliei şi zgomotul mocnit al păscutului, ai fi zis că Natură e mută. Dinspre pădure nu răzbea nici un glas de om sau de animal, nici un uruit de vehicul.

— E ceasul trei. Poţi să tragi un pui de somn, bătrâne. Veghez eu, îi şopti Adrian lui Hilary.

Ferse părea să fi adormit. Fără îndoială, în acestea locuri creierul lui avea să se limpezească. Dacă exista vreo putinţă de tămăduire în aer, în formă, în culoare, apoi această pogorâse peste dealul verde şi răcoros, neviciat de neastâmpărul omului, pustiu şi singuratic de mai bine de o mie de ani. Oamenii din vechime îşi făcuseră lăcaş pe deal; dar de atunci încoace nimic nu-l mai călcase decât vântul şi umbra norilor. Şi azi nu bătea nici vântul şi nici nori nu erau care să arunce pete de întunecime mătăsoasă şi unduitoare peste iarbă.

Pe Adrian îl năpădi o milă atât de adâncă pentru sărmanul nenorocit care zăcea acolo de parcă n-avea să se mai mişte nicicând, încât nu se putea gândi nici la el însuşi şi parcă nici în legătură cu

Diana nu mai simţea nimic. Ferse, întins pe jos, stârnea în el o senzaţie aproape impersonală, adânca solidaritate care-i leagă pe oameni în faţa loviturilor nedrepte ale soartei. Da! dormea acum agăţându-se de glie ca să-i dăruiască refugiu; cramponarea de refugiul etern, în sânul gliei, era tot ce-i mai rămăsese. Şi în aceste două ceasuri de tăcere cât stătu să vegheze silueta prosternată printre oi, Adrian se simţi inundat nu de o zadarnică revoltă şi mâhnire, ci de o stranie şi nefericită mirare. Vechii tragici greci au înţeles că omul e o dramatică jucărie în mâna zeilor; această cunoaştere a fost umbrită de doctrina creştină a unui Dumnezeu milostiv. Milostiv? — Nu! Hilary avea dreptate. Dacă aveai de înfruntat soarta lui Ferse — ce trebuia să faci? Ce anume — atâta timp cât îţi mai rămânea un licăr de judecată? Când un om ajunge să fie atât de răscolit încât nu-şi mai poate împlini menirea şi nu mai poate întruchipa pentru semenii lui decât o biată epavă şi o pricină de spaimă, înseamnă că i-a sunat ceasul odihnei veşnice în paşnica ţarina. Şi Hilary părea să gândească la fel; totuşi Adrian nu era sigur cum ar fi procedat fratele său, ajuns la punctul crucial. El îşi desfăşura munca printre cei vii, omul care murea era pierdut pentru dânsul, o dată cu prilejul de a-i fi de ajutor. Adrian simţi un soi de recunoştinţă că munca lui se ducea printre morţi, clasificarea osemintelor umane — singura parte din om care nu suferea alterări şi care răbda, secol după secol, să aducă mărturia existenţei unui animal miraculos. Şi zăcu aşa, de veghe, smulgând iarba, fir cu fir, şi frecând în palme dulcea mireasmă a firelor.

Soarele îşi făcea cuvenita cale spre apus, până când îi bătu aproape în ochi; oile se opriseră din păscut şi se adunau acum agale pe deal, aşteptând parcă să fie strânse. Iepurii o zbughiseră pe afară şi forfecau iarba; iar ciocârliile căzuseră de pe cer, una câte una. O înfiorare rece se furişa în aer; jos în pădure, copacii se întunecaseră şi împietriseră; iar cerul palid părea să aştepte văpaia asfinţitului. Şi

iarba îşi pierduse parfumul; roua serii încă nu se lăsase.

Adrian fu străbătut de un fior. Peste zece minute soarele avea să se prăbuşească dincolo de deal şi văzduhul urma să se răcorească. Când Ferse o să se trezească, se va simţi mai bine sau mai rău? Trebuiau să rişte. Îl atinse pe Hilary, care dormea cu genunchii sub bărbie. Acesta se trezi pe dată.

— Hei, bătrâne!

— Şsşşt! Doarme încă. Ce facem când se deşteaptă? Să ne apropiem acum de el şi să-l aşteptăm să se scoale?

Hilary scutură mâneca fratelui său. Ferse era în picioare. Pitiţi îndărătul tufişului lor, fraţii îl vedeau aruncând priviri sălbatice în jur, ca o fiară căreia i-a mirosit a primejdie şi care scrutează cuprinsul înainte de a o lua la fugă. Era clar că nu-i putea vedea, dar auzise sau simţise o prezenţă. Se îndreptă spre sârmă ghimpată, se cinchi şi trecu pe sub ea, apoi se înălţă drept, cu faţa întoarsă către soarele rumen care stătea acum în cumpănă, ca o minge de flăcări, pe creasta dealului împădurit. Cu faţa scăldată în strălucirea asfinţitului, cu capul descoperit şi încremenit de parc-ar fi fost un mort în picioare, stătu aşa până când soarele pieri.

— Acum! şopti Hilary şi se ridică.

Adrian îl văzu pe Ferse reînsufleţindu-se subit, zvârlindu-şi braţele în aer cu o sălbatică sfidare şi întorcându-se, gata s-o rupă la fugă.

Hilary murmură înspăimântat:

— E disperat! Drept sub drumul principal e o carieră de var. Hai, bătrâne, haide!

Porniră să alerge, dar înţepeniţi cum erau, n-aveau nici o şansă faţă de Ferse care câştiga avans la fiecare pas. Alerga ca un dement, fluturându-şi braţele; îl auzeau strigând. Hilary murmură cu răsuflarea tăiată:

— Opreşte-te! Văd că nu se îndreaptă spre cariera aceea, care-i la dreapta. Se duce spre pădure. Mai bine să-l lăsăm să creadă că am renunţat.

Îl urmăriră din priviri cum cobora panta şi-l pierdură din ochi când pătrunse în pădure, alergând.

— Acum! decise Hilary din nou.

Se căzniră cu coborâşul până la pădure, în care căutară să intre printr-un loc cât mai apropiat de cel unde dispăruse Ferse. Era o pădure de fag în care nu creştea vegetaţie măruntă decât la lizieră. Se opriră să tragă cu urechea, dar nu se auzea nimic. Lumina scăzuse simţitor, dar cum pădurea nu era prea întinsă, curând se treziră la capătul opus. În vale se zăreau câteva căsuţe şi construcţii de fermă.

— S-o luăm în jos spre şosea.

Iuţiră pasul şi curând ajunseră la marginea înaltă a unei alte cariere de var; se opriră uluiţi.

— De asta chiar că n-aveam habar, spuse Hilary. Tu ia-o pe drum, iar eu merg de-a lungul malului.

Adrian urcă până ajunse pe culme. Dedesubt, în vale, la o adâncime de vreo douăzeci de metri, se zărea o formă întunecată zăcând pe jos. Orice ar fi fost, nu mişca şi nu scotea nici un sunet. Ăsta să fi fost sfârşitul, un plonjon în adânc, în semiîntuneric? îşi simţi gâtlejul sugrumat, gata parcă să se sufoce, şi o clipă îi fu cu neputinţă să strige sau să facă vreun gest. Apoi se repezi în fugă de-a lungul carierei, până-l ajunse pe Hilary.

— Ei?

Adrian arătă cu degetul spre adâncul gropii. O porniră pe muchie, prin tufăriş, până izbutiră să se lase în vale şi să-şi croiască drum spre fundamentul cotropit de ierburi al vechii cariere, în colţul cel mai îndepărtat, aflat sub cel mai înalt punct al munchii de sus.

Formă întunecată era Ferse. Adrian îngenunche şi-i înălţă capul. Îşi frânsese gâtul; era mort.

Dacă se precipitase deliberat spre acest sfârşit, sau dacă alunecase din greşeală în goana lui dementă, nu se putea spune. Nici unul dintre fraţi nu scoase un cuvânt, dar Hilary îşi lăsă mâna pe umărul lui Adrian.

În cele din urmă, vorbi:

— Puţin mai încolo, pe drum, e o căruţă răsturnată, dar poate că n-ar trebui să-l urnim. Rămâi aici până mă duc eu în sat, să telefonez. Bănuiesc că-i o chestiune care priveşte poliţia.

Adrian încuviinţă din cap; rămăsese în genunchi, alături de silueta frântă.

— E un post de poliţie în apropiere, n-am să întârzii mult.

Hilary porni în grabă.

Singur, în groapa tăcută, în care întunericul devenea din ce în ce mai dens, Adrian şedea cu picioarele încrucişate, sprijinind capul omului mort. Îi închisese ochii şi-i acoperise faţa cu o batistă. Sus, în pădure, păsările se foiau şi ciripeau, pregătindu-se să se ducă la culcare. Începuse să se lase bruma, şi din pământ se ridica ceaţa de toamnă, care se topea în amurgul albăstriu. Contururile erau estompate, dar peretele înalt al carierei de var se detaşa alb. Deşi situată la mai puţin de cincizeci de iarzi de un drum de circulaţie, groapa aceasta în care sărise Ferse ca să-şi afle odihna i se părea lui Adrian pustie, părăsită, bântuită de năluci. Ştia prea bine că ar trebui să fie recunoscător pentru Ferse, pentru Diana, pentru el însuşi, dar nu simţea nimic altceva decât acea profundă milă pentru un semen atât de torturat, frânt în floarea vieţii — o milă profundă, şi în acelaşi timp creştea în el o senzaţie de contopire cu misterul Naturii, care înfăşură totul, mortul şi locul său de odihnă.

O voce îl trezi din această stranie transă. Un ţăran bătrân, cu barbete, stătea lângă el, ţinând un pahar în mina.

— Aud c-a fost un accident; un domn preot m-a trimis cu asta. E rachiu, domnule. Îi întinse lui Adrian paharul. A căzut aicea, sau cum s-a întâmplat?

— Da, a căzut.

— Le-am zis eu mereu c-ar trebui să pună un gard în jur. Domnu mi-a spus să vă spun că soseşte cu doctoru şi poliţia.

— Mulţumesc, răspunse Adrian, înapoindu-i paharul golit.

— E o căruţă bună ceva mai încolo pe drum, poate că să-l ducem până acolo.

— Nu trebuie să-l urnim din loc până nu vin ceilalţi.

— Aha! făcu ţăranul. Eu am citit că-i o lege care zice aşa numai în cazul de omor sau de sinucidere. Se zgâi la mort. — Arată liniştit, nu? Ştiţi cine e, domnule?

— Da. Căpitanul Ferse. Se trăgea de prin părţile astea.

— Ce? Unul din Ferşii de la Burton Râse? Eh, am lucrat la ei când eram băieţandru; şi eu m-am născut tot aici. Se uită mai îndeaproape. Că n-o fi domnul Ronald, nu?

Adrian dădu din cap.

— Iuhu! Nu mai spuneţi! Acu nu mai e nici sămânţa din familia lor. Bunică-său a murit nebun, zău. Iuhu! Nu mai spuneţi! Domnu Ronald! L-am ştiut de când era băiat tânăr.

Se apleca să-i vadă faţa în ultimele rămăşiţe de lumină, apoi se ridică în picioare, clătinându-şi a jale, dintr-o parte în alta, capul împodobit cu barbete. Adrian îşi dădea seama că pentru omul acela avea o mare însemnătate faptul că nu era vorba de un „străin”.

Păcănitul brusc al unei motociclete rupse tăcerea; călăuzită de farul strălucitor, coborî în groapă pe drumul de căruţe; două siluete se desprinseră din ea. Un tânăr şi o fată. Se apropiară cu precauţie de grupul profilat în raza farului şi rămaseră locului, privind în jos.

— Am auzit c-a fost un accident.

— Îhîm! făcu ţăranul bătrân.

— Putem să vă fim de ajutor?

— Nu, mulţumesc, răspunse Adrian; doctorul şi poliţia sunt pe drum. Trebuie să-i aşteptăm.

Îl văzu pe tânăr deschizând gura ca să mai pună o întrebare, apoi închizând-o la loc fără să fi vorbit, petrecându-şi braţul în jurul fetei şi,

asemenea ţăranului, rămaseră şi ei tăcuţi, cu ochii aţintiţi pe cadavrul cu gâtul rupt, rezemat de genunchiul lui Adrian. Motorul motocicletei, ambalat, duduia spărgând tăcerea, iar lumina farului făcea mai lugubre cariera părăsită şi grupul celor vii strânşi în jurul mortului.

XXIX

Telegrama sosi la Condaford chiar înainte de cină. Suna astfel:

Sărmanul F. mort. Căzut carieră de var. Transportat Chichester. Eu şi Adrian aşteptăm aici ancheta. Hilary.

Dinny se afla în camera ei când îi fu adusă telegrama şi se aşeză pe pat, cu acea strângere de inimă pe care o simţim când uşurarea luptă cu durerea pentru a căpăta grai. Iată, se împlinise ceva pentru care se rugase, şi totuşi unicul lucru la care se putea gândi era acel ultim geamăt al lui Ferse, şi expresia zugrăvită pe faţa lui când se oprise în prag, ca s-o asculte pe Diana cântând. Se adresă fetei care-i adusese telegrama:

— Amy, găseşte-mi-l pe Scaramouche.

Când se ivi terierul scoţian cu ochii lui luminoşi şi cu aerul că-i conştient de valoarea sa, Dinny îl strânse la piept cu atâta forţă, încât câinele chelălăi. Cu povara lui caldă şi lânoasa în braţe, Dinny îşi recăpătă echilibrul; uşurarea se răspândi în întreaga structură a fiinţei ei, dar mila îşi făcu drum umplându-i ochii de lacrimi. O stare sufletească ciudată, dincolo de puterea de înţelegere a câinelui ei. Scaramouche o linse pe nas şi se zbătu până când îl lăsă jos. Dinny isprăvi în pripă să se îmbrace şi se duse în odaia mamei ei.

Lady Cherrell, gătită pentru cină, făcea naveta între şifonierul cu uşile deschise şi scrinul cu sertarele deschise, chibzuind de care obiecte anume se putea despărţi mai uşor în vederea apropiatului bazar în scopuri de binefacere, menit să prelungească până la sfârşitul anului fondul de întreţinere al spitalului. Fără să scoată o vorbă, Dinny îi puse telegrama în mina. După ce o citi, rosti cu glas potolit:

— Pentru asta te-ai rugat, draga mea.

— Să însemne oare sinucidere?

— Cred că da.

— E mai bine să-i spun Dianei acum, sau să aştept întâi să doarmă şi ea ca lumea o noapte?

— Cred c-ar trebui să-i spui acum. Dacă doreşti, pot să vorbesc eu cu ea.

— Nu, scumpo, nu. E datoria mea. Cred că o să prefere să ia cina sus, în camera ei. Bănuiesc că mâine va trebui să plecăm la Chichester.

— E o situaţie îngrozitoare pentru tine, Dinny.

— Îmi prinde bine.

Luă telegrama şi ieşi din cameră.

Diana se găsea împreună cu copiii, care lungeau cât puteau ceremonialul culcatului, nefiind încă la vârsta când asemenea acţiune devine foarte dezirabilă. Dinny îi făcu semn să vină în camera ei şi, din nou fără să scoată o vorbă, îi înmâna telegrama. Deşi în ultimele zile se apropiase atât de mult de Diana, totuşi exista între ele o diferenţă de şaisprezece ani, aşa încât Dinny nu încercă gesturile de consolare pe care le-ar fi dăruit cuiva de vârsta ei. Ba chiar simţea că niciodată n-o să ştie prea bine cum ar putea reacţiona Diana. Reacţionă prin totală împietrire. Parcă n-ar fi fost nimic nou pentru dânsa. Faţa-i frumoasă, fină şi uzată, asemenea chipului de pe o monedă, nu exprima absolut nimic. Ochii aţintiţi asupra lui Dinny rămaseră uscaţi şi limpezi. Singurele cuvinte pe care le rosti fură:

— Nu cobor la cină. Mâine — Chichester?

Strunindu-şi toate impulsurile, Dinny aprobă din cap şi ieşi. Când se află singură cu mama ei, după masă, îi spuse:

— Aş dori să am şi eu stăpânirea de sine a Dianei.

— Asemenea stăpânire de sine este rezultatul suferinţelor prin care a trecut.

— Dar are în ea şi ceva din Lady Clara Vere de Vere[71].

— Ceea ce nu-i rău, Dinny.

— Ce-o să însemne ancheta asta?

— Mi-e teamă că acolo o să aibă nevoie de toată stăpânirea-i de sine.

— Mamă, o să trebuiască să depun şi eu mărturie?

— Se pare că tu eşti ultima persoană care i-a vorbit, nu-i aşa?

— Da. Trebuie să istorisesc scena de noaptea trecută de la uşă?

— Cred că ar trebui să istoriseşti tot ce ştii, dacă eşti întrebată.

Un val de roşeaţă aprinse obrajii lui Dinny.

— Nu cred că o să povestesc. Dianei nu i-am spus nimic. Nu văd în ce măsură ar putea interesa oamenii din afară.

— Nu, nici eu nu văd; dar în cazuri din astea se presupune că nu ne luăm după propriile noastre aprecieri.

— Ei bine, eu am s-o fac; n-am de gând să alimentez bestiala curiozitate a oamenilor şi să-i pricinuiesc Dianei suferinţe.

— Gândeşte-te că s-ar putea să-l fi auzit una dintre slujnice.

— Dar nu se poate dovedi că eu l-am auzit.

Lady Cherrell zâmbi.

— Aş dori să fi fost taică-tu aici cu noi.

— Mamă, să nu te apuci să-i povesteşti tatii cele ce ţi-am spus. Nu suport să mi se foiască în jur o conştiinţă masculină; şi aia feminină e destul de rea, dar măcar o poţi struni.

— Foarte bine.

— Dacă pot ascunde ceva fără să mă trădez, nu mă las pradă nici unui scrupul, continuă Dinny întemeindu-se pe recentele ei amintiri de la tribunalul de poliţie. La urma urmei, de ce-au nevoie de o anchetă? Ferse e mort. E o chestiune morbidă.

— Dinny, nu-mi este îngăduit să te susţin şi să te instig.

— Ba da, mamă. Ştii doar că în inimă eşti de aceeaşi părere cu mine.

Lady Cherrell nu mai răspunse nimic. Aşa era...

Cu primul tren de a doua zi dimineaţa, sosiră generalul şi Alan Tasburgh; după o jumătate de oră, porniră cu toţii în maşina decapotată; Alan era la volan, generalul pe locul de lângă el, iar în spate se înghesuiseră Lady Cherrell, Dinny şi Diana. A fost un drum lung şi mohorât. Rezemată pe spate, cu nasul abia răsărindu-i din blană, Dinny stătea dusă pe gânduri. Treptat, se sădise în ea convingerea că, într-un fel, va fi pilonul central al apropiatei anchete. În faţa ei îşi deschisese Ferse inima; ea îndepărtase copiii; ea coborâse în toiul nopţii ca să telefoneze; ea auzise ceea ce nu avea de gând să dezvăluie; şi, ultimul lucru, dar cel mai însemnat, ea va trebui să apară drept cea care a apelat la Adrian şi la Hilary. Numai îndărătul acestui paravan, al nepoatei care a determinat-o pe Diana să ceară ajutor unchiului ei, când Ferse a dispărut, va putea fi mascată prietenia lui Adrian pentru Diana. Ca toată lumea, Dinny citea, ba chiar gusta necazurile şi scandalurile altora, relatate în ziare; şi, ca toată lumea, se revoltă împotriva posibilităţii că ziarele să insinueze cel mai mic fapt cu iz de scandal în legătură cu familia ei, ori cu prietenii ei. Dacă ieşea brutal la iveală că se adresaseră unchiului ei în calitate de vechi şi intim prieten al Dianei, amândoi ar fi fost supuşi la tot felul de întrebări, care ar fi iscat tot felul de suspiciuni în spiritul publicului deformat de sexualitate. Imaginaţia ei stârnita o luă razna. Dacă vechea şi intimă prietenie dintre Adrian şi Diana ar fi fost dată în vileag, nimic n-ar fi putut împiedica publicul să-l suspecteze pe unchiul ei că l-a împins pe Ferse peste marginea gropii aceleia cu văr, doar dacă Hilary nu s-a aflat în clipa aceea alături de el — detaliile nu-i erau cunoscute încă. Mintea ei porni să anticipeze. Orice explicaţie oribilă era mult mai uşor acceptată decât o explicaţie banală şi adevărată! Şi gândul acesta întărea în ea hotărârea aproape perfidă de a frustra publicul de senzaţiile tari pe care le căuta.

Adrian le întâmpină în holul hotelului din Chichester şi Dinny profită de prilej ca să-i spună:

— Unchiule, pot să stau de vorbă în particular cu dumneata şi cu unchiul Hilary?

— Hilary a trebuit să se întoarcă la Londra, draga mea, dar revine cu certitudine astă-seară; vom putea sta de vorbă atunci. Ancheta are loc mâine.

Dinny trebui să se mulţumească deocamdată cu atât.

După ce Adrian îşi termină istorisirea, Dinny, hotărâtă să nu-l lase s-o însoţească pe Diana la locul unde era depus Ferse, interveni:

— Unchiule, dacă ne explici unde trebuie să mergem, mă duc eu cu Diana.

Adrian încuviinţă. Înţelesese.

Când sosiră la morgă, Diana intră singură, iar Dinny aşteptă într-un coridor care mirosea a dezinfectant şi care dădea într-o străduţă lăturalnică. O muscă dezolată de apropierea iernii se târa posomorita pe sticla geamului Dinny privi la ulicioara spălăcită sub cerul sărăcit de orice căldură şi lumină, şi se simţi tare nefericită. Viaţa părea teribil de mohorâtă, împovărătoare, iar soluţiile ei erau sinistre. Ancheta, ameninţarea care plana asupra lui Hubert — de nicăieri nici o rază de plăcere. Nici măcar gândul la dragostea atât de vizibilă a lui Alan nu-i aducea mângâiere.

Se întoarse când o simţi pe Diana din nou lângă ea, şi deodată, uitând de propriile-i amărăciuni, o cuprinse cu braţul şi o sărută pe obrazul rece. Se înapoiară la hotel fără să-şi fi vorbit, cu excepţia cuvintelor rostite de Diana.

— Arăta extraordinar de liniştit.

Curând după cină, Dinny urcă în camera ei şi rămase acolo citind o carte, în aşteptarea celor doi unchi. Trecuse de zece când maşina lui Hilary trase în faţa hotelului, şi câteva minute mai târziu intrară în camera ei. Observă cât de întunecaţi şi de vlăguiţi arătau amândoi; dar pe chipurile lor era totuşi ceva ce o îmbărbăta. Oricum, făceau parte din rasa celor ce aleargă înainte până pică. Amândoi o sărutară cu

neaşteptată căldură şi se aşezară de o parte şi de alta a patului. Dinny, şezând între ei, i se adresă lui Hilary:

— E vorba de unchiul Adrian, unchiule. Am stat şi am chibzuit. Dacă nu băgăm de seamă, ancheta asta se poate transforma în ceva oribil.

— Aşa e, Dinny. Am venit pe drum împreună cu doi ziarişti care nu bănuiau legătura mea cu cazul. Au şi luat contact cu clinica de boli mintale şi sunt în plină efervescenţă. Eu am mare respect pentru ziarişti, îşi fac treaba temeinic.

Dinny i se adresă lut Adrian:

— Unchiule, n-ai nimic împotrivă dacă vorbesc deschis?

Adrian zâmbi.

— Nu, Dinny. Tu eşti o fată loială; dă-i drumul!

— Eu sunt de părere, începu Dinny împletindu-şi degetele pe bara de fier a patului, că lucrul cel mai important este să nu iasă la lumină prietenia unchiului Adrian pentru Diana, şi de asta m-am gândit să iau cu totul asupră-mi faptul că voi doi aţi fost solicitaţi să-l găsiţi. Înţelegeţi, eu sunt ultima persoană care a stat de vorbă cu el când a tăiat firul telefonului, după cum ştiţi, aşa încât, când voi fi interogată, le pot băga în cap că amestecul vostru se datorează integral sugestiei mele, şi că am apelat la voi ca la o pereche de unchi deştepţi şi pricepuţi să dezlege rebusuri. Dacă n-ar fi aşa, atunci de ce ne-am adresat unchiului Adrian? Spune-le că deoarece era un prieten atât de devotat, şi pe dată ai să afli ce-i în mintea lor, mai cu seamă când vor şti că Ferse a fost absent timp de patru ani.

Urmă o tăcere, pe care o întrerupse Hilary:

— Are dreptate, bătrâne. Patru ani de prietenie cu o femeie frumoasă, în absenţa soţului, nu pot însemna decât un singur lucru pentru juriu, şi multe lucruri pentru public.

Adrian încuviinţă.

— Dar nu văd cum s-ar putea ascunde faptul că-i cunosc de multă vreme pe amândoi.

— Prima impresie determină totul, răspunse Dinny cu vioiciune. Pot să afirm că Diana mi-a cerut să mergem la doctor şi la Michael, dar eu i-am respins propunerea, ştiind cât de fantastic te pricepi dumneata să detectezi urmele, datorită profesiunii pe care o ai, şi ştiind că îl puteam antrena pe unchiul Hilary care cunoaşte atât de bine sufletul omenesc. Dacă-i orientăm *de la început* pe calea cea bună, nu cred să aibă vreo importanţă simplul fapt că-i cunoşteai pe amândoi. Mi se pare extrem de important ca eu să fiu interogată cât mai curând posibil.

— Înseamnă să-ţi dăm o sarcină grea, draga mea.

— O, nu! în cazul când nu sunt chemată la interogatoriu înaintea dumitale şi a unchiului Hilary, vreţi să declaraţi amândoi că eu am fost aceea care v-am chemat, aşa încât mie să nu-mi rămână decât să confirm?

— După medic şi după poliţie, Diana va fi primul martor.

— Da, dar pot vorbi cu ea, aşa încât declaraţiile noastre să coincidă.

Hilary zâmbi.

— Nu văd de ce nu. E o minciună nevinovată. Iar eu pot să insinuez că i-am cunoscut de tot atâta vreme cât şi tine, Adrian. Amândoi am întâlnit-o pentru prima dată pe Diana la picnicul pe care l-a organizat Lawrence lângă Land's End[72], pe când era doar o fetişcană, şi amândoi l-am cunoscut prima dată pe Ferse la nunta lor. Prietenie de familie, hm?

— Or să iasă la iveală vizitele mele la clinica de boli mintale, stărui Adrian. Doctorul a fost citat ca martor.

— A, bine, interveni Dinny, te duceai acolo în calitate de prieten şi mai ales pentru că te interesează bolile mintale. La urma urmei, se presupune că eşti om de ştiinţă, unchiule.

Apoi zâmbiră şi Hilary adăugă:

— În ordine, Dinny, o să vorbim cu comisarul, care-i un băiat foarte cumsecade, şi o să aranjăm să fii chemată repede, dacă e posibil.

Se îndreptară spre uşă.

— Noapte bună, micuţă vulpe, îi spuse Adrian.

— Noapte bună, unchiule drag; arăţi teribil de obosit. Ai o sticlă cu apă caldă?

Adrian clătină din cap.

— N-am nimic decât o periuţă de dinţi pe care am cumpărat-o azi.

Dinny scoase sticla ei de sub aşternut şi-l sili s-o primească. — Atunci pot discuta cu Diana despre cele ce-am stabilit?

— Dacă vrei, Dinny...

— De poimâine, soarele va străluci iar.

— Oare? întrebă Adrian.

După ce uşa se închise în urma lor, Dinny oftă. O să strălucească oare? În Diana părea să se fi uscat orice simţire. Şi apoi — mai era problema lui Hubert!

XXX

Reflecţiile lui Adrian şi ale nepoatei sale, când intrară împreună la procuratură, a doua zi, ar putea fi sintetizate în felul următor:

Ancheta unui investigator de decese îţi evocă servirea la masa de duminică a tradiţionalei fripturi de vacă şi a budincii de Yorkshire, care se mâncau în alte vremuri. Azi, când după-mesele de duminică sunt închinate jocurilor sportive, când crimele au devenit rare, iar sinucigaşii nu mai sunt îngropaţi la răscruce de drumuri, fiecare dintre cele două tradiţii şi-a pierdut raţiunea iniţială de a exista. Pe vremuri, Justiţia şi emisarii săi erau consideraţi ca duşmani ai omenirii, aşa încât era firesc să interpui un arbitru civil între moarte şi lege. Dar într-o epocă în care poliţia e numită „o splendidă forţă", nu apare oarecum nefiresc faptul de a-i considera pe poliţişti incapabili să decidă singuri când e necesar să intre în acţiune? Deci nu în incompetenţa poliţiei trebuie căutată raţiunea menţinerii acestui ritual. Raţiunea constă, de bună seamă, în teamă publicului de a nu se afla în necunoştinţă de cauză. Fiecare cititor de ziare simte că, în măsura în care el sau ea află mai multe despre ceea ce e suspect, senzaţional şi dezgustător, cu atât sufletul lui sau al ei e mai purificat. Se ştie că dacă n-ar exista ancheta investigatorului, adeseori nu s-ar publica în ziare nici un fel de informaţie despre decesele senzaţionale; şi niciodată n-ar exista două anchete. Şi dacă, în loc de informaţie, poţi asista la o anchetă, şi dacă în loc de o anchetă poţi asista uneori la două, e cu atât mai plăcut!

Senzaţia penibilă că-ţi vâri nasul în treburile altora dispare din momentul în care te pierzi în gloată. Cu cât eşti mai băgăreţ când te afli în gloată, cu atât mai fericit te simţi. Şi cu cât mai des găseşti un loc la anchetarea unui deces, cu atât îţi creşte

recunoştinţa faţă de cer. „Lăudat fie Dumnezeu de la care purced toate binefacerile” nu izbucneşte niciodată cu mai multă ardoare decât în inimile celor ce au privilegiul de a găsi loc la ancheta unui deces. Căci ancheta unui deces înseamnă aproape întotdeauna o tortură pentru rudele rămase în viaţă, şi ce altceva ar putea procura mai multă plăcere?

Faptul că procuratura era ticsită nu făcu decât să le confirme celor doi impresiile, când trecură într-o mică sală de aşteptare.

Adrian îi spuse:

— Dinny, tu eşti a cincea roată la căruţă. Se pare că eu şi Hilary vom fi chemaţi înaintea ta. Dacă ne ţinem departe de sala tribunalului până când ne cheamă, nu vom putea spune că ne-am copiat unul pe celălalt.

Stătură, foarte tăcuţi, în săliţa goală. Urma ca înaintea lor să fie interogaţi poliţia, medicul, Diana şi Hilary.

— E ca în *Zece negri mititei*, murmură Dinny.

Îşi ţinea ochii fixaţi pe un calendar atârnat pe zidul din faţa ei; nu-l putea citi, dar simţea nevoia să-l fixeze.

— Uite, drăguţo, i se adresă Adrian scoţând o sticluţă din buzunarul de la piept, ia o înghiţitură sau două din asta — nu mai mult; e jumătate *sal volatil*[73] jumătate apă, o să te întărească de nici n-o să crezi. Bea cu grijă.

Dinny luă o sorbitură. Îi arse gâtlejul, dar nu prea rău.

— Ia şi dumneata, unchiule.

Adrian sorbi cu prudenţă.

— Nici că există drog mai bun înainte de un joc de crichet, sau altele de-alde astea.

Rămaseră din nou tăcuţi, adulmecând aburii alcoolului. La un moment dat, Adrian vorbi:

— Dacă spiritul supravieţuieşte trupului, ceea ce eu nu cred, mă întreb ce-o fi gândind bietul Ferse de toată farsa asta? Suntem încă barbari. Nu ştiu ce scriitor are o povestire despre un club al

sinucigaşilor ce procura câte o formă plăcută de moarte membrilor săi care simţeau nevoia să se retragă din viaţă. Nu aprob sinuciderea la oamenii normali, decât în cazuri foarte rare. Omul trebuie să-i dea înainte; dar în ce-i priveşte pe dezechilibraţi, sau pe cei ameninţaţi cu demenţa, aş vrea să avem şi noi un asemenea club, Dinny, ia zi, te-a întremat puţin băutura?

Dinny dădu din cap.

— Şi te ţine un ceas. Se ridică în picioare. — Văd că-i rândul meu. La revedere, draga mea, succes! Tratează-l pe investigator din când în când cu câte un „Sir”.

Văzându-l cum se îndreaptă din şale, când trece pe uşă, Dinny simţi un val de duioşie. Din câţi oameni cunoştea ea, pe unchiul Adrian îl admira cel mai mult. Şi înălţă o mică rugă absurdă pentru el. Fără îndoială, băutura o întărise; senzaţia aceea de scufundare, de suspensie, pe care o încercase, se mistuise cu totul. Îşi scoase din buzunar oglinjoară şi puful. Oricum, nu era necesar să-i lucească nasul când avea să fie ţintuită la stâlp.

Până să fie chemată se mai scurse un sfert de oră, pe care-l petrecu ţinându-şi ochii pironiţi pe acelaşi calendar, gândindu-se la Condaford şi rechemându-şi în amintire cele mai frumoase dintre clipele trăite acolo. Zilele de demult, de când era de-o şchioapă, înainte ca reşedinţa să fi fost restaurată, zilele finului cosit şi ale picnicurilor în pădure; zilele când culegea levănţică şi călărea pe spinarea câinelui de vânătoare, trecând apoi la ponei, când Hubert fusese trimis la şcoală; zile de fericire pură, într-un cămin nou, statornic, pentru că, deşi fusese născută acolo, până la vârsta de patru ani dusese o viaţă nomadă — peregrinând prin Aldershot şi Gibraltar. Cu o plăcere deosebită îşi aducea aminte cum răsucea firul auriul al viermilor de mătase, cum coconii o făceau să se gândească la nişte elefanţi care s-ar târî şi s-ar prelinge, şi cât de ciudat i se păruse mirosul lor.

— Elisabeth Charwell!

Ce pacoste să ai un nume pe care toţi, fără greş, îl pronunţă anapoda. Se ridică, murmurând în sinea ei:

Un negru mititel a tras cu tunul.
L-a chemat anchetatorul, n-a rămas nici unul...

Cineva a luat-o în primire de cum a intrat în sală, şi conducând-o de-a curmezişul tribunalului, a plasat-o într-un soi de ţarc. Din fericire se nimerise nu de mult într-un loc asemănător, aşa că totul i se părea vag familiar, şi chiar vag comic. Juriul din faţa ei avea un aspect de scos din uz, iar anchetatorul un aer de ridicolă importanţă. Ceva mai jos, în stânga, erau ceilalţi negri mititei; şi în spatele lor, desfăşurându-se până la stavila zidului alb, zeci şi zeci de feţe aşezate rânduri-rânduri, ca nişte sardele proţăpite în coadă într-o uriaşă cutie. Apoi, dându-şi seama că i se adresă o întrebare, îşi concentră atenţia pe faţa anchetatorului.

— Numele dumneavoastră este Elisabeth Cherrell. Sunteţi, cred, fiica locotenent-generalului Sir Conway Cherrell, K.C.B.[74] C.M.G.[75] şi a Lady-ei Cherrell?

Dinny se înclină. „Bănuiesc că datorită acestui fapt îi sunt agreabilă”, gândi ea.

— Şi locuiţi împreună cu părinţii dumneavoastră la Condaford Grange, în Oxfordshire?

— Da.

— Sunt informat, domnişoară Cherrell, că v-aţi aflat la locuinţa căpitanului şi a doamnei Ferse până în dimineaţa zilei când căpitanul şi-a părăsit domiciliul.

— Exact.

— Sunteţi o prietenă intimă a familiei?

— A doamnei Ferse. Pe căpitanul Ferse nu l-am văzut decât o singură dată, cred, înainte de reîntoarcerea lui.

— Ah! Reîntoarcere! Locuiaţi la doamna Ferse când s-a reîntors?

— Am venit la ea în chiar după-amiaza aceea.

— În după-amiaza reîntoarcerii căpitanului de la clinica de boli mintale?

— Da. De fapt m-am instalat în locuinţa lor începând de a doua zi.

— Şi aţi rămas acolo până când căpitanul Ferse a părăsit domiciliul?

— Da.

— Care a fost comportarea lui în tot acest timp?

Pusă în faţa acestei întrebări, Dinny îşi dădu seama pentru prima dată de dezavantajul de a nu şti ce spuseseră ceilalţi. Se părea că trebuie să declare ceea ce ştia şi simţea cu adevărat.

— Mi s-a părut absolut normal, cu excepţia faptului că nu voia să iasă din casă şi refuza să întâlnească oameni. Părea complet sănătos, numai ochii lui îţi dădeau o senzaţie neplăcută.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Păreau... păreau că un foc îndărătul gratiilor, păreau să scapere...

Şi, când rosti aceste cuvinte, observă că juriul, o clipă, păru mai puţin scos din uz.

— Deci refuza să iasă din casă, aţi spus. Acest lucru s-a menţinut în tot timpul cât aţi locuit acolo?

— Nu; a ieşit în oraş în ajunul zilei în care a plecat definitiv. A lipsit întreaga zi, cred.

— Credeţi? Nu eraţi acolo?

— Nu; în acea dimineaţă am luat copiii şi i-am transportat la mama mea, la Condaford Grange; m-am înapoiat seara, înainte de cină. Căpitanul Ferse nu era acasă.

— Ce v-a determinat să-i îndepărtaţi pe copii?

— Doamna Ferse mi-a cerut-o. Remarcase o schimbare la căpitanul Ferse şi gândise că va fi mai bine pentru copii să plece în altă parte.

— Aţi putea afirma şi dumneavoastră că aţi remarcat o schimbare?

— Da. L-am găsit mai neliniştit şi, cumva, mai bănuitor; la cină începuse să bea mai mult.

— Dar nu o schimbare izbitoare?

— Nu. Eu...

— Da, domnişoară Cherrell?

— Voiam să spun un lucru pe care nu-l cunosc decât din auzite.

— Ceva ce v-a mărturisit doamna Ferse?

— Da.

— Mă rog, nu e necesar să ni-l declaraţi.

— Mulţumesc, domnule.

— Să revenim la întoarcerea dumneavoastră după ce i-aţi condus pe copii la Condaford şi când, după cum aţi afirmat, căpitanul Ferse nu era acasă: doamna Ferse era?

— Da, se îmbrăcase pentru cină. M-am schimbat şi eu în grabă şi am cinat noi două, singure. Eram foarte îngrijorate de soarta lui.

— Şi?

— După-masă ne-am retras în salon, şi, ca să-i distrag doamnei Ferse gândurile, i-am cerut să cânte, pentru că era foarte nervoasă şi îngrijorată. După un scurt timp, s-a auzit uşa de la intrare, şi căpitanul Ferse a venit apoi în salon şi s-a aşezat...

— A spus ceva?

— Nu.

— Cum arăta?

— Îngrozitor, aşa am gândit atunci. Avea o înfăţişare foarte stranie şi încordată, de parcă se găsea sub imperiul unui gând cumplit.

— Da?

— Doamna Ferse l-a întrebat dacă mâncase şi dacă n-ar dori să se ducă la culcare; l-a întrebat dacă n-ar vrea să vadă un doctor; dar el nu răspundea nimic — stătea cu ochii închişi, ca adormit, până când, în cele din urmă, eu am şoptit: „O fi adormit?” Atunci, brusc, a strigat: „Adormit! Mă apucă iar, şi n-am de gând să rabd. Pe Dumnezeul meu! N-am să rabd!”

Când repetă aceste cuvinte ale lui Ferse, Dinny îşi dădu seama, mai bine decât oricând până atunci, ce se înţelege prin expresia „senzaţie în sala tribunalului”; într-un chip misterios, furnizase elementul convingător care lipsise din depoziţiile martorilor precedenţi. Dacă procedase înţelept sau

nu, îi era cu neputinţă să hotărască; şi ochii ei căutară faţa lui Adrian. Acesta îi răspunse printr-o imperceptibilă mişcare de încuviinţare.

— Da, domnişoară Cherrell?

— Doamna Ferse s-a îndreptat spre dânsul, dar a oprit-o spunându-i: „Lasă-mă-n pace. Pleacă!” Cred că ea i-a cerut: „Ronald, n-ai vrea să vezi un medic, doar ca să-ţi dea ceva de dormit?”, dar căpitanul a sărit în picioare şi a strigat cu violenţă: „Pleacă de aici! Nu vreau să văd pe nimeni — pe nimeni!”

— Da, domnişoară Cherrell, şi după aceea?

— Ne-a cuprins spaima. Am urcat în camera mea şi ne-am sfătuit, şi eu am fost de părere că trebuie să telefonăm.

— Cui?

— Doctorului doamnei Ferse. A vrut să telefoneze ea, dar nu i-am dat voie şi am alergat eu jos. Telefonul se găseşte într-un birouaş, la parter, şi tocmai căutam numărul când mi-am simţit mâna încleştată, şi l-am văzut pe căpitanul Ferse în spatele meu. A tăiat, cu un briceag, firul telefonului. A continuat să-mi ţină braţul şi eu i-am spus: „E stupid, căpitane Ferse; ştii bine că nici una dintre noi nu ţi-ar face vreun rău”. A dat drumul braţului meu, a lăsat briceagul, şi mi-a cerut să-mi încalţ pantofii, pentru că-i ţineam în mina.

— Vreţi să spuneţi că v-aţi scos pantofii?

— Da, ca să pot coborî fără zgomot. Mi-am pus pantofii. El a continuat: „N-am de gând să las pe nimeni să mi se amestece în viaţă. Am să fac ce-mi place!” I-am răspuns: „Ştii că nu-ţi vrem decât binele”. La care el mi-a zis: „Cunosc eu binele ăsta — mi s-a urât de el”. După care a privit pe fereastră şi a spus: „Toarnă cu găleata!”, apoi s-a întors către mine şi a strigat: „Ieşi afară din camera asta, repede! Ieşi afară!” Am luat-o iar la goană pe scări.

Dinny făcu o pauză şi trase adânc aer în piept. Retrăirea acelor momente făcea ca inima să i se zbată în piept. Închise ochii.

— Da, domnişoară Cherrell, şi după aceea?

Redeschise ochii. Da, în faţa ei se găsea anchetatorul, şi iată şi juriul, cu gurile, pare-se, uşor căscate.

— I-am povestit totul doamnei Ferse. Nu ştiam ce să facem sau la ce să ne aşteptăm — nu vedeam ce-am putea face şi eu am dat ideea să baricadăm uşa cu patul şi să încercăm să dormim.

— Şi aşa aţi făcut?

— Da; dar multă vreme n-am putut închide un ochi. Doamna Ferse era însă atât de epuizată, că până la urmă a adormit, şi spre dimineaţă cred că am adormit şi eu. Oricum, m-a trezit din somn bătaia în uşă a cameristei.

— În timpul nopţii, căpitanul Ferse nu s-a mai manifestat în nici un fel?

Prin mintea lui Dinny fulgeră vechea zicală şcolărească: „Dacă-ndrugi o minciună, măcar zi una bună"; şi răspunse ferm:

— Nu, în nici un fel.

— La ce oră aţi fost deşteptată?

— La opt. Am trezit-o pe doamna Ferse şi am coborât numaidecât. Camera de toaletă a căpitanului Ferse era în dezordine, şi se părea că stătuse întins pe pat; dar nu era de găsit nicăieri în casă; iar pălăria şi pardesiul lui dispăruseră de pe scaunul pe care le trântise în hol.

— Şi ce-aţi făcut atunci?

— Ne-am consultat, şi doamna Ferse dorea să se adreseze medicului, precum şi vărului nostru comun, domnul Michael Mont, membru în Parlament; dar eu m-am gândit că dacă i-aş putea antrena pe unchii mei ei ar fi cei mai nimeriţi să dea de urma căpitanului Ferse; aşa încât am convins-o pe doamna Ferse să vină cu mine până la unchiul meu Adrian, căruia i-am cerut să-l cheme pe unchiul Hilary şi să încerce să-l găsească pe căpitanul Ferse. Ştiam că amândoi sunt oameni foarte abili şi plini de tact (Dinny îl văzu pe anchetator făcând o uşoară plecăciune în direcţia unchilor ei şi se grăbi să adauge): şi vechi prieteni de familie; mi-am zis că ei ar putea mai bine decât oricare altul să-l găsească,

fără să se facă zarvă. Aşa încât ne-am dus la unchiul meu Adrian şi el s-a arătat de acord să-l cheme în ajutor şi pe unchiul Hilary şi să încerce; apoi am luat-o pe doamna Ferse cu mine, la Condaford, unde se găseau copiii, şi asta-i tot ce ştiu, domnule anchetator!

Anchetatorul se înclină destul de reverenţios în direcţia ei şi spuse:

— Vă mulţumesc, domnişoară Cherrell. Depoziţia dumneavoastră a fost admirabilă.

Membrii juriului se foiră pe scaune, de parc-ar fi încercat şi ei să se încline, iar Dinny, cu o sforţare, coborî din ţarc şi se aşeză lângă Hilary, care-şi lăsă mâna pe mâna ei. Stătu foarte liniştită, şi la un moment dat îşi dădu seama că o lacrimă — parcă ultima picătură de sal volatil — i se prelingea pe obraz. Ascultând posomorită cele ce urmară, adică depoziţia medicului de la clinica de boli mintale şi cuvântul anchetatorului, aşteptând apoi mută să audă verdictul juriului, Dinny se simţi sfâşiată de simţământul că în loialitatea ei faţă de cei în viaţă, fusese lipsită de loialitate faţă de cel mort. Era o senzaţie oribilă: aceea că prin mărturia ei acuzase de demenţă pe cineva care nu se putea apăra sau explica; cu un interes înfricoşat, urmări pe membrii juriului ocupându-şi din nou scaunele şi pe preşendinte ridicându-se în picioare ca răspuns la cererea de a-şi da verdictul.

— Considerăm că decedatul a murit prin cădere într-o carieră de var.

— Asta înseamnă moarte prin accident, preciză anchetatorul.

— Dorim să exprimăm văduvei condoleanţele noastre.

Dinny fu pe punctul să bată din palme. Aşa! Deci oamenii aceia scoşi din uz îi acordaseră decedatului beneficiul îndoielii. Şi, cuprinsă de o duioşie subită, foarte subiectivă, îşi înălţă capul spre ei şi le zâmbi.

XXXI

Când zâmbetul i se şterse de pe buze, Dinny observă că unchiul ei o privea amuzat.

— Putem pleca, unchiule Hilary?

— Ar fi bine să plecăm, Dinny, până nu-l farmeci pe preşedintele juriului.

Afară, în aerul umed de octombrie, pentru că ziua aceea era adevărata întruchipare a toamnei englezeşti, Dinny spuse:

— Hai să respirăm puţin, unchiule, şi să eliminăm din noi izul ăsta de tribunal.

O luară în direcţia mării, aflată departe, şi porniră la drum cu pas zdravăn.

— Sunt grozav de curioasă să ştiu cum s-au petrecut lucrurile înainte de depoziţia mea, unchiule: am spus ceva care să fi contrazis declaraţiile celorlalţi?

— Nu. Din depoziţia Dianei a reieşit imediat că Ferse se întorsese de la clinică, aşa încât anchetatorul a tratat-o cu suavitate. Din fericire m-au chemat pe mine înaintea lui Adrian, aşa încât declaraţiile lui le-au repetat pe-ale mele, iar el n-a atras prin nimic atenţia în mod deosebit. Îmi pare rău pentru jurnalişti. Juriile, ori de câte ori e posibil, evită verdictele de sinucidere şi de dezechilibru mintal, şi, în fond, nici nu ştim exact ce s-a întâmplat cu bietul Ferse în ultimul minut. E posibil să fi alunecat peste marginea gropii, înainta orbeşte şi era în amurg.

— Crezi într-adevăr că aşa s-a întâmplat, unchiule?!

Hilary clătină din cap.

— Nu, Dinny. Cred că a fost tot timpul stăpânit de gândul sinuciderii, şi că locul acela era cel mai apropiat de vatra lui părintească. Şi, cu toate că spun ceea ce nu se cuvine, slavă Domnului că a făcut-o şi şi-a căpătat odihna.

— Da, vai, da! Ce se va întâmpla acum cu Diana şi cu unchiul Adrian?

Hilary îşi umplu pipa şi se opri s-o aprindă.

— Ei bine, draga mea, lui Adrian i-am dat câteva sfaturi. Nu ştiu dacă o să le urmeze, dar ai putea să mă susţii şi tu, dacă ţi se oferă prilejul. A aşteptat atâta amar de ani... Ar fi bine să mai aştepte încă unul.

— Unchiule, sunt întru totul de aceeaşi părere.

— O! făcu Hilary surprins.

— Da. Diana nu-i acum în stare nici să se gândească la el. Ar fi bine să fie lăsată singură cu ea însăşi şi cu copiii.

— Mă întreb dacă nu s-ar putea încropi vreo expediţie de oase vechi, care să-l scoată din Anglia pe vreun an de zile.

— Hallorsen! exclamă Dinny lovindu-şi palmele. Hallorsen pleacă din nou! Şi ţine la unchiul Adrian.

— Bun! Crezi că l-ar lua?

— Dacă-i cer eu! replică Dinny cu simplitate.

Hilary îi aruncă din nou o privire amuzată.

— Ce jună primejdioasă eşti tu! Cred că cei de la muzeu or să-i dea un concediu lui Adrian. Pot să-i pun pe bătrânul Shropshire şi pe Lawrence să-i convingă. Dinny, e timpul să ne întoarcem. Trebuie să prind un tren. Păcat, pentru că aerul de aici miroase bine: dar Maidanele tânjesc de dorul meu.

Dinny îşi vârî mâna pe sub braţul lui.

— Te admir, unchiule Hilary.

Hilary căscă ochii.

— Nu cred că am înţeles bine, draga mea.

— Ştii foarte bine ce vreau să spun: dumneata întrupezi întreaga veche tradiţie: „la dispoziţia dumneavoastră”, şi aşa mai departe; şi totuşi eşti aşa de teribil de modern, şi tolerant, şi lipsit de prejudecăţi...

— Hm! făcu Hilary, emiţând un rotocol de fum.

— Sunt sigură că dumneata crezi în controlul naşterilor.

— Mă rog, replică Hilary, poziţia noastră, a preoţilor, în problema aceasta e cam ironică. Pe vremuri, a susţine teza limitării populaţiei era considerat drept o lipsă de patriotism. Dar în ziua de azi, când toate zborurile astea şi gazele otrăvitoare hrănesc cu prisosinţă ţarina, când şomajul creşte violent, mi-e teamă că e o lipsă de patriotism să nu susţii limitarea populaţiei din ţara noastră. Cât despre principiile creştine — fiind patrioţi, n-am ţinut seama în timpul războiului de principiul creştin „să nu ucizi” — tot aşa şi acum, fiind patrioţi, nu putem aplica, în mod logic, principiul creştin „să nu limitezi”. Oricum, în ce priveşte mahalalele, controlul naşterilor e esenţial.

— Apoi dumneata nu crezi nici în iad...

— Ba cred, ăsta a fost făurit.

— Eşti un adept al duminicilor închinate jocurilor sportive, nu-i aşa?

Hilary încuviinţă din cap.

— Şi al băilor de soare în pielea goală?

— Aş fi, dacă ar exista soare.

— Şi al femeilor care poartă pijama şi fumează.

— Dar nu tutun prost; sunt categoric împotriva tutunului prost.

— Găsesc că e nedemocratic.

— N-am ce-i face, Dinny. Adulmecă! Şi pufăi o gură de fum în direcţia ei.

Dinny trase pe nări.

— Are şi *latakia*[76] în amestec, miroase bine; dar femeile nu pot să fumeze pipă. Presupun că avem cu toţii, pe undeva, o idee fixă, şi a dumitale e: „nu tutun prost!” în afară de asta însă, eşti uimitor de modern, unchiule. Când mă aflam la tribunal şi priveam la toate mumiile de acolo, mi s-a părut că unica faţă cu adevărat modernă e a dumitale.

— Ăsta-i un oraş conservator, cu catedrală, draga mea.

— Mă rog, cred că procentul de modernitate al oamenilor este mult supraestimat.

— Tu nu trăieşti la Londra, Dinny. Totuşi, într-un fel ai dreptate. Exprimarea francă a unor anumite lucruri nu înseamnă propriu-zis schimbare. Deosebirea dintre zilele tinereţii mele şi cele de azi se rezumă la o deosebire de exprimare. Şi noi aveam îndoieli, curiozitate, dorinţe; dar nu le exprimam. Acum toate acestea sunt exprimate. Cunosc o mulţime de tineri universitari — vin să lucreze la Maidane, ştii... Ei bine, ăştia au fost învăţaţi încă din leagăn să spună tot ce le trece prin cap — şi spun, nu glumă! Noi tăceam, înţelegi; dar şi nouă ne treceau prin cap exact aceleaşi lucruri. Asta-i toată deosebirea. Asta şi automobilele.

— Atunci eu sunt încă demodată. Nu mă pricep deloc la exprimare.

— Din pricină că ai simţul umorului, Dinny. Acţionează în chip de frână şi te face să fii mereu sub autocontrol. Puţini tineri din ziua de azi par să mai aibă simţul umorului; au de multe ori spirit — dar nu-i acelaşi lucru. Tinerii noştri scriitori, pictori, muzicieni, crezi că ar putea să mai creeze dacă s-ar lua singuri în râs? Pentru că aceasta e adevărata probă a umorului.

— O să chibzuiesc la toate astea.

— Da, dar nu-ţi pierde simţul umorului, Dinny. E ca parfumul trandafirului. Te întorci la Condaford?

— Aşa cred, următoarea înfăţişare a lui Hubert nu va avea loc până la sosirea vaporului care aduce poşta, şi asta nu se va întâmpla mai devreme de zece zile.

— Ei, salută Condafordul din partea mea. Nu cred că am mai trăit vreodată zile atât de plăcute ca acelea petrecute acolo, în copilărie.

— Aşa gândeam şi eu, unchiule, în timp ce aşteptam să devin cel de-al zecelea negru mititel.

— Eşti puţin prea tânără ca să fi ajuns la această concluzie, Dinny. Aşteaptă întâi să fii îndrăgostită.

— Sunt.

— Ce, eşti îndrăgostită?

— Nu, în aşteptare.

— Înspăimântător proces, ăsta al dragostei, decretă Hilary. Totuşi, eu unul nu l-am regretat niciodată.

Dinny îi aruncă o privire piezişă şi-şi dezveli dinţii într-un râs.

— Ce-ar fi să-l iei de la început, unchiule?

— Ei, asta-i! exclamă Hilary ciocănindu-şi pipa de o cutie poştală. Pentru mine e o chestiune total epuizată. E un risc pe care nu ni-l putem permite în profesia mea. Şi apoi, încă nu mi-am revenit total din primul atac.

— Nu, întări Dinny cu oarecare remuşcare în glas. Mătuşa May e o bomboană.

— Bine zis. Asta-i gară. La revedere, şi fii binecuvântată! Bagajul mi l-am expediat azi-dimineaţă.

Îşi flutură mâna şi se făcu nevăzut.

Când ajunse la hotel, Dinny îl căută pe Adrian. Nu-l găsi şi, dezamăgită, porni din nou să cutreiere prin catedrală. Tocmai dădea să se aşeze ca să-şi umple sufletul de senina-i frumuseţe, când îl zări pe unchiul ei, rezemat de o coloană, cu ochii aţintiţi pe fereastra în formă de rozetă. Se ridică şi-şi petrecu braţul pe sub al lui. El îi răspunse printr-o apăsare a braţului, fără să rostească o vorbă.

— Îţi plac vitraliile, unchiule?

— Vitraliile bune îmi plac la nebunie, Dinny. Ai vizitat vreodată catedrala din York?

Dinny clătină din cap; apoi, dându-şi seama că nimic din ce-ar putea spune n-ar duce la ceea ce voia să-i spună, îi întrebă direct:

— Şi acum ce-ai de gând să faci, unchiule?

— Ai discutat cu Hilary?

— Da.

— El doreşte să stau deoparte timp de un an.

— Şi eu la fel.

— E un răstimp lung, Dinny; mă trec.

— Ai vrea să pleci în expediţia profesorului Hallorsen, dacă te-ar lua?

— Nu m-ar lua.

— Ba da, o să te ia.

— Aş pleca numai dacă aş şti sigur că Diana vrea.

— Ea n-o să se pronunţe niciodată limpede, dar sunt încredinţată că doreşte un repaos total, pentru multă vreme.

— Când te închini soarelui, rosti Adrian foarte încet, e greu să te duci în locuri unde soarele nu străluceşte niciodată.

Dinny îl luă de braţ.

— Ştiu; dar vei trăi cu gândul revederii. Şi de astă dată e vorba de o expediţie frumoasă şi sănătoasă, numai până în New Mexico. Ai să te întorci înapoi foarte tânăr, cu păr pe partea exterioară a gambelor. Aşa arată în filme. Ai să fii irezistibil, unchiule; şi vreau să fii irezistibil. Singurul lucru de care e nevoie e să laşi să se stingă tumultul şi gălăgia.

— Şi slujba mea?

— O, asta se poate aranja. Dacă Diana nu va trebui să se gândească la nimic timp de un an, o să devină cu totul altă făptură, şi o să apari în ochii ei ca pământul făgăduinţelor. Simt eu că ştiu ce spun.

— Eşti o mică vulpe plină de afecţiune, răspunse Adrian cu un surâs voalat.

— Diana e foarte rănită.

— Uneori am impresia că e o rană mortală, Dinny.

— Nu, nu!

— Din momentul în care plec, de ce s-ar mai gândi vreodată la mine?

— Pentru că aşa sunt femeile.

— Ce ştii tu, la vârsta ta, despre femei? Cu multă vreme în urmă am mai plecat o dată, şi s-a gândit la Ferse. Cred că nu sunt plămădit din aluatul de care-i nevoie.

— Dacă-i aşa, atunci New Mexico e ceea ce-ţi trebuie. Ai să te întorci înapoi „un mascul”. Gândeşte-te la asta! îţi făgăduiesc să o supraveghez, iar în faţa copiilor vei ocupa primul plan. Numai

despre dumneata vorbesc copiii. Şi voi avea grijă să se întâmple aşa şi pe viitor.

— E fără îndoială curios, urmă Adrian pe un ton impersonal, dar parcă o simt mai departe de mine acum decât în timp ce trăia Ferse.

— Pentru moment, şi va fi un moment lung. Dar cu timpul, ştiu bine că se va schimba. Sincer, unchiule...

Adrian păstră o lungă tăcere. Apoi zise:

— Am să plec, Dinny, dacă Hallorsen mă ia.

— O să te ia. Apleacă-te, unchiule. Trebuie să te sărut...

Adrian se aplecă. Sărutul îi ateriză pe nas. Un paracliser tuşi stingherit.

Întoarcerea la Condaford se efectuă cu maşina, în aceeaşi după-amiază, exact în ordinea de la sosire, cu tânărul Tasburgh la volan. În ultimele douăzeci şi patru de ore se arătase plin de tact, nu-i făcuse nici o cerere în căsătorie, şi Dinny îi era relativ recunoscătoare. Dacă Diana avea nevoie de linişte, aceeaşi nevoie o simţea şi ea. Alan plecă în aceeaşi seară, Diana şi copiii a doua zi, iar Clare se înapoie din lunga ei călătorie în Scoţia, astfel încât la Grange nu se găsea decât familia. Şi totuşi Dinny nu avea pace. Acum că se spulberase îngrijorarea pentru sărmanul Ferse, era apăsată şi frământata de situaţia lui Hubert. Ce extraordinară forţă răscolitoare mocnea în acea soluţie rămasă în suspensie!

Hubert şi Jean scriau misive vesele de pe Coasta de Est. Pretindeau că nu sunt deloc îngrijoraţi. Dar Dinny era neliniştită. Şi ştia că tot astfel se simţea şi maică-sa şi, mai cu seamă, tatăl ei. Clare era mai curând furioasă decât îngrijorată, şi efectul furiei se traducea printr-o stimulare a energiei, drept care inspecta împreună cu taică-su mânjii şi viţeii albi abia fătaţi, iar după-mesele dispărea cu maşina pe la reşedinţele învecinate, unde rămânea adeseori până după cină. Fiind un membru festiv în familie, era întotdeauna foarte solicitată. Aşa încât Dinny îşi consuma neliniştile în

singurătate. Îi scrisese lui Hallorsen în legătură cu unchiul ei şi-i trimisese fotografia promisă, care o înfăţişa în toaleta ei de prezentare în societate, cu doi ani în urmă, când ea şi Clare, din economie, fuseseră prezentate la Curte împreună; Hallorsen îi răspunse prompt: Fotografia e încântătoare. Nimic nu mi-ar face mai multă plăcere decât să-l iau pe unchiul dumitale cu mine. Voi lua imediat contact cu el. Şi semnă: A dumitale slugă devotată.

Citi scrisoarea cu un sentiment de gratitudine, dar fără nici o vibraţie, şi se etichetă singură drept „bestie cu inima de piatră”. Împăcată în ceea ce-l privea pe Adrian, pentru că ştia că obţinerea unui concediu de un an putea fi lăsată fără grijă în seama lui Hilary, îşi concentră toate gândurile asupra lui Hubert, cu o crescândă presimţire funestă. Încercă să se convingă singură că aceasta provenea din faptul că nu avea nimic special de făcut, sau că era o reacţie după cazul Ferse şi după încordarea nervoasă în care se aflase; dar asemenea justificări erau neconvingătoare. Dacă nu-i acordau aici suficientă încredere lui Hubert, încât să-i refuze extrădarea, ce şanse va avea acolo? Petrecea minute întregi cercetând pe ascuns harta Boliviei, ca şi cum configuraţia geografică arării i-ar fi putut oferi putinţa de a pătrunde psihologia poporului. Şi niciodată nu a iubit cu mai multă pasiune Condafordul decât în aceste zile de zbucium. Moştenirea era inalienabilă, şi dacă Hubert ar fi fost trimis acolo şi condamnat, sau dacă murea în închisoare, ori era omorât de unul din cărăuşii aceia, şi dacă Jean nu avea nici un fiu, proprietatea avea să-i revină fiului celui mai mare al lui Hilary — verişor pe care abia dacă-l cunoaşte, elev la şcoală; rămânea în familie, da, dar era ca şi pierdută. De soarta lui Hubert atârna şi soarta căminului ei iubit. Şi, mirându-se de faptul că se mai putea gândi la interesele ei, când situaţia lui Hubert era cu atât mai importantă, constată totuşi că gândul n-o părăsea nici un moment.

Într-o dimineaţă, o convinse pe Clare s-o ducă cu maşina la Lippinghall. Dinny detesta să conducă, şi nu fără motiv, căci felul ei specific de a vedea partea hazoasă a locurilor pe lângă care trecea era de multe ori să-i pricinuiască buclucuri. Sosiră la vremea prânzului. Lady Mont tocmai se aşezase la masă şi le salută cu următoarele cuvinte:

— Dragele mele, ce provocare! Doar dacă puteţi mânca morcovi — unchiul vostru e plecat — fac atât de bine la stomac! Blore, vezi dacă Augustine are vreo pasăre friptă pe undeva. O, Blore, şi cere-i să prepare clătitele acelea cu dulceaţă pe care eu nu le pot mânca.

— Vai, mătuşă Em, nimic din ce nu poţi dumneata mânca, te rog!

— În momentul de faţă nu pot mânca nimic. Unchiul vostru se îngraşă, aşa că eu ţin cură de slăbire. Şi, Blore, nişte brânză *ramequins*, şi un vin bun — şi cafea.

— Vai, dar e îngrozitor, mătuşă Em!

— Struguri, Blore. Şi ţigările acelea din odaia domnului Michael. Unchiul vostru nu le fumează, iar eu fumez numai ţigări ieftine, ca să fac economie. Şi, Blore!

— Da, doamnă?

— Coctailuri, Blore.

— Mătuşă Em, noi nu bem niciodată coctailuri.

— Ba beţi; v-am văzut eu. Clare, tu eşti subţire; şi tu ţii cură de slăbire?

— Nu. Dar am fost în Scoţia, mătuşă Em.

— Vânătoare şi pescuit. Plimbaţi-vă prin casă. Vă aştept.

În timp ce-şi refăceau toaleta, Clare o întrebă pe Dinny:

— Unde a învăţat mătuşa Em să vorbească eliptic?

— Tata mi-a povestit o dată că a urmat o şcoală unde a nu vorbi eliptic era mai grav decât a nu face acordurile gramaticale. Le dădeau educaţie aristocratică, înţelegi? Dar nu-i aşa că-i scumpă?

Clare aprobă din cap, dându-şi uşor cu roşu pe buze.

Când intrară din nou în sufragerie, o auziră pe Lady Mont spunând:

— Pantalonii lui James, Blore...

— Da, doamnă!

— Arată de parcă stau să-i cadă. Se poate face ceva?

— Da, doamnă.

— Iată-vă! Mătuşa voastră Wilmet a plecat să stea un timp la Hen, Dinny. Tot timpul or să se ciondănească. Aveţi fiecare câte o bucată de pasăre rece. Dinny, ce-ai făcut cu Alan? E un tânăr atât de interesant şi permisia îi expiră mâine.

— N-am făcut nimic cu el, mătuşă Em.

— Deci asta-i. Dă-mi morcovii mei, Blore. Nu te măriţi cu el? Ştiu că are perspective la Curtea de Justiţie — pe undeva — prin Wiltshire, mi se pare. Vine la mine şi-mi plânge pe umăr din cauza ta.

Sub privirea lui Clare, Dinny rămase cu furculiţa în aer.

— Dacă nu eşti atentă, o să ceară să fie transferat în China şi o să se însoare cu faţa unui ofiţer de aprovizionare. Se spune că la Hong Kong e plin cu din ăştia. Oh! Mi s-a uscat portulaca, Dinny. Boswell şi Johnson au stropit-o cu bălegar lichid. N-au simţul mirosului. Ştii ce-au făcut o dată?

— Nu, mătuşă Em.

— Mi-au molipsit de guturai iepurele meu cu pedigri — au strănutat peste cuşcă, şi bietul sufleţel a murit. Le-am dat preaviz să plece, dar n-au plecat. Nu pleacă, ştii... Unchiul vostru îi răsfaţă. Tu cum stai cu măritişul, Dinny?

— „Măritişul”, mătuşă Em!

— Găsesc că-i o expresie drăguţă, o folosesc ziarele necultivate. Dar te măriţi?

— Bineînţeles că nu.

— De ce? N-ai timp? într-adevăr nu-mi plac morcovii — sunt atât de deprimanţi! Dar unchiul vostru se apropie de o perioadă critică — trebuie să

fiu atentă. Nu ştiu de ce au şi bărbaţii perioade critice. De drept, ar fi trebuit s-o fi depăşit.

— A depăşit-o, mătuşă Em. Unchiul Lawrence are şaizeci şi nouă de ani; nu ştiai?

— Mă rog, deocamdată nu prezintă nici un simptom. Blore!

— Da, doamnă.

— Pleacă.

— Da, doamnă.

— Există anumite lucruri, spuse Lady Mont de îndată ce uşa se închise, pe care nu le poţi discuta de faţă cu Blore — controlul naşterilor, ori despre unchiul vostru, mă rog, toate astea... Vai, biata Pussy!

Se ridică, se îndreptă spre fereastră, şi scăpă din mâna o pisică drept într-un răzor cu flori.

— Blore ăsta are o răbdare de înger cu ea, murmură Dinny.

— Bărbaţii, urmă Lady Mont întorcându-se la masă, o iau razna la patruzeci şi cinci de ani, şi o iau razna la şaizeci şi cinci de ani, şi nu mai ştiu când e etapa următoare. Eu n-am luat-o niciodată razna. Dar mă gândesc s-o fac cu pastorul.

— Se simte foarte singur acum, mătuşico?

— Nu; se distrează. Vine foarte des pe aici.

— Ar fi încântător dac-aţi putea face să iasă un scandal.

— Dinny!

— Unchiul Lawrence ar fi entuziasmat.

Lady Mont păru să intre într-un soi de comă.

— Unde-i Blore? întrebă ea. La urma urmei vreau şi eu o clătită din alea.

— I-ai spus să plece.

— Ah, da!

— Să sun, mătuşico? întrebă Clare. Cordonul e sub scaunul meu.

— L-am pus acolo pentru unchiul tău. Mi-a citit din *Călătoriile lui Guliver*, Dinny. Scriitorul ăla era grosolan de tot, ştii.

— Nu aşa de grosolan ca Rabelais, sau chiar că Voltaire.

— Tu citeşti cărţi vulgare?

— Oh, mă rog, ăştia sunt clasici.

— Se spune că e o carte, *Achilles*[77] sau aşa ceva; unchi-tău a cumpărat-o la Paris, dar i-au confiscat-o la graniţă, la Dover. Ai citit-o?

— Nu, zise Dinny.

— Eu am citit-o, interveni Clare.

— Din câte mi-a povestit unchi-tău, nu s-ar fi cuvenit s-o citeşti.

— O, în zilele noastre se citeşte orice, mătuşico, n-are nici o importanţă!

Lady Mont îşi mută privirea de la o nepoată la cealaltă.

— Mă rog, spuse ea criptic, există şi Biblia. Blore!

— Da, doamnă!

— Cafeaua în hol, pe blana de tigru. Şi pune nişte mirodenii în foc. Blore, apa mea de Vichy!

După ce Lady Mont îşi bău paharul de Vichy, se ridicară de la masă.

— Superb! şopti Clare în urechea lui Dinny.

— Ce faceţi cu povestea lui Hubert? întrebă Lady Mont după ce se instalară în hol, la gura sobei.

— Fierbem în propria noastră zeamă, mătuşico.

— I-am spus lui Wilmet să stea de vorbă cu Hen. Ea frecventează curtea, după cum ştii. Şi apoi mai sunt avioanele astea. N-ar putea să zboare undeva?

— Unchiul Lawrence a depus o cauţiune pentru el.

— El n-ar obiecta. Ne-am putea dispersa şi de James, are polipi; şi ne-am putea descurca şi cu un singur grădinar, în loc de Boswell şi Johnson.

— Dar Hubert ar obiecta.

— Mie mi-e foarte drag Hubert, urmă Lady Mont, şi acum că-i însurat — măcar că prea repede. Uite, au sosit mirodeniile pentru foc.

Blore, purtând tava cu cafea şi ţigări, era urmat de James, care ducea un butuc de cedru înmiresmat;

cât timp Lady Mont prepară cafeaua, se înstăpâni o tăcere religioasă.

— Zahăr, Dinny?

— Două linguriţe, te rog.

— Eu pun trei. Ştiu că îngraşă. Clare?

— Una te rog.

Fetele sorbiră cafeaua, şi Clare suspină:

— Fantastică!

— Da. De ce cafeaua dumitale e mai bună decât toate cafelele făcute de alţii, mătuşă Em?

— Aşa e, răspunse mătuşă-sa. În legătură cu nenorocitul ăla, Dinny: m-am simţit aşa de uşurată că până la urmă nu v-a atacat pe nici una. Adrian o s-o ia acum pe Diana. Ce uşurare!

— Încă nu, o bucată de vreme, mătuşă Em; unchiul Adrian pleacă în America.

— De ce?

— Ne-am gândit cu toţii că-i mai bine aşa. Până şi el a căzut de acord.

— Când s-o urca în Paradis, va trebui să-l ducă cineva de mână, altfel n-o să nimerească înăuntru, îşi dădu cu părerea Lady Mont.

— Fără îndoială c-o să aibă un loc rezervat.

— Nu se ştie niciodată. Pastorul tocmai ne predica ceva în legătură cu asta, duminica trecută.

— Predică bine?

— Mă rog, plăcut.

— Cred că Jean îi scria predicile.

— Da; înainte, predicile lui erau mai piperate. De unde am luat expresia asta, Dinny?

— Cred că de la Michael.

— El prinde întotdeauna orice. Pastorul zicea că trebuie să ne privăm de toate plăcerile; după aceea a venit aici, la prânz.

— Şi s-a îndopat pân-a plesnit?

— Da.

— Cât cântăreşte, mătuşă Em?

— Dezbrăcat — nu ştiu.

— Dar îmbrăcat?

— Ei, destul de mult! Are de gând să scrie o carte.

— Despre ce?

— Despre familia Tasburgh. A fost aia pe care erau cât pe-aci s-o îngroape şi după aceea a trăit în Franţa, numai că prin naştere era o Fitzherbert. Pe urmă a mai fost ăla care a luptat în bătălia de la... cum îi zice?... Nu Spaghetti — cealaltă, mâncare pe care ne-o serveşte din când în când Augustine...

— Navarino[78]? Dar a participat într-adevăr?

— Da, dar s-a spus că n-a participat. Şi pastorul vrea să facă lumină în chestiunea asta. Pe urmă a mai existat un Tasburgh decapitat, care a fost dat uitării şi neconsemnat nicăieri. Pastorul l-a mirosit.

— Sub domnia cui?

— Mie domniile nu-mi intră niciodată în cap, Dinny. Eduard al şaselea — sau al patrulea, aşa ceva. Unul sângeros. Pe urmă a mai fost ăla care s-a căsătorit cu cineva din familia noastră. Roland îl chema — sau l-o fi chemând altfel? Dar a făcut nu ştiu ce, ceva grozav — şi i-au luat pământurile. Recalcitrant – ce-nseamnă asta?

— Înseamnă, mătuşico, că era catolic în timpul unei domnii protestante.

— Întâi i-au ars casa. E în Mercurius Rusticus[79] sau în nu ştiu ce altă carte. Pastorul zice că era foarte iubit. I-au dat foc la casă în două rânduri, aşa mi se pare, şi pe urmă au prădat-o — sau o fi fost invers? Avea un şanţ de întăritură. Există o listă cu tot ce i-au luat.

— Ce palpitant!

— Dulceţuri, şi argintărie, şi pui, şi rufărie, cred că i-au luat şi umbrelă, sau în tot cazul ceva caraghios.

— Când s-a petrecut asta, mătuşico?

— În timpul Războiului Civil. El era regalist. Acuma îmi aduc aminte că nu-l chema Roland, ci pe ea o chema Elisabeth, după tine, Dinny. Istoria se repetă.

Dinny îşi pironi privirile pe butucul de cedru.

— Pe urmă a mai fost ultimul amiral — sub William al patrulea — care a murit din beţie, amiralul, nu William. Pastorul zice că nu, aşa că scrie cartea ca să dovedească. Zice că a răcit şi a luat rom ca să-i treacă, şi i-a căzut greu — expresia asta de unde am luat-o?

— Eu o folosesc uneori, mătuşico.

— Da. Aşa că sunt o sumedenie, vezi bine, în afară de ăia, plicticoşi, şi merg îndărăt până la Eduard Confesorul[80], sau nu mai ştiu până la care. Vrea să aducă dovezi că familia lor e mai veche decât a noastră. Ce stupid!

— Mătuşa mea dragă! murmură Clare. Cine o să citească asemenea carte?

— Nu cred că va fi citită. Dar el o să fie încântat să-şi hrănească snobismul cu ea; şi o să-l ţină treaz. Uite-l pe Alan! Clare, tu mi-ai văzut straturile de portulacă? Facem un tur?

— Mătuşă Em, n-ai pic de ruşine, îi susură Dinny în ureche; şi apoi nici n-are rost.

— „Dacă nu izbuteşti de prima dată” — ţi aminteşti cum cântam în fiecare dimineaţă când eram mici? Aşteaptă să-mi iau pălăria, Clare.

Ieşiră împreună.

— Aşadar, îţi expiră permisia, Alan? îl întrebă Dinny când se găsi singură cu tânărul. Unde pleci?

— Portsmouth.

— E frumos?

— Ar putea fi şi mai rău,. Dinny. Vreau să-ţi vorbesc în legătură cu Hubert. Dacă lucrurile se încurcă la tribunal, la viitoarea înfăţişare, ce-o să se întâmple?

Brusc, toate „balonaşele şi clipocitul” lui Dinny se volatilizară; se cuibări pe o pernă la gura sobei şi înălţă o privire tulburată.

— M-am interesat, continuă tânărul Tasburgh; se mai aşteaptă două sau trei săptămâni ca Ministerul de Interne să poată cunoaşte cazul, şi apoi, dacă el îşi dă confirmarea, o să-l expedieze cât

mai repede cu putinţă. Probabil că de la Southampton.

— Doar nu crezi într-adevăr că o să se ajungă până acolo?

Alan zâmbi posomorât.

— Nu ştiu. Ia gândeşte-te ce-ar fi fost dacă un bolivian ar fi omorât pe cineva de aici, de la noi, şi ar fi plecat îndărăt; l-am fi cerut cu îndârjire, nu-i aşa, şi-am fi făcut pe dracu-n patru să punem mâna pe el.

— Dar e fantastic!

Tânărul o privi cu compasiune plină de fermitate.

— Noi sperăm că totul să se desfăşoare cum e mai bine; dar dacă lucrurile ies rău, trebuie făcut ceva. Eu n-am de gând să stau cu braţele încrucişate, şi nici Jean.

— Dar ce se poate face?

Tânărul Tasburgh dădu ocol holului, inspectând uşile; apoi, aplecându-se asupra lui Dinny, spuse:

— Hubert trebuie să fugă, la asta m-am gândit zi de zi de când m-am întors din Chichester. Eu şi cu Jean punem totul la cale — dacă va fi cazul.

Dinny îi luă mâna.

— Dragul meu, e o nebunie!

— Nu-i o nebunie mai mare decât alte o mie de lucruri care s-au petrecut în război.

— Dar aşa ceva ţi-ar ruina ţie cariera.

— La naiba cu cariera mea! Să vă văd pe tine şi pe Jean distruse pentru ani şi ani de zile, şi pe un om ca Hubert doborât în chip mârşav — ce părere ai?

Dinny îi strânse cu putere mâna, apoi îi dădu drumul.

— Nu-i posibil, nu se va ajunge până acolo. Şi apoi, cum ai putea pune mâna pe Hubert? Ar fi sub escortă.

— Nu ştiu, dar am să aflu exact unde şi când, dacă va fi nevoie. Ce-i sigur e că din momentul în care-l expediază acolo, şansele lui sunt minime.

— Cu Hubert ai stat de vorbă?

— Nu. Până în prezent totul e foarte vag.

— Sunt sigură că el n-o să consimtă.

— Jean o să aibă grijă de asta.

Dinny scutură din cap.

— Nu-l cunoşti pe Hubert; n-o să-ţi îngăduie niciodată.

Alan rânji, şi Dinny îşi dădu subit seama că nu l-ar fi putut scoate cu una, cu două din hotărârile lui.

— Profesorul Hallorsen ştie?

— Nu, şi nu va şti decât dacă-i absolut necesar. Dar e un tip de calitatea-ntâi, recunosc.

Dinny surise uşor.

— Da, e calitatea-ntâi; dar supradimensionat.

— Dinny, nu eşti înamorată de el, nu?

— Nu, dragul meu.

— Ei, slavă Domnului pentru asta. Vezi tu, probabil că n-or să-l trateze pe Hubert ca pe un criminal de rând. Şi poate că acest lucru o să uşureze evadarea.

Dinny îl privi, înfiorată până-n măduva oaselor. Într-un fel, această din urmă remarcă o convinsese de realitatea intenţiilor lui.

— Încep să înţeleg, Zeebrugge. Dar...

— Fără nici un dar şi capul sus! Vaporul cu poşta soseşte poimâine şi cazul va fi reluat. Am să te văd la tribunal, Dinny. Acum trebuie s-o şterg — asta a fost evadarea mea cotidiană. Am vrut doar să ştii, Dinny, că în cazul când lucrurile iau întorsătura cea mai proastă, nu avem de gând să le acceptăm cu braţele încrucişate. Salut-o pe Lady Mont din partemi; n-am s-o mai revăd. La revedere, şi Domnul să te aibă în pază.

Îi sărută mâna şi se mistui din încăpere înainte ca ea să fi putut spune un cuvânt.

Dinny se aşeză lângă buturugă de cedru, foarte liniştită şi ciudat de mişcată. Ideea unei sfidări a legii nu-i trecuse până acum prin cap, poate din cauză că nici un moment nu crezuse cu adevărat că Hubert va fi condamnat. Nici acum nu putea crede, ceea ce făcea ca această „nebunie” să i se pară mai

palpitantă; căci, lucru demn de remarcat, cu cât riscul e mai puţin probabil, cu-atât pare mai senzaţional. Şi senzaţia palpitantă era însoţită de un sentiment mai tandru pentru Alan. Faptul că nici măcar nu-i adresase o cerere în căsătorie îi sporea convingerea că-i vorbise foarte serios. Şi întinsă pe blana de tigru, sursa unor senzaţii nu prea zguduitoare pentru cel de-al optulea baronet care, cocoşat pe un elefant, îi împuşcase proprietarul tocmai când se ferea să fie observat. Dinny îşi încălzi trupul la dogoarea buturugii de cedru, şi spiritul la sentimentul că se află mai aproape ca oricând de focurile vieţii. Quince, bătrânul spaniel alb-negru al unchiului ei, care în timpul frecventelor absenţe ale stăpânului acorda prea puţin interes rasei umane, veni agale de-a lungul holului şi, tolănindu-se pe jos, îşi lăsă capul pe labele din faţă şi ridică spre ea ochii tiviţi de margini roşii.

„S-ar putea să fie aşa, s-ar putea să nu fie" părea câinele să spună. Butucul fâsâia uşurel şi un ceas bătrânesc, la capătul opus al holului, bătu de trei ori, cu specifică încetineală.

XXXII

Ori de câte ori se aşteaptă un rezultat hotărâtor, fie că-i vorba de un meci de probă ultimatum[81], de cursele din Cambridgeshire, sau de execuţia prin spânzurătoare a unui om, nerăbdarea se zbate vijelios abia în ultimele câteva ore; astfel încât suspensia în care trăia familia Cherrell deveni chinuitoare în ziua când trebuia să aibă loc procesul amânat al lui Hubert. Aşa precum clanurile din vechime, cuibărite în ţara muntoasă, se adunau fără a fi strigate când unul de-ai lor se afla în primejdie, şi acum rubedeniile lui Hubert se strânseseră cu toatele la tribunalul poliţienesc. Cu excepţia lui Lionel, care se afla în sesiune, a copiilor săi şi ai lui Hilary, care erau la şcoală, toţi ceilalţi se găseau acolo. Ai fi putut crede că-i o nuntă sau o înmormântare, de n-ar fi fost expresiile sobre de pe feţele lor şi senzaţia de nemeritată persecuţie din minţile lor. Dinny şi Clare şedeau între tatăl şi mama lor, avându-i alături pe Jean, Alan, Hallorsen şi Adrian; în spatele lor erau aşezaţi Hilary cu soţia sa, Fleur, Michael şi mătuşa Wilmet; un rând mai în spate se găseau Sir Lawrence şi Lady Mont, iar în fund de tot, pastorul alcătuia vârful de lance al unei falange orânduita invers.

Intrând împreună cu avocatul său, Hubert le adresă zâmbetul solidarităţii de clan.

Acum că se afla cu adevărat la tribunal, Dinny se simţea cu desăvârşire apatică. Fratele ei nu avea nici o vină decât cea de a se fi aflat în legitimă apărare. Chiar dacă aveau să-l condamne, el tot nevinovat rămânea. Şi, după ce răspunse zâmbetului aruncat de Hubert, îşi concentră atenţia asupra lui Jean. Dacă fata asta arătase vreodată a leopard-femelă, apoi acum arăta; ochii stranii, adânci i se plimbau întruna de la „puiul ei” la cel care ameninţa să i-l smulgă.

După ce dovezile prezentate la prima înfăţişare au fost recapitulate, probele noi — mărturia lui Manuel — fură produse de avocatul lui Hubert. Acum însă apatia lui Dinny se spulberă, pentru că mărturia lui Manuel fu confruntată cu o alta, prestată sub jurământ de patru cărăuşi, în care se declara că Manuel nu fusese de faţă la scena împuşcării.

A urmat un adevărat moment de groază.

Patru metişi împotriva unuia singur! Dinny văzu mijind pe faţa magistratului o expresie de descumpănire.

— Cine a furnizat această a doua depoziţie, domnule Buttall?

— Avocatul din La Paz însărcinat cu acest caz, Înălţimea-voastră. I s-a adus la cunoştinţă că tânărul Manuel a fost solicitat să depună mărturie.

— Înţeleg. Ce părere aveţi acum asupra cicatricii pe care ne-a înfăţişat-o acuzatul?

— În afară de afirmaţiile acuzatului, Sir, nici dumneavoastră şi nici eu nu avem la dispoziţie vreo dovadă asupra felului şi momentului când a fost produsă această cicatrice.

— Aşa este. Sper că nu vrei să insinuezi că cicatricea a putut fi produsă de mort, după ce-a fost împuşcat?

— Dacă tânărul Castro, scoţând un cuţit, a căzut cu faţa în jos, după ce a fost împuşcat, ipoteza poate fi concepută.

— Cred că nu e plauzibilă, domnule Buttall.

— Nu. Dar din dovezile mele reiese că împuşcătura a fost deliberată, executată cu sânge rece, de la o distanţă de câţiva iarzi. Nu rezultă nicăieri că tânărul Castro ar fi scos un cuţit.

— Deci concluzia ar fi următoarea: ori mint cei şase martori ai dumitale, ori mint acuzatul şi băiatul Manuel.

— Astfel apare situaţia, Înălţimea-voastră. Rămâne la latitudinea dumneavoastră să hotărâţi dacă trebuie luate în seamă depoziţiile prestate sub luare de jurământ de către şase cetăţeni, sau de doi.

Dinny îl văzu pe magistrat răsucindu-se în scaun.

— Sunt perfect conştient de acest lucru, domnule Buttall. Căpitane Cherrell, ce-aveţi de spus despre această depoziţie care afirmă că băiatul Manuel nu a fost prezent la scenă?

Privirile lui Dinny se repeziră la faţa fratelui său. Era o faţă impasibilă, chiar vag ironică.

— Nimic, Sir. Nu ştiu unde se afla Manuel. În momentele acelea eram prea preocupat să-mi salvez viaţa. Tot ce ştiu este că aproape imediat după aceea a venit la mine.

— Aproape? La cât timp după aceea?

— Sincer, n-aş putea să vă spun, Sir — poate că după un minut. Încercam să-mi opresc hemoragia; am leşinat de îndată ce-a venit.

În timpul pledoariilor celor doi avocaţi, Dinny recăzu în vechea-i stare de apatie. Îşi reveni din nou în cele cinci minute de tăcere care urmară. Din toată asistenţa doar singur magistratul părea ocupat; şi făcea impresia că n-o să mai isprăvească niciodată. Printre genele plecate, Dinny îl vedea consultând ba o hârtie, ba alta; avea o faţă roşie, un nas lung, o bărbie ascuţită, şi ochi care-i plăceau ori de câte ori îi putea vedea. Dinny ştia instinctiv că magistratul se găsea într-o situaţie penibilă. În cele din urmă, vorbi:

— În cazul de faţă se pune întrebarea nu dacă o crimă a fost sau nu comisă, sau dacă acuzatul a comis-o sau nu; am doar a mă întreba dacă dovezile ce mi-au fost înfăţişate sunt suficiente ca să consider crima un delict pasibil de extrădare, dacă mandatul emis în străinătate este autentificat, şi dacă mi s-au adus dovezile necesare să justifice în ţara noastră hotărârea că acuzatul să fie deferit mai departe justiţiei. Se opri un moment din vorbă, apoi continuă. Nu încape nici o îndoială că crimă comisă constituie un delict pasibil de extrădare şi că mandatul emis în străinătate este autentificat.

Făcu din nou o pauză în vorbire şi, în tăcerea de mormânt care urmă, Dinny auzi un suspin

prelung, scos parcă de o nălucă, atât răsună de singuratic şi nepământenesc. Ochii magistratului se opriră o clipă pe faţa lui Hubert, după care reluă:

— Cu regret am ajuns la concluzia că e de datoria mea ca, pe temeiul dovezilor prezentate, să-l arestez pe acuzat până la predarea către statul străin, pe baza unui mandat al Secretarului Ministerului de Interne, dacă acesta va socoti cu cale să-l emită. Am ascultat declaraţiile acuzatului şi anume că ar fi existat o justificare precedentă, conform căreia actul comis nu s-ar înscrie în categoriile crimei, declaraţii susţinute de depoziţia unui martor şi contrazisă de depoziţiile altor patru martori. Nu am posibilitatea să discern între aceste depoziţii contradictorii, decât în măsura în care proporţia argumentelor este de patru la unu, drept care nu-mi este îngăduit să stau la îndoială. În faţa depoziţiilor prestate sub jurământ a şase martori cum că omorul a fost deliberat, nu cred că declaraţia contrară, nesusţinută, a acuzatului, m-ar fi justificat, în cazul unui delict comis aici în ţară, să resping darea în judecată; în consecinţă nu pot accepta această declaraţie ca pe o justificare pentru a respinge darea în judecată când e vorba de un delict comis într-o ţară străină. Nu şovăi să recunosc neplăcerea cu care am ajuns l-a această concluzie, dar consider că pentru mine nu există altă ieşire. Repet, întrebarea nu se pune dacă acuzatul este vinovat sau nu, ci dacă justiţia trebuie sau nu să-şi urmeze cursul. Nu am căderea să iau asupră-mi răspunderea de a opri cursul justiţiei. În asemenea cazuri, ultimul cuvânt aparţine Secretarului de Stat, care emite mandatul de predare. Aşadar, te condamn la închisoare, până la emiterea mandatului sus-menţionat. Nu vei fi predat până în cincisprezece zile şi ai dreptul să soliciţi un mandat de Habeas Corpus cu privire la legalitatea deţinerii dumitale. Nu am puterea să-ţi mai acord eliberarea pe cauţiune; dar s-ar putea s-o obţii, dacă doreşti, adresându-te Curţii Supreme.

Ochii îngroziţi ai lui Dinny îl văzură pe Hubert stând în picioare, foarte drept, înclinându-se uşor în

faţa magistratului şi părăsind boxa cu un pas rar, fără a arunca o privire îndărăt. În spatele lui, avocatul părăsea la rândul său tribunalul. Rămase încremenită şi singurele ei impresii din următoarele câteva minute fură produse de faţa împietrită a lui Jean şi de mâinile brune ale lui Alan încleştate pe mânerul bastonului.

Îşi reveni în fire, conştientă de lacrimile care şiroiau pe obrajii mamei ei şi de faptul că taică-su stătea în picioare.

— Haideţi! spuse el. Să ieşim de aici. În clipa aceea îi era mai milă de tatăl ei decât de oricine altcineva. De când se pornise toată istoria asta, sărmanul vorbise atât de puţin şi simţise atât de mult! Era înfiorător pentru el. Dinny îi înţelegea foarte bine simţirile lui simple. Pentru el, faptul că fusese respins cuvântul dat de Hubert însemna nu numai o insultă zvârlita în faţa fiului său şi lui însuşi ca părinte al lui Hubert, ci o insultă adusă tuturor principiilor în care ei credeau şi pe care o reprezentau; o insultă la adresă a tot ce înseamnă ostaş şi gentleman! Orice s-ar mai întâmpla de-acum înainte, peste aşa ceva nu va putea să treacă. Ce inexorabilă incompatibilitate între justiţie şi ceea ce e just! Existau oare oameni mai onorabili decât tatăl şi fratele ei şi, poate, chiar decât acest magistrat? Ieşind afară în Bow Street, această cloacă răscolită de viaţă şi de trafic, Dinny observă că toată familia era în păr, în afară de Jean, Alan şi Hallorsen. Sir Lawrence propuse:

— Trebuie să ne urcăm în maşini şi să plecăm. Veniţi cu toţii în Mount Street să ne consultăm ce-i mai bine să facem.

Când, o jumătate de oră mai târziu, se adunară cu toţii în salonul mătuşii Em, cei trei erau tot absenţi.

— Ce s-a întâmplat cu ei? întrebă Sir Lawrence.

— Presupun că s-au dus după avocatul lui Hubert, răspunse Dinny; dar ştia ea ce ştia.

Se urzea un plan disperat, şi Dinny participă cu o atenţie distrată la consiliul de familie.

După părerea lui Sir Lawrence, tot Bobbie Ferrar era omul de care aveau nevoie. Dacă el nu putea să obţină ceva de la Walter, atunci nimeni n-ar fi obţinut. Propuse să-i viziteze din nou, pe el şi pe marchiz.

Generalul nu rostea o vorbă. Stătea deoparte, examinând unul dintre tablourile cumnatului său, evident fără să-l vadă. Dinny îşi dădu seama că nu lua parte la discuţie pentru că nu putea. Se întrebă la ce s-o fi gândind. La vremea când era tânăr, ca fiul lui, şi proaspăt căsătorit; la zilele lungi de campanie, sub un soare torid, printre nisipurile şi pietrele din India şi Africa de Sud; la zilele şi mai lungi ale rutinei administrative; la cercetarea încordată a hărţilor, cu ochii pe ceas şi urechea la telefon; la rănile lui şi la lunga boală a fiului său; la cele două vieţi închinate armatei şi la această răsplată finală?

Dinny stătea foarte aproape de Fleur, simţind instinctiv că din mintea aceea limpede şi ageră ar putea veni o sugestie de reală valoare.

— Moşierul e în relaţii bune cu guvernul; m-aş putea duce la Bentworth, îl auzi pe Hilary spunând, iar tatăl lui Jean adăugă:

— Ah! L-am cunoscut la Eton, vin şi eu cu dumneata.

O auzi pe mătuşa Wilmet rostind arţăgoasă:

— Am să mă duc din nou la Hen care are legături cu Curtea.

Apoi pe Michael:

— Peste două săptămâni are loc sesiunea Parlamentului.

Şi Fleur iritată:

— N-are nici un rost, Michael. Şi nici presa nu poate ajuta. Am eu o idee.

„Ah!” îşi spuse Dinny şi se trase mai aproape de ea.

— Noi n-am pătruns îndeajuns de adânc problema. Ce substrat are? De ce se preocupă atâta guvernul bolivian de soarta unui metis? Nu de omor

le pasă, ci de ofensă adresată ţării lor. Un străin să biciuiască şi să împuşte pe unul de-ai lor!

Ar fi nevoie să facem ceva cu ministrul Boliviei, ca să-i spună lui Walter că nu le mai pasă de ce s-a întâmplat.

— Nu-l putem răpi, mormăi Michael; e ceva ce nu se practică în cercurile înalte.

Un zâmbet palid adie pe buzele lui Dinny; nu era prea sigură de cele afirmate de Michael.

— Am să văd eu, murmură Fleur, vorbind ca pentru sine. Dinny, tu trebuie să vii la noi. Rămânând aici, n-o să avansăm cu nimic. Ochii ei trecură rapid în revistă pe cei nouă vârstnici. — Am să mă duc la unchiul Lionel şi la Alison. El, fiind proaspăt numit judecător, nu va îndrăzni să mişte un deget, dar ea se va mişca. Îi cunoaşte pe toţi membrii legaţiilor. Vrei să vii, Dinny?

— Ar trebui să rămân cu mama şi cu tata.

— Părinţii tăi vor sta aici, tocmai i-a invitat Em. Dacă rămâi şi tu în Londra, vino pe la noi cât de des poţi; s-ar putea să fii de folos.

Dinny dădu din cap, uşurată că rămâne în Londra, căci gândul de a se afla la Condaford în timpul acestei perioade de suspensie era apăsător.

— Acum o să plecăm, spuse Fleur, şi mă duc imediat la Alison.

Michael zăbovi un pic, atât cât să-i strângă braţul lui Dinny.

— Capul sus, Dinny! Găsim noi un chip să-l scoatem din beleaua asta. De n-ar fi fost acest Walter! E un individ de speţa cea mai infectă. A-ţi închipui că eşti „just”, înseamnă a fi obtuz.

După ce plecă toată familia în afară de părinţii ei, Dinny se apropie de taică-său. Stătea tot în faţa unui tablou, dar nu a aceluiaşi. Vârându-şi mâna sub braţul lui, îi spuse:

— Tăticule scump, totul o să se aranjeze. Ţi-ai dat seama că magistratului îi părea într-adevăr rău? El nu avea nici o putere, dar Ministrul de Interne are.

— Mă gândeam, răspunse generalul, ce s-ar face oamenii din ţara asta dacă noi, militarii, n-am munci cu sudoarea frunţii şi nu ne-am risca vieţile pentru ei. Vorbea fără amărăciune şi chiar fără emfază. Mă gândeam, urmă el, de ce să continuăm a ne face datoria, din moment ce cuvântul nostru nu este crezut? Mă întrebam ce s-ar fi întâmplat cu magistratul ăsta — oh, recunosc, e un tip cum trebuie, în raport cu optica lui — dacă băieţi ca Hubert nu s-ar fi înrolat înainte de a fi împlinit vârsta potrivită? Mă întrebam de ce ne-om fi ales noi o viaţă care pe mine m-a împins la marginea falimentului, iar pe Hubert în încurcătura asta, în loc să ne fi lăfăit comod şi confortabil în afaceri sau în justiţie? Cariera de o viaţă a unui om nu valorează nici cât o ceapă degerată când survine un lucru ca ăsta? Resimt totul ca o insultă adusă armatei, Dinny.

Urmări mişcarea spasmodică a mâinilor lui, încleştate de parcă se găsea „pe loc repaos", şi se simţi din toată inima alături de dânsul, deşi îşi dădea perfect de bine seama ce lipsită de logică era excepţia pe care o cerea. „Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă din Lege nu va trece." Nu suna astfel textul pe care îl citise de curând în ceea ce sugerase ea că ar putea fi un cod naval secret?

— Ei, încheie el, trebuie să plec acum cu Lawrence. Dinny, ai grijă de maică-ta, o doare rău capul.

După ce trase obloanele dormitorului mamei ei, îi aplică remediile uzuale şi o lăsă singură ca să încerce să adoarmă, Dinny coborî din nou. Clare ieşise în oraş şi salonul, până mai adineauri atât de populat, părea acum pustiu. Îl străbătu în toată lungimea şi deschise capacul pianului. O voce spuse:

— Nu, Polly, du-te şi te culcă, sunt prea amărâtă!

Dinny o zări pe mătuşă-sa în nişa din capătul încăperii, depunându-şi papagalul în colivie.

— N-am putea fi amărâte împreună, mătuşă Em?

Lady Mont se răsuci pe călcâie.

— Dinny, lipeşte-ţi obrazul de-al meu.

Dinny se execută. Obrazul mătuşii era roz şi bucălat şi neted şi o făcu să se relaxeze.

— Am ştiut din capul locului ce-o să spună, urmă Lady Mont; avea un nas aşa de lung! Până-n zece ani o să-i atingă bărbia. De ce i-o fi răbdând pe ăştia, nu ştiu. Cu un om ca ăsta nu faci nimic. Hai să plângem, Dinny. Tu stai acolo, şi eu aici.

— Obişnuieşti să plângi zgomotos sau în surdină, mătuşă Em?

— Şi-aşa, şi-aşa. Începe tu. Un om care n-are curajul să-şi ia o răspundere! Eu mi-aş fi luat răspunderea cu inima uşoară, Dinny. De ce nu i-a spus pur şi simplu lui Hubert: „Du-te şi nu mai păcătui”?

— Dar Hubert n-a păcătuit.

— Cu atât mai rău. Să dai atenţie străinilor! Ieri şedeam la fereastră, la Lippinghall, şi pe terasă erau trei grauri, iar eu am strănutat de două ori. Crezi că mi-au dat cea mai mică atenţie? Unde-i Bolivia?

— În America de Sud, mătuşă Em.

— Niciodată n-am fost bună la geografie. Hărţile pe care le făceam eu erau cele mai proaste din toată istoria şcolii, Dinny. O dată mi s-a pus întrebarea unde l-a sărutat Livingstone pe Stanley[82] şi eu am răspuns: la cascada Niagara. Şi n-a fost aşa.

— Ai greşit doar cu un continent, mătuşico.

— Da. Niciodată n-am văzut pe cineva să râdă cum a râs atunci profesoara mea. Exagerat — era o grăsană. Socot că Hubert e slab.

— A fost întotdeauna slab, dar de când s-a însurat arată mai puţin „îndopat”.

— Jean e mai plină, dar asta-i natural. Şi tu ar trebui, Dinny, să ştii...

— Nu te-am ştiut aşa preocupată să căsătoreşti oamenii, mătuşico.

— Ce s-a întâmplat deunăzi pe blana de tigru?

— Asta nu pot să-ţi spun, mătuşă Em.

— Atunci trebuie să fi fost rău de tot.

— Sau vrei să spui bine de tot?

— Râzi de mine.

— M-ai ştiut vreodată lipsită de respect, mătuşico?

— Da. Îmi aduc perfect de bine aminte că ai scris o poezie despre mine:

De mătuşa Em nu-mi pasă,
Zice că nu văd de casă.
Dar ea vede? Eu fac gem
Mai bun ca mătuşa Em.

Am păstrat-o. Am gândit că denotă personalitate.

— Asemenea drac eram?

— Da. Nu există nici un mijloc să scurtezi câinii, nu-i aşa? Şi arătă spre prepelicarul auriu întins pe un covoraş. Bonzo are o talie prea lungă.

— Ţi-am prezis, mătuşă Em, încă de pe când era pui.

— Da, dar n-am observat până n-a început să scotocească după iepuri. Nu poate sări ca lumea peste vizuină. Şi asta îl face să pară neputincios. Ei bine, Dinny, dacă nu plângem, ce altă să facem?

— Să râdem? murmură Dinny.

XXXIII

Întrucât tatăl ei şi Sir Lawrence nu reveneau la cină, maică-sa rămăsese în pat, iar Clare se dusese în vizită la nişte prieteni, Dinny luă masa de seară singură cu mătuşa ei.

— Mătuşă Em, spuse ea după ce isprăviră, ai ceva împotrivă dacă mă duc la Michael? Fleur a avut o impulsie.

— Cum aşa? se miră Lady Mont. E prematur — aşteaptă să nască abia în martie.

— Te gândeşti la convulsie, mătuşico. O impulsie înseamnă c-a împins-o din spate o idee.

— Atunci de ce nu spui aşa?

Cu această simplă respingere a unor forme de vorbire mai tehnică, Lady Mont sună.

— Blore, un taxi pentru domnişoara Dinny. Şi, Blore, când se întoarce Sir Lawrence, anunţă-mă; mă duc să fac o baie fierbinte şi să mă spăl pe cap.

— Da, doamnă.

— Dinny, tu când eşti tristă nu te speli pe cap?

În maşină, îndreptându-se spre South Square în seara aceea pâcloasa şi întunecată, Dinny fu năpădită de o melancolie cum nu mai încercase până acum. Când se gândea la Hubert întemniţat într-o celulă, smuls de lângă soţie la trei săptămâni după nuntă, cu perspectiva unei despărţiri ce-ar fi putut deveni permanentă, şi înfruntând o soartă la care nici nu te puteai gândi — toate acestea din cauză că ceilalţi erau prea scrupuloşi ca să închidă ochii şi să-l creadă pe cuvânt — simţea teama şi furia dospind în sufletul ei, ca arşiţa încinsă ce precede o furtună.

Le găsi pe Fleur şi pe mătuşa ei, Lady Alison, discutând despre metode şi mijloace. Ambasadorul Boliviei era pare-se plecat, aflându-se în convalescenţă după o boală, şi un subaltern îi ţinea locul. După părerea Lady-ei Alison, acest lucru

îngreuna situaţia, pentru că locţiitorul nu-şi va lua, probabil, nici o răspundere. Oricum, va aranja o masă la care vor fi invitaţi Fleur şi Michael, şi Dinny dacă doreşte; dar Dinny scutură din cap — îşi pierduse încrederea în posibilităţile ei de a manipula personalităţile publice.

— Dacă dumneata şi Fleur faceţi foarte bine faţă, mătuşă Alison, eu una nu izbutesc. Dar Jean, când vrea, e deosebit de atrăgătoare.

— Jean tocmai a telefonat, Dinny. Mi-a cerut să-ţi spun, dacă vii pe aici, că te roagă să treci s-o vezi, în apartamentul lor; altfel avea de gând să-ţi scrie.

Dinny se ridică în picioare.

— Mă duc numaidecât.

O porni grăbită prin ceaţă, de-a lungul cheiului, şi coti luând-o în jos spre blocurile cu apartamente muncitoreşti, unde-şi găsise Jean locuinţa. Pe la colţuri de stradă, băieţandrii răcneau cele mai arzătoare noutăţi ale zilei; Dinny cumpără un ziar că să vadă dacă era menţionat cazul lui Hubert, şi-l despături la lumina unui felinar. Da! Era! *Deferire în justiţie a unui ofiţer britanic. Extrădare pe baza acuzaţiei de omor prin împuşcare!* Cât de puţină atenţie ar fi acordat acestei ştiri, dacă n-ar fi privit-o pe ea. Dar, spre tortura ei şi a familiei, pentru public vestea însemna o mică şi excitantă plăcere. Nefericirile altora sunt un divertisment; iar pentru ziare, sursă de existenţă. Omul care-i vânduse ziarul, avea o faţă sfrijită, haine soioase şi era şchiop; şi, revărsând un strop de libaţiune din cupa ei de amărăciuni, Dinny îi restitui ziarul şi-i dădu un şiling. Ochii omului se holbară într-o privire nedumerită şi gura îi rămase uşor căscată. „Câştigase oare lozul cel mare — cucoana asta?”

Dinny urcă treptele de cărămidă. Apartamentul era la etajul doi. În faţa uşii, un motan negru se învârtea în jurul propriei cozi. Se roti de şase ori în loc, apoi se aşeză, îşi ridică în aer una din labele din spate şi începu s-o lingă.

Chiar Jean îi deschise uşa. Evident, se afla în chinurile împachetatului, lucru vădit de două combinezoane care-i atârnau pe braţ. Dinny o sărută şi se uită în jur. Venea pentru prima dată aici. Uşile micului salon, ale dormitorului, ale bucătăriei şi sălii de baie stăteau deschise; pereţii vopsiţi în tempera erau verzui că mărul, iar duşumelele acoperite cu un linoleum verde deschis. Mobila era alcătuită dintr-un pat dublu şi câteva valize în dormitor, două fotolii şi o măsuţă în salonaş; o masă de bucătărie şi nişte săruri de baie într-un vas de sticlă; nici carpete, nici tablouri, nici cărţi, doar nişte perdele de pânză imprimată la ferestre, şi un dulap-cuier de-a lungul unui întreg perete din dormitor, de pe care Jean desprinsese hainele îngrămădite teanc pe pat. O aromă de cafea şi de săculeţe cu lavandă deosebea atmosfera din casă de cea de pe scări.

Jean lăsă din mina combinezoanele.

— Vrei puţină cafea, Dinny? E proaspăt preparată.

Turnă cafeaua în două ceşti, o îndulci, îi oferi una lui Dinny împreună cu un pachet de ţigări, apoi o pofti printr-un gest să ia ioc într-un fotoliu, şi ea se aşeză în celălalt.

— Deci ţi s-a transmis mesajul meu. Mă bucur c-ai venit — venirea ta mă scuteşte să fac un pachet. Am oroare să fac pachete. Tu nu?

Răceala şi expresia ei netulburată i se părură lui Dinny miraculoase.

— L-ai mai văzut pe Hubert după proces?

— Da. Se simte foarte bine. N-are o celulă proastă, aşa mi-a spus, şi i s-au dat cărţi şi hârtie de scris. Poate primi hrană; numai de fumat n-are voie. Cineva ar trebui să intervină în privinţa asta. În raport cu jurisdicţia engleză, Hubert este la ora aceasta la fel de inocent ca şi Ministrul de Interne; ori nu există nici o lege care să-l oprească pe Ministrul de Interne să fumeze, nu-i aşa? Eu n-am să-l mai văd, dar tu ai să te duci la el, Dinny — aşa

încât transmite-i toată dragostea mea şi du-i nişte ţigări pentru cazul că l-ar lăsa să fumeze.

Dinny se uită la ea cu ochi mari.

— Şi ce-ai de gând să faci?

— Tocmai de asta am vrut să te văd. Ce-ţi spun rămâne strict între noi două. Promite-mi, Dinny, că taci mâlc, altfel nu-ţi mai spun nimic.

Dinny răspunse ferm:

— Jur pe ce-am mai sfânt, aşa se spune. Dă-i înainte!

— Mâine plec la Bruxelles. Alan a plecat azi acolo; a obţinut o prelungire de concediu pentru chestiuni familiale. Acolo ne pregătim pentru cazul că s-ar întâmpla cum e mai rău, asta-i tot. Eu trebuie să învăţ într-un timp record să conduc un avion. Dacă urmez un curs de trei ori pe zi timp de trei săptămâni, va fi suficient. Avocatul ne-a garantat că povestea se va întinde pe cel puţin trei săptămâni. Desigur, el nu bănuieşte nimic. Nimeni nu trebuie să ştie nimic, cu excepţia ta. Vreau să faci ceva pentru mine.

Întinse mâna şi scoase din poşetă un pacheţel învelit în hârtie de mătase.

— Eu am cinci sute de lire, şi mi s-a spus că acolo pot cumpăra un aparat de ocazie pentru o nimica toată, dar vom avea nevoie de multe altele. Uite ce-i, Dinny, asta-i o veche bijuterie de familie. Are mare valoare. Vreau s-o amanetezi pentru cinci sute; dacă nu poţi obţine atâta prin amanet, vinde-o. Amaneteaz-o sau vinde-o, pe numele tău, schimbă monedele englezeşti în valută belgiană şi trimite-mi-i recomandat prin Poşta Centrală din Bruxelles. Va trebui să faci rost de aceşti bani până în trei zile.

Jean desfăcu hârtia şi scoase la vedere un pandantiv de smaragde, de modă veche, dar foarte frumos.

— Oh!

— Da, făcu Jean, e foarte frumos. Îţi poţi permite să ceri mult. Cineva o să-ţi ofere cinci sute pe el, sunt sigură. Smaragdele sunt la preţ.

— Dar de ce nu-l amanetezi tu, înainte să pleci?

Jean clătină din nou din cap.

— Nu, nimic din ce-ar putea trezi suspiciuni. Ce faci tu, Dinny, n-are importanţă, pentru că tu nu eşti pe cale să violezi legea. Noi s-ar putea s-o facem, şi n-avem de gând să ne lăsăm înhăţaţi.

— Socotesc că ar trebui să-mi dai mai multe amănunte, spuse Dinny.

Jean clătină din cap.

— Nu e necesar, şi nici posibil; nici noi nu ştim încă destul. Dar fii liniştită, n-o să-i lăsăm să-l expatrieze pe Hubert. Deci, vrei să iei asta?

Şi înveli la loc pandantivul.

Dinny luă pacheţelul, şi cum nu venise cu o poşetă îl strecură în sân. Apoi se aplecă şi vorbi cu gravitate:

— Făgăduieşte-mi, Jean că nu întreprinzi nimic până în clipa când se constată că toate celelalte posibilităţi au dat greş.

Jean încuviinţă.

— Nimic până în ultimul minut. Altfel n-ar avea rost.

Dinny îi prinse mâna.

— Jean, n-ar fi trebuit să te vâr în tot buclucul ăsta. Eu am fost cea care am pus la cale întâlnirea voastră, ştii...

— Draga mea, nu ţi-aş fi iertat niciodată dacă n-ai fi făcut-o. Sunt îndrăgostită.

— Dar e atât de îngrozitor pentru tine!

Jean îşi aţinti privirea în gol, astfel încât Dinny aproape că simţi puiul de leopard ivindu-se de după colţ.

— Nu! îmi place gândul că de mine depinde salvarea lui. Niciodată n-am avut o senzaţie atât de intensă că trăiesc ca acum.

— Riscul pentru Alan e mare?

— Nu, dacă facem lucrurile aşa cum trebuie. Avem mai multe planuri, în funcţie de cum se va desfăşura situaţia.

Dinny oftă.

— Sper că nici unul dintre ele nu se va dovedi necesar.

— Şi eu am aceeaşi speranţă, dar când ai de-a face cu o bestie că Walter, nu poţi lăsa totul la voia întâmplării.

— Ei bine, Jean, la revedere şi succes.

Se sărutară, şi Dinny ieşi în stradă, cu pandantivul de smaragde care atârna greu ca plumbul pe inima ei. Afară burniţa, aşa că se urcă într-un taxi care o duse până în Mount Street. Tatăl ei şi Sir Lawrence tocmai se întorseseră. Noutăţile lor erau lipsite de importanţă. Se părea că Hubert refuza să mai fie eliberat pe cauţiune. „Aici e mâna lui Jean”, gândi Dinny. Ministrul de Interne se afla în Scoţia, de unde nu avea să se întoarcă până la deschiderea Parlamentului, adică până-n două săptămâni. În orice caz, până atunci mandatul nu putea fi emis. După părerile celor ce se pricepeau, aveau la dispoziţie cel puţin trei săptămâni în care să mute cerul şi pământul din loc. Ah! dar „mai lesne ar trece cerul şi pământul decât să treacă o iotă din Lege”. Şi totuşi, era un nonsens să vorbeşti despre „interese” şi „influenţă” şi „aranjamente” şi „muşamalizări”? Nu exista oare vreo cale talismanică pe care ei cu toţii o ignorau?

Tatăl ei o sărută şi se duse, deprimat, la culcare, iar Dinny rămase singură cu Sir Lawrence. Până şi el era abătut.

— Nici un balonaş de râs şi nici un clipocit în seara asta, pentru noi doi, spuse el. Uneori gândesc, Dinny, că noi supraestimăm Justiţia. Este un sistem improvizat, cu tot atâta competenţă de a ajusta pedeapsa după faptă, cât are şi diagnosticul unui medic asupra unui pacient pe care-l vede pentru prima oară; şi totuşi, nu ştiu din ce raţiuni misterioase noi îi acordăm sanctitatea Sfântului Graal şi îi respectăm conceptele, de parc-ar fi emanaţii ale divinităţii. Dacă a existat vreodată un caz în care ministrul de Interne să-şi fi putut îngădui să fie uman, apoi acesta este. Şi totuşi, Dinny, nu-l văd făcând-o, nici eu nu-l văd şi nici Bobbie Ferrar.

Se pare că acum câtva timp un dobitoc prost inspirat l-a numit pe Walter „integritatea în persoană”, şi Bobbie îmi povesteşte că în loc ca aşa ceva să-i fi căzut greu la stomac, i s-a urcat la cap, şi de atunci încoace n-a mai comutat nici o pedeapsă. Mă întrebam dacă n-aş putea scrie la Times şi să le spun: „Această poză de inexorabilă incoruptibilitate e mai primejdioasă pentru justiţie decât metodele de la Chicago[83]”. La Chicago ar trebui el să se ducă. A fost pe-acolo, cred... E îngrozitor când un om încetează să fie uman.

— E căsătorit?

— Nici măcar atât.

— Dar unii oameni nici măcar nu încep prin a fi umani, nu-i aşa?

— Asta-i mai puţin rău; măcar ştii cum stai cu ei şi poţi să-ţi iei măsuri de apărare. Nu, indivizii cărora li s-a urcat la cap, ăştia-s periculoşi. Apropo, i-am spus tânărului meu pictor că ai să-i pozezi pentru o miniatură.

— Ah, unchiule, efectiv nu pot, atâta timp cât atârna Hubert pe cugetul meu.

— Nu, nu bineînţeles. Dar într-un fel lucrurile se vor aranja. O privi şiret şi adăugă: Apropo, Dinny, ce-i cu tânăra Jean?

Dinny înălţă nişte ochi mari şi puri:

— Ce să fie cu ea?

— Nu prea îmi pare o femeie care se lasă uşor călcată pe coadă.

— Nu, dar ce poate să facă, sărăcuţa de ea?

— Mă întreb, răspunse Sir Lawrence ridicând o sprânceană, mă întreb. „Copilaşi nevinovaţi, asta sunt, îngeraşi fără de aripi, asta sunt’". Asta-i din *Punch*[84], înainte de vremea ta, Dinny. Şi va continua să fie la fel şi după tine, numai că vouă vă cresc atât de vertiginos aripile...

Dinny, continuând să-l privească inocent, gândi: „E cam enigmatic unchiul Lawrence”. Curând după aceea se duse la culcare.

Să te duci la culcare cu întreg sufletul răvăşit! Şi totuşi, câte alte suflete nu zac la acelaşi ceas cu obrazul lipit de pernă, fără de somn! Odaia părea populată de toată iraţionala nefericire a omenirii. Dacă aveai talent, te ridicai şi-ţi slobozeai durerea într-un poem despre *Azrael*[85] sau ceva în genul ăsta. Vai! Dar nu era chiar atât de uşor. Nu puteai decât să zaci şi să suferi — îndurerată şi îngrijorată şi furioasă. Îşi amintea de ceea ce simţise în copilărie, la treisprezece ani, când Hubert, care încă nu împlinise optsprezece, plecase la război. Şi atunci fusese cumplit, dar acum era mult mai rău; şi Dinny se întreba de ce. Atunci s-ar fi putut doar ca în orice clipă să fie ucis; acum era mai în siguranţă decât toţi ceilalţi care nu se găseau la închisoare. Va fi păzit cu meticulozitate chiar şi în timpul cât va fi trimis la celălalt capăt al lumii, ca să fie judecat într-o ţară care nu era a lui, în faţa unui judecător de alt sânge. Câteva luni încă, viaţa lui avea să fie în deplină siguranţă. De ce, atunci, situaţia de acum îi părea mult mai rea decât toate riscurile prin care trecuse de când îmbrăţişase viaţa de ostaş, ba chiar şi decât acea lungă şi anevoioasă perioadă petrecută în expediţia lui Hallorsen? De ce? Numai pentru că toate acele vechi primejdii fuseseră îndurate de bună voie; în timp ce situaţia actuală îi era impusă. Era legat de mâini şi de picioare, şi lipsit de cele două mari privilegii ale existenţei umane, independenţa şi libertatea individuală, privilegii pentru asigurarea cărora fiinţele umane, grupate în colectivităţi, şi-au orientat toate puterile de mii de ani încoace, până ce — până ce-au devenit bolşevici. Privilegii pentru orice fiinţă umană, dar mai ales pentru oameni ca ei, crescuţi fără nici un fel de altă constrângere decât cea a conştiinţelor lor. Şi Dinny zăcea pe perna ei, dar parcă ar fi zăcut în celula lui, scrutând viitorul, tânjind după Jean, urând senzaţia de încătuşare, crispat şi nefericit şi amar. Căci ce făcuse, pentru numele lui Dumnezeu,

ce altă făcuse decât ceea ce orice om cu minte şi cu simţire ar fi făcut în locul lui?

Zumzetul traficului din Park Lane alcătuia un soi de fundal sonor pentru suferinţa ei răzvrătită. Anxietatea puse în asemenea măsură stăpânire pe ea, încât nu mai putu să rămână nemişcată în pat şi, trăgându-şi un capot pe umeri, începu să se plimbe fără zgomot prin cameră, până când aerul rece de octombrie, ce pătrundea pe fereastra ei deschisă, o făcu să îngheţe. Poate că, la urma-urmei, era un avantaj să fii măritată; aveai un piept la care să te cuibăreşti şi pe care, la nevoie, să plângi; aveai o ureche în care să-ţi picuri amarul; şi buze care să-ţi murmure şoapte de simpatie. Dar mai îngrozitor decât a fi singur în momente de grea încercare era să fii inactiv. Îi invidia pe cei care, ca tatăl ei şi ca Sir Lawrence, cel puţin se urcau în taxiuri şi se agitau de colo până colo; foarte mult îi invidia pe Jean şi pe Alan. Orice-ar fi pus ei la cale, tot era mai bine decât să nu pui nimic la cale, cum făcea ea. Scoase pandantivul de smaragde şi-l cercetă. Măcar asta o să-i dea ceva de făcut, a doua zi, şi se văzu în închipuire, cu bijuteria în mină, căznindu-se să stoarcă bani cât mai mulţi de la un personaj neîmblânzit, cu înclinaţii spre arta cămătăriei.

Punându-i pandantivul sub pernă, ca şi cum însăşi vecinătatea bijuteriei era o asigurare împotriva neajutorării ei, se lăsă, în cele din urmă, furată de somn.

A doua zi dimineaţă coborî devreme. Îi venise ideea că ar putea izbuti să amanetizeze pandantivul, să ia banii şi să-i ducă lui Jean înainte de plecare. Se hotărî să ceară sfatul lui Blore, feciorul. În definitiv, îl cunoştea de la vârsta de cinci ani. Blore era o adevărată instituţie şi niciodată nu divulgase nici unul din păcatele pe care i le mărturisise în copilăria ei.

Drept care, se duse la el când îşi făcu apariţia cu filtrul de cafea al mătuşii ei.

— Blore!

— Da, domnişoară Dinny.

— Vrei să fii atât de amabil şi să-mi spui, confidenţial, cine e socotit a fi cel mai bun cămătar din Londra?

Surprins, dar impasibil, căci, la urma urmei, oricine putea fi nevoit astăzi să amaneteze ceva, feciorul plasă filtrul în capul mesei şi stătu puţin să se gândească.

— Bineînţeles, domnişoară Dinny, e Attenborough, dar mi s-a spus că lumea bună se duce la cineva care-se numeşte Frewen, pe strada South Moldon. Vă pot procura numărul, casei, din cartea de telefon. Se spune că e discret şi foarte cinstit.

— Splendid, Blore! E vorba de o chestie măruntă.

— Desigur, domnişoară.

— O! Blore, ai vrea... trebuie să-mi dau numele adevărat?

— Nu, domnişoară Dinny; dacă-mi daţi voie să vă fac o sugestie, daţi-i numele soţiei mele şi adresa de aici. În felul acesta, dacă va avea de făcut vreo comunicare, v-o pot transmite prin telefon, şi va fi cum e mai bine.

— Oh! E o mare uşurare pentru mine. Dar doamna Blore n-o să aibă nimic împotrivă?

— O, nu, domnişoară, va fi foarte bucuroasă să vă poată fi de folos. Dacă doriţi, pot să aranjez eu toată chestiunea în locul dumneavoastră.

— Mulţumesc, Blore, dar cred că va trebui s-o fac singură.

Feciorul îşi mângâie bărbia şi se uită la ea; Dinny găsi că are o privire binevoitoare, dar vag ironică.

— Ei bine, domnişoară, dacă vă pot da un sfat, puţină nonşalanţă are mare efect chiar asupra celor mai buni dintre ei. Şi dacă ăsta nu vă oferă valoarea meritată, mai sunt şi alţii.

— Îţi mulţumesc din inimă, Blore; dacă nu m-am înţeles cu el, îţi comunic; dacă mă duc la nouă şi jumătate e prea devreme?

— Din câte am auzit, domnişoară, e ora cea mai potrivită; îl găsiţi proaspăt şi plin de voie bună.

— Dragul meu Blore!

— Mi s-a spus că e un tip înţelegător, şi care ştie pe dată să recunoască o Lady când o vede. Nu o să vă confunde cu vreuna din cucoanele alea cu gărgăuni în cap.

Dinny îşi duse degetul la buze.

— Jură, Blore.

— Oh, secret absolut, domnişoară. După domnul Michael, dumneavoastră aţi fost întotdeauna favorita mea.

— Şi aşa ai fost şi dumneata Blore, pentru mine.

Văzându-l pe tatăl ei intrând în sufragerie, Dinny despături ziarul *The Times*, iar Blore se retrase.

— Ai dormit bine, tată?

Generalul dădu din cap.

— Şi cum se simte mama?

— Mai bine. Vine şi ea jos. Am ajuns la concluzia că n-are rost să ne frământăm, Dinny.

— Nu, dragule, desigur, n-are rost. Crezi că putem începe micul dejun?

— Em nu coboară şi Lawrence ia micul dejun la opt fix. Fă tu cafeaua.

Dinny, care împărtăşea pasiunea mătuşii ei pentru cafea bună, începu să oficieze cu religiozitate.

— Ce-i cu Jean? întrebă brusc generalul. Vine la noi?

Dinny nu-şi ridică ochii.

— Nu cred să vină, tată; e prea neliniştită; bănuiesc că preferă să se descurce singură. Aşa aş simţi şi eu în locul ei.

— Biata fată! Oricum, e curajoasă. Mă bucur că Hubert a luat o fată cu suflet. Cei din familia Tasburgh au inimă plasată la locul potrivit. Îmi aduc aminte de un unchi al ei din India, un tip cutezător,

dintr-un regiment Goorkha[86], toţi îl venerau. Ia stai puţin, unde a căzut?

Dinny se aplecă şi mai mult peste filtru.

Nu era încă nouă şi jumătate când ieşi, cu pandantivul în poşetă şi cu cea mai bună pălărie pe cap. La nouă şi jumătate precis, urca la primul etaj, deasupra unei prăvălii din strada South Molton. Într-o încăpere spaţioasă, îndărătul unei mese de mahon, şedeau doi domni, care ar fi putut să pară ca doi bookmakeri de înaltă clasă, dacă Dinny ar fi ştiut cum arată aceştia. Îi privi cu îngrijorare, aşteptând semne de voie bună. Proaspeţi însă arătau, şi unul dintre ei veni spre dânsa.

Dinny îşi trecu o limbă invizibilă peste buze.

— Mi s-a spus că aveţi amabilitatea să împrumutaţi bani pe baza unor bijuterii de valoare.

— Întocmai, doamnă.

Omul era cărunt, mai mult chel, şi mai curând roşcovan, cu ochi de culoare deschisă, şi o măsura printr-un *pince-nez* pe care-l ţinea în mina. După ce şi-l anină pe nas, trase un scaun în faţa mesei, făcu un gest de invitaţie şi se aşeză din nou. Dinny luă loc.

— Vreau o sumă mare, cinci sute; apoi zâmbi: e o bijuterie, de familie, foarte frumoasă.

Ambii domni aşezaţi îndărătul mesei se înclinară uşor.

— Şi am nevoie de bani pe loc, întrucât trebuie să fac o plată, lat-o!

Scoase din geantă pandantivul, despachetă foiţa şi-l împinse pe masă. Apoi, amintindu-şi că-i necesar un strop de nonşalanţă, se lăsă pe spate, picior peste picior.

Amândoi examinară pandantivul preţ de un minut, fără un gest sau o vorbă. Apoi cel de-al doilea domn deschise un sertar şi scoase o lupă. În timp ce acesta studia bijuteria, Dinny era conştientă că primul domn o studia pe ea. Era felul lor de a proceda la diviziunea muncii, presupuse Dinny. Care dintre cele două obiecte se va dovedi oare a fi

mai autentic? Simţea aproape că se sufocă, dar rămase în aceeaşi atitudine, cu sprâncenele uşor ridicate şi cu pleoapele pe jumătate închise.

— Este proprietatea dumneavoastră, doamnă?

Amintindu-şi o dată în plus de vechea zicală şcolărească,

Dinny rosti cu emfază:

— Da.

Cel de-al doilea domn lăsă jos lupa şi cântări pandantivul în palmă.

— Foarte frumos, spuse el, de modă veche, dar foarte frumos. Şi pentru cât timp aţi avea nevoie de bani?

Dinny, care habar n-avea, răspunse cu cutezanţă:

— Şase luni; dar presupun că-l pot răscumpăra înainte?

— O! Da. Cinci sute aţi spus?

— Vă rog.

— Domnule Bondy, dacă dumneavoastră sunteţi de acord, eu unul sunt, spuse cel de-al doilea domn.

Dinny îşi înălţă ochii spre faţa domnului Bondy. Oare era gata să răspundă: „Nu, pentru că ne-a îndrugat o minciună?” Dar în loc de aceasta, îşi împinse buza de jos peste buza de sus, se înclină şi spuse:

— Sunt de acord.

„Mă întreb, gândi Dinny, dacă întotdeauna cred tot ce li se spune, sau poate că niciodată? în fond, presupun că le e totuna, ei pun mâna pe pandantiv şi eu sunt cea care trebuie să am încredere în ei, sau, mai bine zis, Jean.”

Cel de-al doilea domn mătură cu mâna pandantivul de pe masă şi, scoţând un registru, începu să scrie. Domnul Bondy, pe de altă parte, se îndreptă spre un safe.

— Doriţi bancnote, doamnă?

— Vă rog.

Cel de-al doilea domn, care purta mustaţă şi ghetre albe, şi ai cărui ochi se bulbucau uşor, îi oferi

registrul.

— Numele şi adresa, doamnă.

În timp ce scria: „Doamna Blore” şi numărul de acasă al mătuşii ei din Mount Street, cuvintele „Doamne-ajută!” îi ţipară în minte, şi-şi ghemui mâna stânga ca să ascundă ceea ce ar fi trebuit să fie verigheta de căsătorie. Mănuşa se mula perfect pe mână şi dorita protuberanţă circulară nu se observă.

— Dacă veţi dori să răscumpăraţi articolul, ne veţi restitui suma de 550 lire pe ziua de 29 aprilie a anului viitor. După această dată, dacă nu primim nici o comunicare din partea dumneavoastră, obiectul va fi scos la vânzare.

— Da, desigur. Dar dacă îl răscumpăr mai înainte?

— Atunci procentul va fi proporţional. Dobânda este de douăzeci la sută pe an, aşa că de azi într-o lună, să spunem, am cere doar 508 lire, şase şilingi şi opt pence.

— Înţeleg.

Primul domn detaşă o foaie de hârtie şi i-o înmână.

— Aceasta este chitanţa.

— Pandantivul poate fi răscumpărat, cu suma respectivă, de oricine ar fi purtătorul acestei chitanţe, în caz că eu n-aş putea veni?

— Da, doamnă.

Dinny vârî chitanţa în poşetă, împreună cu cât încăpea din mâna ei stânga, şi-l ascultă pe domnul Bondy numărând bancnotele pe masă. Număra frumos, iar bancnotele fâşâiau plăcut şi păreau să fie noi. Le luă cu mâna dreaptă, le introduse în poşetă şi, continuând să ţină geanta în clandestina mâna stânga, se ridică.

— Vă mulţumesc foarte mult.

— Pentru nimic, doamnă, plăcerea e de partea noastră, încântaţi să vă putem fi de folos. La revedere.

Dinny se înclină şi porni încet spre uşă. De acolo, furişând o privire pe sub gene, îl văzu clar pe primul domn închizând un ochi.

Coborî cu un aer visător scările, închizând poşeta.

„Mă întreb dacă-şi închipuie că sunt însărcinată, îşi spuse, sau s-or fi gândind poate că joc la curse.”

În orice caz, avea banii şi nu era decât zece fără un sfert. Agenţia Cook o să-i schimbe, poate, sau măcar o să-i spună unde trebuie să se adreseze ca să-i schimbe în monedă belgiană.

Îi trebui o oră şi o serie de vizite în mai multe locuri până reuşi să schimbe cea mai mare parte a bancnotelor, şi se simţea înfierbântată când trecu bara gării Victoria, cu un bilet de peron în mina. Înaintă încetişor de-a lungul trenului, uitându-se la fiecare compartiment. Trecuse de două treimi din tren când un glas în spatele ei strigă: „Dinny!” şi, întorcându-se, o văzu pe Jean în uşa unui compartiment.

— Ah! aicea eşti, Jean! Am gonit de mi-a ieşit sufletul. Îmi luceşte nasul?

— Tu nu arăţi niciodată încălzită.

— Ei bine! Am făcut-o! lată rezultatul, cinci sute, aproape totul în monedă belgiană.

— Grozavi

— Şi chitanţa. Pe baza ei, poate s-o răscumpere oricine. Dobânda e de douăzeci la sută pe an, calculată proporţional zi cu zi, şi dacă obiectul nu e răscumpărat până la 28 aprilie, va fi scos la vânzare.

— Ţine-o tu, Dinny. Jean îşi înmuie glasul. Dacă va trebui să trecem la acţiune, înseamnă că nu ne vom găsi pe-aici, prin preajmă. Există câteva state care nu au relaţii diplomatice cu Bolivia, şi într-unul din acestea ne vom adăposti până când lucrurile vor fi puse, într-un fel, la punct.

— Ah! făcu Dinny, lipsită de orice expresie. Aş fi putut obţine mai mult. S-au repezit la el.

— N-are importanţă! Trebuie să urc. Îmi scrii la Poşta Centrală, Bruxelles. La revedere. Transmite-i lui Hubert dragostea mea fierbinte şi spune-i că totul e în regulă.

Îşi zvârli braţele în jurul lui Dinny, o strânse o clipă şi sări din nou în tren. Locomotiva se puse chiar în aceeaşi clipă în mişcare, şi Dinny rămase pe peron, fluturându-şi mâna spre faţa arămie, strălucitoare, întoarsă spre ea.

XXXIV

Acest început de zi plin de activitate şi de succes avea să însemne un handicap acut, căci acum se găsea mai dezorientată ca oricând.

Absenţa din Londra atât a Ministrului de Interne, cât şi a ambasadorului bolivian frâna orice posibilităţi de acţiune, chiar dacă ar fi putut face ceva în această direcţie, ceea ce era foarte puţin probabil. Nu era nimic alta de făcut decât să aştepţi, mâncându-ţi inima. Dinny îşi petrecu restul zilei hoinărind, uitându-se la vitrine, uitându-se la oamenii care se uitau în vitrine. La prânz mânca nişte ochiuri la un A.B.C.[87] şi apoi intră într-un cinematograf, — cu ideea vagă că, indiferent ce-ar unelti Jean şi Alan, o să i se pară mai de înţeles dacă va vedea ceva asemănător pe ecran. Dar n-avu noroc. În filmul care rula nu existau avioane, nici vaste spaţii deschise, nici detectivii şi nici un fel de evadare de sub gheara justiţiei; era o înregistrare deplină a aventurilor unui gentilom francez, trecut de prima tinereţe, care timp de un ceas şi mai bine nimerise întruna în dormitoare străine, fără însă ca cineva să-şi piardă efectiv virtutea. Dinny nu se putu împiedica să se amuze, tipul era drăguţ şi poate cel mai desăvârşit mincinos pe care-l urmărise vreodată.

După aceste clipe de căldură şi potolire a nervilor, o luă din nou în direcţia Mount Street. Descoperi că tatăl şi mama ei se întorseseră la Condaford cu trenul de după-amiază, fapt care o zvârli din nou în valurile nesiguranţei. Să se întoarcă şi ea şi să-şi ia în primire rolul de „fiică bună”? Sau să rămână pe loc, pentru cazul că s-ar ivi ceva care să facă prezenţa ei necesară?

Nehotărâtă, urcă în odaia ei şi începu, cam fără chef, să-şi strângă lucrurile. Deschizând un sertar, dădu peste jurnalul lui Hubert, care încă o însoţea

pretutindeni. Răsfoind paginile la întâmplare, dădu peste un pasaj care i se păru mai puţin familiar, întrucât nu era legat de dificultăţile prin care trecuse:

„În cartea pe care o citesc, am găsit următoarea frază: «Aparţinem, desigur, unei generaţii care a pătruns dincolo de faţada lucrurilor, care a înţeles cât de zadarnic e totul, dar care are curajul să accepte zădărnicia şi să-şi spună: n-avem altceva de făcut decât să profităm şi să ne bucurăm de clipa prezentă cât ne stă în puteri.» Bănuiesc că asta-i generaţia din care fac şi eu parte, generaţia care a trăit războiul şi urmările lui; şi, fără îndoială, aceasta este atitudinea multora şi multora; dar dacă stai să judeci, cele de mai sus ar fi putut să fie enunţate de orice persoană, fără prea multă gândire, aparţinând oricărei generaţii; cu siguranţă că puteau fi rostite şi de generaţia trecută, după marea lovitură pe care Darwin a dat-o religiei. Căci la ce duce? Să presupunem că ţi-ai dat seama de zădărnicia religiei, şi a căsătoriei, şi a tratatelor, şi a cinstei în afaceri, şi a libertăţii, şi a idealurilor de orice soi, ţi-ai dat seama că sunt găunoase, că nu duc prin ele însele la nici un fel de recompensă, nici pe lumea asta şi nici într-o lume viitoare care poate că nici nu există, şi că unicul lucru absolut este plăcerea, şi ţi-ai pus deci în gând s-o obţii, ei bine, prin această conştiinţă eşti mai aproape de dobândirea plăcerii? Dimpotrivă, eşti mult mai departe de ea. Dacă fiecare şi-ar face, în mod conştient şi brutal, un crez din «bucură-te cu orice preţ de clipa prezentă», şi fiecare, ar smulge plăcerea din ea în dauna tuturor celorlalţi, diavolul ar fi cel care ar râde la urmă, şi aşa s-ar întâmpla cu toţi, în special cu acei pierde-vară care în chip firesc au asemenea crez, aşa încât ceilalţi, cu siguranţă, nu s-ar desfăta în plăcere. Toate aceste idei de a căror deşertăciune şi-au dat seama cu atâta perspicacitate, sunt doar reguli de circulaţie concepute de oameni de-a lungul veacurilor, pentru a menţine omenirea în cadrul

anumitor graniţe, astfel încât fiecare să poată dispune de o şansă raţională de a cunoaşte plăcerea, iar nu plăcerea să se reverse doar asupra celor violenţi, grosolani şi abili. Toate instituţiile noastre, religia, căsătoria, tratatele, legea, şi tot restul, sunt simple forme de consideraţie faţă de alţii, necesare ca să-ţi asigure consideraţia faţă de tine însuţi. Fără de ele, am fi o societate de bandiţi nevolnici în maşini, şi de vagabonzi de stradă, robi ai unei minorităţi de superescroci. Aşadar, nu poţi nega consideraţia datorată altora, fără să faci din tine însuţi un imbecil şi fără să-ţi zădărniceşti propriile şanse de plăcere. Nostimada este că, indiferent de felul în care ne exprimăm, majoritatea dintre noi recunoaştem pe deplin acest lucru. Oameni care trăncănesc asemenea individului din cartea asta pe care o citesc, când ajung la o adică, nu acţionează conform cu crezul clamat. Până şi un gangster cu maşină nu-şi toarnă complicii. În realitate, această filozofie nouă a «curajului de a accepta zădărnicia şi de a smulge plăcerea clipei prezente» nu e decât o cugetare superficială, totuşi, când am citit-o, îmi părea plauzibilă.”

Dinny scăpă jurnalul din mina de parcă ar fi urzicat-o şi rămase locului, cu o expresie transfigurată pe faţă. Nu cuvintele pe care le citise operaseră această schimbare — nici nu ştia prea bine ce conţin. Nu! Dar fusese străfulgerată de o inspiraţie, şi nu pricepea de ce nu îi venise ideea până acum. Alergă jos, la telefon, şi chemă casa lui Fleur.

— Da? răsună glasul lui Fleur.

— Îl vreau pe Michael, Fleur. E acasă?

— Da. Michael, Dinny la telefon.

— Michael? Poţi cumva să vii imediat până aici? E în legătură cu procesul lui Hubert. Am avut o „impulsie”, dar prefer să n-o discut la telefon. Sau să vin eu la tine? — Poţi veni tu? Bun! Şi Fleur, dacă vrea; sau dacă nu, adu deşteptăciunea ei.

Zece minute mai târziu, Michael sosi singur. Ceva din tonul lui Dinny părea să-l fi molipsit,

pentru că avea aerul aferat al unui om de afaceri. Îl luă cu ea în nişă, şi se aşezară pe o canapea sub cuşca papagalului.

— Michael dragă, uite ce mi-a trăsnit prin cap: dacă am putea tipări în viteză jurnalul lui Hubert — cam 15.000 de cuvinte — şi să-l păstrăm gata de apariţie, cu un titlu comercial, ca de pildă: *Trădat*, sau aşa ceva...

— *Abandonat*, sugeră Michael.

— Da, *Abandonat*, şi dacă l-am putea arăta Ministrului de Interne ca o carte în curs de apariţie, urmând a fi însoţită de o prefaţă combativă, s-ar putea să-l oprească de la emiterea mandatului. Cu titlul ăsta, cu o prefaţă şi un umăr împins de presă, ar putea stârni senzaţie, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru el. Am putea întocmi o prefaţă care să bată tare în abandonarea cuiva care-i carne din carnea noastră şi sânge din sângele nostru, şi în slăbiciunea şi ploconirea faţă de străini, şi aşa mai departe. E sigur că presa o să preia tonul ăsta.

Michael îşi zbârli părul.

— E o inspiraţie, Dinny; dar sunt câteva puncte discutabile: în primul rând, cum s-o facem ca să nu miroasă a şantaj. Dacă acest lucru nu poate fi evitat, atunci tot restul nu merge. Dacă Walter adulmecă un şantaj, nu mişcă un deget.

— Dar intenţia e să-l facem să simtă că dacă emite mandatul o să-i pară rău.

— Fetiţa mea, spuse Michael pufăind un nor de fum în direcţia papagalului, trebuie să procedăm mai subtil. Tu nu ştii ce înseamnă personalităţile publice. Totul este să-i determini să facă de bună voie, din înalte raţiuni, ceea ce e în interesul lor. Trebuie să-l determinăm pe Walter să-şi slujească un interes meschin, dar cu conştiinţa că ascultă de raţiuni înalte. Acest lucru e indispensabil.

— Nu ajunge dacă spune numai că-i o raţiune înaltă? Vreau să zic, e necesar s-o şi simtă?

— Aşa trebuie, cel puţin la lumina zilei. Ce simte el la trei dimineaţa nu importă. Nu-i prost, ştii bine. Mă gândesc, şi Michael porni iar să-şi

ciufulească părul, că singurul om care poate duce lucrul ăsta la bun sfârşit e tot Bobbie Ferrar. El îl cunoaşte pe Walter şi pe faţă şi pe dos.

— E un om drăguţ? Ar accepta?

— Bobbie e un sfinx; dar un sfinx desăvârşit. Şi ştie tot. E un fel de staţie de recepţie, aude totul, în chip firesc, aşa că noi vom putea rămâne în umbră, fără să ne afişăm direct în nici un fel.

— Michael, primul lucru pe care l-am avea de făcut nu-i tipărirea jurnalului, aşa încât să pară că-i în pragul difuzării?

— Da, dar prefaţa e pivotul.

— Adică?

— Ceea ce urmărim noi e că Walter să citească jurnalul - tipărit şi din această lectură să ajungă la concluzia că a emite mandatul ar însemna o soartă afurisită pentru Hubert, ceea ce şi este. Cu alte cuvinte, dorim să-i înmuiem eul lui lăuntric. După lectură, îl văd pe Walter zicându-şi: „Da, într-adevăr, afurisit ghinion pe tânărul Cherrell, afurisit ghinion, dar magistratul l-a deferit justiţiei şi bolivienii presează, şi el face parte din clasele suspuse; trebuie să fim atenţi să nu dăm impresia că favorizăm privilegiul de clasă...”

— Mi se pare cu totul nedrept, îl întrerupse Dinny, cu ardoare. De ce să îngreunăm situaţia unui om numai pentru că, întâmplător, face parte dintr-o familie cunoscută? Găsesc că e o laşitate.

— Ah, Dinny! Dar suntem laşi în această privinţă. Şi, aşa cum spunea Walter când m-ai întrerupt tu: „Nu trebuie să ne lansăm cu uşurinţă în încălcarea prevederilor legale. Ţările mici aşteaptă din partea noastră să fie tratate cu deosebită consideraţie...”

— Dar de ce? începu iarăşi Dinny. Asta pare...

Michael înălţă o mină.

— Ştiu, Dinny, ştiu. Acesta îmi pare a fi exact momentul psihologic când Bobbie ar putea spune că picat din senin: „Apropo, va fi şi o prefaţă! Mi-a arătat-o cineva. Merge pe linia că Anglia e întotdeauna generoasă şi dreaptă pe spinarea

supuşilor ei. E o chestiune incendiară, Sir. Pe gustul presei. Ideea ar fi: „E un lucru de notorietate că noi nu putem sprijini interesele propriului nostru popor.” Ştiţi, ar continua Bobbie, m-am gândit de multe ori că o personalitate puternică, aşa cum sunteţi dumneavoastră, ar trebui poate să facă ceva pentru a spulbera impresia că nu putem sprijini interesele propriului nostru popor. N-ar trebui să fie adevărat, poate că nu e adevărat, dar impresia există şi e foarte înrădăcinată; şi dumneavoastră, Sir, poate mai bine decât oricare altul, aţi putea redresa balanţa care şchioapătă în acest punct. Şi cazul în speţă ar oferi un prilej foarte nimerit pentru a restabili încrederea mulţimii în această privinţă. Dealtfel, ar fi şi drept, ar sublinia Bobbie, să nu emiteţi mandatul, pentru că, ştiţi, cicatricea aceea e reală şi împuşcarea metisului s-a produs în legitimă apărare; şi patriei i-ar face foarte bine să simtă că se poate bizui din nou pe autorităţi, care nu-şi vor părăsi poporul la greu.” Aici Bobbie ar pune punct. Şi Walter ar simţi nu că se fereşte de un atac, ci că luptă cu curaj pentru binele patriei, sentiment indispensabil, Dinny, în cazul personalităţilor publice. Michael îşi roti pupilele. Vezi tu, continuă el, Walter îşi va da seama, fără s-o admită însă, că dacă nu emite mandatul, n-o să apară nici prefaţa. Şi îndrăznesc să spun că în toiul nopţii o fi sincer cu el însuşi; dar dacă în spiritul lui de la ora şase p.m. va simţi că emiţând mandatul comite un act de curaj, ceea ce va simţi în spiritul lui la ora trei a.m. nu mai are importanţă. Pricepi?

— Expunerea ta e superbă, Michael. Dar nu va trebui să citească prefaţa?

— Sper că nu, dar cred că va trebui să se afle în buzunarul lui Bobbie, pentru cazul c-ar fi necesar să-şi fortifice linia de înaintare. Bobbie e foarte abil, ştii...

— Dar domnul Ferrar va accepta să-şi dea toată această osteneală?

— Da, răspunse Michael, în linii mari, da. Tatăl meu i-a făcut o dată un bine, şi bătrânul

Shropshire e unchiul lui.

— Şi cine ar putea scrie prefaţa?

— Cred că aş putea să-l conving pe bătrânul Blythe. Încă se mai tem de el în partidul nostru, şi când vrea, poate să mai facă să tremure ficaţii.

Dinny bătu din palme.

— Crezi-că o să vrea?

— Depinde de jurnal.

— În cazul ăsta o să accepte.

— Pot să-l citesc înainte de a-l trimite în tipografie?

— Desigur! Numai că, Michael, Hubert nu vrea că jurnalul să-i fie publicat.

— Bine, e în ordine. Dacă are efect asupra lui Walter, şi nu emite mandatul, nu-i necesar să fie publicat; şi dacă n-are efect, iarăşi nu-i necesar, pentru că „laptele va fi dat în foc”, cum spunea bătrânul Forsyte.

— Tipărirea o să coste mult?

— Câteva lire, douăzeci să spunem.

— Pot face rost de ele, spuse Dinny cu gândul la cei doi domni, pentru că de obicei punga ei era goală.

— O, se va aranja, nu-ţi face griji.

— A fost inspiraţia mea, Michael, şi-mi place să plătesc pentru ea. N-ai idee ce îngrozitor e să stai cu mâinile-n sân în timp ce Hubert e în primejdie. Am senzaţia că din momentul în care va fi extrădat, n-o să mai existe nici urmă de şansă pentru el.

— Nu se poate face nici un fel de profeţie acolo unde sunt amestecate personalităţi publice. Oamenii îi subestimează. Sunt mult mai complicaţi decât s-ar părea, şi poate mai bine înarmaţi cu principii; şi, cu siguranţă, sunt mult mai vicleni decât se crede. Oricum, sper că mecanismul va funcţiona, dacă-i manevrăm bine pe bătrânul Blythe şi pe Bobbie Ferrar. Eu mă ocup de Blythe, iar pe Bobbie i-l încredinţez lui Bart. Luă jurnalul: — Între timp, asta se va tipări. La revedere, Dinny dragă, şi nu te frământa mai mult decât e nevoie.

Dinny îl sărută, şi Michael plecă. În aceeaşi seară, pe la zece, o sună la telefon.

— L-am citit, Dinny. Ar însemna că Walter să fie de piatră dacă jurnalul ăsta nu l-ar prinde. În orice caz, n-o să adoarmă pe el, ca individul celălalt; orice cusururi ar avea, de conştiincios e conştiincios. La urma urmei, e un fel de caz de comutare a pedepsei, şi va fi nevoit să-i recunoască gravitatea. Odată ce se va găsi în mâinile lui, va parcurge jurnalul până la capăt, şi e o chestie impresionantă, abstracţie făcând de lumină pe care o aruncă asupra incidentului în sine. Aşa încât, capul sus!

Dinny îi răspunse cu un fierbinte „Să fii binecuvântat!” şi se duse la culcare cu o inimă mai uşoară decât avusese în ultimele două zile.

XXXV

În zilele ce urmară, lungi şi încete şi părând mai multe la număr, Dinny rămase în Mount Street, gata la datorie pentru orice nevoie s-ar fi putut ivi. Dificultatea cea mai de seamă era să ascundă de ceilalţi maşinaţiile lui Jean. Părea să-i fi mers cu toţi, în afară de Sir Lawrence, care, ridicând din sprâncene, rosti enigmatic:

— *Pour une gaillarde, c'est unei gaillarde!*[88].

Şi în faţa privirii limpezi pe care o înălţă Dinny, adăugă:

— Fecioara botticelliană! Vrei să-l cunoşti pe Bobbie Ferrar? Luăm prânzul împreună la Dumourieux, în Drury Lane, o masă compusă în principal din ciuperci.

Dinny construise un asemenea eşafodaj de speranţe în jurul lui Bobbie Ferrar, încât înfăţişarea lui îi dădu un şoc, până-ntr-atât avea aerul de a nu se sinchisi de nimic. Cu o garoafă la butonieră, vocea de bas tărăgănat, faţa lată şi impasibilă, şi o umbră de guşă sub bărbie, nu o inspiră deloc.

— Vă plac ciupercile, domnişoară Cherrell? o întrebă.

— Bobbie, i se adresă Sir Lawrence plimbându-şi privirea de la unul la celălalt, nimeni n-ar spune despre tine că eşti unul dintre tipii cei mai subtili din Europa. Tu ai de gând să ne spui că nu poţi garanta c-ai să-l numeşti pe Walter „personalitate puternică” în clipa când o să-i vorbeşti despre prefaţă?

Câţiva dintre dinţii regulaţi ai lui Bobbie deveniră vizibili.

— Eu n-am nici o influenţă asupra lui Walter.

— Atunci cine are?

— Nimeni. În afară de...

— Da?

— În afară de Walter.

Înainte de a-şi putea pune frâu la gură, Dinny izbucni:

— Cred că înţelegeţi, domnule Ferrar, că povestea asta înseamnă moarte sigură pentru fratele meu şi agonie pentru noi toţi?

Bobbie Ferrar privi la faţa ei aprinsă fără să spună un cuvânt. Tot timpul prânzului păru într-adevăr, hotărât să nu recunoască şi să nu tăgăduiască nimic, dar când se ridicară de la masă, şi în timp ce Sir Lawrence achita nota, îi spuse lui Dinny:

— Domnişoară Cherrell, când mă duc la Walter în legătură cu această chestiune, ai vrea să vii cu mine? Aş putea aranja să apari şi dumneata în umbră.

— Aş dori teribil.

— Atunci rămâne între noi doi. Îţi voi da de veste.

Dinny îşi împreună palmele şi-i zâmbi.

— Ciudat individ! exclamă Sir Lawrence pe drumul de înapoiere. Inimă sensibilă. Nu poate suporta gândul că există condamnaţi la spânzurătoare. E prezent la toate procesele de crimă. Urăşte închisorile ca pe dracu. Nici n-ai crede.

— Nu, răspunse Dinny surâzând, dusă pe gânduri.

— Bobbie, continuă Sir Lawrence, ar fi capabil să funcţioneze ca secretarul particular al unei organizaţii poliţieneşti, fără ca ăia să-l suspecteze că tot timpul nu visează decât să-i vadă puşi la frigare şi sfârâind. E un tip unic. Jurnalul e sub tipar, Dinny, şi bătrânul Blythe scrie prefaţa. Walter se întoarce joi. L-ai mai văzut pe Hubert?

— Nu, dar mă duc la el mâine, cu tata.

— Eu m-am ferit să te trag de limbă, dar tinerii ăia Tasburgh ticluiesc ceva, nu-i aşa? Am aflat din întâmplare că junele Tasburgh nu-i pe vaporul lui.

— Nu?

— Inocenţa desăvârşită! murmură Sir Lawrence. Uite ce-i, draga mea, nu-i nevoie nici să

dai din cap, nici să clipeşti; dar sper, pentru numele lui Dumnezeu că nu vor da vreo lovitură înainte ca toate măsurile paşnice să fi fost epuizate.

— O, fireşte că nu.

— Ăştia doi sunt genul de tineri care te fac să mai crezi în istorie. Ţi-a trecut vreodată prin cap, Dinny, că istoria nu-i nimic altceva decât povestea felului în care oamenii au luat lucrurile în propriile lor mâini, şi în care s-au vârât pe ei şi pe alţii în bucluc din pricina asta, şi s-au scos pe ei şi pe alţii din bucluc? Se găteşte bine la restaurantul ăsta, nu? O s-o duc într-o zi şi pe mătuşa-ta, când va fi slăbit destul.

Şi Dinny înţelese că primejdia interogatoriului se îndepărtase.

A doua zi, taică-su veni s-o ia şi porniră împreună la închisoare, într-o după-amiază bătută de vânt şi încărcată de aspră melancolie a lunii noiembrie. Când dădu cu ochii de edificiu, Dinny se simţi ca un câine gata să urle. Guvernatorul, care era militar, îi primi cu deosebită curtoazie şi cu acea deferenţă care în profesiunea lui se manifestă faţă de gradele superioare. Nu făcu o taină din faptul că simpatia sa era alături de ei în cazul lui Hubert, şi le îngădui la vorbitor un răstimp mai lung decât cel prevăzut de regulament.

Hubert intră cu zâmbetul pe buze. Dinny avu senzaţia că, dac-ar fi venit singură, Hubert i-ar fi împărtăşit ceva din sentimentele lui reale, dar faţă de tatăl lor era hotărât să trateze întreaga chestiune ca pe o glumă proastă. Generalul, care lot timpul drumului până acolo fusese mohorât şi tăcut, deveni dintr-o dată sigur pe sine şi parcă amuzat în chip ironic. Dinny nu se putu împiedica să constate ce asemănare absurdă exista între ei, lăsând la o parte vârsta, atât la chip, cât şi în felul de a fi. În amândoi era ceva ce refuza să se maturizeze sau, mai curând, care se maturizase în fragedă tinereţe şi refuza acum să mai întinerească. Nici unul dintre ei, de la un capăt la celălalt al acelei jumătăţi de oră, nu atinse coarda sentimentelor. Întreaga vizită nu fu decât o

intensă încordare, iar în ce priveşte discuţiile intime, putea nici să nu fi avut loc. Conform cu Hubert, totul se desfăşura perfect în viaţa lui de acolo, şi nu-l rodea nici o îngrijorare; conform cu generalul, acum nu mai era decât o chestiune de câteva zile, şi desişurile de la Condaford abia aşteptau să-i livreze vânatul. Avu foarte mult de povestit despre India, şi despre neliniştile de la frontieră[89]. Numai la sfârşit, când îşi strânseră mâinile, apăru o vagă schimbare pe feţele lor, şi aceasta fu constatată doar în gravitatea privirii cu care se uitară unul în ochii celuilalt. Dinny urmă după tatăl ei cu o strângere de mină şi un sărut.

— Jean? întrebă Hubert cu o voce foarte scăzută.

— Totul e în ordine, îţi trimite dragostea ei. Spune că n-ai de ce să te nelinişteşti.

Tremurul buzelor lui se prefăcu într-un vag surâs, îi strânse mâna şi se întoarse.

În uşă, paznicul şi doi gardieni îi salutară plini de respect. Se urcară în maşină, şi tot drumul până acasă nu schimbară un cuvânt. Întreaga poveste era un coşmar din care într-o bună zi aveau poate să se trezească.

În aceste zile de suspensie, unica alinare de care se putu bucura Dinny îi veni de la mătuşa Em, a cărei firească incoerenţă făcea ca gândurile să se abată de la direcţia logică. Valoarea antiseptică a incoerenţei deveni tot mai aparentă pe măsură ce îngrijorarea sporea zi de zi. Mătuşa era sincer necăjită de situaţia lui Hubert, dar avea o minte prea pluralistă pentru a se putea concentra asupra ei până la intensitatea suferinţei adevărate. În ziua de cinci noiembrie, ziua comemorării complotului prafului de puşcă[90], mătuşa Em o chemă pe Dinny la fereastra salonului ca să-i arate o ceată de băieţi ce târau un manechin grotesc după ei, pe Mount Street, un Mount Street melancolic în bătaia vântului şi în lumina felinarelor.

— Pastorul lucrează la cartea aia, spuse ea; a existat şi un Tasburgh care n-a fost spânzurat, său decapitat, sau mai ştiu eu ce se făcea cu ei, şi acum pastorul încearcă să demonstreze că ar fi trebuit să fie; a vândut o farfurie sau nu mai ştiu ce ca să cumpere praf de puşcă, şi soră-sa s-a măritat cu Catesby[91], sau cu un altul. Dinny, taică-tu şi cu mine şi cu mătuşa Wilmet obişnuiam să facem sperietori cu mutra institutoarei noastre; avea nişte picioare foarte mari, Robbins. Copiii sunt atât de nesimţitori! Şi tu?

— Şi eu, ce, mătuşă Em?

— Şi tu făceai sperietori?

— Nu.

— Obişnuiam să ieşim şi cu colindul, cu feţele înnegrite. Wilmet era vedeta. Un copil aşa înalt, cu picioare care coborau drept, ca două beţe, despărţite de sus, de la furcă, ştii, aşa au şi îngerii. Toate obiceiurile astea s-au stins. Cred că ar trebui să se ia nişte măsuri. Şi spânzurătorile la fel. Noi aveam una.

Odată am spânzurat o pisicuţă de ea. Întâi am înecat-o, nu noi, servitorii.

— Oribil, mătuşa Em.

— Da; dar nu de-adevăratelea. Taică-tu a făcut din noi nişte piei-roşii. Era plăcut pentru el, putea să ne chinuiască în fel şi chip şi nu aveam voie să ţipăm. Şi Hubert la fel?

— O, nu! Hubert a făcut din el însuşi un indian piele-roşie.

— Asta-i influenţa maică-ţi, Dinny; ea e o făptură foarte blândă. Mama noastră era o Hungeford. Trebuie să fi remarcat.

— N-o ţin minte pe bunica.

— A murit înainte de a te fi născut tu. Din cauza Spaniei. Viruşii acolo sunt extra-speciali. Tot aşa şi bunicul tău. Eu aveam treizeci şi cinci de ani pe atunci... Era foarte manierat. Aşa erau pe atunci, ştii... Numai şaizeci de ani. Vin roşu şi pichet, şi bărbuţă nostimă. Le-ai văzut, Dinny?

— Barbişoanele?

— Da, la diplomaţi. Şi acuma le poartă când scriu articolele alea despre afacerile externe. Şi mie îmi plac ţapii, numai că izbesc cu coarnele.

— Au mirosit urât, mătuşă Em.

— Pătrunzător. Ţi-a mai scris Jean în ultimele zile?

În poşeta lui Dinny era o scrisoare proaspăt sosită. „Nu!” fi răspunsul pe care-l dădu. Deprinderea punea stăpânire pe ea.

— E o prostie că se ascunde. Totuşi era luna ei de miere.

Evident, Sir Lawrence nu făcuse din mătuşa Em recipientul bănuielilor lui.

Sus, în camera ei, Dinny citi din nou scrisoarea, înainte de a o rupe.

Poste restante, Bruxelles,

Dragă Dinny,

Aici totul merge strună şi-mi place grozav. Mi se spune că mă potrivesc cu meseria asta ca raţa cu apa. Acum nu mai e nicio deosebire între Alan şi mine, decât că eu am mâini mai pricepute. Îţi mulţumesc mult pentru scrisorile tale. Sunt foarte bucuroasă de campania cu jurnalul, s-ar putea să aibă influenţă asupra oracolului. Totuşi, nu ne putem permite să nu fim pregătiţi pentru alternativa cea mai rea. Nu-mi scrii dacă Fleur a reuşit ceva. Apropo, poţi să-mi faci rost de un ghid de conversaţie în limba turcă, din alea cu pronunţie fonetică? Probabil că unchiul Adrian ar putea să-ţi spună unde se poate

Aici nu pot pune mâna pe aşa ceva. Alan îţi transmite dragostea lui. Acelaşi lucru şi din partea mea. Dacă-i necesar, ţine-ne la curent prin telegrame cu tot ce se întâmpla.

A ta, cu afecţiune

Jean

Un ghid de conversaţie în limba turcă! Prima indicaţie asupra a ceea ce se petrecea în mintea lor puse şi mintea lui Dinny la treabă. Îşi aduse aminte de o istorisire a lui Hubert cum că salvase viaţa unui

ofiţer turc, spre sfârşitul războiului, şi că de atunci rămăsese în relaţii cu el. Aşadar Turcia avea să fie azilul dacă... Dar era un plan disperat. De bună seamă că lucrurile nu vor ajunge, nu vor trebui să ajungă până acolo! Dar a doua zi dimineaţa se duse la muzeu.

Adrian, pe care nu-l mai văzuse de la arestarea lui Hubert, o primi cu obişnuita lui vioiciune şi Dinny se simţi chinuitor de ispitită să-i mărturisească totul. Jean ar fi trebuit să ştie că a-i cere sfatul în legătură cu un ghid ce conversaţie în limba turcă era un lucru menit să-i stârnească curiozitatea. Totuşi, se înfrână şi-i spuse:

— Unchiule, n-ai cumva un ghid de conversaţie în limba turcă? Lui Hubert i-a venit ideea să-şi împrospăteze cunoştinţele de limba turcă, pentru ca să-şi mai omoare timpul în închisoare.

Adrian se uită la ea şi închise ochii.

— N-are ce cunoştinţe de limbă turcă să-şi împrospăteze. Dar poftim! Şi pescuind o cărţulie dintr-un raft, adăugă: Vulpe!

Dinny îi adresă un surâs.

— Cu mine înşelăciunile nu-şi au rost, Dinny, continuă el. Ştiu tot ce se poate şti.

— Spune-mi şi mie, unchiule.

— Vezi tu, replică Adrian, Hallorsen e amestecat în toată povestea asta.

— Ah!

— Şi eu, care depind de orice mişcare de Hallorsen, n-am avut altceva de făcut decât să adun doi şi cu doi. Fac cinci, Dinny, şi nădăjduiesc sincer că adunarea nu va fi necesară. Dar Hallorsen e un tip straşnic.

— Ştiu asta, răspunse Dinny cu amărăciune. Unchiule, spune-mi exact ce-i în aer.

Adrian clătină din cap.

— Nici ei singuri n-ar putea spune până când nu află exact în ce fel urmează să fie expediat Hubert. Tot ce ştiu este că bolivienele lui Hallorsen se întorc înapoi în Bolivia în loc să fie trimise în

Statele Unite, şi că s-a comandat pentru ele o ladă foarte curios capitonată şi bine ventilată.

— Vorbeşti despre osemintele boliviene?

— Sau poate dubluri. S-au comandat şi dubluri.

Emoţionată, Dinny rămase cu ochii la el.

— Şi, urmă Adrian, dublurile sunt executate de un om care-i convins că face copii după oseminte siberiene, şi nu ştie că lucrează pentru Hallorsen; relicvele au fost cântărite cu mare grijă, au şaptezeci şi şase de kilograme, periculos de aproape de greutatea unui om. Cât cântăreşte Hubert?.

— Vreo şaptezeci de kilograme.

— Exact.

— Zi mai departe, unchiule.

— Dac-am ajuns până aici, Dinny, o să-ţi spun care-i teoria mea, atât cât valorează ea. Hallorsen şi lada lui cu dubluri se vor îmbarca pe acelaşi vapor cu care va călători Hubert. La primul port din Spania sau Portugalia unde se va face o escală, Hallorsen va coborî cu lada lui, care-l va conţine pe Hubert. Va fi avut el grijă să scoată relicvele şi să le arunce peste bord. Osemintele autentice îl vor aştepta în port şi le va transfera în ladă după ce Hubert va fi fost înhăţat şi urcat într-un avion: aici intră în acţiune Jean şi Alan. Ei vor zbura spre... mă rog, Turcia, judecând după recenta ta solicitare. Tocmai mă întrebam, înainte de a fi venit, încotro vor zbura. Hallorsen va strecura osemintele autentice în ladă pentru a satisface autorităţile, iar dispariţia lui Hubert va fi explicată printr-o săritură peste bord, nu m-ar mira să fie amintit plescăitul produs de dublurile aruncate în apă, sau, oricum, va rămâne un mister. Eu găsesc că-i o soluţie disperată.

— Dar dacă nu se face escală în nici un port?

— E sigur că undeva se opresc; dar dacă nu, probabil că au o alternativă, şi totul se va întâmpla atunci în drum spre vapor. Sau poate că vor decide să încerce trucul cu lada la sosirea în America de Sud. Asta ar fi, cred, cel mai sănătos, deşi exclude răpirea cu avionul.

— Dar de ce e gata profesorul Hallorsen să-şi asume asemenea risc?

— Tu pui întrebarea asta, Dinny?

— E prea mult... eu... eu nu vreau s-o facă.

— Ştii, draga mea, după cât îmi dau seama, el mai are şi conştiinţa că l-a vârât pe Hubert în toată dandanaua asta şi că e de datoria lui să-l salveze. Şi trebuie să-ţi aminteşti că aparţine unei alte naţiuni care-i toată numai energie şi care crede că dreptatea ţi-o faci singur. E ultimul om care ar şovăi să facă un serviciu. În afară de asta, e o cursă cu trei picioare[92], în care competiţionează cu tânărul Tasburgh, la fel de adânc împotmolit ca şi el, aşa încât pentru ţine-i acelaşi lucru.

— Dar nu vreau să datorez nimic nici unuia dintre ei. Pur şi simplu nu trebuie să se ajungă aici. Şi-apoi, mai e şi Hubert, crezi că el va consimţi vreodată?

Adrian răspunse cu voce gravă:

— Cred că a şi consimţit, Dinny; altfel ar fi solicitat eliberarea pe cauţiune. Probabil că se va afla sub escortă boliviană, astfel încât nu va avea conştiinţa că încalcă legile Angliei. Îmi imaginez că l-au convins între ei că riscul pe care şi-l iau nu-i prea mare. Fără îndoială că e sătul de toate şi gata să întreprindă orice. Nu uita că i se face într-adevăr o mare nedreptate şi că e proaspăt căsătorit.

— Da, făcu Dinny cu voce stinsă. Şi dumneata, unchiule? Cum mai stau lucrurile?

Răspunsul lui Adrian fu la fel de liniştit:

— Sfatul tău a fost bun; sunt hotărât să plec, în funcţie de povestea asta.

XXXVI

Simţământul că asemenea lucruri nu se întâmpla în viaţă persistă în spiritul lui Dinny chiar şi după convorbirea cu Adrian; prea adeseori le întâlnise prin cărţi. Şi totuşi, exista istoria, şi existau faptele diverse din ziarele de duminică! Gândul la ziarele de duminică o calmă în chip ciudat şi o întări în hotărârea de a ţine cazul lui Hubert în afara coloanelor lor. Dar îi expedie lui Jean, în mod deliberat, ghidul de conversaţie şi începu să studieze hărţile din biroul lui Sir Lawrence, când acesta nu era acasă. Cercetă de asemenea şi datele de plecare ale vapoarelor cu ruta America de Sud.

Două zile mai târziu, la cină, Sir Lawrence anunţă că Walter se întorsese; dar după o vacanţă, va avea, fără îndoială, nevoie de oarecare timp până să se ocupe de o afacere măruntă, ca aceea a lui Hubert.

— O afacere măruntă! strigă Dinny; e vorba numai de viaţa lui şi de fericirea noastră!

— Draga mea, vieţile şi fericirile oamenilor constituie treaba cotidiană a unui Ministru de Interne.

— Trebuie să fie un prost îngrozitor. Eu l-aş urî.

— Aici intervine deosebirea între tine şi o personalitate publică, o lămuri Sir Lawrence. Ceea ce urăşte o personalitate publică e să nu aibă de-a face cu vieţile şi cu fericirile semenilor său. Bluful nostru e gata, pentru cazul că ar ajunge mai repede la cazul lui Hubert?

— Jurnalul e tipărit, am făcut corecturile în şpalt; iar prefaţa e scrisă. Eu n-am văzut-o, dar Michael spune că „rupe gura”. .

— Bun! Ruperile de gură ale domnului Blythe nu-ţi dau răgaz nici să respiri. Bobbie ne va înştiinţa când ajunge Walter la cazul în speţă.

— Ce e Bobbie? întrebă Lady Mont.
— O instituţie, draga mea.
— Blore, adu-mi aminte să scriu în legătură cu puiul de câine ciobănesc.
— Da, doamnă.
— Când au boturile mai mult albe, au în ei un soi de nebunie divină, ai observat, Dinny? Şi pe toţi îi cheamă Bobbie.
— Dar e o nebunie mai puţin divină decât cea a lui Bobbie al nostru, ce zici, Dinny.
— Obişnuieşte să facă ceea ce promite, unchiule?
— Da; poţi să pariezi pe Bobbie.
— Aş vrea să văd nişte concursuri de câini ciobăneşti, reluă Lady Mont. Inteligente creaturi! Se zice că ştiu exact ce oaie nu trebuie să muşte; şi ce zvelţi, zău aşa! Numai blană şi inteligenţă. Hen are doi. Ce-i cu părul tău, Dinny?
— Ce păr, mătuşă Em?
— Ţi-ai păstrat părul tăiat?
— Da.
— Păstrează-l; s-ar putea să ai nevoie de el. Se zice că ne întoarcem iar la modă veche. Antic, dar modern, ştii cum vine vorba.
Sir Lawrence îi aruncă o privire piezişă:
— Asta ai fost tu toată viaţa ta, Dinny. De asta vreau să pozezi. Permanenţa tipului.
— Care tip? întrebă Lady Mont. Să nu fii „un tip” Dinny, e atât de plicticos... Era unul care zicea că Michael e un tip; eu n-am putut niciodată să-mi dau seama.
— De ce n-o pui pe mătuşa Em să pozeze, unchiule? Ea e pe zi ce trece mai tânără decât mine, nu-i aşa, mătuşico?
— Nu fi impertinentă! Blore, apa mea de Vichy.
— Unchiule, câţi ani are Bobbie?
— Nimeni nu ştie cu adevărat. Se apropie de şaizeci, poate. Presupun că într-o bună zi se va descoperi şi vârsta lui, dar va trebui să se taie o secţiune şi să i se numere cercurile. Nu te gândeşti

să te măriţi cu el, nu-i aşa, Dinny? Apropo, Walter e văduv. Sânge de quaker pe undeva, liberal convertit[93], materie inflamabilă.

— Dinny cere curte, nu glumă, rosti Lady Mont.

— Pot să cobor, mătuşă Em? Vreau să mă duc până la Michael.

— Spune-i lui Fleur că vin mâine dimineaţă să-l văd pe Kit. Am cumpărat un joc nou pentru el, care se cheamă parlamentul, animale împărţite în partide; fiecare guiţă şi rage în legea lui şi se aşează unde nu-i este locul. Primul Ministru e o zebră, iar Ministrul de Finanţe e un tigru striat. Blore, un taxi pentru domnişoara Dinny!

Michael se găsea la Parlament, dar Fleur era acasă. O anunţă că prefaţa domnului Blythe îi şi fusese trimisă lui Bobbie Ferrar. În ce-i privea pe bolivieni, ambasadorul încă nu se întorsese, dar ataşatul promisese să aibă o convorbire neoficială cu Bobbie. Fusese atât de politicos, încât lui Fleur îi era imposibil să-şi dea seama ce anume se ascundea în mintea lui. Se îndoia dacă avea măcar o minte.

Când se întoarse acasă, Dinny sta pe mai mulţi ghimpi ca oricând. Se părea că totul gravita numai în jurul lui Bobbie Ferrar, iar acesta, „apropiindu-se de şaizeci”, era atât de uns cu toate alifiile, încât precis îşi pierduse orice putere de convingere. Dar poate că era mai bine aşa. Un apel afectiv şi-ar greşi poate ţinta. Poate că era nevoie de răceală, calcul, pricepere de a face aluzii la anumite consecinţe neplăcute, de a sugera când era vorba de ce ar putea mişca sufletul autorităţilor. Michael, Fleur, Sir Lawrence vorbeau uneori de parcă ar fi cunoscut asemenea lucruri, dar Dinny simţea că nici unul dintre ei nu ştia mai mult ca dânsa. Se părea că totul se balansa pe muchea de cuţit a capriciului şi a dispoziţiei de moment. Se vârî în pat şi nu putu efectiv să închidă un ochi.

Urmă încă o zi ca asta şi apoi, aşa cum un marinar al cărui vas a plutit în apele încremenite ale

ecuatorului se trezeşte brusc când simte o mare zbuciumată dedesubt, tot astfel simţi şi Dinny când la micul dejun deschise un plic netimbrat, pe care era imprimat: „Ministerul Afacerilor Externe.”

Dragă domnişoară Cherrell

Ieri după-amiază am înmânat Ministrului de Interne jurnalul fratelui dumneavoastră. Mi-a făgăduit să-l citească în aceeaşi seară; urmează să-l văd azi la orele şase. Dacă aţi veni la minister la şase fără zece minute, am putea merge împreună.

Al Dvs. sincer

B. Ferrar.

Aşa! Deci o zi întreagă de aşteptare! La ora asta Walter va fi citit jurnalul; va fi şi luat o hotărâre asupra cazului. O dată cu primirea acestei note, scrisă pe un ton formal, Dinny fu cuprinsă de simţământul că participă la o conspiraţie, sub legământul de a păstra taina. Simţi instinctiv că nu trebuie să şoptească o vorbă despre scrisoare; simţi instinctiv că trebuie să-i evite pe toţi până se va sfârşi cu toată povestea. Probabil, prin aceeaşi stare trece pacientul care aşteaptă să fie operat. Ieşi în oraş, în dimineaţa însorită, şi se întrebă unde naiba s-ar putea duce; îi trecu prin cap Galeria Naţională, dar îşi spuse că tablourile solicită prea multă participare intelectuală; apoi se gândi la catedrala Westminster şi la fata Milicent Pole. Fleur îi găsise o slujbă de manechin la „Frivole”. De ce nu s-ar duce acolo, să se uite la modelele de iarnă, şi poate s-o revadă pe fată? Cam neplăcut să ţi se arate modele când n-ai de gând să cumperi, şi să-i pui să-şi dea atâta osteneală în zadar. Dar dacă Hubert va fi eliberat, o să se hazardeze şi ea să-şi cumpere o toaletă adevărată, deşi o să-i înghită venitul pe-o lună. De aceea, călindu-şi inima, coti în direcţia Bond Street, trecu canalul îngust, derivat, ajunse la „Frivole” şi intră.

„Da, doamnă”; fu aşezată într-un fotoliu, şi modelele îi fură arătate. Îşi ţinea capul uşor înclinat într-o parte şi-i înşira amabilităţi vânzătoarei: pentru că îşi adusese aminte cum într-o zi, vânzătorul dintr-

un mare magazin îi spusese: „Nu vă faceţi idee, *madamme*, ce mult înseamnă pentru noi când o clientă zâmbeşte şi arată oarecare interes. Avem de-a face cu atâtea doamne dificile, şi... în fine, mă rog!...” Modelele erau „ultimul strigăt”, foarte costisitoare şi, în cea mai mare parte, gândi Dinny, nepotrivite pentru ea, în ciuda asigurării constante: „Rochia aceasta, doamnă, s-ar potrivi de minune cu silueta şi coloritul dumneavoastră.”

Nefiind sigură dacă i-ar face un bine sau un rău lui Milicent Pole întrebând de ea, alese două rochii ca să-i fie prezentate pe manechin. O fată foarte subţire, cu o ţinută trufaşă, cu căpşor drăguţ şi umeri laţi, veni purtând primul model, o „creaţie” în negru şi alb; se plimbă languros, ţinându-şi o mina acolo unde ar fi trebuit să se afle un şold, şi capul întors de parcă-şi căuta celălalt şold, şi-i confirmă lui Dinny aversiunea pe care i-o inspirase rochia de la bun început. Apoi, în cea de-a doua toaletă, o combinaţie de verde marin şi argint, care-i plăcea într-adevăr, cu excepţia preţului, apăru Milicent Pole. Înainta cu nonşalanţă profesională, fără să se uite la clientă, de parc-ar fi vrut să spună: „Ce părere ai avea dac-ar trebui să stai toată ziua în furou, şi dac-ar trebui să eviţi atâţia soţi?” Apoi,
întorcându-se, prinse surâsul pe care i-l adresa Dinny, îi răspunse cu o bruscă şi surprinsă înseninare, şi continuă să se plimbe, mai languros ca oricând. Dinny se ridică, şi înaintând spre manechinul care acum stă locului, nemişcat, pipăi o cută a rochiei între degetul mare şi arătător, va şi cum ar fi vrut să se asigure de calitatea materialului.

— Mă bucur că te văd.

Gura moale, ca o floare, a fetei se modelă într-un surâs dulce. „E delicioasă!” îşi spuse Dinny.

— O cunosc pe domnişoara Pole, îi explică Dinny vânzătoarei. Rochia aceasta arată minunat pe ea.

— Oh! Doamnă, dar e exact stilul dumneavoastră. Domnişoara Pole are contururile

puţin prea accentuate pentru această rochie. Daţi-mi voie să o pun pe dumneavoastră.

Nu prea sigură că i s-a făcut un compliment, Dinny răspunse:

— Nu cred că voi putea lua azi o hotărâre; nu ştiu dacă pot plăti asemenea preţ.

— E în ordine, doamnă. Domnişoară Pole, intră aici în cabină şi dezbracă-te şi s-o îmbrăcăm pe doamna. ,

În cabină, rochia alunecă de pe fată.

„Şi mai delicioasă!" îşi spuse Dinny. „Mi-ar plăcea să arăt şi eu în furou aşa că ea", şi se lăsă dezbrăcată de vânzătoare.

— Doamna e foarte zveltă, comentă femeia.

— Slabă ca un tir.

— O, nu, doamna e frumos învelită.

— Cred că are dreptate! interveni fata cu un fel de ardoare. Doamnă are într-adevăr stil.

Vânzătoarea îi ajustă copcă.

— Vă vine turnat! exclamă ea. Poate o idee prea largă aici; se poate retuşa.

— Scoate la iveală o prea mare cantitate din pielea mea, murmură Dinny.

— O! Dar vă vine atât de bine, cu o carnaţie ca a doamnei!

— Aş putea s-o văd pe domnişoara Pole şi în rochia cealaltă — cea negru cu alb?

Ceru acest lucru, ştiind prea bine că fata nu putea fi trimisă în furou să aducă rochia.

— Sigur că da; mă duc chiar acum să iau rochia. Ajut-o pe doamnă, domnişoară Pole.

Rămase singure, cele două fete îşi zâmbiră una alteia.

— Ei, acum c-ai căpătat slujba dorită, cum ţi place, Milie?

— Cum să spun, nu-i ce-am crezut, domnişoară.

— Cam searbădă?

— Cred că nimic pe lume nu-i aşa cum te aştepţi să fie. Dar, desigur, putea fi şi mai rău.

— Am venit doar ca să te văd pe dumneata.

— Zău? Dar sper c-o să luaţi rochia, domnişoară, vă vine turnat. Arătaţi minunat în ea.

— Milie, dacă nu bagi de seamă, or să te mute ia departamentul de vânzări.

— O, nu m-aş duce. Acolo-i numai linguşeală şi perială.

— Unde se desprinde copcă?

— Aici. E foarte economic — o singură copcă. Şi puteţi s-o descheiaţi singură dintr-o răsucire. Am citit despre fratele dumneavoastră. Socotesc că-i o ruşine.

— Da, zise Dinny şi rămase ţeapănă în furou. Apoi, brusc, întinse braţul şi apucă mâna fetei. Succes, Milie!

— La fel şi dumneavoastră, domnişoară!

Tocmai îşi desfăcuseră mâinile când reveni vânzătoarea.

— Îmi pare atât de rău că v-am deranjat, îi zâmbi Dinny, dar m-am decis s-o iau pe aceasta de aici, dacă-mi voi putea îngădui să plutesc asemenea preţ. E îngrozitor de scumpă.

— Găsiţi, doamnă? E un model din Paris. Să văd dacă-l pot convinge pe domnul Better să facă ceva pentru dumneavoastră, rochia a fost croită parcă special pentru dumneavoastră. Domnişoară Pole, eşti bună să-l cauţi pe domnul Better?

Fata, îmbrăcată acum în „creaţia” negru cu alb, ieşi.

Dinny, care se îmbrăcase din nou cu rochia ei, întrebă:

— Manechinele rămân mult la dumneavoastră?

— Nu prea; toată ziua să te îmbraci şi să te dezbraci e o ocupaţie cam lipsită de calm.

— Şi ce se întâmpla cu ele?

— Într-un fel sau altul, se mărită.

Câtă discreţie! După câteva clipe, domnul Better, un bărbat slab, cu păr cărunt şi maniere perfecte, o asigură că va reduce, „pentru Madame”, preţul la ceva ce-i păru la fel de colosal; Dinny îi anunţă că se va decide a doua zi, şi ieşi în soarele palid de noiembrie. Mai erau şase ore de omorât! O

luă în direcţia nord-vest, spre Maidane, încercând să-şi domolească îngrijorarea cu gândul că toţi oamenii pe lângă care trecea, indiferent de felul cum arătau, aveau grijile şi necazurile lor. Şapte milioane de oameni, toţi mai mult sau mai puţin îngrijoraţi. Unii arătau îngrijorarea, alţii nu. Dinny îşi privi propriul chip într-o vitrină şi hotărî că ea făcea parte dintre cei care n-o arată; şi totuşi cât de înfiorător se simţea! Într-adevăr, faţa omului e o mască! Ajunse la Oxford Street şi se opri la marginea trotuarului, aşteptând să traverseze. Chiar lângă ea văzu capul ciolănos, cu bot alb, al unui cal înhămat la un furgon. Îl mângâie pe grumaz, regretând că n-avea o bucăţică de zahăr. Calul nu-i acordă nici o atenţie, ca şi vizitiul de altfel. Şi de ce i-ar fi acordat? De la un capăt la celălalt al anului, trăgeau înainte şi se opreau, se opreau şi trăgeau înainte, prin tot acest iureş, încet, anevoie, fără nici o speranţă de evadare, până când amândoi aveau să se poticnească şi să fie daţi deoparte. Un sergent de stradă îşi schimbă direcţia manşetelor albe, vizitiul smuci de hăţuri, furgonul se urni din loc, urmat de un lung şir de maşini. Sergentul îşi roti iar manşetele, şi Dinny traversă, o luă pe Tottenham Court Road şi aşteptă iar. Ce labirint clocotitor şi încâlcit de fiinţe şi de maşini, gonind către ce ţel, împlinind ce tainică misiune? La ce ducea toată această forfotă? Un prânz, o ţigară, o întrezărire a ceea ce se numeşte viaţă, la un cinematograf, un pat la capătul zilei. Un milion de slujbe îndeplinite conştiincios sau neconştiincios, pentru ca oamenii ăştia să poată mânca, şi visă un pic, şi dormi, şi reluă totul de la capăt. Inexorabilul vieţii îi urca un nod în gât în timp ce aştepta acolo, aşa încât scoase un sunet sufocat, care făcu pe un domn corpolent s-o întrebe:

— Scuzaţi-mă, domnişoară, v-am călcat pe picior?

În timp ce-i zâmbea în chip de „nu”, sergentul îşi roti manşetele albe, şi Dinny traversă. Ajunse în Gower Street şi străbătu cu paşi iuţi singulara-i

pustietate. „Înc-un râu, înc-un râu de trecut”, şi se pomeni în Maidane, întortocherea aceea de străzi sordide, de rigole şi de puştime. La vicariat, îi găsi în sfârşit împreună acasă pe unchiul şi pe mătuşa ei, pe punctul de a lua masa. Se aşeză şi Dinny. Cu ei, nu se sfia să discute despre „operaţie”. Ei îşi duceau viaţa doar în mijlocul atâtor operaţii. Hilary începu:

— Eu şi cu bătrânul Tasburgh l-am convins pe Bentworth să discute cu Ministrul de Interne şi ieri seară „Moşierul” mi-a trimis această notă:

Tot ce-am putut scoate de la Walter e că va trata cazul cu strictă obiectivitate, fără să ţină seama de statusul social — ce expresie! — al nepotului dumitale. Am spus întotdeauna că individul ăsta ar fi trebuit să rămână liberal!

— Aş dori să-l trateze cu strictă obiectivitate! strigă Dinny; în cazul ăsta Hubert ar fi în siguranţă. Detest însă servilismul faţă de ceea ce numesc ei „democraţie”!

— Este reacţia la conservatorismul de altădată, Dinny, şi, ca orice reacţie, a fost împinsă prea departe. În tinereţea mea, toată lumea credea în privilegiul de clasă. Acum e exact pe dos; rangul social constituie un handicap în faţa justiţiei, şi nu-i uşor să amesteci vârtejul cu lingură, încerci să fii onest şi nu poţi.

— Mă întrebam, unchiule, în timp ce veneam aici, la ce bun că dumneata, şi Hubert, şi tata, şi unchiul Adrian, şi tone de alţi oameni v-aţi împlinit misiunile cu credinţă, vreau să spun, în afară de pâinea cea de toate zilele, ce-aţi obţinut?

— Întreab-o pe mătuşa-ta, răspunse Vlilary.

— Mătuşă May, la ce bun?

— Nu ştiu, Dinny. Eu am fost învăţată să cred că toate astea au un rost, aşa încât eu cred mai departe la fel. Dacă te-ai mărita şi ai avea o familie, probabil că n-ai mai pune asemenea întrebări.

— Ştiam că mătuşa May o să se eschiveze de la răspuns. E rândul dumitale, unchiule.

— Ei, Dinny, nici eu nu ştiu. Aşa cum a spus ea, facem şi noi ce ne-am deprins să facem; asta-i

tot.

— Hubert scrie în jurnalul lui că a avea consideraţie faţă de alţii înseamnă a avea consideraţie faţă de noi înşine. E adevărat?

— E un fel cam simplist de a pune problema. Eu prefer să spun că între oameni există o asemenea interdependenţă, încât ajutându-te pe tine nu poţi să nu-i ajuţi şi pe ceilalţi.

— Dar merită să te ajuţi?

— Vrei să spui: merită viaţa să fie trăită? .

— Da.

— După cinci sute de mii de ani (Adrian pretinde că cel puţin un milion) de viaţă umană, populaţia globului e mult mai numeroasă azi decât a fost vreodată în trecut. Ei bine! Ţinând seama de toate calamităţile şi luptele prin care trece omenirea, crezi că viaţa umană, conştientă de sine, ar fi persistat dacă nu ar fi meritat să trăieşti?

— Bănuiesc că nu, murmură Dinny îngândurată; cred că Londra te face să pierzi simţul proporţiilor.

În clipa aceea îşi făcu intrarea fata în casă.

— Vă caută domnul Cameron, domnule.

— Pofteşte-l înăuntru, Lucy. Dinny, o să te ajute să-ţi recapeţi simţul proporţiilor. E dovada ambulantă a setei neostoite de viaţă, e bolnav de toate bolile de pe faţa pământului, inclusiv malaria tropicală, a luat parte la trei războaie, a efectuat tot felul de munci în toate colţurile globului, acum e şomer şi bolnav de inimă.

Domnul Cameron intră în încăpere: un omuleţ scund, pirpiriu, în preajma a cincizeci de ani, cu ochi celtici, de un cenuşiu luminos, păr negru stropit cu argint şi un nas uşor acvilin. Una dintre mâini îi era bandajată, de parcă-şi scrintise degetul mare.

— Bună, Cameron, strigă Hilary ridicându-se în picioare. Iar te-ai pornit pe războieli?

— Ei, domnule vicar, la mine în cartier, felul cum se poartă unii cu caii e îngrozitor. M-am încăierat ieri c-un individ. Auzi dumneata, să

biciuiască un cal blând, supraîmpovărat bietul de el, una ca asta nu pot să rabd.

— Sper că i-ai tras o chelfăneală zdravănă?

Domnului Cameron îi licăriră ochii.

— Ei, i-a dat borşul pe nas, şi eu mi-am scrântit degetul mare. Dar am venit să vă spun, domnule, că mi-am găsit o slujbă la sacristie. Nu-i mare lucru, da' n-am să mor de foame.

— Bravo! Ascultă-mă, Cameron, îmi pare grozav de rău, dar eu şi doamna Cherrell trebuie să plecăm la o întrunire. Aşază-te aici şi bea o ceaşcă de cafea şi ţine-i tovărăşie nepoată-mi. Povesteşte-i despre Brazilia.

Domnul Cameron îi aruncă o privire lui Dinny. Avea un zâmbet foarte plăcut.

Următorul ceas se scurse în zbor şi îi dădu lui Dinny curaj. Domnul Cameron vorbea curgător. Pur şi simplu, istorisi povestea vieţii lui, de la copilăria petrecută în Australia şi înrolarea la vârsta de şaisprezece ani în războiul din Africa de Sud[94], până la experienţele trăite în războiul mondial. În acest interval, toate soiurile de insecte şi de microbi poposiseră în organismul lui; avusese de-a face cu cai, kafiri, chinezi, brazilieni, îşi fracturase clavicula şi piciorul, fusese gazat şi suferise şocul unei explozii de obuz, dar iată-l, demonstră el cu grijă, teafăr şi sănătos, decât doar „c-un fleac de boală de inimă”. Faţa lui radia parcă o lumină interioară, iar felul său de vorbi nu trăda prin nimic că omul s-ar fi simţit ieşit din comun. În momentul de faţă era cei mai bun antidot pe care l-ar fi putut lua Dinny, şi îl prelungi cât îi îngăduiră limitele. După plecarea lui, ieşi şi ea, cu un ochi proaspăt, în harababura străzilor. Era trei şi jumătate şi mai avea două ceasuri jumătate de omorât. Se îndreptă spre Regent's Park. Doar câteva frunze rămăseseră aninate pe copaci, şi în aer plutea mirosul aromat al focurilor de frunziş; trecu prin ceaţa de fum albăstrui, gândindu-se la domnul Cameron şi ţinând piept tristeţii. Ce viaţă avusese omul acela! Şi ce

poftă de viaţă, la capăt! Trecu de Long Water, în ultimele raze al soarelui anemic, şi ieşi în Marylebone, spunându-şi că înainte de a se duce la Ministerul de Externe trebuia să intre undeva unde să-şi poată retuşa frumuseţea. Se hotărî pentru „Harridge" şi intră. Se făcuse patru şi jumătate. Coridoarele dintre rafturi erau ticsite; hoinări printre tejghele, îşi cumpără un puf de pudră nou, bău un ceai, îşi făcu toaleta Şi ieşi. Încă o jumătate de oră, şi porni iar să meargă, deşi ajunsese să se simtă obosită. La şase fără un sfert, precis, înmână cartea ei de vizită unui uşier de la Ministerul de Externe, şi fu invitată să ia loc într-o sală de aşteptare. Nu existau oglinzi şi, scoţându-şi pudriera din poşetă, se privi în oglinjoara rotundă, înceţoşată de fire de pudră. Se găsi urâtă şi dori să nu fi fost aşa; deşi, în fond, nu avea să-l vadă pe Walter, va rămâne în umbră şi va aştepta. Aşteptare şi iar aşteptare!

— Domnişoară Cherrell!

Bobbie Ferrar se ivise în pragul uşii. Arăta neschimbat. Dar, bineînţeles, lui nu-i păsa de nimic. Şi de ce i-ar fi păsat? îşi ciocăni cu degetul buzunarul de la piept.

— Am căpătat prefaţa. Pornim? Începu să-i vorbească despre crimă de la Clingford. Era la curent? Nu era la curent. Un caz absolut limpede. Şi adăugă pe neaşteptate:

— Cei de la ambasada boliviană nu vor să-şi ia răspunderea, domnişoară Cherrell.

— Oh!

— Nu face nimic.

Şi faţa i se lăţi într-un surâs. „N-are dinţi falşi, îşi spuse Dinny. I-am zărit nişte plombe de aur."

Ajunseră la Ministerul de Interne şi intrară. Fură conduşi sus pe nişte scări spaţioase, apoi de-a lungul unui coridor, într-o sală vastă şi goală, la capătul căreia ardea un foc într-un cămin. Bobbie Ferrar îi trase un scaun la o masă.

— Revista „Grafică" sau asta? şi scoase un volumaş dintr-un buzunar lateral.

— Ambele, vă rog, răspunse Dinny, fără vlagă.

Bobbie i le plasă în faţă. „Asta” era o broşură roşie, plată, conţinând nişte poeme de război.

— E o primă ediţie, proaspăt apărută, o asigură Bobbie Ferrar; am pescuit-o azi după prânz.

— Da, răspunse Dinny şi se aşeză.

— Domnule Ferrar, domnul ministru vă aşteaptă.

Bobbie Ferrar îi aruncă lui Dinny o privire, susură printre dinţi: „Curaj!” şi se îndepărtă călcând apăsat.

Niciodată nu s-a simţit atât de singură ca în acea vastă sală de aşteptare, niciodată nu s-a simţit atât de bucuroasă că e singură, niciodată nu s-a temut atât de clipa când nu va mai fi singură. Deschise volumaşul şi citi:

Ochii o înştiinţare frumos înrămată,
Şi spre a fi văzută, pe sobă atârnată,
Recomandând pentru eroi cu membre schilodite
Braţe şi picioare, la preţuri felurite,
Precum şi alte sfaturi, cu grijă oferite:
Cum ofiţerii să obţină pot
Un genunchi, un umăr, un şold sau un cot.
Absolut pe gratis. Chiar şi două braţe şi două picioare,
După cum se cuvine gradelor superioare,
Apoi intră o fată, privi şi rosti...

Focul trosni brusc şi scuipă o scânteie. Dinny o urmări, cu regret, murind în scoarţa din faţa sobei. Mai citi câteva poeme, fără să le înţeleagă însă şi, închizând volumaşul, deschise revista „Grafică”. Deşi o răsfoise de la un capăt la altul, n-ar fi fost în stare să descrie subiectul nici unui tablou. Senzaţia de scufundare pe care o încerca în inimă părea să absoarbă orice obiect pe care-i cădeau privirile. Se întrebă ce era mai rău: să aştepţi propria ta operaţie sau pe cea a cuiva drag; hotărî că cea de a doua alternativă era mai rea. Părea să se fi scurs ore întregi; cât să fi fost de când plecase? Şase şi jumătate! Împingând scaunul în spate, se ridică în

picioare. Pe pereţi atârnau portretele unor oameni de stat din epoca victoriană, şi Dinny se opri la fiecare în parte; dar ar fi putut să fie cu toţii unul şi acelaşi om de stat, cu favoriţii la diverse stadii de creştere. Se întoarse la locul ei, îşi trase scaunul mai aproape, îşi rezemă coatele pe masă şi bărbia în palme, simţindu-se parcă mai liniştită în poziţia aceasta crispată. Slavă Domnului! Hubert nu ştia că i se hotărăşte soarta şi nu trecea prin această agonizantă aşteptare. Se gândi la Jean şi Alan şi speră din toată inima că erau pregătiţi pentru întorsătura cea mai rea. Căci, cu fiecare minut ce trecea, alternativa cea mai rea părea tot mai certă. Un soi de amorţeală începu să i se răspândească Prin tot trupul. Bobbie n-o să se mai întoarcă niciodată, niciodată, niciodată! Şi spera să nu se mai întoarcă, era purtătorul osândei la moarte. Până la urmă, îşi întinse braţele pe masă şi îşi rezemă fruntea pe ele. N-a ştiut cât timp zăcuse în această ciudată toropeală, când o trezi zgomotul cuiva care-şi dregea glasul. Sări cu o tresărire.

Nu era Bobbie Ferrar, ci un bărbat înalt, cu o faţă rumenă, bine rasă, şi păr argintiu pieptănat într-o creastă de cocoş; stătea în faţa focului cu picioarele uşor desfăcute şi mâinile împreunate sub cozile redingotei; se uita fix la ea, cu ochii larg deschişi, de un cenuşiu luminos, şi buzele-i erau întredeschise de parcă se afla pe punctul de a emite o remarcă. Dinny era prea uluită că să se poată scula de pe scaun, şi rămase privindu-l fix la rândul ei:

— Domnişoară Cherrell! Nu te ridica...

Înălţă de sub una din cozile redingotei o mina poruncitoare. Dinny rămase pe scaun — foarte bucuroasă pentru că o apucase un tremur violent.

— Ferrar îmi spune că dumneata ai editat jurnalul fratelui dumitale?

Dinny răspunse printr-o înclinare a capului. „Respiră adânc!”

— Jurnalul tipărit e similar cu originalul?

— Da.

— Identic?

— Da. Nu am alterat şi nu am omis nici o literă.

Scrutându-i faţa, Dinny nu putu vedea nimic altceva decât rotunzimea luminoasă a ochilor şi uşoara proeminenţă a buzei inferioare. Era aproape ca şi cum s-ar fi uitat la Dumnezeu. Se înfioră de ciudăţenia acestui gând şi buzele ei schiţară un zâmbet vag şi chinuit.

— Trebuie să-ţi pun o întrebare, domnişoară Cherrell.

Dinny scoase un mic „da” suspinat.

— Cât din acest jurnal a fost scris după întoarcerea fratelui dumitale?

Dinny se holbă la el; apoi simţi, ca pe un junghi, subînţelesul întrebării.

— Nimic! Oh, nimic! A fost scris în întregime acolo, atunci.

Se ridică în picioare.

— Pot să te întreb de unde ştii acest lucru?

— Fratele meu... — Abia acum îşi dădu seama Dinny că nu avea nici un alt argument decât cuvântul lui Hubert — fratele meu mi-a spus!

— Şi cuvântul lui e literă de *Evanghelie* pentru dumneata?

Dinny avea suficient simţ al umorului ca să nu se sumeţească, indignată, dar capul i se înclină.

— Literă de *Evanghelie*. Fratele meu este ostaş şi...

Îşi reteză singură vorbă şi, privindu-i buza de jos proeminentă, se dispreţui că folosise acest clişeu.

— Fără îndoială, fără îndoială! Dar sesizezi, desigur, importanţa acestui punct?

— Există originalul... bolborosi Dinny... „Oh! De ce nu-l adusese cu ea!” Se vede clar… vreau să spun că e tot ferfeniţit şi pătat. Îl puteţi vedea oricând doriţi. Să-l....

Înălţă din nou o mina poruncitoare.

— N-are importanţă. Eşti foarte devotată fratelui dumitale, domnişoară Cherrell?

Lui Dinny îi tremurară buzele.

— Cu totul. Aşa suntem toţi.

— Aud că e de curând căsătorit?

— Da, de curând căsătorit.

— Fratele dumitale a fost rănit în război?

— Da. A primit un glonţ în piciorul stâng.

— La braţe n-a fost atins?

Din nou junghiul în inimă.

— Nu!

Cuvântul ţâşni ca un foc de armă. Şi rămaseră uitându-se ţintă unul la celălalt încă o jumătate de minut, un minut; cuvinte de rugă, de resentiment, cuvinte incoerente i se îngrămădeau pe buze, dar le ţinu strâns lipite; îşi puse mâna pe gură. El dădu din cap.

— Mulţumesc, domnişoară Cherrell. Mulţumesc.

Capul i se lăsă uşor într-o parte; se răsuci pe călcâie şi se îndreptă spre uşa interioară cu un mers de parcă şi-ar fi purtat capul pe o tavă. După ce dispăru pe uşă, Dinny îşi acoperi faţa cu palmele. Ce făcuse? îl înfruntase? îşi trecu mâinile peste obraji, peste trup, şi rămase cu pumnii încleştaţi pe coapse, cu ochii pironiţi pe uşa care-l înghiţise; tremura toată, din creştet până-n tălpi. Se scurse un minut. O uşă se deschise din nou, şi intră Bobbie Ferrar. Îi văzu dinţii. Dădu din cap, închise uşa după el şi spuse:

— E în ordine.

Dinny se repezi la fereastră. Se lăsase întunericul, dar chiar de n-ar fi fost aşa, tot n-ar fi putut vedea nimic. „În ordine! În ordine!” îşi apăsă ochii cu încheieturile degetelor, se întoarse, îşi întinse amândouă mâinile, fără să vadă încotro le întinde.

Mâinile nu-i fură luate, dar glasul lui rosti:

— Sunt foarte fericit.

— Credeam c-am stricat totul.

În sfârşit reuşi să-i vadă ochii, rotunzi că ai unui căţel.

— Dacă n-ar fi luat mai întâi hotărârea, n-ar fi acceptat să te vadă, domnişoară Cherrell. Nu-i chiar

atât de împietrit. De fapt a avut o întâlnire la prânz cu magistratul, acest lucru a fost de un imens ajutor.

„Atunci m-am zbătut degeaba în ghearele agoniei!” îşi spuse Dinny.

— A fost nevoie să citească prefaţa, domnule Ferrar?

— Nu, şi mai bine că nu, ar fi putut avea un efect contrar. Realmente, datorăm totul magistratului. Dar dumneata i-ai făcut o impresie bună. A spus că eşti transparentă.

— Ah!

Bobbie Ferrar luă cărţulia roşie de pe masă, o privi drăgăstos şi şi-o vârî în, buzunar.

— Plecăm?

În Whitehall, Dinny trase atât de adânc aerul în plămâni, încât putu să soarbă întregul amurg de noiembrie, cu senzaţia unei înghiţituri lungi dintr-o băutură la care jinduise cu disperare.

— Un oficiu poştal! strigă. Nu s-a putut răzgândi, nu-i aşa?

— Mi-a dat cuvântul. Fratele dumitale va fi eliberat astă-seară.

— Oh! Domnule Ferrar!

Lacrimi îi ţâşniră din ochi. Îşi întoarse capul, ca să şi le ascundă, şi când şi-l îndreptă iarăşi spre el, Bobbie se făcuse nevăzut.

XXXVII

După ce, de la oficiul poştal, expedie telegrame tatălui ei şi lui Jean, şi telefonă lui Fleur, lui Adrian şi lui Hilary, luă un taxi până în Mount Street şi intră drept în biroul unchiului ei. Sir Lawrence, la gura sobei, cu o carte pe care nu o citea, ridică ochii.

— Care-s veştile, Dinny?

— Salvat!

— Graţie ţie!

— Bobbie Ferrar zice că graţie magistratului. Eu aproape c-am stricat totul, unchiule.

— Sună! Dinny sună.

— Blore, spune-i Lady-ei Mont că doresc să vină aici.

— Blore, veşti bune; domnul Hubert e liber.

— Mulţumesc, domnişoară; am pariat şase la patru că aşa va fi.

— Ce putem face ca să ne declanşăm bucuria, Dinny?

— Eu trebuie să plec la Condaford, unchiule.

— Nu până după cină. Trebuie să te îmbeţi. Şi cum e cu Hubert? Se duce cineva să-l aştepte?

— Unchiul Adrian zice că-i mai bine să nu mă duc eu. Merge el. Hubert se va duce desigur la apartamentul lui şi o va aştepta pe Jean.

Sir Lawrence îi aruncă o privire ciudată.

— Şi de unde va lua ea avionul?*

— Din Bruxelles.

— Deci acolo era centrul operaţiilor. Faptul că a luat sfârşit această iniţiativă îmi dă tot atâta satisfacţie, Dinny, ca şi eliberarea lui Hubert. În zilele noastre, asemenea lucruri nu pot fi duse la bun sfârşit.

— Ba cred că ar fi izbutit; acum că nu mai e necesar, ideea evadării lui îmi apare mai puţin

fantastică. Mătuşă Em! Ce capot frumos!

— Mă îmbrăcam pentru cină. Blore a câştigat patru lire. Dinny, sărută-mă. Dă-i şi unchiului tău un sărut. Săruţi foarte plăcut, simte omul. Dacă beau şampanie, mâine o să fiu bolnavă.

Sigur, mătuşico!

— Da, Dinny, promite-mi că o să-l săruţi şi pe tânărul acela.

— Capeţi un comision la sărutări, mătuşă Em?

— Să nu-mi spui că nu era gata să-l răpească pe Hubert din închisoare, sau aşa ceva. Pastorul mi-a povestit că a zburat într-o bună zi, cu barbă, şi-a luat cu el o nivelă cu bulă de aer şi două cărţi despre Portugalia. Totdeauna se duc în Portugalia. Pastorul o să fie atât de uşurat; începuse să slăbească din cauza asta. Aşa încât cred că ar trebui să-l săruţi.

— Astăzi un sărut nu mai înseamnă nimic, mătuşico. Aproape că l-am sărutat şi pe Bobbie Ferrar; numai că şi-a dat seama la timp de ce-l ameninţa.

— Dinny n-are timp pentru toate sărutările astea, interveni Sir Lawrence; trebuie să pozeze pictorului meu de miniaturi. Tânărul va sosi mâine la Condaford, Dinny.

— Unchiul tău are o idee fixă, Dinny; să colecţioneze adevărate doamne. Dar nu mai există, ştii... Rasa s-a stins. Acum suntem cu toate femele.

Dinny plecă la Condaford cu unicul tren de noapte. O ademeniseră cu vin la cină, şi acum era cotropită de o somnolentă beatitudine, simţindu-se recunoscătoare pentru tot, pentru mişcarea trenului, pentru întunericul străpuns de lună care zbura pe lângă ferestre. Exaltarea ei irupea întruna în zâmbete. Hubert liber! Condaford în siguranţă! Tatăl şi mama ei din nou liniştiţi! Jean fericită! Alan scăpat de ameninţarea dizgraţiei! Ceilalţi pasageri, pentru că Dinny călătorea cu clasa a treia, se uitau la ea cu uimirea deschisă sau furişă pe care o asemenea cantitate de zâmbete o poate trezi în mintea oricărui contribuabil cinstit. Era cherchelită, debilă mintal, sau îndrăgostită? Poate că toate trei.

Iar ea îi privea plină de binevoitoare compasiune, pentru că, evident, ei nu prea arătau să fie îmbătaţi de fericire. O oră şi jumătate de drum trecu repede şi Dinny coborî pe peronul slab luminat, mai puţin somnoroasă, dar la fel de exaltată ca în clipa când se urcase în tren. Uitase să adauge în telegramă că şosea în aceeaşi seară, aşa încât trebui să-şi lase bagajul la gară şi să pornească pe jos. O luă pe şosea; drumul era mai lung, dar avea chef să se legene în mers şi să-şi umple plămânii de aerul vetrei părinteşti. Ca întotdeauna noaptea, contururile păreau nefamiliare, şi trecea pe lângă case, garduri vii, copaci pe care nu-i văzuse niciodată. Drumul se înfunda într-o pădure. O maşină veni din spate şi în strălucirea lividă a farurilor, zări o nevăstuică furişându-se exact la timp, bizar animal meschin, cocârjându-şi perfect spatele lunguieţ. Dinny se opri o clipă pe pod, deasupra râuleţului lor îngust şi şerpuit. Podul ăsta era vechi de sute de ani, de aceeaşi vârstă cu cele mai antice părţi ale reşedinţei, şi totuşi încă foarte trainic. Chiar în spatele podului era poarta casei lor, iar când apele râului se umflau, în anii foarte ploioşi, se revărsau şi se lăţeau peste maluri, ajungând aproape până în tufărişul crescut pe locul unde fusese cândva şanţul de apărare. Dinny împinse poarta şi înaintă prin iarba care mărginea aleea, printre rhododendroni. Ajunse în faţa casei, care era e fapt spatele ei, lung, scund, neluminat. Nu o aşteptau şi era aproape miezul nopţii; i se năzări să înconjoare tiptil, casa şi s-o privească aşa cum se decupa în clarul de lună, cenuşie şi fantomatică, învelită în frunziş şi plante agăţătoare. Trecu de arbuştii de tisă, care proiectau umbre scurte în grădina de zarzavat, ajunse pe pajişte şi stătu încremenită, respirând adânc, mişcându-şi capul într-o parte şi-n alta, ca să nu-i scape nimic din priveliştea laolaltă cu care crescuse. Ferestrele casei şi frunzele lucioase ale magnoliilor irizau, în bătaia lunii, o fluorescenţă străvezie; iar bătrână faţă a casei părea să pândească, plină de taine. Cât farmec!

Doar o singură fereastră luminată, cea de la biroul tatălui ei. Curios că se culcaseră atât de devreme, acum când clocotea bucuria în ei. De pe pajişte se furişă pe terasă şi-şi strecură privirile prin crăpătura dintre draperiile nu prea bine trase. Generalul stătea la birou, cu o sumedenie de hârtii împrăştiate în faţă, mâinile încleştate între genunchi şi bărbia în piept. Îi vedea scobitura de sub tâmplă, părul mult încărunţit în ultima vreme, gura înţepenită, expresia doborâtă a feţei. Întreaga lui atitudine era cea a unui om care se pregăteşte, cu tăcută resemnare, să accepte dezastrul. În Mount Street citise o carte despre Războiul civil din America, şi Dinny îşi spuse că exact aşa, doar că taică-său n-avea barbă, trebuie să fi arătat vreun bătrân general sudist în noaptea din ajunul capitulării lui Lee.[95] Şi deodată îi trăsni prin cap că, prin cine ştie ce ghinion, nu primiseră telegrama. Ciocăni în fereastră. Taică-su înălţă capul. Faţa lui luminată de lună avea culoarea cenuşii; era limpede că lua sosirea ei drept o confirmare a celor mai sinistre aşteptări; deschise fereastra. Dinny se aplecă înăuntru şi-şi puse mâinile pe umerii lui.

— Tăticule! N-aţi primit telegrama mea? E perfect, Hubert e liber.

Mâinile generalului zvâcniră în sus şi prinseră încheieturile mâinilor ei, culoarea îi năvăli în obraji, buzele i se relaxară, păru dintr-o dată cu zece ani mai tânăr.

— E... e sigur, Dinny?

Fata confirmă din cap. Surâdea, dar ochii îi erau plini de lacrimi.

— Dumnezeule! Ce veste! Vino înăuntru! Trebuie să mă duc imediat sus să-i spun maică-ţi!

Până să intre Dinny, generalul şi ieşise din cameră.

În odaia aceasta, care rezistase încercărilor mamei ei şi ale ei proprii de a introduce estetismul, şi care-şi păstrase sobrietatea oficială de birou public, Dinny îşi roti privirea, oprindu-şi-o pe

cutare şi cutare dovadă a înfrângerii artei, cu acel zâmbet care devenise cronic. Tata cu hârţoagele lui, cu tratatele militare, fotografiile vechi, relicvele din India şi Africa de Sud, portretul, în manieră veche, al calului său favorit, harta domeniului; pielea leopardului care-l atacase şi cele două capete de vulpi, tata; din nou fericit, cu toate aceste comori ale lui! Domnul să-l aibă în pază!

Dinny simiţi că el şi mama ei ar prefera probabil să guste bucuria în doi, şi urcă sus, în camera lui Clare. Acest vivace membru al familiei dormea cu un braţ în pijama scos afară din plapumă şi cu obrazul lipit de dosul palmei. Dinny privi prietenos la căpşorul brun, cu părul tuns scurt, şi ieşi din nou. N-are rost să tulburi somnul unei fete frumoase! Se rezemă de fereastra deschisă a camerei ei şi privi, printre ramurile golaşe ale ulmilor, la câmpul scăldat în clarul de lună, la pădurea care se aşternea în spate. Stătu astfel luptându-se din răsputeri să nu creadă în Dumnezeu. Pare meschin, josnic, să ai mai multă credinţă în Dumnezeu când lucrurile merg bine, decât atunci când sunt încărcate de tragedie; tot aşa cum e meschin, josnic, să te rogi lui Dumnezeu numai când doreşti ceva cu ardoare, şi să nu te rogi când nu vrei nimic. Dar, la urma urmei, Dumnezeu este de fapt înţelepciunea eternă pe care nu o putem înţelege, nu-i un părinte drăgăstos pe care-l înţelegi. Cu cât se gândea mai puţin la toate astea, cu atât mai bine. Revenise acasă, ca o corabie după furtună; era de-ajuns! Se legănă pe picioare, la fereastră, şi îşi dădu seama că era aproape adormită. Patul nu era pregătit, dar scoţând din dulap o rochie de casă veche şi caldă, zvârli de pe ea pantofii, rochia şi portjartierul, se înfăşură în capot şi se cuibări sub plapumă de puf. Două minute mai târziu dormea, cu acelaşi zâmbet pe buze...

O telegramă din partea lui Hubert, primită a doua zi la micul dejun, anunţa că el şi Jean sosesc la timp pentru cină.

— Tânărul senior se întoarce! murmură Dinny. Şi-şi aduce mireasa. Slavă Domnului că va fi întuneric şi vom putea tăia viţelul cel gras în taină. Viţelul cel gras e pregătit, tată?

— Am două sticle de Chambertin 1865, din vinul străbunicului tău. O să deschidem astea şi coniacul vechi.

— Mamă, Iui Hubert îi plac cel mai mult sitarii, dacă putem face rost, şi clătitele. Şi ce-ar fi să luăm nişte stridii? Îi plac stridiile.

— O să văd, Dinny.

— Şi ciuperci, adăugă Clare.

— Mi-e teamă, măicuţo, că va trebui să colinzi ţinutul în lung şi-n lat.

Lady Cherrell zâmbi; arăta foarte tânără.

— Azi e zi de sărbătoare, îşi aminti generalul. Nu-i aşa, Clare? Întâlnirea-i la unsprezece, la Wyvell Cross.

— Întocmai.

Întorcându-se de la grajduri, după plecarea tatălui ei şi a lui Clare, Dinny începu să se plimbe agale, cu câinii. Uşurarea că acea lungă aşteptare luase sfârşit, senzaţia că nu mai avea nici o pricină de frământare erau atât de plăcute, încât nu realiză strania similitudine dintre stadiul prezent al carierei lui Hubert şi cel de acum două luni, care-i dăduse atâtea necazuri. Hubert se afla exact în aceeaşi poziţie, ba chiar mai rău, pentru că acum era însurat; şi totuşi se simţea la fel de fericită ca omul fără cămaşă. Ceea ce dovedea că Einstein are dreptate şi că totul e relativ.

Se îndreptă spre grădina de legume, cântând *Braconierul din Lincolnshire* când huruitul unei motociclete o făcu să se întoarcă. Cineva, în costum de ciclist, îi făcu semn cu mâna şi, după ce-şi adăposti motocicleta într-un tufiş de rhododendroni, veni spre ea, scoţându-şi casca.

Alan, fără îndoială! Şi brusc încercă senzaţia cuiva care-i pe punctul de a fi cerut în căsătorie. „Nimic, îşi spuse Dinny, nimic nu-l va putea opri în această dimineaţă, pentru că nici măcar nu avusese

prilejul să săvârşească isprava aceea primejdioasă şi vitejească, în urma căreia o cerere în căsătorie prea ar fi mirosit a solicitare de recompensă. Poate că, îşi spuse Dinny în continuare, poartă încă barbă, şi asta o să-l oprească!" Aşi! Bărbia îi era doar ceva mai puţin arsă de soare decât restul feţei.

Veni spre ea, cu ambele mâini întinse, şi Dinny şi le încredinţă pe ale ei. Rămaseră astfel locului, privind unul la celălalt.

— Ei bine, rupse Dinny tăcerea în cele din urmă, spune-ţi povestea. Ne-ai făcut să ne ieşim din minţi de teamă, tinere.

— Hai să ne aşezăm undeva, Dinny.

— Foarte bine. Fii atent la Scaramouche, e sub piciorul tău, şi piciorul e cam mare.

— Ei, nu chiar aşa. Dinny, arăţi...

— Nu, îi reteză ea vorba; arăt obosită. Ştiu totul despre profesor şi despre lada specială pentru relicvele boliviene, şi de proiectata substituire a lui Hubert pe vapor.

— Ce?

— Nu suntem imbecili, Alan. Care era misiunea ta, cu barbă şi cu toate celelalte? Nu ne putem aşeza pe banca asta fără să punem ceva între noi şi piatră.

— N-aş putea fi eu acel ceva?

— Categoric nu. Aşterne salopeta. Aşa.

— Ei uite, dacă ţii cu orice chip să ştii, începu Alan privindu-şi uricios gheaţa. Nu era nimic precis, desigur, pentru că totul depindea de felul cum aveau de gând să-l exporte pe Hubert. A trebuit să născocim alternative. Dacă există vreun port de escală, spaniol sau portughez, urma să aplicăm trucul cu lada. Hallorsen s-ar fi aflat pe vas, iar eu şi Jean în port, cu un avion şi cu osemintele autentice. Jean urma să fie pilot când am fi pus mâna pe Hubert. E o zburătoare înnăscută; şi ar fi urmat să plece în Turcia.

— Da, zise Dinny; noi am ghicit toate astea.

— Cum?

— N-are importanţă. Care era alternativa?

— Dacă vaporul nu făcea escală, n-ar fi fost deloc uşor; ne-am gândit la o telegramă contrafăcută, adresată indivizilor care l-ar fi escortat pe Hubert când ar fi sosit în gară la Southampton, sau în ce port de îmbarcare ar fi fost, în care Să li se ceară să-l depună la staţia de poliţie şi să aştepte noi instrucţiuni. În drum spre poliţie, Hallorsen, pe o motocicletă, s-ar fi năpustit asupra taxiului pe o parte şi eu pe cealaltă parte! Hubert trebuia să se furişeze în maşina mea şi să fie rapid transportat la avionul care-l aştepta.

— Mmm! făcu Dinny. Foarte frumos pe ecran; dar crezi că şi în viaţa reală sunt la fel de naivi?

— Planul ăsta nu l-am prea pus la punct. Contam pe celălalt.

— Banii s-au irosit toţi?

— Nu; numai vreo două sute şi putem să revindem avionul.

Dinny scoase un suspin lung şi privirile-i zăboviră asupra lui Alan.

— Dacă vrei să-ţi spun părerea mea, ai avut mare noroc c-ai scăpat atât de uşor.

Alan râse.

— Aşa bănuiesc şi eu. Mai ales că dacă s-ar fi făcut, n-aş mai fi putut să-ţi bat capul. Dinny, azi trebuie să mă întorc la vasul meu. N-ai vrea...

Dinny îi răspunse cu blândeţe:

— Absenţa înmoaie inimile, Alan. Când ai să revii data viitoare, într-adevăr am să mă gândesc.

— Pot să te sărut?

— Da. Şi îi întinse obrazul.

„Acum e momentul când bărbaţii te sărută artistic pe gură. Dar n-a făcut-o. S-ar zice că oarecum mă respectă.” Şi se ridică în picioare.

— Vino, drăguţule; şi-ţi mulţumesc pentru tot ce din fericire n-a fost nevoie să faci. Am să mă străduiesc într-adevăr să devin mai puţin virginală.

Alan se uită la ea cu părere de rău, ca şi cum regreta propria-i stăpânire de sine, apoi răspunse

surâsului ei cu un surâs. În scurt timp, huruitul motocicletei se topi în liniştea tulburată de un vag suspin al acelei zile.

Cu zâmbetul fluturându-i încă pe buze, Dinny se întoarse în casă. Era tare drăguţ! Dar, efectiv, pentru aşa ceva ai nevoie de timp. Va avea răgaz destul în zilele astea să se căiască.

După prânzul frugal, luat devreme, Lady Cherrell plecă în Fordul condus de fecior, în căutarea viţelului celui mai gras.

Dinny se pregătea să colinde grădina în căutarea florilor pe care i le putea oferi luna noiembrie, când îi fu adusă o carte de vizită:

Dl. Nell Wintney
Studioul Ferdinand
Orchard Street,
Chelsea..

„Dumnezeule mare! Tânărul unchiului Lawrence!”

— Unde e, Amy?

— În hol, domnişoară.

— Pofteşte-l în salon; vin şi eu într-un minut.

Scăpată de mănuşile de grădinărit şi de coş, Dinny îşi inspectă nasul în oglinjoara pudrierei, apoi, intrând în salon, pe uşa de pe terasă, îl văzu cu surpriză pe „tânăr” instalat pe un scaun, cu un soi de aparat alături. Avea un păr bogat, alb, şi un monoclu atârnat de o panglică neagră; când se ridică în picioare, Dinny constată că avea pe puţin şaizeci de ani. Îi spuse:

— Domnişoara Cherrell? Unchiul dumneavoastră, Sir Lawrence Mont, mi-a comandat o miniatură a dumneavoastră.

— Ştiu, răspunse Dinny; numai că gândeam... Îşi curmă vorba.

Probabil că unchiul Lawrence îşi gustă mica lui glumă, sau poate că asta era ideea lui despre tinereţe.

„Tânărul” îşi înşurubase monoclul într-un obraz simpatic, roşcovan, şi un ochi plin, albastru, o

cerceta cu interes prin sticlă. Îşi lăsă capul pe un umăr şi spuse:

— Dacă pot schiţa conturul, şi-mi daţi apoi câteva fotografii, n-o să vă bat prea mult capul. Ce purtaţi acum, inul ăsta albastru, e admirabil pentru culoare; în fundal, cerul, văzut prin fereastra asta, da, nu prea albastru, o tentă de alburiu englezesc în el. Acum cât lumina e bună, am putea...?

Şi vorbind întruna, începu să-şi facă preparativele.

— Ideea lui Sir Lawrence, urmă pictorul, e prototipul unei Lady engleze; educaţie profundă, dar nu aparentă. Vreţi să vă întoarceţi puţin în profil? Mulţumesc, nasul...

— Da, îl întrerupse Dinny, e iremediabil!

— Oh! nu, nu! încântător. După câte înţeleg, Sir Lawrence doreşte miniatura pentru colecţia dumnealui de prototipuri. I-am mai făcut două miniaturi. Vreţi să priviţi în jos? Nu! Priviţi drept la mine! Ah! Dinţii, admirabili!

— Şi toţi ai mei, cel puţin până în prezent.

— Zâmbetul ăsta e bun, domnişoară Cherrell; ne dă efectul de iluzoriu pe care-l dorim; nu prea iluzoriu, doar atât cât trebuie.

— Sper că nu doriţi să-mi confecţionez un zâmbet cu o doză de exact două treimi de iluzoriu?

— Nu, nu, draga mea domnişoară; o să-l încercăm pe ăsta. Ce-ar fi să vă întoarceţi pe trei sferturi? Ah! Acum prind linia părului; culoarea-i admirabilă.

— Nu prea bălăior; doar atât cât trebuie?

„Tânărul” nu răspunse. Începuse să deseneze cu deosebită concentrare şi să noteze scurte însemnări pe marginea hârtiei.

Dinny, cu sprâncenele încreţite, se căznea să nu mişte. Pictorul se opri şi-i adresă-un surâs dulce-acrişor.

— Da, da, da, făcu el. Înţeleg, înţeleg...

Ce înţelegea? Se simţi brusc năpădită de nervozitatea victimei şi-şi împreună palmele.

— Desfaceţi mâinile, domnişoară Cherrell. Nu! Atitudine prea de Madonă! Trebuie să ne gândim la demonul din păr. Ochii la mine, direct!

— Veseli? întrebă Dinny.

— Nu prea veseli; doar atât cât...da, ochi englezeşti; candizi, dar rezervaţi. Acum schimbaţi poziţia gâtului. Ah! O uşoară înclinare. Da-a. Parc-ar fi un lujer; aproape... o vagă... nu, nu o expresie surprinsă... nu, una vag distantă.

Începu din nou să deseneze şi să noteze cu un aer absent, de parcă se găsea la o mare depărtare”.

Şi Dinny gândi: „Dacă unchiul Lawrence doreşte afectare, o va avea.”

„Tânărul” se opri, se lăsă pe spate, cu capul mult aplecat într-o parte, aşa încât toată atenţia părea să-i ţâşnească prin sticla monoclului.

— Expresia! murmură el.

— Probabil că doriţi o expresie de femeie trândavă.

— Sunteţi răutăcioasă! făcu „tânărul”. O expresie mai profundă. Îmi daţi voie să vă cânt un minut la acest pian?

— Desigur. Dar mi-e teamă că în ultima vreme n-a mai cântat nimeni la el.

— O să ne fie de ajutor.

Se aşeză, deschise capacul pianului, făcu câteva acorduri şi începu să cânte. Cântă cu vigoare, cu duioşie, cânta bine. Dinny stătea în curbura pianului, ascultând, foarte curând vrăjită. Era, evident, Bach, dar nu ştia ce anume. O temă tandră, plină de prospeţime, fermecătoare, care revenea iarăşi şi iarăşi, monoton şi totuşi vibrant, cum numai Bach poate fi.

— Ce e?

— Un coral de Bach, transcris pentru pian.

Şi,”tânărul” arătă spre clape, cu o mişcare a monoclului.

— Înălţător! Cu urechile în ceruri, şi cu plaiuri înflorite sub tălpi, murmură Dinny.

„Tânărul” închise pianul şi se ridică.

— Asta am vrut, asta am vrut, domnişoară!

— Da, se miră Dinny, numai atât?

---- Sfîrşit ----

---

[1] Am ţinut locul părintelui, (lat.)

[2] Colegiu militar regal.

[3] Royal Air Force — Aviaţia Regală.

[4] Referitor la Anna Stuart (1702-1714), fiica lui Iacobal II-lea care a reunit Anglia cu Scoţia.

[5] Distinguished Service Order — Distincţie militară britanică.

[6] În 1891-92, la Trinil, în insula Java, au fost descoperite urme de Pitecantropus Erectus, datând din era terţiară.

[7] În 1911-15, la Piltdown, în Anglia, s-au descoperit urme din era cuaternară.

[8] În 1921, în Rhodesia de nord a fost găsit un craniu datând din era cuaternară.

[9] Altamira - peşteră din nordul Spaniei în care au fost găsite desene pe stâncă ale oamenilor din paleolitic.

[10] Localitate din Franţa, unde, în 1868, au fost descoperite fosile ale rasei umane.

[11] *Thomas Woodrow Wilson* (1836-1924), preşedinte foarte nepopular al Statelor Unite.

[12] Titlul unui cântec al negrilor americani.

[13] Referire la faptul că în S.U.A., în cel de-al doilea deceniu al secolului nostru, s-a interzis predarea darwinismului în şcoli. Campania a culminat cu aşa numitul „Proces al maimuţelor" care a avut loc în Tennesse.

[14] Lac în Egipt.

[15] Omul mândru de dincolo de Atlantic.

[16] Alec Hrdlicka (1869-1943), antropolog american.

[17] Adept al concepţiei despre existenţa legendarului continent Atlantida.

[18] Maidane.

[19] *Francesca* (Piero Borghese della), 1416-1492, pictor italian.

[20] Soluţie dezinfectantă.

[21] Referire la ducele de Wellington (1769-1852), comandant de oşti şi om politic englez.

[22] Referire la personaje ale povestirii fantastice *Alice în ţara minunilor* de Lewis Carrol.

[23] E vorba de acţiunile militare care au avut loc pe teritoriul Poloniei în timpul primului război mondial.

[24] În scopul economisirii de energie electrică, în Anglia ceasurile erau puse cu o oră înainte iarna şi cu o oră în urmă vara.

[25] Parafrază a unui vers din poezia lui Longfellow: *A Psalm to Life* (Psalm închinat vieţii).

[26] Fie. (fr.)

[27] *William Turner* (1775-1851), pictor englez celebru pentru strălucirea coloritului său.

[28] *Thomas Carlyle* (1785-1881), istoric şi filozof englez, apărător al cultului eroilor.

[29] *Dante-Gabriel Rossetti* (1828-1882), pictor şi poet englez unul dintre iniţiatorii mişcării prerafaelite.

[30] *James Whisler* (1834-1903), celebru pictor şi gravor American.

[31] Aluzie la sărăcime, carnea de oaie fiind în Anglia cea mai ieftină.

[32] Arteră principală în cartierul Chelsea, renumită pentru traficul zgomotos şi localurile de distracţie.

[33] *Porfirio Diaz*, preşedinte al Mexicului între 1877 5i 1880 şi apoi între 1884 şi 1911. A fost răsturnat de la putere de revoluţia din 1911.

[34] Referire la ocuparea Belgiei de către Germania, în timpul primului război mondial.

[35] În sensul de amestec de blândeţe şi cruzime.

[36] Fel de mâncare utilizat la micul dejun, preparat din orez, peşte sau carne rece şi sos condimentat.

[37] Două nume strâns legate în istoria literaturii engleze:

Samuel Johnson (1709-1784), filolog şi scriitor englez de orientare clasicizantă.

James Boswell (1740-1795), discipol şi prieten al lui Johnson, autor al biografiei acestuia.

[38] Ochi frumoşi (fr.).

[39] Titlu frumos (fr.).

[40] O persoană luată drept alta (lat.).

[41] Joc de cuvinte — în engleză quid înseamnă liră sterlină.

[42] Prescurtarea cuvântului baronet — poreclă dată lui Sir Lawrence Mont, socrul lui Fleur.

[43] Poreclă dată ducelui de Wellington.

[44] Cabinet privat.

[45] Referire la bătălia care a avut loc în aprilie 1918 între flota engleză şi forţele militare navale germane, lingă Zeebrugge în Belgia.

[46] Parafrazare a unui vers din poemul lui Tennyson : *Şarja brigăzii de Cavalerie uşoară.*

[47] Aluzie la proverbul francez: Cousinage est un dangereux voisinage — legătura de rudenie dintre veri e periculoasă.

[48] Piaţă londoneză unde se pot cumpăra obiecte de artă şi antichităţi.

[49] Aluzie la o replică din piesa*Nevestele vesele din Windsor* de Shakespeare

[50] Referire la atitudinea de condamnare a participării la Liga Naţiunilor, punct de vedere răspândit în America după primul război mondial.

[51] Preşedintele american *Thomas Woodroxv Wilson* (1856—1924), a avat un rol însemnat în crearea Ligii Naţiunilor.

[52] Aluzie la doctrina Monroe elaborată de către preşedintele J. Monroe, care se opunea colonizării teritoriilor americane de către statele europene, lovind astfel în interesele expansioniste ale Angliei.

[53] Elroy Flecker (1884-1915), poet şi dramaturg englez; a lucrat în diplomaţie.

[54] Coloana în care apar apeluri adresate către prieteni dispăruţi, şi diverse mesaje poetice.

[55] Unul din *Psalmii* lui David.

[56] Vers din *Cântarea Cântărilor.*

[57] *Alfred von Tirpitz* (1849—1930), amiral şi om politic german, unul dintre reprezentanţii pangermanismului între 1897 şi 1916 a fost ministru al marinei.

[58] *Elizabeth I (Tudor),* regină a Angliei (1558—1603), a restabilit biserica anglicană şi a persecutat pe catolici.

[59] Replică a lui Hamlet din ultima scenă a tragediei.

[60] Citat din celebra carte pentru copii The Book of Nonsense de Edward Lear (1812-1888).

[61] Citat din celebra carte pentru copii The Book of Nonsense de Edward Lear (1812-1888).

[62] Ca rezultat al mişcărilor populare împotriva dominaţiei engleze, Irakul a reuşit, în 1932, să obţină recunoaşterea formală a independenţei naţionale.

[63] Referire la obiceiurile vechilor egipteni care aşezau pe masă, la capete, câte un schelet pentru a aminti de perisabilitatea omului.

[64] Tabloul chinezesc dăruit de Soames Forsyte fiicei sale Fleur.

[65] Confesor militar.

[66] În primele decenii ale secolului XX această celebră stradă londoneză construită în secolul al XIX-lea, a fost demolată şi modernizată.

[67] În catedrala Westminster se află o statuie a omului politic englez William Pitt-senior, conte de Chatham (1708—1788).

[68] Ministerul Afacerilor Externe.

[69] 1 Referire la legea adoptată în 1911, ca rezultat al conflictului dintre cele două camere ale Parlamentului englez, lege care limita drepturile Camerei Lorzilor.

[70] Ospiciu de nebuni.

[71] Aluzie la trufaşa eroină a poemului cu acelaşi nume, de Alfred Tennyson.

[72] Localitate în Cornwall

[73] O soluţie aromată de carbonat de amoniu.

[74] *Knight Commander of the (Order of the) Bath* — înaltă distincţie engleză.

[75] Companion of the (Order of) St. Michael and St. George — *distincţie militară.*

[76] O marcă de tutun foarte scump, produs în localitatea Latakia, lîngă Beirut.

[77] E vorba de Ulysses de James Joyce.

[78] În portul Navarino, de pe coasta Peloponesului, a avut loc în 1827 **o** mare bătălie navală, în care flotele reunite ale Angliei, Franţei şi Rusiei au zdrobit flota turco-egipteană.

[79] Lady Mont se re!eră la catalogul bibliografic periodic *Mercurius Librarius.*

[80] Eduard al III-lea (1004 -1066). rege al Angliei în 1042.

[81] Una dintre etapele meciului de crichet dintre echipele naţiunilor din Imperiul Britanic.

[82] Exploratorul *H. M. Stanley* (1841—1904), trimis în căutarea călătorului şi exploratorului *David Livingstone* (1813- 1873) s-a întâlnit cu acesta în Africa, pe malul lacului Tanganica.

[83] Aluzie la metodele gangstereşti.

[84] Revistă satirică, de mare popularitate, înfiinţată în 1841.

[85] Îngerul morţii la musulmani.

[86] Unitate militară de elită, alcătuită de autorităţile britanice în India.

[87] Cafenele unde se pot lua gustări, aparţinând companiei *Aerated Bread Comp*.

[88] În sensul: De drac, e-un drac şi jumătate, nimic de zis (fr.).

[89] Aluzie la tulburările şi incidentele cu caracter antibritanic, care au avut loc la graniţa Pakistanului în mai 1930.

[90] La 5 noiembrie 1605, ziua în care regele Iacob I urma să deschidă Parlamentul, a fost demascat un complot pus la cale de catolicii oprimaţi, menit să facă să sară în aer atât regele, cât şi Parlamentul. De atunci, ziua complotului e comemorată prin arderea în efigie a capilor conspiraţiei.

[91] Unul dintre organizatorii complotului.

[92] Cursă în care aleargă perechi de concurenţi, piciorul stâng al unuia fiind legat de piciorul drept al celuilalt.

[93] Liberal care a trecut la conservatori.

[94] Referire la războiul anglo-bur (1899-1902)

[95] Robert Edwuard Lee (1807-1870) comandantul suprem al armatei confederaţiei statelor din sudul S.U.A., în timpul războiului de secesiune. S-a predate la Richmond, în 1863, după o lungă rezistenţă.

Table of Contents